

БЕНДЖАМІН СТІВЕНСОН

УСІ В МОЇЙ РОДИНІ — ВБИВЦІ

БЕНДЖАМІН СТІВЕНСОН

УСІ В МОЇЙ РОДИНІ — ВБИВЦІ

 Vivat
ВИДАВНИЦТВО

БЕНДЖАМІН СТІВЕНСОН

УСІ В МОЇЙ РОДИНІ – ВБИВЦІ

 Vivat
ВИДАВНИЦТВО

БЕНДЖАМІН СТІВЕНСОН

УСІ В МОЇЙ РОДИНІ –
ВБИВЦІ

Харків

2023

ISBN 978-617-17-0217-2 (epub) Жодну з частин даного видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва *Серія «Художня література»*

Електронна версія створена за виданням:

First published by Michael Joseph Australia. This edition published by arrangement with Penguin Random House Australia Pty Ltd.

Перекладено за виданням: Stevenson, Benjamin. *Everyone In My Family Has Killed Someone* / Benjamin Stevenson. — Penguin Random House Australia, 2022. — 384 p.

Переклад з англійської *Анни Цвіри*

Дизайнер обкладинки *Марія Глушко*

Бенджамін С.

С80 Усі в моїй родині — вбивці / Бенджамін Стівенсон ; пер. з англ. Анни Цвіри. — Х. : Віват, 2023. — 384 с. — (Серія «Художня література», 978-966-942-826-4).

ISBN 978-966-982-995-5 (укр.) ISBN 978-0-14379-565-0 (англ.) Кров, серійний убивця на прізвище Чорний Язик, 267 тисяч доларів та чесна гра... Ернест Каннінгем, а також усі члени його родини когось убили, і дехто навіть не один раз. Навіщо? Так склалися життєві обставини, про які Каннінгем детально розповість, розплутуючи чергове вбивство. Річ у тім, що під час сімейного возз'єднання на гірськолижному курорті Каннінгем знаходять у снігу замерзле тіло з почорнілим обличчям. Убивцею може бути кожен. Але хто? Оповідач, як і обіцяє на початку роману, дотримується «Десяти заповідей детективного роману» Рональда Нокса. Тож уважно прочитайте їх, якщо маєте намір встановити особу вбивці, перш ніж Ернест виведе його на чисту воду. Утім фінал здивує вас у будь-якому разі, а химерна історія з майстерно вибудованим сюжетом, убивчою іронією та чорним гумором полонить з перших сторінок.

УДК 821(94)

© Benjamin Stevenson, 2022

© ТОВ «Видавництво “Віват”», видання українською мовою, 2023

*Аліші Паз.
Ось ця нарешті твоя.
Хоча вони всі були твоїми і завжди будуть.*

Чи присягаєтеся ви, що ваші детективи завжди й усюди розслідуватимуть злочини, доручені їм, послугуючись лише тим розумом, яким ви забажаєте їх наділити, і не вдаючись до та не покладаючись на Божественне Провидіння, Жіночу Інтуїцію, Шаманізм, Фокус-Покус, Збіг чи Диво Господнє?

*Присяга члена Детективного клубу — таємної спілки детективних письменників,
до якої
входили, зокрема, Агата Крісті, Г. К. Честертон, Рональд Нокс і Дороті Лі Сеєрс.
1930 рік*

1) Убивцею мусить виявитися той, про кого згадували десь на початку історії, але від чиєї особи ніколи не велась оповідь.

2) Усі надприродні чи протиприродні впливи мають бути виключені в процесі розслідування.

3) Дозволено не більше ніж одна таємна кімната чи один таємний хід. 4) Не дозволено використовувати вигадані отрути, пристрої та явища, для розуміння яких потрібне розлоге наукове пояснення наприкінці історії.

5) *Примітка автора: прибрано архаїчні вислови.* 6) Детективові не повинні сприяти випадкові збіги, і він не повинен володіти непоясненою інтуїцією, яка потім справджується.

7) Детектив не може сам скоїти розслідуваний ним злочин. 8) Детектив не повинен раптово згадувати про якісь зачіпки, не відкриваючи їх читачеві.

9) Дурний друг детектива, «Вотсон», не повинен приховувати від читача жодного міркування, що спадає йому на думку; його розумові здібності мають бути трохи слабшими, але не набагато, від інтелекту пересічного читача.

10) Близнюки чи будь-які інші двійники не повинні з'являтися в сюжеті, якщо читача до них завчасно не підготували.

Рональд Нокс. «10 заповідей детективної прози», 1929 рік

ПРОЛОГ

Усі мої рідні когось убили. Найпродуктивніші з нас убили навіть не один раз.

Не хочу драматизувати, але так і є, і коли я взявся писати цю книжку (хоч це й складно робити однією рукою), то зрозумів, що мушу казати правду — інакше ніяк. Це здається очевидним, але в сучасних детективних романах іноді про це забувають. Тепер письменники намагаються перехитрити, здивувати: важливішим є туз, якого автор ховає в рукаві, ніж те, що в нього в руках. Чесність — це те, що відрізняє детективи «золотої доби»: усіх тих Агат Крісті й Честертонів. Я знаю, бо пишу книжки про те, як писати книжки. Річ у тому, що існують певні правила. Один дядько на ім'я Рональд Нокс, який теж був із тієї «золотої» компанії, якось склав цілий перелік, хоча назвав це не правилами, а цілими заповідями. Я виклав їх в епіграфі — знаю, їх ніхто не читає, але повірте, що до тієї сторінки варто повернутися. Власне, краще взагалі її загорнути. Щоб не вдаватися в подробиці зараз, скажу тільки, що золоте правило «золотої доби» таке: «Грай по-чесному».

Звісно, це не роман. Усе це сталося зі мною насправді. Але все-таки тут буде вбивство і буде розслідування. Декілька вбивств і розслідувань, власне. Та не стрибатиму поперед батька в пекло.

Я читаю багато детективних романів. І знаю, що нині письменники дуже люблять використовувати так званих ненадійних оповідачів — персонажів, від імені яких ведеться оповідь, але які багато в чому брешуть. Я також розумію, що мене теж дехто зможе назвати ненадійним оповідачем. Тож робитиму все, щоб цього не сталося. Вважайте мене надійним оповідачем. Усе, що я розповім, є правдою або принаймні правдою, у яку я вірив, коли думав, що знаю правду. Це я можу вам пообіцяти.

У цьому я чітко дотримуюся восьмої та дев'ятої заповідей Нокса, бо в цій книжці, автором і головним героєм якої я є, я водночас і Вотсон, і Детектив, а тому зобов'язаний розкривати всі зачіпки й не приховувати своїх міркувань. Грати по-чесному, якщо коротко.

Я можу навіть це довести. Якщо ви прийшли заради крові та м'яса, смерті в цій книжці стаються (або про них розповідають) на сторінках 23, 56, 76, дві за ціною однієї — на сторінці 81 і три за ціною однієї — на сторінці 88. Потім буде коротке затишшя, але після цього смерті знову поновляться: на сторінках 189, 223 (якщо дивитися крізь пальці), 235, 244, 264, деś між сторінками 257 і 265 (важко сказати точніше), а також на сторінках 276 і 369. Я обіцяю, це правда, хіба верстальник наверстає такого, що сторінки поплутаються. У сюжеті буде одна діра, у яку можна помістити вантажівку. Я часто забігаю наперед і псую задоволення від читання. До того ж тут не буде інтимних сцен.

Що ще сказати?

Мабуть, варто назвати своє ім'я. Мене звуть Ернест Каннінгем. Звучить трохи старомодно, тож люди звуть мене Ерн або Ерні. Потрібно було сказати це відразу, але я пообіцяв бути чесним, а не компетентним.

Після всього, що вам розповів, мені складно вирішити, із чого почати. Коли я кажу «усі мої рідні», то маю на увазі лише свою гілку родинного дерева. Хоча моя кузина Емі якось принесла на корпоративний пікнік заборонений сандвіч з арахісовим маслом і хтось із відділу кадрів тоді мало не гігнув, але я її в цей перелік не вносив би.

Та все-таки ми не якась там сімейка психопатів. Серед нас є хороші і погані люди, а ще ті, кому просто не пощастило. До якої категорії належу я? Цього я ще й сам не зрозумів. Ну, і крім нас, у цій історії фігуруватиме серійний убивця на прізвисько Чорний Язик і двісті шістдесят сім тисяч доларів готівкою, але до цього ми ще дійдемо. Та я підозрюю, що вас, мабуть, цікавить дещо інше. Так, я сказав «усі». І я обіцяв не хитрувати.

Чи вбив когось я? Так. Убив.

Хто це був?

Усе по порядку.

МІЙ БРАТ

РОЗДІЛ 1

Промінь світла за фіранками, який плавно повернувся в бік вікна, підказав мені, що мій брат під'їхав до будинку. Коли я вийшов на подвір'я, то передусім помітив згаслу ліву фару Майклової автівки. Потім помітив кров.

Місяць уже сховався, а сонце ще не зійшло, але навіть у темряві я достеменно знав, чим саме були темні плями на розбитій фарі й довгі мазки вздовж колісної арки, де викрашалася добряча вм'ятина.

Зазвичай я не засиджуюся допізна, але Майкл зателефонував мені пів години тому. Це був один з тих дзвінків, що їх ви отримуєте серед ночі, силкуючись роздивитися цифри на годиннику, і знаєте, що це точно не стосується виграшу в лотереї. У мене є кілька друзів, які можуть зателефонувати з нічного «убера» дорогою додому, щоб розповісти карколомну історію про бурхливу ніч. Майкл не такий.

Власне, це неправда. Я не дружив би з людьми, які телефонують опісля півночі.

«Треба зустрітися. Зараз».

Він важко дихав. Телефонував з невідомого номера. Мабуть, з таксофона. Чи з якогось бару. Наступні пів години я провів біля вікна, раз по раз протираючи кружальце на запітнілому склі, щоб вчасно його помітити, і здригаючись від холоду навіть у теплій куртці. Я саме здався й ретирувався на диван, коли світло єдиної фари підсвітило мені повіки червоним.

Двигун загурчав, коли автівка зупинилася перед будинком, а тоді Майкл його заглушив, залишивши запалювання ввімкненим. Я розплющив очі й на мить замилювався стелею, наче знав, що моє життя безповоротно зміниться, коли я встану й вийду надвір. Майкл сидів у машині, поклавши голову на кермо. Я перетнув самотній промінь світла від єдиної фари, обходячи автомобіль спереду, щоб постукати у вікно водія. Майкл вийшов з автівки. Його обличчя було землистим.

— Пощастило, — сказав я, показуючи на фару. — Кенгуру можуть ще й не так пом'яти.

— Я збив декого.

— Ага, — мовив я сонно, лише краєм свідомості розуміючи, що він сказав «декого», маючи на увазі людину.

Я не знаю, що слід відповідати в таких випадках, тож вирішив, що найкраще в усьому з ним погоджуватися.

— Чоловіка. Машиною. Він ззаду.

Тепер я прокинувся. *Ззаду?*

— Тобто *ззаду*? — перепитав я.

— Він мертвий.

— Він на задньому сидінні чи в багажнику?

— А яка різниця?

— Ти пив?

— Трохи. — Брат завагався. — Може. Трохи пив.

— Заднє сидіння? — І ступив крок до задніх дверцят, але Майкл застерезливо випростав руку, тож я зупинився. — Треба відвезти його в лікарню.

— Він мертвий.

— Не вірю, що ми про таке сперечаємось. — Я провів рукою по волоссю. — Майкле, ну ж бо. Ти впевнений?

— Ніяких лікарень. У нього шия перекрутилася, ніби пластикова труба. Половина черепа просто вилетіла.

— Я краще запитав би про це лікаря. Можна потелефонувати Соф...

— Люсі дізнається, — урвав мене Майкл.

У його голосі звучав такий розпач, що йому не треба було вголос вимовляти те, що мав на увазі насправді: «Люсі мене покине».

— Усе буде гаразд.

— Я пив.

— Трохи, — нагадав я.

— Так. — Він замовк на мить. — Трохи.

— Певен, поліція зрону... — почав я, але ми обидва знали, що від прізвища «Каннінгем», вимовленого в поліційному відділку, здригнуться стіни й мертві встануть.

Востаннє хтось із нас був у кімнаті, повній копів, на похороні, коли від поліційних уніформ аж синіло в очах. Я тоді був достатньо високим, щоб стояти, учепившись у материну руку, але недостатньо

дорослим, щоб кудись від неї відходити. Я спробував уявити, що подумала б Одрі, якби побачила, як ми сперечаємося про чиєсь життя, стоячи перед будинком посеред глупої холодної ночі, але одразу викинув цю думку з голови.

— Він мертвий не тому, що я його збив. Хтось його підстрелив, *а тоді* я його збив.

— Ага. — Я спробував звучати так, наче вірю йому, але, як не крути, мій акторський досвід складався виключно з німих ролей у шкільних п'єсах: у різні часи я грав тварин на фермі, жертв убивства й кущик.

Я знову ступив крок до дверцят, але Майкл не збирався мене пропускати.

— Я просто взяв його із собою. Подумав... навіть не знаю... що це краще, ніж лишити його на дорозі. А тоді не знав, що робити далі, і так опинився аж тут.

Я мовчки кивнув. Зрештою, кров не водиця.

Майкл потер обома руками рота й заговорив крізь пальці. На його лобі лишилась червона пляма від керма.

— Тепер уже байдуже, куди його везти, — сказав він.

— Ага.

— Треба поховати його.

— Добре.

— Припини.

— Добре.

— Я кажу, щоб ти припинив погоджуватися зі мною.

— Тоді поїхали в лікарню.

— То ти на моєму боці чи ні? — Майкл зиркнув у бік заднього сидіння, а тоді знову сів у машину й завів двигун. — Я все залагоджу. Сідай.

Я одразу знав, що сяду в машину. Не знаю чому. Мабуть, якась частина мене сподівалася, що вдасться вмовити його, якщо буду з ним у машині. Та насправді, гадаю, я розумів тільки те, що переді мною стояв мій старший брат, який казав мені, що все буде гаразд, і в таких випадках не має значення, п'ять тобі років чи тридцять п'ять. Коли твій старший брат каже тобі, що все залагодить, ти віриш йому. Знову ж таки, кров не водиця.

Одразу зізнаюсь: насправді мені тоді було тридцять вісім, а тепер сорок один, але я подумав, що моєму видавцеві буде простіше

проштовхнути цю книжку на екранізацію з якимось іменитим актором, якщо головний герой буде на кілька років молодший.

Я сів у машину. На підлозі перед пасажирським сидінням лежала розстебнута спортивна сумка «Найк». Вона була набита грошима — не пачками, скріпленими гумками чи паперовими стрічками, як показують у фільмах, а просто зім'ятими купюрами, що частково повивалювалися на підлогу. Просто сісти й поставити на них ноги видалося б дивним, адже там було дуже багато грошей і не виключено, що чоловік на задньому сидінні помер через них. Я не дивився в дзеркало заднього виду. Гаразд, насправді я зиркнув туди кілька разів, але побачив тільки чорний згусток темряви, який більше скидався на діру в матерії світу, аніж на людське тіло. Після того я боягузливо відводив погляд щоразу, коли воно погрожувало притягнути до себе моє око.

Майкл з'їхав з під'їзної доріжки. Низенька склянка для шотів — чи щось подібне до неї — покотилася по приладовій панелі, упала на підлогу й закотилася під сидіння. У салоні трохи пахнуло віскі. Уперше в житті я був вдячний за те, що брат курить травку в машині, адже запах диму, яким була просякнута оббивка сидінь, маскував запах смерті. Схоже, багажник Майклової автівки не зачинявся, бо він брязнув, коли машина зіскочила з бордюру.

У голові промайнула жахлива думка. Розбита фара й розтروщений багажник: наче він ударився об щось двічі.

— Куди ми їдемо? — запитав я.

— Га?

— Ти знаєш, куди їдеш?

— Ох. У заповідник. У ліс. — Майкл глянув на мене, але не зміг дивитися мені в очі довго, тож зиркнув на заднє сидіння, вочевидь пожалкував про це й вирішив надалі дивитися на дорогу. Він затремтів. — Я не знаю. Я ніколи раніше не закопував тіла.

Минуло ще дві години, перш ніж Майкл вирішив, що ми здолали достатньо ґрунтових доріг, і вивів свого гримотливого циклопа на галявину поміж деревами. Кілька кілометрів тому ми зіскочили з пожежної стежки й відтоді петляли бездоріжжям. Сонце погрожувало зійти з хвилини на хвилину. Земля була вкрита м'яким блискучим снігом.

— Ось тут буде нормально, — сказав Майкл. — Усе гаразд?

Я кивнув. Принаймні так мені здавалося. Найімовірніше, я взагалі не ворухнувся, бо Майкл клацнув пальцями в мене перед носом, повертаючи мою увагу. Я здійснив найжальогідніший кивок в історії людства — здавалося, мої шийні хребці заіржавіли й спаялися до купи. Але Майклові цього було достатньо.

— Не виходь, — сказав він.

Я витріщився поперед себе. Почув, як брат відчинив задні дверцята й затупцював на місці, витягуючи чоловіка — ту діру в матерії світу — з машини. Мій мозок кричав, щоб я щось вдіяв, проте моє тіло виявилось зрадником. Воно відмовлялося рухатись.

За кілька хвилин Майкл повернувся. Його чоло виблискувало від поту та бруду. Він зазирнув у салон, перехилившись через кермо.

— Ходімо, допоможеш копати.

За його наказом мої кінцівки знову зарухалися. Я чекав, що ґрунт буде холодним і що сніг хрустітиме під ногами, але натомість нога провалилася кудись під біле покривало аж по гомілку. Я придивився уважніше. Земля була вкрита не снігом, а павутиною. Нею була обплетена висока жорстка трава. Сплітаючись між собою десь на фут над землею, павутинки утворювали таке щільне й білосніжне покривало, що поверхня здавалася твердою. Те, що я спершу сприйняв за блищання снігу, було мерехтінням тонкого павутиння. Майклові сліди пробili діри в цьому покривалі, наче чорні пори, які часом вигулькують у свіжій білій фарбі. Павутина повністю вкривала галявину. Це було прекрасне, ідилічне видовище. Я намагався ігнорувати безформну темну купу посеред галявини, де закінчувалися Майклові сліди. Я пішов за братом, відчуваючись так, наче левітую понад густим туманом. Проте Майкл відвів мене подалі від тіла — мабуть, аби я не розклеївся остаточно.

У Майкла була невеличка садова лопатка, але мене він змусив копати руками. Не знаю, чому я згодився на це. Майкла трохи перетрусило, коли ми тільки-но від'їхали від будинку, і я сподівався, що цей страх минеться та в братовій голові розвидниться. Я чекав на момент, коли він зрозуміє, у що вплутується, і розверне автівку. Але він прямував далі. Виїхавши з міста в напрямку світанку, він ставав дедалі спокійнішим, рішучішим.

Майкл намагався накрити тіло старим рушником, але я бачив білий лікоть, який стирчав над павутинням, наче суха гілляка.

— Не дивись туди, — казав мені Майкл, коли я зиркав у той бік.

Хвилини п'ятнадцять ми копали мовчки, а тоді я зупинився.

— Копай, — сказав Майкл.

— Він ворухнеться.

— Що?

— *Він ворухнеться!* Глянь. Чекай.

І справді, покривало з павутиння легенько здригалось. Не так, як воно могло б коливатися від вітру. Тепер воно було схожим не на вкриту снігом землю, а на брижуватий білий океан. Мені здавалося, що я відчуваю ці хвилі, наче був павуком у центрі павутини, її центральним нервом.

Майкл припинив копати й підвів голову.

— Повертайся в машину.

— Ні.

Майкл підійшов до тіла й зняв з нього рушник. Я пішов за ним і вперше побачив тіло цілком. На одному зі стегон у чоловіка була темна мокра пляма. «Хтось його підстрелив, *а тоді я його збив*», — сказав Майкл. Я не був у цьому впевнений, утім бачив застрелених людей лише у фільмах. На чоловічій шії здивився дивний горб, наче він проковтнув м'яч для гольфу. На ньому була чорна балаклава, але якоїсь неправильної форми — тканина надималася там, де мала лежати рівно. Коли я був малим, один хуліган у школі клав два м'ячики для крикету в шкарпетку й розмахував нею, насуваючись на мене. Десь такий вигляд мала й ця балаклава. У мене склалося таке враження, наче його голова тримається на плечах лише завдяки тканині. У балаклаві було три прорізи: два для очей, які вже були заплющені, і один для рота. На чоловічих губах надималися й пульсували крихітні червоні бульбашки. Пінява купка біля рота росла та зрештою вилилась на підборіддя. Я не бачив його обличчя цілком, але від вигляду рук, укритих пігментними плямами й роздутими венами на тильному боці кистей, у мене склалося враження, що він старший за Майкла щонайменше на двадцять років.

Я став навколішки, зчепив пальці замком і кілька разів нерішуче натиснув йому на груди. Вони провалювалися вздовж грудини так, як не повинні були б, і якусь мить я міг думати лише про те, що його грудна клітка схожа на розстебнуту сумку з грошиками.

— Ти тільки робиш йому гірше, — сказав Майкл, беручи мене за руку й підводячи на ноги.

Тоді він знову відтягнув мене подалі від тіла.

— Його треба відвезти в лікарню, — востаннє благально повторив я.

— Він не виживе.

— А раптом?

— Не виживе.

— Ми мусимо спробувати.

— Я не можу поїхати в лікарню.

— Люсі зрозуміє.

— Ні.

— Ти ж уже протверезів.

— Не знаю.

— Це ж не ти його вбив — ти сказав, що його підстрелили. Це його гроші?

Майкл роздратовано застогнав.

— Він вочевидь їх украв. Не інакше. З тобою все буде гаразд. Там двісті шістдесят штук.

Ми з вами знаємо, що насправді там було двісті шістдесят сім штук, утім тоді мене все одно вразило те, що в Майкла не було часу викликати швидку, але був час порахувати гроші, хай навіть приблизно. Якби він припускав на око, то сказав би двісті п'ятдесят чи ще якесь кругле число. А ще це звучало майже благально. З його тону я не міг зрозуміти, чи пропонує він мені частину тих грошей, чи просто каже про це, бо вважає аргументом.

— Слухай, Ерне, це наші гроші... — тепер він точно благав.

І він *справді* пропонував мені гроші.

— Ми не можемо просто покинути його тут, — відказав натомість.

— Я не покину, — додав так твердо, як ніколи ще не говорив у своєму житті.

Майкл замислився на хвилину. Кивнув.

— Підуй гляну, як він.

Він підійшов до тіла й присів біля нього. Так Майкл сидів кілька хвилин. Я був радий, що поїхав із ним; і досі вважаю, що це було правильно. Звісно, старші брати рідко слухають молодших, але я був потрібен йому там. І я зробив усе правильно. Чоловік виявився живим, і ми можемо відвезти його в лікарню. Я майже нічого не бачив за

Майкловою спиною, бо брат досить високий, але бачив, що він схилився над чоловіком, сидячи біля нього навпочіпки, і тримає руки біля його голови, бо знає, як треба фіксувати шию в разі травми хребта. Худі братові плечі ходили ходором. Він робить серцево-легеневу реанімацію — «запускає» цього чоловіка, наче газонокосарку. Мені було видно чоловікові ноги. Я помітив, що на ньому немає черевиків. Майкл сидів там досить довго. Щось тут було не так. Ми на сторінці 23.

Майкл звівся на ноги й підійшов до мене.

— Тепер його можна поховати.

Не це він мав сказати. Ні. Ні. Усе це неправильно. Я позадкував і гепнувся на дупу. Липка павутина обвила мені руки.

— Що сталося?

— Він просто припинив дихати.

— Просто припинив?

— Просто припинив.

— Він мертвий?

— Так.

— Ти впевнений?

— Так.

— Чому?

— Просто він більше не дихає. Іди чекай у машині.

МОЯ ЗВЕДЕНА СЕСТРА

РОЗДІЛ 2

До моєї історії ми обов'язково дійдемо, але спершу маю розповісти дечий ще. А поки скажу, що я *хотів би* вбити людину, яка вирішила влаштувати наше родинне возз'єднання на гірськолижному курорті.

У мене є правило відмовлятися від запрошень, до яких приєднують табличку в «екселі». Але педантична підготовка до будь-чого є спеціальністю тітки Евонни, і в електронному листі про родинне возз'єднання Каннінгемів і Гарсій, прикрашеному анімованою сніжинкою, зазначалося, що присутність усіх запрошених обов'язкова. Я добре відомий своїм умінням вигадувати найрізноманітніші відмовки: хворі домашні улюбленці, зламані машини, термінові рукописи й таке інше. Хоча, по правді, останні три роки ніхто особливо не наполягав на моїй присутності.

Але цього разу Евонна чітко дала зрозуміти, що не приймає відмовок. Запрошення обіцяло веселі та спокійні вихідні, де всі ми зможемо гарно провести час. Тітка виділила напівжирним шрифтом слова **всі ми**, а також слово **обов'язкова**. Так, я майстер відмовок, але навіть я не можу змагатися з напівжирним шрифтом. І хоча Евонна написала **всі ми**, не згадуючи мене особисто, я добре знав, кого вона має на увазі. А це означало, що я мушу приїхати. До того ж, заповнюючи в «екселі» табличку із запитаннями про алергії, розмір черевиків, бажаний ступінь просмажування стейків та реєстраційний номер автівки, я все-таки дозволив собі замріятися про засніжене село й вихідний біля каміна в дерев'яній хатинці.

Натомість у мене змерзли коліна і я на годину спізнився на обід.

Я не підозрював, що доведеться пхатися туди нерозчищеною дорогою. То був ясний день, і слабеньке сонце підтопило сніг якраз достатньо для того, щоб мою «хонду сівік» заносило на дорозі в різні боки, тож довелося повертатися й орендувати ланцюги для шин утридорога, а потім стояти навколішки в сніговій каші, щоб їх приладнати. Шмарклі замерзли під носом, і я, мабуть, досі стирчав би

там, якби якась жінка на «ленд ровері» зі шноркелем 1 не зупинилася й не допомогла, глипаючи на мене із сумішшю співчуття й легкого осуду. Я поїхав далі, дивлячись, як стрілки годинника невблаганно повзуть уперед, і вмикаючи поперемінно то обігрівач, то кондиціонер, щоб не пітніли вікна, але з ланцюгами на колесах я міг їхати не швидше ніж сорок кілометрів за годину. Я точно знав, на скільки спізнююсь, завдяки розкладу, який Евонна розіслала всім табличкою в «екселі».

Нарешті я побачив потрібний поворот, позначений викладеною з каміння пірамідою, з табличкою «Відпочинковий комплекс “Скай лодж”!» і стрілочкою праворуч. Знак оклику пробуджував у мені неясну тривогу, наче хтось намагався привернути мою увагу, кричав розвернути автівку й не їхати на родинне возз'єднання Каннінгемів. Не було кому показати цей знак оклику, але я знав, що Ерін теж насмішив би цей наївний ентузіазм, тож просто уявив, як вона сміється, і порадив цьому. Я знаю: це мило, що наші імена є майже анаграмами. Коли люди питали, як ми познайомилися, ми відповідали: «За абеткою». Тупо, я знаю.

Та правда значно нудніша: нас звів разом досвід дитинства в неповній родині. Коли ми познайомилися, Ерін сказала, що мати померла від раку, коли вона була дитиною, і її виховував батько. Я збирався розказати про свого батька трохи згодом. Але вона й так знала про нього: погана слава дуже легко гуглиться.

На повороті я помітив ще й приземкувату будівлю — мабуть, паб, судячи з вивіски, на якій хтось написав від руки фарбою: «ПІВО!» До стіни будівлі були прихилені кілька стосиків лиж. Схоже, це був заклад із тієї категорії барів, де все настільки просякнуте пивним запахом, що можна лизати вікна замість того, щоб замовляти випивку, а роль помічника кухаря виконує мікрохвильовка. Я вирішив запам'ятати це місце, якщо доведеться шукати прихисток. Зрештою, це було сімейне возз'єднання; Евонна явно розпланувала всі сніданки, обіди й вечері так, щоб ніхто не міг пересидіти їх у кімнаті, тому краще мати ще якісь варіанти.

Ох. Ерін жива, до речі. Розумію, що моя згадка про давню пасію звучала, наче десь посеред книжки я зізнаюся, що вона давно померла, адже так усе зазвичай і відбувається в книжках на кшталт оцієї. Аж ні. Ерін збиралася приїхати наступного дня. Власне, тоді ми ще навіть

перебували в офіційному шлюбі. Крім того, на цій сторінці не мало бути жодної смерті.

Невдовзі я зрозумів, що автівка більше не повзе під горб, а котиться зі схилу, а ще за кілька хвилин дерева розступилися й переді мною постала мальовнича долина біля підніжжя гори, де був розташований «Скай лодж». Цей курорт, розрекламований як «найвищий в Австралії» (по правді, це як хвалитися тим, що ви найвищий жокей у світі), складався зі врізаного в схил гори поля для гольфу на дев'ять лунок, озера, де можна ловити форель або кататися на човнах, і якихось «вечорів біля каміна й спа» (хай що це означає). Також комплекс мав доступ до сусіднього гірськолижного курорту (перепустку на підйомник, звісно ж, треба купувати окремо) і навіть посадковий майданчик для приватних гвинтокрилів. Усе це я цитую з буклета, бо нічого з названого я тоді не бачив: напередодні долину замело снігом, і ганяти м'яча на полі для гольфу могли б лише божевільні, а озеро перетворилося на пласку білу поверхню поміж дерев, яка вгадувалася лише приблизно. Долина здавалася водночас мілкою і глибокою, тісною і безмежною.

Я обережно з'їхав зі схилу. Сніжно-біла поверхня має здатність спотворювати відчуття простору, і якби не крихітні, наполовину заметені снігом будівлі в глибині долини, на які можна було орієнтуватися, то я міг би катастрофічно недооцінити крутизну схилу й загальмувати тоді, коли це було б уже намарно. Я міг би злетіти в долину так карколомно, що встигнув би на обід, але це не мало б жодного значення, позаяк був би вже мертвим.

Посеред комплексу височів багатопверховий гостьовий будинок, пофарбований у яскраво-жовтий колір, що вирізнявся на тлі гірського схилу, з колонами обабіч входу. Із цегляного димаря, який, мов стрижень, був припасований до бічної стіни, пахкав димок, а на даху викрашалася така гарна шапка снігу, що за неї віддав би життя будь-який рекламіст. Подекуди в кімнатах горіло м'яке жовте світло, від чого п'ять рядів вікон були схожі на календар, на якому хтось відраховував дні до Різдва. На підступах до цієї будівлі була розташована дюжина [шале 2](#), розставлених двома рядами по шість, із дахами з металочерепиці, що діставали до самої землі. Дахи були орієнтовані паралельно до гірського схилу, тоді як з панорамних вікон на фасадах будинків можна було спокійно милуватися скелястим

піком. Я мав зупинитися в одному з цих «акулячих зубів», але не був певен, де саме розташований номер шість, що його призначила мені Евонна, тож під'їхав до гостьового будинку, перед яким було припарковано кілька автівок.

Деякі з них були мені знайомі: «мерседес» мого вітчима — кросовер з брехливою наліпкою «ДИТИНА В САЛОНІ» на задньому склі, бо хазяїн вважав, що так його рідше зупинятимуть копії; «вольво» тітки Евонни — універсал, який уже добряче завалило снігом, бо вона приїхала на день раніше; білий [МАРКУ МАШИНИ ПРИБРАНО] Люсі, який зливався зі снігом — машина, яку вона періодично виставляла в інстаграмі та про яку розповідала всім охочим як про свою «нагороду від компанії», де працювала. «Ленд ровер» моєї рятівниці також був там — ну, звісно; у такій книжці, як ця, він мав би ще бути під номерним знаком на кшталт «31РКА777». Я точно знав, що це її машина, завдяки тому громіздкому пластиковому шноркелю.

Коли я під'їхав до будинку, Евонна вже маршувала назустріч. І трохи припадала на одну ногу — після аварії, у яку потрапила у двадцять із чимось. Вона була вічна «маленька сестричка» мого батька: у них величезна різниця у віці, тож, коли в тридцять із чимось років моя мати зліпила й привела в цей світ нас із братом, я був ближчий за віком до тітки, ніж матуся до зовиці. Тому з дитинства пам'ятаю Евонну молодую, жвавою і веселою. Вона приносила нам подарунки й розповідала фантастичні історії. Я вважав її популярною, бо про неї говорили на родинних барбекю, коли вона не могла прийти. Але з віком на все дивишся трохи по-іншому, тож із часом я зрозумів, що, коли про тебе постійно згадують, це ще не означає, що ти популярний. Утім якось мокра дорога й автобусна зупинка все змінили. Та аварія потрощила їй купу кісток, мало не забрала ногу та вибила з її голови всі жарти й фантастичні історії. Тепер єдине, що вам насправді треба знати про Евонну, — це те, що двома її улюбленими реченнями є: «Ти дивився на годинник?» і «Як я вже писала в електронному листі...».

На ній були теплий яскраво-синій светр і пухка жилетка «Норт фейс», якісь шарудливі водонепроникні штани й похідні черевики, які мені здалися жорсткими, наче черствий хліб. Усе це було новісіньке, наче щойно з магазину. Евонна мала такий вигляд, наче зайшла в крамницю туристського спорядження, показала на манекен і мовила: «Беру оце». Її чоловік, Ендрю Мілтон (ми зevamo його просто Енді),

який вийшов надвір разом з нею, але тримався трохи позаду, на вигляд був дуже блаженський у своїх джинсах і шкірянці, наче простояв разом з дружиною в тій крамниці пів години, тужливо зиркаючи на годинник. Не гаючи часу на вдягання куртки чи забирання сумок з багажника, я кинувся назустріч Евонні, вирішивши, що краще віддатися на поталу крижаному вітру, аніж її гострому языку.

— Ми вже поїли, — тільки й сказала вона, що, найімовірніше, було задумано як претензія і покарання водночас.

— Евонно, мені дуже шкода. Втрапив у халепу на горі за Джиндабайном. Свіжий сніг... — Я показав на ланцюги на колесах. — Пощастило, що одна людина згодилася допомогти напнути їх.

— Ти не перевіряв прогноз перед виїздом? — голос Евонни звучав так, наче тітка не йняла віри, що хтось може так мерзенно порушити святі закони пунктуальності, не перевірявши прогнозу погоди.

Я зізнався, що не перевіряв.

— Усе одно треба було врахувати погоду.

Я погодився, що було треба.

На щоках Евонни заходили жовна. Я знав її достатньо добре, щоб розуміти, наскільки їй важливо висловити своє ставлення до моєї поведінки, тож мовчки чекав, що вона скаже.

— Гаразд, — нарешті мовила вона, а тоді нахилилася та вліпила мені в щоку крижаний поцілунок.

Я ніколи не знав, як відповідати на такі вітання, тож вирішив дослухатися до її поради та врахувати погоду — її крижаний осуд, — а ще задовольнитися звуконаслідуванням поцілунку біля її щоки.

Евонна встромила зв'язку ключів мені в руку й сказала: — Наша кімната не була готова вчора, тож ти тепер у четвертій. Усі в їдальні. Рада тебе бачити.

Перш ніж я встиг промовити щось ввічливе, вона повернулась і рушила назад у будівлю, втім Енді лишився чекати на мене і, схоже, збирався зайти всередину разом зі мною. Він привітався буденним кивком замість того, щоб вийняти руку з кишені й потиснути мою. Холод уже докучав, але я твердо пообіцяв собі бути чемним і товариським, тож не побіг по куртку. Нещадний вітер знаходив найменші шпаринки в одязі, напосідаючи так, наче я був винен йому гроші.

— Не зважай на Евонну, — сказав Енді. — Тобі слід бути поблажливішим до неї.

У цьому був увесь Енді — майстер маневрування між чоловічою солідарністю та підкаблучництвом. Він був з тих чоловіків, які кажуть: «Звісно, люба», коли вона сидить за одним столом, і хитають головою та пирхають: «Ох уже ці *жінки*», коли вона йде в туалет. Ніс у нього був червоний — не знаю, від алкоголю чи холоду, — а окуляри трохи запітніли. Коротенька вугільно-чорна борідка сиділа на обличчі Енді так, наче він украв її в якогось молодика й відмовлявся віддавати. Тоді йому було п'ятдесят із чимось.

— Кажеш так, наче я навмисно викликав сніг, щоб її вибісити, — відповів я.

— Знаю, друже. Але зараз усі на нервах. Тож, може, не варто насміхатися, коли вона просто намагається полегшити завдання нам усім. — Він замовк на мить. — Та нічого страшного. Жодної образи з мого боку, не подумай.

— Я не насміхався. Я просто спізнився.

Ми підійшли до дверей, і я побачив зведену сестру, Софію, яка вийшла покурити. Вона здійняла брови, наче хотіла попередити мене, що *всередині гірше*.

Енді ступив ще кілька кроків мовчки, і я вже сподівався, що він почув моє мовчазне благання й вирішив поставити крапку в цій розмові. Проте він набрав повні груди повітря й повів далі.

— Так, але... — промовив він, і мені подумалось, що не може бути сумнішого видовища, ніж чоловік, який намагається вступитися за жінку, цілком здатну захистити себе. — Але вона витратила стільки часу на ті запрошення, і тобі не обов'язково було сміятися з її таблиць.

— Я нічого про них не казав.

— Не зараз. А коли надсилав їх. Там, де вона запитувала про алергії, ти написав «таблички в "екселі"».

— Ох, — озвався я.

Софія почула це й приснула сміхом, носом випустивши струмінь диму. Ерін, яка зовсім не померла, теж посміялася б із цього. Енді вирішив не добивати мене й не озвучувати, що я написав у графі «найближчий родич»: «Це родинне возз'єднання, тож усі присутні, якщо не станеться лавини».

Я вирішив поступитися.

— Гаразд, буду терплячішим.

Енді всміхнувся, вочевидь задоволений таким поміркованим виявом своїх подружніх чеснот.

Він підійшов до дверей, озирнувся на мене, удаючи, що підносить склянку до губ, і пішов — явно до бару, замовляти мені випивку на знак чоловічої солідарності. Тим часом я зупинився привітатися із Софією. Вона приїхала з Еквадору — з Гуаякіля, якщо точніше, — тож ненавиділа холод, і під коміром її куртки я зауважив щонайменше три інші коміри. Її голова стирчала з тих светрів, наче пуп'янок квітки, огорнутий листям. Попри сто шарів одягу, сестра ще й обіймала себе рукою за талію, щоб не змерзнути. Я був краще підготовлений до холоду, ніж вона, завдяки багаторічній звичці пірнати в крижані ванни (цікавий факт: схоже, що низька температура поліпшує чоловічу фертильність), але навіть я не міг довго говорити з нею на тому кусючому вітрі.

Софія запропонувала мені цигарку, хоч і знала, що я не курю. Вона завжди так робила. Я помахав рукою перед обличчям, відганяючи дим.

— Непоганий початок, — глузливо кинула вона.

— Головне — це перше враження.

— Рада, що ти нарешті тут. Я чекала, коли ти приїдеш і врятуєш мене. Знала, що ти відвернеш усю увагу на себе. Ось.

Софія передала мені невеличку квадратну картонку, поділену на клітинки. У кожній клітинці була надрукована коротка фраза, що стосувалася того чи того члена родини: «Марсело кричить на офіціанта»; «Люсі намагається ПРОДАТИ тобі щось». Своє ім'я я знайшов у середній клітинці в лівому стовпчику: «Ернест щось псує».

— Бінго? — запитав я, читаючи заголовок: «Родинне возз'єднання».

— Подумала, що буде весело. Зробила їх тільки для нас із тобою. — Софія показала мені свою картку. В одній клітинці вона вже поставила хрестик. — Усі інші якісь кислі. — Вона наморщила носа.

Я висмикнув картку з її руки. На ній були інші написи, ніж у мене: щось загальне, а щось про конкретних членів родини. З граматикою вона явно не ладнала: великі літери для привернення уваги, спонтанні уточнення в дужках, жодної крапки. Деякі твердження були глузливі, деякі — серйозні. Передбачити, що я спізнюсь, було нескладно — так само як і сказати, що Марсело чубитиметься з офіціантами. У нижній клітинці праворуч було написано просто: «Лавина». Я глянув на свою

картку, але в мене права нижня клітинка була інакша: «Зламана кістка (АБО хтось помирає)» з абсолютно недоречним :) наприкінці. У квадратику, де Софія вже поставила хрестик, було написано: «Ернест запізнюється».

— Так нечесно.

Я віддав їй картку.

— Тобі краще піти привітатися. Ходімо?

Я кивнув. Софія докурила цигарку й викинула недопалок у сніг. Але на бездоганному білому покривалі він різав око, наче бридка пляма. Софія кинула на мене нещасний погляд і попленталася туди. Нахилилася, підняла недопалок і сунула його в кишеню.

— Знаєш, — сказала вона, ведучи мене до дверей, — тобі краще бути чемним, якщо хочеш пережити ці вихідні.

Присягаюся, так вона й сказала. І навіть підморгнула мені. Так, наче це вона розповідає цю трикляту історію.

РОЗДІЛ 3

Сам гостьовий будинок був схожий на мисливську хатину, яка намагалася вдати із себе готель «Рітц»: кожна поверхня, кожен стовпчик на перилах і кожна дверна ручка були з різьбленого дерева; приміщення освітлювали настінні лампи з матового скла у формі квітів; у фое викрашалися червоний килим і величезна люстра, яка блищала попід стелею, привертаючи увагу до балкона, що проліг по периметру фое на другому поверсі. Власне, усе, розташоване вище від рівня пояса, було майже достатньо елегантним для того, щоб відвернути увагу від пошкодженої снігом нижньої половини будівлі: такий собі готельний еквівалент відеодзвінка в сорочці з краваткою і трусах. Килими, протерті сотнями ніг у важких зимових чоботах, брижилися на набряклій дерев'яній підлозі, яка скрипіла так, наче хтось забув прибити дошки, а кинуті у випадкових місцях пістряві килимки й нашвидкуруч залатані мишачі нори свідчили про те, що власникам будівлі було простіше ховати проблеми до останнього, аніж затягнути на цю гору ремонтників. Як відомо, висота над рівнем моря завжди додає кілька зірочок до рейтингу готелю, і хоч цей був зірочки на дві, тримаючись на чотирьох лише на чесному слові, мені він здався затишним.

Коли я зайшов до їдальні, де вже взялися за десерт, гомін одразу стихнув і мене привітала симфонія ложок — їх усі присутні водночас поклали на тарілки. Моя мати, Одрі, яка сиділа на чільному місці за столом, зміряла мене поглядом. Її сріблясто-сиві, схожі на рибальську волосінь, пасма були зібрані у вузол, над правим оком — шрам. Вона завагалася, наче не могла зрозуміти, чи це я, чи мій брат (уже-бо давненько не бачила нікого з нас), а тоді просто на стільці відсунулася від столу, брязнувши начинням об тарілку. Це був її класичний прийом, яким вона завжди зупиняла суперечки і який я пам'ятав ще з дитинства.

Марсело, мій вітчим, сидів ліворуч від неї. Марсело голомозий та кремезний, і ззаду на шиї в нього така складка, аж мені завжди було цікаво, чи чистить він її зубною ниткою, щоб там не збирався леп. Він поклав важку руку на зап'ясток Одрі. Ні, це був не владний жест; я не

хочу вводити вас в оману щодо материних взаємин або поширювати негативні стереотипи про вітчимів. Річ у тому, що мій вітчим завжди носив «ролекс» — «президентську» модель кінця вісімдесятих. Коли я із цікавості погуглив ціну годинника (і мало не осліп), то дізнався, що важить він лише трохи менше від кілограма, а отже, у мого вітчима буквально «важка рука». Але реклама цієї моделі була трохи дурнувата: «Фамільна реліквія має бути важкою, як сама історія». Марсело носив цей годинник, відколи я його пам'ятаю. Я підозрював, що мої шанси успадкувати його — нульові. Той рекламний слоган, звісно, був дурнуватий, але я бачив і гірші, як-от «Куленепробивне скло, яке витримує занурення на триста метрів: надійне, мов банківський сейф». Звучало це так, наче всі мільйонери підробляють на пів ставки інструкторами з дайвінгу.

— Я поїла, — сказала Одрі, скинувши руку Марсело.

Її тарілка була наполовину повна.

— Ох, дитячий садок, — застогнала Софія, сідаючи біля Люсі (вона моя невістка; певно, ви пригадуєте, як Майкл згадував про неї в розділі 1), яка сиділа одразу навпроти Марсело.

Було помітно, що Люсі готувалася до цих вихідних: її біляве волосся було підстрижене в бездоганний боб, а з новесенького плетеного кардигана вона вочевидь щойно зняла цінника. Я не знаю, чи розраховувала Софія на те, що заховається за Люсі після своєї ремарки, чи просто не помітила, скільки гострого приладдя лежить у межах досяжності моєї матері, але таке пащекування було б самовбивчим для кровної рідні. Натомість померло лише материне бажання вийти з їдальні, бо вона знову сіла на скрипучий стілець і підсунулася до столу.

Енді й Евонна доповнили компанію пунктуальних членів нашої родини. Я мовчки сів біля Софії, перед тарілкою, накритою сріблястою кришкою. Схоже, хтось зберіг мій обід — яловичину, приготовану згідно з побажаннями, які я вписав у табличку в «екселі». Скидалося на те, що Евонна весь цей час спопеляла очима сріблясту кришку-купол, бо м'ясо було ще трохи тепле. Біля Люсі стояла зайва тарілка — мабуть, вона смикнула собі мою першу страву. Мені було цікаво, чи була вона аж така голодна, чи це був символічний жест.

Ще одне, що вам варто знати про мене: я на все дивлюся з кількох кутів зору. Намагаюся завжди зважати на обидві сторони медалі.

— Що ж, — сказав Енді, сплеснувши в долоні, явно сподіваючись розрядити атмосферу. Лише людина, яка не є нам кровною ріднею, може бути такою наївною. — Як вам готель, га? Уже були нагорі? Я чув, у них є джакузі. А ще можна грати в гольф просто на даху. Консьєрж сказав мені, що вони дають сотню баксів, якщо поцілити з даху в метеостанцію. Хто хоче спробувати?

Він з надією зиркнув на Марсело, який був одягнений так, наче приїхав грати в гольф, а не кататися на лижах. Навіть зі свого місця я бачив, що його картата безрукавка бавовняна, а не шерстяна, і що на морозі він у ній просто вріже дуба. Навряд чи я можу когось засуджувати після того випадку з ланцюгами й жінкою в «ленд ровері», та я принаймні взяв із собою флісовий светр.

— Ерне? — Енді далі обводив поглядом стіл.

Евонна, яка сиділа між ним і Марсело, штурхнула чоловіка під ребра. Говорити з ворогом було заборонено.

Ми їли мовчки, але я знав — усі думають про те саме, що і я: той, хто вирішив розпочати ці вихідні на день раніше, попри те що справжня причина нашої зустрічі приїде лише завтра, заслуговував бути прив'язаним до тобогана [з і спущеним з гори](#).

Можна багато дізнатися про людину, якщо поспостерігати за тим, як вона дає раду незручній тиші. Хтось спокійнісінько собі сидить, а комусь кортить її порушити. Схоже, терплячість важко дається людям, які не вирости в нашій родині, бо після Енді розмову спробувала завести Люсі.

Мабуть, треба вам щось про неї розповісти. Люсі керує невеличким онлайн-бізнесом, а це означає, що вона періодично втрачає гроші в інтернеті. Вона така сама бізнесменка, як Енді — фемініст: обоє голосно сповіщають про це всім охочим, але ніхто, крім них самих, у це не вірить.

Я не казатиму, як називається компанія Люсі, бо не хочу, щоб вона подала на мене до суду, але пригадую, як її колись підвищили до регіональної виконавчої віцепрезидентки (не пам'ятаю точної назви цієї посади) разом з іще десятьма тисячами представників. Пустопорожній титул, звісно, але хтозна — може, її неперевершена здібність упарювати друзям речі, які їм не потрібні, таки заслуговує якогось пишномовного звання, бо в цьому їй достоту немає рівних. Саме тоді вона й отримала автівку, яку я бачив надворі. Якщо вірити її

допису в інстаграмі, це був подарунок від компанії. Я знав, що насправді це просто оренда й дарували їй хіба щомісячні внески, та й то з такими суворими умовами контракту, що в разі їх недотримання Люсі лишалася, по суті, з дорогезним кредитом.

Я був певен, що це вже сталося і тепер невістка платить за машину з власної кишені. Але в цьому весь принцип життя таких людей, як Люсі: ніколи не дозволяти реальності зруйнувати ілюзію успіху. Один мій знайомий, який продає автівки, розповів, що вони періодично виставляють із салону жінок, котрі фотографуються з машинами на парковці, щоб потім опублікувати знімки в соцмережах і сказати, що отримали їх як винагороду. Ці жінки їхали додому розлючені, пахкаючи чорним димом зі своїх стареньких гетчбеків і везучи назад у багажнику червоні банти, підготовлені спеціально для цієї okazji. Саме тому, як ви вже здогадуєтеся, я прибрав з тексту опис машини Люсі, бо так можна було б легко здогадатися, на яку компанію вона працює.

Люсі це підтримала б; вона описує свою справу просто як «бізнес» і напружується, коли хтось вимовляє *те* слово. Отож з поваги до неї, я теж його не згадуватиму. Натякну тільки, що їх будували єгиптяни.

Намагаючись стати повноцінним членом нашої родини, Ерін колись слухняно відвідувала всі вечірки Люсі й купувала найдешевші речі з тих, які моя невістка намагалася впарити того місяця. Повернувшись додому, Ерін друкувала рахунок-фактуру з назвою ресторану й витратами, помноженими на коефіцієнт, виведений зі ступеня занудності вечірки, і лишала його на моїй подушці: «Податок на родичів чоловіка: щипчики для підкручування вій 15 \$; ставка $\times 3$ (майстер-клас із макіяжу); >1 годину, понаднормові $\times 1,5 = 52,50$ \$: ресторан “Белла Італіан”».

— Усі дісталися сюди без пригод? Я спіймалася на придорожній радар — двохсот двадцяти доларів як і не було, а я перевищила швидкість лише на сім кілометрів. Це просто смішно, — сказала Люсі.

Полегшення від того, що цього разу вона не намагалася нічого продати, мало не витало в повітрі, але мені було трохи сумно, що моя картка для бінго («Люсі намагається ПРОДАТИ тобі щось») лишиться без хрестика.

— Заробляють як можуть, — утрутився Марсело. — Пускають додаткові патрулі, щоб ловити туристів, а місцевих відпускають. Звідси

й сорок кілометрів на годину. На таких дорогах має бути сімдесят, але вони знають, що туристи літатимуть.

— Думаєте, це протизаконно? — з надією запитала Люсі.

— Аж ніяк.

Я не думаю, що Марсело навмисне робив свій голос таким крижаним (попри те що йому вочевидь було начхати на Люсі), але стіл укрився інеєм.

— Хтось уже був у своєму шале? Вони просто чарівні. — Евонна спробувала наступною. — Ми переночували там цієї ночі, і ранкові краєвиди тут просто...

Вона замовкла замріяно — так, наче в цьому світі не було слів, які описали б красу зимового світанку та її вміння вибирати гірські краєвиди за прийнятною ціною.

— Я не знав, — уїдливо мовив Марсело, — що нам доведеться *ходити* між готелем і спальнями.

— Повір мені, це значно краще, ніж кімнати нагорі. — Евонна оборонялася так, наче особисто вклала гроші в цей комплекс. — Між іншим, я хотіла, щоб ми не почувалися скуто. Розумієте? Щоб був простір. Гарний краєвид. А не якась тісна кімнатка, не більша за...

— Мені здається, йому начхати, аби була свіжа постіль і холодне пиво, — сказала Люсі.

— Але це не значить, що *ми* не можемо лишитися тут, — пробурчав Марсело.

— Нам дали знижку за те, що ми винайняли аж шість шале, пам'ятаєте?

— Якраз заощадили на твій штраф за перевищення швидкості.

Я не міг утриматися і не вколоти Люсі, але, якщо не зважати на пробіск усмішки на обличчі Софії, на мене ніхто не відреагував.

Марсело сунув руку в кишеню й видобув звідти гаманець.

— Скільки тобі заплатити, щоб я виселився з того будинку?

— Це не така вже й велика відстань, тату, — сказала Софія. — З тобою все буде гаразд. Якщо не зможеш ходити, я тебе носитиму.

На обличчі Марсело врешті з'явилася подоба усмішки.

— У мене травма.

Він театральнo схопився за праве плече. Софія сама прооперувала його й провела реконструкцію плечового суглоба три роки тому, тож рука вже давно загоїлась. Було очевидно, що він просто вдає із себе

хворого. Принаймні плече жодним чином не завадить йому замахнутися на мене в розділі 32.

Як правило, хірургам не можна оперувати родичів. Але Марсело звик отримувати все, що він хоче, тож стояв на своєму, стверджуючи, що довіряє лише доньчиним рукам. Лікарня не могла дозволити собі розкидатися багатими інвесторами. Зрештою, вона ніколи не мала б власного офтальмологічного центру, якби не заплющувала очей на витівки Гарсій (у чому є певна іронія).

— Тихо, тихо, старенький, — усміхнулася Софія, проштрикуючи виделкою шматочок стейка. — Я чула, що тебе оперував всесвітньовідомий хірург.

Реакція Марсело на це була так само перебільшеною, як і нарікання на плече. Він схопився за груди, наче вражений стрілою в самісіньке серце. Здавалося, от-от схопить Софію на руки й крутитиме, як малу дитину. Може, він так би й зробив, якби не жахлива «травма». Софія — єдина донька Марсело, і, хоч вітчим був добрий до нас із Майклом (коли одружився з моєю матір'ю, то був явно задоволений, що виховуватиме хлопців), вона завжди була його єдиною маленькою дівчинкою. У її присутності його кам'яна шкаралупа адвоката тріскалася й він дуркував, як роблять усі батьки, щоб розважити дитину.

— А ще можна висмикнути собі снігохід, — озвався Енді, радіючи, що всі нарешті розговорилися. — Я бачив кілька біля гостьового будинку й запитав, чи можна їх винайняти. Управитель сказав, що вони службові, але, може, у нас вийде його задобрити. — І він показав характерний жест, «пошелестівши» великим та вказівним пальцями, натякаючи на те, як саме збирається задобрювати управителя.

— Тобі що, дванадцять років? — озвалась Евонна.

— Люба, я думав, що ми їдемо сюди веселитися.

— А ти не можеш веселитися, дивлячись на гарні краєвиди й насолоджуючись атмосферою і спілкуванням? Не можна без усіх цих джакузі, гольфу на даху й катання на тих трунах з мотором?

— Мені теж здається, що це досить весело, — озвався я.

Евонна підігріла мій стейк ще одним нищівним поглядом.

— Дякую, Ерне... — почав Енді, але Одрі урвала його гучним покашлюванням. Енді повернувся до неї. — А що? Просто сидітимемо

й удаватимемо, що його тут немає? — спитав він так, наче мене тут не було.

— Ендрю... — попередила Евонна.

— Агов! Коли востаннє ви всі бачилися?

Ой, дарма, Енді. Ми всі знали відповідь на це запитання.

Лише моя мати наважилася промовити це вголос: — На суді.

Зненацька я знову сиджу на лаві для свідків і слухаю прокурора, який тримає одну руку в кишені, а в другій стискає лазерну указку, наче його присяжні — коти. Він показує на віддрукуванні на картоні знімки галявини, оповитої павутинням, яка мені й досі часом сниться. Ці світлини всипані стрілочками, лініями й різноколірними написами в рамках угорі. Я саме відповідаю на одне з його запитань, коли моя мати раптом підводиться й виходить із зали, і тоді я можу думати лише про те, чому в цих залах завжди ставлять найвищі, найважчі й *найгучніші* двері, які тільки можна знайти. Здавалося б, такому місцю краще пасує щось тихе й непомітне, але архітектор, схоже, підробляв на пів ставки голлівудським сценаристом і хотів, щоб усі заходили й виходили драматично. Можливо, я зосередився на тих клятих гучних дверях лише для того, щоб не дивитися на свого брата за скляним загородженням.

Ви кмітливий читач або читачка, тож уже, мабуть, помітили, що за нашим родинним столом є кілька порожніх місць. Я вже розповів вам, що Ерін приїжджає завтра. Єдина дитина Евонни навіть не збиралася приїжджати (це та Емі, яка мало не вбила людину сандвічем з арахісовим маслом). Вона живе в Італії, а ця нагода була варта хіба п'яти-семи годин у дорозі, не більше. І вас не повинно дивувати, що з нами не було Майкла. Якоюсь мірою це через мене.

Тож тепер ви знаєте кілька нових фактів: чому моя мати відмовляється зі мною розмовляти; чому мій брат ще не приїхав; чому він радітиме свіжій постелі й холодному пиву; чому я не зміг вигадати жодної відмовки, щоб не приїхати, як завжди; чому Люсі приїхала така красива; чому Евонна виділила напівжирним шрифтом слова «всі ми» в запрошенні.

Минуло три з половиною роки, відколи я стояв навколішки в павутинні й дивився, як мій брат убиває напівживого чоловіка. Три роки, відколи моя мати вийшла із судової зали, поки я пояснював

судді, як він це скоїв. Лишилося менше від доби до того, як він приїде у «Скай лодж» вільною людиною.

РОЗДІЛ 4

Я дізнався, як це — бути чужинцем, ще на тому похороні, де труна була зловісно прикрита прапором, а всі лави були заповнені офіцерами в білих рукавичках та формі із золотими гудзиками. Похорон поліцейського показує найкращі і найгірші сторони братерства: як воно може давати відчуття належності та привід для гордості одним (я бачив, як офіцер, затиснувши у згині ліктя шестикутний кашкет, розкрив швейцарського ножика й нашкрябав на труні символ нескінченності, вважаючи себе навіки пов'язаним із загиблим), але бути неприступним для інших. Я пам'ятаю сварку, яка вибухнула у фое між двома сім'ями загиблого — сім'єю по крові та шлюбу й родиною синіх уніформ — про те, що краще: кремація чи поховання. Це була марна суперечка, у якій зрештою взяла гору кровна сім'я, і тіло було поховане. Загиблий не висловлював жодного офіційного побажання із цього приводу, але хтозна, може, патрульні поліцейські ночами теревенять про те, що буде після їхньої смерті, зовсім як солдати, котрі кладуть листи своїх друзів у нагрудні кишені?

То був дуже людний похорон, і все більше скидалося на знімальний майданчик, а не на мовчазну церковну церемонію. Уся та увага — фотографі біля церкви, повернуті обличчя, скрадливі погляди, шокване перешіптування («О Господи, це ж його діти!») — тоді навчила мене: на тебе можуть дивитися, але не бачити. Такий односторонній вуаєризм («його діти») формує довкола тебе бульбашку, ізолює тебе. Пригадую, як дивився на солодкий крем, що скрапував з маминої бездоганно чорної сукні, коли ми вийшли з тієї церкви, і знав достеменно дві речі — настільки, наскільки може щось знати дитина. Тата більше немає. І ми в цій бульбашці разом.

Бути матір'ю хлопців, які ростуть без батька, зовсім не просто. Одрі мусила бути всім одночасно: тюремним наглядачем; ненадійним товаришем-ув'язненим, який про все доносить; вартовим, який бере хабарі; співчутливою комісією, яка пристає на умовно-дострокове. Марсело був адвокатом мого батька, перш ніж відкрити власну фірму, і після татової смерті став вештатися біля моєї матері. Я тоді думав, що йому її шкода. Мабуть, вони з батьком були друзями. Не варто уявляти

собі чоловіка, який періодично з'являється на порозі в білій майці та з дрилем у руці (Марсело якось прикріпив книжкові полиці так криво, що мамі здавалося, наче вона перебуває на кораблі); він просто виймав чекову книжку і платив за все. Невдовзі стало зрозуміло, що він робить це не просто так. Коли Марсело освідчився їй у присутності своєї доньки, моя мати повезла нас їсти бургери й запитала, чи хочемо ми, щоб ці люди стали частиною нашої бульбашки. Мені було достатньо того, що вона запитала нас. Майкл просто поцікавився, чи він багатий, перш ніж угризтися в чизбургер.

Траплялося, що ми повставали проти матері, але, мабуть, це часто буває з хлопцями в підлітковому віці. Іноді бажання бунтувати й відвойовувати собі зайві п'ять хвилин за приставкою переважає п'ятнадцять років турботи. Але хай скільки ми грюкали дверима й кричали, це не змінювало того факту, що ми завжди — завжди — були тільки втрюх проти цілого світу. Навіть тітка Евонна могла лише ненадовго поткнути носа в нашу бульбашку — можливо, на правах батькової сестри. Мати завжди захищала нас і чекала, що ми завжди захищатимемо одне одного й цінуватимемо сім'ю понад усе.

Навіть понад закон, схоже.

Якась частина мене розуміє, чому вона залишила ту судову залу. Тоді я вийшов з нашої бульбашки і став на бік тих, інших.

Ви, мабуть, зараз думаєте, що три роки за вбивство — це дуже мало. Ваша правда. Того чоловіка — його звали Алан Голтон, якщо вам цікаво, — таки *підстрелили*, утім було дуже складно розібратися, хто відіграв більшу роль у його смерті — стрілець чи Майкл. Так, Майкл збив Алана, коли той поплентався на дорогу, підстрелений, і так, він припустився жахливої помилки, не поїхавши з ним до лікарні, але в нього був непробивний захист на ім'я Марсело Гарсія (відомий своєю юридичною фірмою «Гарсія і Бродбридж», яка тепер є однією з найбільших у країні, а також упертим небажанням пройти сорок метрів по снігу). Марсело вибудував захист довкола багаторічної злочинної кар'єри Алана й наявності в рівнянні невідомого стрільця, чиєї зброї ніхто так і не знайшов.

Власне, самої присутності Марсело в залі суду було вдосталь, щоб справити враження, і, я гадаю, це дуже вибило з колії прокурора з лазерною указкою, але не значить, що Марсело покладався лише на таке й не подбав про міцну стратегію. Він стверджував, що Майкл не

міг ухвалювати раціональних рішень у тих обставинах. Так, він не виконав свого обов'язку щодо Алана (і це важливо, бо в Австралії закон зобов'язує вас допомогти людині лише в тому разі, якщо ви *вже* *взялися* допомагати, як я дізнався на тому суді), коли взяв його із собою, але не поїхав до лікарні, проте Майкл переймався страхом за власне життя, ваша честь, бо не знав, де тоді був стрілець, і боявся, що на нього нападуть або переслідуватимуть. Одним словом, усе це скінчилося для Майкла трьома роками в'язниці.

Як бачите, ті свідчення дорого мені вартували, але, коли все встрялося й останні козирі було застосовано (вирок обговорювали за зачиненими дверима в кабінеті судді), вони ні на що не вплинули. Я припустився багатьох помилок за своє життя, зокрема прийнявши запрошення Енді випити після обіду, однак досі не вирішив, чи зараховувати до цього переліку надані свідчення. Звісно, якби я нічого не сказав, мені довелося б учитися жити із цим. Але після тих свідчень усе одно довелося вчитися жити із собою, і я не знаю, у якому разі це було б складніше. Я дуже хотів би сказати вам, що вчинив так, бо це було справедливо. Утім правда полягає в тому, що у глухому братовому гарчанні («Він більше не дихає») я почув щось... інше. Я міг би сказати щось банальне, наприклад, що тоді він «більше не був схожий на мого брата», проте насправді все було зовсім навпаки. Він був цілком схожий на Каннінгема. Я нарешті побачив його без маски й зайвих прикрас. І якщо в ньому було щось, від чого він гарчав, від чого його плечі здригалися, а руки впивалися в людину, з якої він видушив останні крихти життя, — чи означає це, що в мені є те саме? Я хотів позбавитися цієї частини себе. Тож пішов у поліцію. Мав надію, що мама хоча б почасти зрозуміє, чому я так учинив. А тоді настало завтра, і я сподівався, що ця частина все ще лишилася в мені самому.

Визнаю, що трохи похитувався, бредучи в снігу до своєї хатинки. Енді був такий радий, що з ним хтось вип'є, аж став зрадником, і я вирішив підігравати йому доти, доки він був готовий мене пригощати. Енді працює рослинником. Вирощує траву на майданчиках для крикету і футбольних полях саме такої довжини й густоти, як того бажає клієнт. Це страшенно нудний чоловік у страшенно нудному шлюбі, а такі, як я з'ясував за своє життя, часто щедро пригощають у барах.

Я взяв із собою валізу на колесах зі складаною ручкою — з такими зручно десь в аеропорту, але не в засніжених горах, тож мені доводилося періодично підіймати її та переставляти з місця на місце, бо тягнути було неможливо. На плечі другої руки в мене була спортивна сумка. Хоча до вечора було ще далеченько, гірська вершина вже затулила сонце й у долині швидко сутеніло. Я одразу відчув зміни в повітрі, навіть попри тепло кількох кухлів пива, які гріли мене зсередини. Я чув, що так буває на Марсі: уся планета миттєво замерзає з настанням темряви. Енді сказав, що піде в джакузі, і я сподівався, що він передумає, інакше доведеться вирубувати його з криги.

Попри холод, я все одно примудрився спітніти, поки дотягнув свою поклажу до хатинки, наполовину похованої під заметами. На щастя, для мене розчистили траншею, інакше снігу було б по пояс. З-під коліс валізи навсідіч розліталися сніжні грудочки. Панорамні вікна шале захищало накриття, тож їх майже не замело й можна було споглядати гірські краєвиди.

Шукаючи ключі, я помітив клаптик паперу, пришпилений гілкою на верхівці невеличкої снігової кучугури біля дверей. Я підняв його. Хтось написав кілька слів чорним фломастером, і літери вже трохи розтеклися, бо папір розмокнув. Текст здавався досить моторошним.

«Холодильники тут гівняні. Копай».

У кутку записки була велика літера С: «Софія». Я нахилився і, змахнувши сніг із горбка, до якого був пришпилений папірець, виявив сріблясті кружальця шістьох бляшанок пива, які Софія закопала для мене. Вона була єдиною, хто не полишав спілкуватися зі мною після суду. Я зрозумів, що все серйозно й мене офіційно відправили у вигнання, коли Люсі припинила надсилати мені запрошення на безплатні семінари. Але Софія не відхрестилася від мене. Можливо, тому що вона, як і я, почувалася чужинкою. Батько висмикнув її зі звичного середовища й помістив у нову родину в новій країні. Я кажу «помістив», але жодна людина не зможе підійматися кар'єрною драбиною в адвокатській сфері, присвячуючи вдосталь часу дітям, хай би яким лагідним був Марсело до Софії. Тож точніше буде казати «кинув». І хоча Софія не має жодної підстави заявляти, що почувалася зайвою в нас удома, я гадаю, вона завжди відчувала на собі нашу невидиму бульбашку. Після того апокаліптичного землетрусу, яким був Майклів суд, наші теплі взаємини із Софією перетворилися на

справжню дружбу. Саме тому вона запросила мене — і тільки мене — грати з нею в бінго.

Я знову нагорнув снігу на бляшанки, радіючи, що на цій крижаній горі лишилося трохи тепла, і зайшов у шале. Воно складалося лише з однієї кімнати, від якої в мене трохи паморочилося в голові через похилий дах. Це дивне відчуття дещо компенсував панорамний краєвид з вікна: то була перша частина моєї поїздки, яка виправдовувала сподівання. Хай як мені не хочеться хвалити свою тітку, мушу визнати: краєвид був просто приголомшливий, особливо з останніми променями сонця, що визирали з-понад гірського хребта, і довгими тінями від гір, які наповзали на долину.

Стелю підтримувало переплетення дерев'яних балок, схожих на ребра. З боку вікна стеля була, мабуть, трохи більше ніж три метри заввишки, а після цього полого спускалася понад диваном, телевізором, підлогою, вистеленою безліччю пістрявих килимів, і чавунним каміном. Схоже, що дах нижчав не до самої землі, а лише до рівня снігу, бо в хатині була навіть четверта стіна, заставлена шафками з кухонним причандаллям. Там тулилася й невеличка ніша для ванної, де архітекторів знову довелося пожертвувати практичністю. Схоже, заради чарівних краєвидів мені доведеться зціпити зуби й ходити в душ, зігнувшись у три погібелі. Майже посеред кімнати, трохи ближче до дверей, драбина вела на горище, де була спальня. Схоже, персонал завчасно увімкнув опалення — камін у цьому, щоправда, жодної ролі не відігравав та явно був декоративний, — і від різкої зміни температури я вкрився гусячою шкірою. Тут не відчувалося того вогкого запаху, який був у готелі. Натомість у шале пахло паленими дубовими дровами — мабуть, завдяки свічці з написом «Сільський камін».

Я лишив валізу на підлозі й саме ховав спортивну сумку в одну із шафок, коли біля телевізора задзвонив телефон. На ньому було наклеєно цифру 4. На апараті не було звичної панелі для набору номерів, а лише один стовпчик кнопок і лампочок з номерами інших шале та написом «Консьєрж». Наразі світилася лампочка із цифрою 5. Це був Марсело.

— Одрі трохи зле. — Він сказав «Одрі», а не «твоїй матері». — Сьогодні ми замовимо вечерю в номер, тож побачимося вже завтра.

Я був радий нагоді пропустити родинну вечерю, бо майже всі запаси терпіння, які збирав до купи, щоб пережити ці вихідні, витратив за обідом. Я вийняв пляшку теплуватої води з холодильника — він справді був гівняним, як і попереджала Софія, — і присмоктався до неї, бо читав десь, що день посеред снігу може призвести до не менш серйозного зневоднення, аніж день на пляжі. Тоді я викопав з-під снігу бляшанку пива, улігся на дивані й одразу задрімав.

Мене розбудило гупання у двері. Навряд чи це вас здивує. Ви читали таке вже сотню разів в інших книжках.

На якусь мить я запанікував, бо мені досі сняться жахіття (точніше, спогади) про те, що задихаюся, тож, виборсуючись зі сну перед величезним вікном, я на мить подумав, що заснув надворі. Гірський хребет за вікном урізався в глибоке чорне небо, усіяне безліччю навдивовижу яскравих зірок і не запламоване жодною хмаркою чи міською мрякою. Вітер стугонів, здмухуючи з гірського хребта пасма снігу та здіймаючи їх у небо. У сусідній долині гору тьмяно освітлював розсип прожекторів: там каталися нічні лижники. Схил у цьому місці був помережаний кістлявими тінями голих дерев. Температура надворі дедалі падала, погрожуючи просочитися в хатину; я майже відчував холодний подих скла, що намагався відтиснути тепло в глиб кімнати.

Я потер очі, сів на дивані, а тоді встав і поплівся до дверей. Відчинив. На порозі стояла Софія, сховавши руки в згинах ліктів. Її чорняве волосся, що розвівалося на вітру, було припорошене сніжинками.

— Ну? — озвалася вона. — Ти привіз гроші?

РОЗДІЛ 5

Гаразд, слухайте. Я все поясню. Я не збрехав. Майкл попросив мене потримати гроші в себе.

Коли Майкл відвіз мене додому того ранку — я тихенько сидів на пасажирському сидінні, вибіраючи павутиння з рукавів, — то сказав, що буде безпечніше, якщо гроші поки побудуть у мене. Я розумів його логіку: Алан забрав ці кошти в когось або мав передати їх комусь, але на котромусь етапі все пішло шкереберть. Я не був певен, чи доклав мій брат руку до цього «шкереберть», але якщо хтось недорахувався кількох сотень тисяч, то достоту захоче їх повернути. Я був страховкою на випадок, якщо стрілець бачив Майклову машину. Якщо, звісно, цей стрілець узагалі існував.

Я мовчки взяв сумку. Мабуть, Майкл сказав, що заплатить мені за це, але я не чув нічого, крім глухого відлуння слів, наче був під водою, і бачив тільки, як рухаються його губи. Мов причмелений, я повернувся в будинок, кинув сумку на ліжку, проблювався й потелефонував у поліцію.

За двадцять хвилин я вже сидів у наручниках на задньому сидінні фургона й пояснював сонним детективам, куди їхати. Я знав, що вони не сприймають мене серйозно, бо дорогою заїхали в «Мак», а я ще ніколи не чув, щоб хтось мусив чекати на свій макмафін, перш ніж зізнатися в убивстві. Це було ще до того, як усе пішло-поїхало. До того, як почалися всі ті сирени, швидкі й вагончики телевізійників (прилетів навіть вертоліт і сів на заплетеному павутинням полі). До того, як повиходили друком популярні замітки з теоріями про вбивство та ще популярніші статті про ту заплетену павутинням галявину (природний феномен, спричинений масовим переселенням павуків після паводка). До того, як мене замкнули в кімнаті для допитів, де тицали в обличчя світлинами, дихали бургерами з «Макдональдсу» й казали, що Майкл уже підставив мене і що я маю просто зізнатися.

Коли мене відпустили (підозрюю, у них просто не було законної підстави тримати мене довше), я дізнався, що Майкл нічого не сказав. Вони просто хотіли подивитися, чи я не брешу, щоб урятувати власну

шкуру. Мене відвезли додому. Я запитав, чи не хочуть вони дорогою заїхати в KFC⁴, бо я нікуди не кваплюся, але всі чомусь стали дуже серйозними й ніхто навіть не всміхнувся.

Лише коли опинився вдома й побачив чорну сумку на ліжку — там, де її залишив, — я зрозумів, що забув сказати їм про гроші.

Присягаюсь, я просто думав, що вони обшукають будинок. Спершу надто зосередився на Алані, намагаючись пригадати, де ми з'їжджали з дороги й куди повертали далі, коли саме брат забрав мене з дому, коли привіз назад і коли попросив зачекати в машині. А після того я подумав, що вони вже знайшли гроші й що запитають мене про них пізніше, утім вони не запитали. Тоді зненацька настав наступний день, і я підписував папери, де були занотовані мої свідчення, але все ще не сказав нічого про гроші. І Майкл теж — мабуть, тоді він ще не знав, що я здав його, і тому, найімовірніше, думав, що я досі на його боці й бережу його сумку. Відтак я вже стояв перед трибуною в залі суду, а ніхто все ще не згадав про гроші, і ні Майкл, ні Марсело не використали їх, щоб підставити мене в судовій залі, як я очікував, і я знав, що вже надто пізно про них згадувати і що все полетить шкереберть, якщо я про них скажу, тому сумка лишалася в мене вдома, а я мовчав. Тоді суддя вже зачитував вирок, і я поїхав додому, а сумка чекала на мене там, де я її лишив, але весь світ тепер здавався інакшим. Мій брат сидів у в'язниці, а в мене вдома було двісті шістдесят сім тисяч доларів у спортивній сумці. Тепер я точно знаю, скільки там було, бо мав достатньо часу перелічити гроші.

То була ще одна причина, з якої я не міг не приїхати. Про свій план я розповів Софії ще кілька тижнів тому. Я планував віддати Майклові сумку завтра. Я не збирався просити таким чином вибачення, бо не скоїв нічого поганого, але, мабуть, це все-таки мало бути своєрідним жестом примирення. Це, звісно, була не оливкова гілка, але мій дар був цілком собі зелений (принаймні метафорично, бо там були різні купюри, а не лише сотні), і майже все було на місці. Який я хороший брат!

— Це всі гроші? — запитала Софія, дивлячись на випотрошену сумку, що лежала перед нею на дивані.

Сестра нависла над нею, наче боялася сісти на диван і випадково торкнутися торбини.

— Більша частина, — зізнався я.

— Більша частина?

— Ну... у мене були різні надзвичайні ситуації. Минуло три роки, як не крути. Я не знаю, чи він їх узагалі рахував.

— Ти *сам* сказав, що він їх порахував.

— Ну, так, найпевніше, — здався я. — Сподіваюся, він уже забув, скільки саме там було.

— Знаєш, що робила б я, якби три роки сиділа у в'язниці, вважаючи, що мій брат украв у мене сумку грошей? Думала б про це весь час. Про кожнісінький цент.

— Напевно, він думає, що я все розтринькав, тож буде радий отримати...

— ...більшу частину...

— ...отримати більшу частину назад.

Софія набрала повні щоки повітря й видихнула крізь стиснуті губи з театральним «пуп», а тоді підійшла до вікна. Вона постукала пальцем по склу й задивилася на гору.

— Чому ти взагалі їх узяв? — м'яко запитала вона, зненацька посерйознішавши.

Я не зміг надурити її сплутаними виправданнями, які вигадував для самого себе, щоб пояснити, чому прогавив стільки нагод повернути ці гроші. Тому що мені було надто соромно; тому що боявся, що це значно все ускладнить. Вона розуміла, що була ще якась причина. Може, звичайна жадібність? Я не був певен щодо цього.

Я не чекав, що Майкл завтра спіймає мене в обійми й одразу ж поділить зі мною гроші, але я збрехав би (а я пообіцяв не брехати), якби не зізнався вам, що останні три роки мені було якось спокійніше жити з тією сумкою в кутку шафи — особливо після того, що сталося з Ерін. То були гроші, які можна прихопити із собою, якщо доведеться йти з дому. Якщо все піде під три чорти. Якщо доведеться почати спочатку. Я не хотів їх, але я був радий, що вони там є.

— Я не брав, — повторив завчену фразу. — Просто так сталося, і мені нема куди їх подіти.

Софія розчаровано насупилась. Вона знала, що це лише стандартні виправдання.

Правда полягала в тому, що того ранку я вийняв два стоси банкнот і поклав їх у свою шухляду з трусами, перш ніж виїхати з дому. Правда полягала в тому, що, поки Марсело не переломив хід справи, я думав,

що Майкла не буде значно довше і що ці гроші взагалі не матимуть жодного значення. Правда полягала в тому, що я витратив би більше, якби знав, звідки вони, і був упевнений, що ці банкноти не можна відстежити. Інакше я принаймні поклав би їх у банк і витрачав би відсотки. Правда полягала в тому, що я досі не вирішив, чи *взагалі* збираюся віддавати їх Майклові.

Я привіз їх на випадок, якщо він запитає про них. Я сказав Софії, що планую їх віддати, щоб не залишити собі вибору й припинити вагатися.

Дуже помітно, коли людина вагається, а потім щось вирішує. Немає жодної помітної ознаки цього, але ти все одно якось це відчуваєш, як-от коли в тебе мурашки біжать по шії від чийогось погляду. Саме це сталося тієї миті. Атоми в повітрі перемістилися. Софія щось вирішила.

— А якби я сказала тобі, що мені треба трохи грошей? — запитала вона.

Задзвонив телефон, сполохавши нас обох. Вас це навряд чи здивує. Ви читали таке вже сотню разів в інших книжках. На апараті світилася цифра 2. Він дзенькнув двічі й замовк, перш ніж я встиг зрушити з місця й підійти. Я глянув на годинник. Чверть по одинадцятій. Якщо ви стежили за сторінками, то знаєте: щойно хтось помер. Просто я про це ще не знаю.

— Подумай про це, — сказала Софія, і я зрозумів, що весь цей час вона чекала на мою відповідь.

— Скільки тобі треба?

— Може, п'ятдесят. — Софія прикусила губу. Вона взяла жменю грошей із сумки, наче хотіла зважити їх у руці. — Штук, — додала вона, наче без цього я вирішив би, що вона прийшла до мене серед ночі по п'ятдесят доларів.

— Майкл знає, що вони в мене.

— Він знає, що лишив їх у тебе, а не що вони в тебе. — Вона явно репетирувала ці фрази, готувала їх і заряджала в магазин, зовсім як я свої виправдання. — Можеш сказати, що їх забрала поліція. Що ти віддав їх на благодійність. Або спалив.

Я міг би вдати, що не думав про жоден із цих варіантів до того, як вона це виголосила, але не вдам. Я надійний оповідач, пам'ятаєте?

— У тебе щось сталося? — запитав я.

Вирішив промовчати про те, що їй було в кого просити грошей легально й ці люди достоту багатші, ніж я. Узяти бодай її батька. П'ятдесят штук — це, звісно, великі гроші, але вона була хірургинею і володіла нерухомістю. Якщо Софії треба було десь узяти п'ятдесят тисяч доларів (вона сказала «може, п'ятдесят», із чого я дійшов висновку, що їй потрібно рівно п'ятдесят), то їй бракувало їх до певної суми, більшу частину якої вона вже зібрала сама. І вона хотіла готівку. А отже, їй потрібні швидкі, тихі гроші, які ніде не були б «засвічені». Вона втрапила в серйозну халепу, хоч як намагалася це приховати.

— Мені не потрібна допомога. Мені потрібні гроші.

— Це не мої гроші.

— І не його.

— Може, поговоримо про це завтра?

Софія поклала гроші в сумку, і я бачив, що вона відчайдушно перебирає в голові репліки, які прийшла сюди проговорити, наче сиділа на співбесіді й силкувалася нашкребти якихось «запитань до нашої компанії». Схоже, вона вирішила, що вже застосувала свої найвагоміші аргументи, бо пішла до дверей і відчинила їх. У шалє увірвався потік крижаного повітря.

— Поглянь, як вони до тебе ставилися весь цей час. І ти думаєш, що винен щось їм? Одного дня ти збагнеш, що родина — це не ті, чия кров тече у твоїх жилах, а ті, заради кого ти її проливаєш.

Вона заховала руки в кишені й вийшла в ніч.

Я повернувся до дивана й утупився в гроші, намагаючись осмислити цю дивну розмову.

Міркував про те, чи має Софія рацію. Може, я й справді почувався зобов'язаним перед родиною, попри те що вони свідомо відштовхнули мене. Може, саме тому приїхав? Але то було надто складне запитання, щоб осягати його опівночі, після кількох бляшанок пива, тож я облишив це длубання в собі. Натомість підійшов до телефона й передзвонив у кімнату номер 2.

— Алло? — на мій подив, у слухавці пролунав голос Софії. — Ерне?

— Ох, привіт, Софіє. — Я ще раз зиркнув на телефон, щоб переконатися, чи не помилився, але це й справді була кімната номер 2. Можливо, я помилився раніше, і блимала не ця лампочка, бо Софія тоді була зі мною і не могла телефонувати в мій будиночок. — Вибач, просто хотів переконатися, що з тобою все гаразд. Ну, знаєш, надворі

темно. Нам бракувало тільки, щоб ти впала в якусь розщелину й пропустила родинне возз'єднання.

— Ти називаєш це родинним возз'єднанням? Семеро людей? — Вона засміялася, і в слухавці затріщало. — *Пф-ф*. Білих людей.

Я спробував посміятися разом з нею, але така напускна нормальність не вкладалася в голову, і я здушено, дивно крекнув.

— Гаразд, Ерне, — сказала Софія. — Дякую за турботу. Пообіцяй, що подумаєш про це, гаразд?

Мені не треба було обіцяти, бо я просто не зміг би про це не думати, але я пообіцяв. Ми побажали одне одному гарних снів, і я поклав слухавку. Допив пиво, лишив фіранки розсунутими, щоб уранці у вікно світило сонце, і заліз нагору. Ліг у ліжку, повернувся набік і дивився на гострий хребет, що врізався в безмежне небо, відчуваючись при цьому дуже маленьким. Мені було цікаво, що зараз робить решта. Софія в будиночку, розташованому трохи вище схилом, думає про гроші. Ерін лежить у ліжку в якомусь придорожньому motelі з кусючими простирadлами й думає бозна про що. Майкл востаннє дивиться на це саме небо з вікна своєї камери й, мабуть, думає про те, що хотів би зі мною зробити.

Я трохи наївно сказав собі, що завтра всі проблеми розв'яжуться самі собою, і задрімав.

РОЗДІЛ 6

Коли я прокинувся, то побачив, що повз моє вікно йде ціла процесія пухких зимових курток. Усі ці люди прямували в бік невеличкого натовпу, який зібрався трохи вище схилом, на похованому під снігом полі для гольфу. Там було осіб зо тридцять. Повз процесію проревів снігохід. Одна людина стояла ще вище на схилі й махала руками. Я не міг зрозуміти, що це означає: «сюди» чи «не наближайтеся». Сигнальна ракета пропалила осяйний слід у небі й вибухнула, кидаючи червоні відблиски на іскристий сніг. Світло швидко мандрує на засніженій поверхні, і, коли спалах згаснув, я помітив, що сніг досі мерехтить, але тепер до червоного кольору додався синій. Мерехтіння перетворилося на палахкотіння, відбиваючи якесь джерело світла десь біля гостьового будинку. Поліція.

Я зіслизнув з драбини, мов пожежник, трохи здерши при цьому долоні, і кинувся поспіхом напихати сумку грошима. На щастя, щось на пагорбі надійно привернуло загальну увагу, тож я зміг спокійно заховати гроші, покласти сумку в шафу й натягнути штани, перш ніж хтось устигне встромити до мене носа. Квапливо нацупив на себе одяг, відчинив двері й побачив, як повз моє шале йде єдина людина на цій горі, котра носить джинси.

— Енді! — гукнув я з дверей, навпомацки встромляючи ногу в лівий черевик. Він зупинився, повернувся в мій бік і помахав. Енді вирішив зачекати на мене, тож я перевальцем побрів до нього по снігу. Повітря тут було достатньо розріджене, щоб я засапався, поки дійшов. Моє дихання клубочилося в повітрі між нами, затуманюючи Енді окуляри. — Що відбувається?

— Якийсь бідака. — Він показав на пагорб і рушив далі.

Я розтулив був рота, щоб запитати, чи це хтось із наших, але Енді мав радше зацікавлений вигляд, ніж наляканий, тож я не став допитуватися. Поквапився за ним, радіючи, що вчора випадково зателефонував Софії та знаю точно, що вона повернулася додому без пригод. Після настання темряви в цих горах можна було легко замерзнути, навіть такої спокійної ночі, як минула. Я здригнувся. Це була б жахлива смерть.

У снігу горілиць лежав мертвий чоловік, із почорнілими обмороженими щокami. Він був повністю одягнений — чорна лижна куртка, чорні рукавиці, черевики, — тож я бачив лише його обличчя, і на якусь мить у свідомості спалахнула картинка з іншим темним згустком посеред білої галявини. Я відкинув цей спомин і зіп'явся, зазираючи через плече чоловікові, який стояв переді мною. Довкола тіла зібралось кілька десятків роззяв — бажання стати свідком якоїсь драми викурило людей з готельних номерів, мов ос.

Коп там був лише один — чоловік мого віку, може, трохи молодший, у шапці-вушанці та куртці з хутряним коміром. Він намагався не підпускати людей до тіла, але, якщо по правді, здавався якимось розгубленим, наче не розумів, що робить. Енді вже покинув мене й приєднався до Евонни, яка випередила нас, попри те що цього не було в її порядку денному. Схоже, усі мовчки вирішили, що десяти метрів достатньо для збереження місця події, тож на цій відстані саме по собі сформувалося півколо. За ніч припорошило лише трохи, тож у снігу збереглися три пари слідів.

Усі три пари підіймалися схилом, але вниз спустилася лише одна. Ці останні сліди були нерівномірні, розмазані, а іноді їх супроводжували трохи менші отвори: я вирішив, що людина, яка знайшла тіло, побігла сповістити про це, але, охоплена панікою, часом падала в снігу, підставляючи руку. Друга пара слідів була чітка, рівномірна. Я подумав, що їх залишив коп, який тепер стояв біля тіла.

Третя пара слідів підіймалася вгору схилом, як і всі інші, але потім на снігу відбилося щось дивне: людина ходила туди-сюди, вгору-вниз, тупцялася в межах кількох квадратних метрів. Здавалось, вона опинилася в невидимій коробці та щоразу, коли намагалася вийти, натикалася на стіни. Ці сліди уривалися там, де лежало тіло. Униз вони не спускалися.

Люди біля мене бурмотіли одне до одного, фотографували й знімали відео на телефони. Та ніхто не здавався наляканим чи засмученим. Не було ніяких обіймів і чемно затулених руками роззявлених ротів. Здавалось, всі робили те саме, що і я: вивчали тіло виключно з допитливості. Може, це тому, що тіло замерзло й сприймалося як частина гори, а не людина, яка ще дванадцять годин тому говорила й дихала. Видовище було незвичайне, але не жорстоке. Проте бодай

хтось мав би закричати, спробувати проштовхатися крізь натовп, щоб дістатися до близької людини. «Невже його ніхто не знає?» — думав я.

— Тут є лікар?

Поліцейський облишив спроби розігнати натовп. Він повторив це ще раз, окидаючи поглядом наше зібрання. Очевидно, його спостережливість була десь у нижній половині шкали, якщо прийняти за нуль людину із зав'язаними очима, а за десять — Шерлока. Це елітний гірський курорт у пік сезону — тут кожен другий був лікар.

Я помітив, що Софія, яка стояла на протилежному кінці півкола, підвела руку.

Евонна схилилася до Енді, прошепотіла щось йому на вухо й похитала головою.

Поліцейський підкликав Софію до себе, а тоді повів її до тіла, ретельно оминаючи сліди. Спершу вони зупинилися за кілька метрів від загиблого. Софія казала щось, показуючи на чоловіка, а тоді поліцейський кивнув і підвів її ближче. Софія стала навколішки біля тіла, узяла чоловікову голову в руки й схилила її на один бік, а потім на другий. Розтулила йому губи. Розстебнула куртку й пірнула руками під неї. Вона помахала офіцерові, і той присів біля неї, нерішуче дозволяючи їй підсунути свою руку кудись під чоловікову куртку, де Софія щось мацала кілька секунд тому. Коли нарешті показала поліцейському все, що мала, вона застебнула куртку й звелася на ноги. Після цього відбулася ще якась коротка розмова, яку підхопив вітер і підніс кудись у небо. Я побачив, як з-понад гірського хребта виповзла зловісна сіра хмара.

— Ерні, Енді, — поклікала Софія, махаючи руками.

«Ідіть сюди». Я поглянув на поліцейського, мовчки запитуючи дозволу, і він теж нас підкликав. Ми з Енді ретельно обійшли сліди, втім люди досі сходилися, затоптуючи їх трохи нижче по схилу. Попри гамір натовпу, я чув, як дужчає вітер. Мороз щипав щоки. Коли ми підійшли, я зрозумів, що не можу змусити себе опустити очі на тіло, тож натомість зосередився на Софії, але вона мовчала, замислено розглядаючи мертвого чоловіка.

— Потрібно перенести його, — вигукнув поліцейський, перекикуючи завивання вітру. — Прибрати його з очей. Я бачив сарай дорогою сюди. Там має бути достатньо холодно.

Ми з Енді кивнули. Поліцейський показав рукою напрямок.

— Треба піднятися вище... — Софія замахала руками, описуючи коло. — І обійти! Щоб нічого тут не порушити!

Вона хотіла, щоб ми обійшли сліди, попри чорну хмару й завірюху, яка от-от могла їх знищити. Це означало, що її щось хвилювало: вона вважала, це місце злочину. На відміну від поліцейського, очевидно, бо він не збирався оглядати місцевість чи фотографувати щось. Можливо, пізніше йому доведеться просити знімки в допитливих спостерігачів, і тоді він буде радий, що не прогнав нас.

Ми з Енді стояли в ногах трупа, тож здавалося логічним, що візьмемо його за гомілки, а Софія з поліцейським — за руки. Ми щосили намагалися тримати його над землею, але, поки пленталися до сараю, його голова кілька разів закидалася й креслила канавку в снігу. Він був не дуже важкий, але тримати його було незручно. Я встромив пальці йому в черевик, щоб нога не вислизнула з руки. Це були добротні черевики, з металевим носком. Софія задкувала, притискаючи чоловікову руку до своїх грудей, але коп відвернувся від нас, тримаючи руки за спиною на рівні пояса. Я чув, як крекче біля мене Енді. Десь на півдорозі він повернувся до мене, і я побачив, яке напружене й похмуре його обличчя. Він зціпив зуби, а в бороді пінилися крапельки слини.

Енді побачив, що я дивлюся на нього.

— Усе гаразд, друже? Хочеш зупинитися?

Я заперечно похитав головою. Я не сказав: «Усе гаразд. Я вже робив це раніше».

1 Шноркель — повітрозабірна трубка, яку іноді виводять на дах позашляховиків. (*Тут і далі*

прим. пер., якщо не зазначено інше.) 2 Шале — будиночок з характерним пологим дахом, типовий для альпійського регіону.

3 Тобоган — дерев'яні сани, які використовували індіанці Північної Америки.

4 Kentucky Fried Chicken (KFC) — американська мережа ресторанів швидкого харчування, що спеціалізуються на стравах з курятини. (*Прим. ред.*)

РОЗДІЛ 7

Стосик дерев'яних палет у господарському сарайчику послугував непоганим прозекторським столом. Довкола нас були лавки, завалені інструментами, випотрошений снігохід, кілька генераторів біля купи шин у глибині приміщення, а також колекція кострубатих лижних черевиків, розвішаних на гвіздках уздовж стіни. Приміщення не опалюване, і через жерстяні стіни й бетонну підлогу відчуття було таке, що ми зайшли в холодильник. Цей побутовий сарайчик цілком міг зійти за польовий морг. Єдиною перевагою собачого холоду була відсутність запаху від тіла.

Ми поклали мертвого чоловіка на стос палет, який виявився трохи закоротким, і кінцівки трупа звисали з боків. Ми зупинилися на мить, щоб перевести дух. Я намагався не дивитися на почорніле обличчя. Читав колись про обмороження, про те, як чорніють і відпадають пальці й носи, але ніколи не бачив цього зблизька. Поліцейський нарешті вирішив зробити кілька знімків. Енді носком черевика чухав собі гомілку. Софія здригнулася, приклала складені ківшиком долоні до рота й подмухала на них, а тоді згадала, що нещодавно торкалася трупа, і опустила руки. Сфотографувавши все, що хотів, поліцейський повернувся до нас.

— Дякую, хлопці, — сказав він. Софія закотила очі, нагадуючи, що тягнула сюди труп разом з нами. Поліцейський повів далі, трохи затинаючись, але виправляти свою помилку не став: — Я не чіпав би тіла, але насувається заметіль, і я не хотів потім викопувати його з-під снігу.

Коп був на кілька дюймів вищий за мене (може, через черевики на товстій підошві) і на кілька кілограмів важчий (я міг би звинуватити в цьому пухку куртку, якби не його круглі щоки). На поясі не було кобури. Я не знаю, чому звернув на це увагу. У поліцейського були темно-зелені очі, і на віях замерзли кришталіки льоду. Було очевидно, що цей ранок вибив його з рівноваги, бо погляд безладно блукав приміщенням і лише після цього впав на тіло, що, здавалося, остаточно зупинило мисленнєвий процес працівника поліції.

— Мене звуть Ерні, — озвався я, сподіваючись повернути його до реальності. — Ернест Каннінгем. А це Ендрю Мілтон. Софію ви вже знаєте. Вона також Каннінгем, дефіс, Гарсія.

— Гарсія, дефіс, Каннінгем, — виправила Софія, усміхаючись.

— Забираймося, дефіс, звідси, — сказав Енді. Як і коп, він дещо заляк і весь цей час простояв, утупившись у тіло. — У мене мурашки по шкірі від цього.

— Ох... — Поліцейський нарешті звернув на нас увагу. — Дарій. Точніше, офіцер Кроуфорд, але Дарій теж підійде. Якимось зависоко для формальностей.

Він простягнув мені руку. Я показав на внутрішній бік його зап'ястка, де на манжеті виднілася темна пляма. Така сама пляма лишилася на його другому рукаві — мабуть, від того, що тягнув тіло.

— У вас кров на куртці, офіцере Кроуфорде.

Руки йому я не потиснув. Каннінгем не вірять у фамільярність у межах правоохоронної системи.

Кроуфорд зблід. Він глянув на свої руки та втягнув повні груди повітря.

— Усе гаразд? — запитав я.

— Я, ем-м... нечасто маю справу з таким.

— З трупами?

— З убивствами, — утруtilась Софія.

— Що ж, може бути, але краще поки про це не говорити. — І Кроуфорд непереконливо всміхнувся.

Там, на горі, він не здавався надто тямущим, але тут справляв ще гірше враження. Від вигляду крові йому явно стало зле, втім, схоже, це теж змусило його усвідомити, що він втрапив у ситуацію, з якою навряд чи зможе впоратися.

Енді беззвучно поцікавився: «Убивство?» — і здійняв брови до Софії. Я навіть по губах міг прочитати його недовірливий тон. Софія похмуро кивнула.

— Думаю, треба запитати, чи ви його знаєте. Вам знайомий цей хлопець? — повів далі Кроуфорд.

— Це допит? — уточнив я. У своєму житті я провів достатньо годин за дзеркалами Гезелла [5](#), щоб відповідати на запитання, не знаючи, хто їх ставить і з якою метою. — Чому ви не допитаєте людину, яка знайшла тіло?

Кроуфорд похитав головою.

— Просто маю спитати, чи ви його знаєте. Я перебував найближче до цього місця, у Джинді, тож приїхав першим, але невдовзі тут будуть справжні детективи, які складуть переліки підозрюваних і таке інше. Утім, гадаю, мені варто з'ясувати, чи він жив тут, чи прийшов з-поза хребта. Може, якийсь нічний лижник заблукав.

— На ньому немає лиж, — зауважила Софія.

Я помітив, що вона теж була дуже блідою — як сніг на землі.

— Так, згоден. Але, будь ласка, гляньте на нього уважніше. — Він відкрив на телефоні знімок чоловікового обличчя зблизька. Воно було майже все чорне, із чорними губами. — Не здається знайомим?

Ми всі похитали головами. Я не лише не впізнав його, а й засумнівався в тому, що це взагалі було обмороження. Софія зненацька здійняла руку й побігла до дверей. Я провів її поглядом, спантеличений, а тоді знадвору вітер приніс звуки блювання. Ми з Енді переминалися з ноги на ногу, намагаючись зрозуміти, чи варто йти за нею, чи ми лише змусимо її почуватися незручно. Обидва вирішили не йти.

Зупинюся тут, щоб сказати: я *знаю*, що жінки в книжках блюють лише тоді, коли автор натякає на вагітність. Схоже, деякі письменники вважають, що нудота — це єдиний симптом вагітності, ба більше, що вміст шлунка має вискочити з рота жінки вже за кілька годин після важливого для сюжету акту запліднення. Кажучи «деякі письменники», я, звісно, маю на увазі чоловіків. Я не розповідатиму вам, на які подробиці звертати увагу натомість, але Софія не вагітна, гаразд? Їй можна блювати просто так, коли заманеться.

— Гаразд, — мовив Кроуфорд, повернувшись до нас із Енді. — Він здавався задоволеним нашою реакцією на знімки та вочевидь відчував, що виконав свою частину розслідування. Складалося враження, що тепер навіть тіло бентежило його менше. — Думаю, наразі це все.

Поліцейський підійшов до завалених мотлохом лавок, покопирсався там і дістав жовтий навісний замок з ключем, що стирчав з нього. Ми вийшли надвір, Кроуфорд зачинив скрипучі жерстяні двері й узявся прилаштовувати замок.

— Я сказав би вам не відходити далеко...

— ...Але не можете, — закінчив за нього я.

— Ернест уже робив це раніше, — додала Софія, вигулькуючи з-за стіни й витираючи рукою рота. — Труп, — додала вона якось присоромлено, наче це все пояснювало. — До такого неможливо звикнути.

Кроуфорд важко видихнув. Він мав утомлений вигляд. Мені він видався сільським копом з тієї категорії поліцейських, котрі більшу частину кар'єри проводять, закинувши ноги на стіл або роздаючи штрафи за перевищення швидкості туристам на кшталт Люсі. Здавалося, його зовсім не цікавлять ця справа й це тіло, а просто драгує, що його зрання витягнули із затишного кабінету.

— Гаразд, тоді чекатимемо на решту. Я так розумію, до вас має приєднатися ще один гість?

— А це тут до чого? — запитав я.

— Ну, неважливих подробиць не буває. Буду в гостьовому будинку на випадок, якщо вам знадоблюся. Але сподіваюся, що невдовзі приїдуть детективи, хоча це залежить від погоди й заторів.

Кроуфорд непевно глянув на поплямоване хмарами небо й замкнув двері.

— Убивство? — нив Енді, поки ми спускалися зі схилу. Натопт уже розійшовся, але де-не-де все ще стовбичили поодинокі роззяви. Мабуть, спостерігали, як ми заносимо тіло в сарай. Я радів, що в будівлі не було вікон, інакше вони пообморожували б лоби, намагаючись зазирнути досередини. — Він явно загаявся надворі допізна й замерз на смерть. Ти ж уже навіть не лікарка, але вв'язуєшся в це все й кажеш копові, що це *вбивство*?

Я не знав, що Софія більше не працює хірургом. Мені було цікаво, чи про це перешіптувалися Евонна й Енді, коли вона підвела руку у відповідь на Кроуфордове запитання. Я міркував, чи стосується це якось п'ятдесяти тисяч доларів, які вона хотіла десь дістати. Я зиркнув на Софію. Якщо Енді хотів зачепити її за живе, то йому не вдалося. На її обличчі не здригнулася жодна жилка. Воно нічого не виказало.

— Кров? — міркував я вголос, намагаючись розібратися в ситуації. — В офіцера Кроуфорда залишилася кров на рукавах після того, як він ніс тіло. Якщо цей хлопець замерз на смерть, то звідки кров? Ти кажеш, що його вбили?

— Але в нього було чорне від обмороження обличчя, — заперечив Енді. — Що ти, в біса, сказала тому копові?

Якби наша родина мала девіз, він був би такий: «Non fueris locutus est scriptor vigilum Cunningham». З латини це означає: «Каннінгеми не розмовляють з копами». Я не знаю латини; мені не соромно в цьому зізнатися, але я це наугливів. Я знав, що Енді висловив обурення співпрацею Софії з поліцією виключно від імені Евонни. Для Енді було звичною річчю передбачати, що подумала б Евонна, і приставати на відповідну позицію. Його друге ім'я мало би бути Посередник.

— Це кров з рани на шиї. Ви несли його ноги, тому не роздивилися. І це не обмороження на обличчі, — сказала Софія. — Це кіптява.

— Кіптява? Як від вогнища? — озвався я. — На снігу?

— У нього повні дихальні шляхи кіптяви, ціла кірка на язика. Якби ми його розпанахали, то знайшли б кіптяву в легенях, це точно. Але це не має жодного сенсу. Якби на ньому були хоч якісь опіки і якби він не лежав на снігу, який навіть ніде не підтанув, я без зайвих сумнівів назвала б і причину смерті.

— Просвіти нас. — Енді не здавався переконаним.

— Він загинув у пожежі.

РОЗДІЛ 8

Сподіваюся лише, що я, коли помру, теж буду темою для жвавого обговорення за сніданком. Цього разу ми їли разом з усіма (схоже, учора Евонна забронювала окрему залу), і в їдальні було дуже гамірно. Прямуючи повз довгі дерев'яні лави, я ловив уривки розмов: «Геть задубів!»; «Минулого року я грав у “Гол ейт” і теж застряг у “бункері”⁶, хоч і не так катастрофічно, як цей хлопець; у нього поганенький чип» ⁷; «Я чула, що він узагалі тут не живе»; «Очей не спускатиму з Джейсона й Голлі».

Я сунувся в черзі, човгаючи повз сріблясті посудини, у яких парувала їжа, і потихеньку наповнював собі тарілку. Бекону ніхто не чіпав. Мабуть, останні події змусили гостей замислитися про швидкоплинність життя й відмовитися від насичених жирів. Я поклав собі бекону й пішов до столика, де сиділи мої рідні, сів біля Люсі, навпроти Софії. Так я опинився значно ближче до матері, ніж мені хотілося б, але подумав, що проігнорувати вільне місце й сісти з іншого боку від Енді й Евонни було б надто демонстративно. Люди за кожним столиком обмінювалися теоріями щодо смерті чоловіка в горах, і я подумав, що для Софії це було б чудовою нагодою висловити свою версію, але вона була незвично мовчазною, длубалася виделкою в їжі, але жодного разу не піднесла її до рота. Натомість я слухав, як Марсело обережно обороняється у відповідь на нову інвестиційну ідею Люсі — якусь настільки відчайдушну й багаторівневу схему, що їй явно потрібен був ліфт. Раніше я кепкував з невістки, а тоді зрозумів, що такі компанії полюють на жінок, використовуючи проти них феміністичні ідеї фінансової та кар'єрної незалежності, пропонуючи їм штучне відчуття важливості. Люсі, дружина в'язня, мала неабияку схильність до залежності від бутафорського успіху, тому була для своєї компанії бездоганною жертвою.

Слід віддати належне Марсело й зауважити, що він витримував атаку «бєбі-боса» спокійно й гідно, чекаючи, коли вона втомиться.

— Я радий, що ти почуваєшся частиною чогось важливого, але будь обережна. Бо станеться, як із тією автівкою, яку тобі дали. — Схоже,

він усе-таки не зміг стриматися й дозволив собі контратакувати. — Я чув, що такі угоди дуже суворі. Можеш лишитися з дорогою позикою.

— Я знаю, що роблю, — засопіла Люсі. — Власне, за ту машину ми все виплатили завчасно, — додала вона гордо, але Марсело їй вочевидь не повірив. Після того Люсі мовчала.

Я роззирнувся кімнатою і побачив офіцера Кроуфорда, який сидів наодинці біля вікна й дивився на гори. Чекав на справжніх детективів, щоб нарешті піти додому? Хтозна. У їдальні ввімкнули все світло, але через загрозливе небо за вікном здавалося, що вже вечоріє. Можливо, поліцейський дивився на дорогу, що вела до комплексу, позаяк боявся, що її завалить снігом і він тут застрягне. Потім я зрозумів, що з того вікна могло бути видно сарай, тож, може, Кроуфорд просто наглядав за ним. Мені було соромно, що настільки його недооцінив. Мабуть, він міркував про те, що сказала йому Софія. Я теж про це думав, пригадуючи сліди й те, як вони металися туди-сюди на невеликій ділянці, мов у невидимій коробці. Тепер я знав, що саме тоді побачив: останні кроки чоловіка, охопленого вогнем. Безладний танок без жодної цілі або відчуття напрямку — він навряд чи бачив щось, крім полум'я. Та все ж таки... ніде не було ані краплинки підталого снігу.

— Я лише кажу, — натхненно підвищив голос Енді, пояснюючи щось Евонні, чим висмикнув мене з роздумів, — що тепер, після біткойна, ми знаємо, куди дивитися. Ніхто вже не говорить про подвоєння чи потроєння ставок, як це було з традиційними акціями. Тепер усе по-іншому.

Я помітив, як Софія вийняла з кишені клаптик паперу, тріумфально нашкрябала на ньому хрестик, а тоді підморгнула мені. Лише тоді я зрозумів, що геть забув про свою картку. Я не міг заповнити клітинку про Люсі, бо вона говорила не зі мною, а з Марсело. Я *міг би* викреслити праву нижню клітинку — «Зламана кістка (АБО хтось помирає)», — але вирішив, що це було б нетактовно. Тобто нетактовно робити це на очах у всіх. А виграти я хотів.

Посеред столу стояла піраміда з круасанів. Енді потягнувся до неї, але Евонна ляснула його по руці.

— Я помив руки, — заскиглив він.

— Деякі речі не відмиваються.

Вона обгорнула круасан серветкою і поклала його на тарілку Енді. Той похнюплено взяв до рук ніж і виделку.

— Не хвилюйся. Він устигне до бурі, — казав Марсело до Одрі, але за нашим столом панувала така незручна тиша, що всі напорошили вуха, сподіваючись на розмову.

Усі, включно зі мною.

— А ми залишаємося тут? — запитала Люсі.

— Думаєш, вони виселяють весь комплекс щоразу, коли хтось влітає в дерево на екстремальних спусках? — Марсело буденно похитав головою. — Люди помирають на природі. А надто без відповідних навичок і знань... Якщо не поважаєш гору, то на що ти розраховуєш?

Він знизав плечима з упевненістю людини, яка вважає, що успіх у якійсь одній сфері миттєво робить її майстром у всьому. Я бачив, як Марсело верещить, наче вередливий підліток, через пінку на поверхні лате: якщо він не поважає бариста, то навряд чи шанує гори.

— Ніхто не поверне нам гроші, — додала Евонна, сьорбаючи апельсиновий сік. Вона зиркнула на Софію, ніби чекала від неї якихось заперечень. — Ми залишаємося.

— Та й чому б ми мали їхати? — закінчив Марсело її думку. — Можна сказати, що тепер ми знаємо про всі небезпеки й готові до всього.

Ми з Енді одночасно зиркнули на Софію. Я із цікавості, щоб поглянути на її реакцію, а Енді — виклично. Софія шкрябала тарілку виделкою, але голови не підвела.

— Не думаю, що Майкл буде радий приїхати й побачити тут море копів, які розпитують усіх про якогось мертвого хлопця, — припустила Люсі.

— Його вони не розпитуватимуть, — сказав Марсело. — Уночі він був за двісті кілометрів звідси.

— Просто я не думаю, що варто нагадувати йому про...

— Майкл може вирішити сам. Коли приїде, — пролунав твердий голос Одрі.

Вона вміла закінчувати суперечки так, наче була матір'ю всім присутнім. Ми залишалися. Усі. Це не обговорювалося.

— А що, як це Чорний Язик? — нарешті заговорила Софія. Енді мало не вдавився круасаном, хрюкнувши та здмухнувши крихти зі столу. — Знаєте, найчастіше люди гинуть у пожежі не тому, що згоряють. Вони задихаються. Вогонь випалює кисень з повітря.

— Не за сніданком, люба, — сказав Марсело.

— Це трохи драматично, — кашлянув Енді, стукаючи себе по грудях, щоб скерувати круасан куди треба.

— Що таке Чорний Язик? — хором запитали ми з Люсі.

— Новин ви, бачу, зовсім не читаете? — запитав Енді, махаючи в повітрі невидимим ножом, наче маніяк із «Психо».

— Я серйозно, — сказала Софія. — Енді, як я вже казала тобі надворі, мене непокоїть те, що...

— Не втягуй мене в це, — перервав Енді.

— Ерне?

— Я вірю тобі, але дуже мало встиг роздивитися.

— Я не довіряла б Ернестові в таких справах — йому не вперше бити в спину.

— Люсі, я серйозно, — благально повернулася до неї Софія. — Послухай. З того, що я читала, усе цілком...

— Наша маленька героїня визначила діагноз, так? І ми маємо вірити тобі на слово? — Голос Евонни був таким знущальним, що я витріщився на неї. Я думав про те, з яким притиском вона сказала «вірити». — Ти бачила те тіло, мабуть, хвилину. Чи дві?

— Я тягнула його з гори, чорт забирай. Повірте мені. Тут щось не так. Сподіваюся, друзі офіцера Кроуфорда невдовзі будуть тут, бо я не впевнена, чи він розуміє, у що вв'язався.

У таких книжках, як ця, поліцейських можна розділити на два типи: Єдині Надії та Останні Надії. На цьому етапі єдиною надією Дарія Кроуфорда було *залишатися* Останньою Надією. Я не був готовий довіряти йому, як не довіряв би хронічному підривномукові. Схоже, Софія думала так само.

— Ти хоч себе чуєш? — Тепер було очевидно, що Евонна налаштована з неї знущатися. Усе це походило на сцену в шкільній їдальні. Якби в руках Евонни було какао, вона вилила б його Софії на голову. — Ти взагалі твереза?

Енді знову вдавився круасаном, і я приготувався застосувати прийом Геймліха, якщо це станеться втретє. Марсело із шумом втягнув у груди

повітря, шокований ремаркою Евонни. Та мене це не дивувало. Після аварії Евонна категорично не пила і явно вважала обурливим будь-що інше, окрім цілковитої тверезості.

— Чому ж ти не зголосилася допомогти? — сказав я, просто щоб не мовчати і щоб Софія побачила, що не всі тут проти неї. Я не збирався допитуватися за столом, бо тоді всі точно пересварилися б, але хотів почути ще щось про цього Чорного Язика.

Евонна відповіла, навіть не глянувши на мене й не зводячи очей із Софії.

— Бо думала, що він запрошує справжніх лікарів, а не відсторонених від посади.

Пригадайте: я лише пів години тому дізнався, що Софія покинула хірургію, тож не мав часу як слід обмірковувати цю новину. Я чомусь сприйняв це як прояв кризи середнього віку, бажання щось змінити в житті. Але тепер Евонна виголошувала звинувачення. Мабуть, саме це вона тоді прошепотіла на вухо Енді.

Софія почервоніла. Вона скочила на ноги, і на якусь мить мені здалося, що зараз вона перестрибне через стіл і день офіцера Кроуфорда стане ще гіршим, але натомість сестра лише склала свою серветку, кинула її на тарілку і заявила, перш ніж вийти: — Я досі в реєстрі.

— А без цього було ніяк? — засичав я до Евонни, коли Софія зникла з поля зору.

— Я здивована, що вона тобі не сказала. Я думала, ви з нею нерозлийвода. Що ж, тепер усе зрозуміло.

— Сказала мені про що?

— Про те, що на неї подали позов, — криво посміхнулась Евонна. «Може, п'ятдесят», — відлунив у моїй голові Софіїн голос. — Сім'я людини, яка померла в неї на столі.

Енді за її спиною підніс невидиму склянку й закинув голову, підносячи її до губ. Тепер я зрозумів, звідки взявся такий нищівний осуд у голосі Евонни й чому вона з таким притиском говорила про тверезість. Звісно, Софія могла випити, але вона завжди знала міру. Що сталося? Чому вона не сказала мені?

Я повернувся до Марсело.

— Якщо її судитимуть, ти будеш її адвокатом?

Марсело майже благально глянув на Евонну, але напшовхнувся на її гострий погляд.

Він похитав головою і сказав просто: — Нехай розбирається сама.

Це було на нього зовсім не схоже. Я завжди думав, що Софія була його маленькою принцесою.

— Ти взяв Майклову справу про вбивство, але не захищатимеш свою доньку?

— Майкл своє відсидів, — сказала Люсі. — Частково через тебе.

— Скільки можна його захищати? — виплюнув я.

Прозвучало це жорсткіше, ніж хотів, бо хоч я й *сердився*, але не на Люсі. Зараз ми з нею мали бути на одному боці, але вона достоту вирішила захвати голову в пісок і скерувати свій гнів на когось (на мене), замість того щоб прийняти свій біль і щось робити зі своїм зруйнованим шлюбом.

Щоб покласти край суперечці, Одрі застосувала свій класичний прийом демонстративного вставання з-за столу. Тепер усі мали встати й розійтися. Але я не закінчив. Я був розгніваний. Кроуфорд допитливо спостерігав за нашим столом. Мабуть, ми говорили голосніше, ніж нам здавалося. Мені було цікаво, чи знає він, що ми Каннінгеми (читай: підозрювані за замовчуванням). Офіцер натякнув на Майклів приїзд, тож я подумав, що він знає.

— Не можу повірити, що з нас усіх це кажу я, але невже ми щоразу розбігатимемося з-за столу, грюкаючи дверима? Невже не можна спокійно порозмовляти пів хвилини? Це родинне возз'єднання. Може, варто... навіть не знаю... почати якось возз'єднуватися?

Сам не розумію, чому це сказав. Можливо, смерть того чоловіка все-таки на мене вплинула, або ж у виразі обличчя Софії, яка, почервонілою, підводилася з-за столу, я побачив той самий остракізм, який відчував останні три роки. Можливо, я вирішив, задля кого готовий *пролити кров*. А може, переїв бекону.

Пойнятому полум'ям чоловікові, може, і не вдалося розтопити сніг, але моя мати могла б це зробити лише кількома словами. Уперше цими вихідними вона звернулася безпосередньо до мене: — Родинне возз'єднання розпочнеться, коли приїде мій син.

5 Скло, що з одного боку має вигляд дзеркала і затемненого скла — з протилежного.

[6](#) «Бункер» — піщана ділянка на полі для гольфу, яка додатково ускладнює гру.

[7](#) Чип (*англ.* chip) — короткий невисокий удар у гольфі, після якого м'яч котиться на значну відстань.

МОЯ ДРУЖИНА

РОЗДІЛ 9

Я не хочу про це говорити.

МІЙ БАТЬКО

РОЗДІЛ 10

Думаю, час розповісти вам про те, як помер мій батько.

Мені було шість років. Ми побачили все в новинах, перш ніж нам потелефонували з відділку. У фільмах вони завжди приходять додому. Рідні чують такий обережний, короткий стукіт у двері — вам точно відомо, про що я, — і вже знають, які новини почують, перш ніж відчинять двері й побачать за ними поліцейських, які тримають кашкети в руках. Розумію, що це дурня, але пригадую, як у нас закалатав телефон і я подумав, що він дзвонить якось похмуро. Він звучав точно так само, як і тисячу разів до того, але тієї миті цей дзвінок здавався на мілісекунду довшим, на децибел гучнішим.

Тато майже не бував удома вночі — така вже в нього була робота. У мене залишилися дуже теплі спогади, справді, але чомусь, коли згадую про нього, найперше перед очима постають сліди його присутності. Я не бачу його там — лише порожнє місце. Порожнє крісло у вітальні. Тарілка в мікрохвильовці. Щетина в раковині у ванній. Пластикові упаковки пива в холодильнику з трьома порожніми комірками й трьома бляшанками, що залишилися. Мій батько перетворився на власні сліди, на рештки своєї сутності.

Коли задзвонив телефон, я сидів за столом на кухні. Мої брати були нагорі.

Так, я сказав «брати». Я все поясню.

Телевізор усе ще працював, але мама вимкнула звук, сказавши, що не може більше слухати цього репортера. Там показували гвинтокрил, який зависнув над автозаправною станцією, обмацуючи її пошуковим прожектором. Скидалося на те, що поліцейська автівка врізалась у великий білий автомат з льодом, бо розірвані пакети з нього повипадали на пом'ятий капот. Але я не одразу зрозумів, що сталося щось серйозне. Схоже, мама підозрювала, бо, хоч і вдавала байдужість, я бачив, як вона крадькома зиркає на телевізор. А ще вона час від часу знаходила способи заступити мені екран: то їй терміново потрібно

було знайти щось у найближчій до телевізора шафці, то вона помічала на полиці якусь жахливу пляму й бралася зішкрібати її. А тоді пролунав той дзвінок. Телефон висів на стіні біля дверей. Мама зняла слухавку. Я пам'ятаю глухе «гуп», коли вона стукнулася головою об одвірок. А ще її шепіт: «Прокляття, Роберте». Я знав, що вона говорить це не до нього.

Я не знаю, як саме це сталося. Якщо чесно, у мене ніколи не було особливого бажання скрупульозно розбиратися в подробицях тієї події, але з роками я все-таки склав якусь картинку з уривків новин, ліричних відступів моєї матері та своїх спогадів про похорон, тож розкажу вам про це. Моя версія подій зліплена з припущень, речей, у яких я практично впевнений, а також фактів, які мені відомі достеменно.

Почнімо з припущень. Я припускаю, що на тій автозаправній станції була одна з тих беззвучних кнопок виклику поліції. Я припускаю, що касирові тицьнули в обличчя пістолетом, але він спромігся тремкими пальцями ковзнути по нижній поверхні прилавка та намацати ту кнопку. Я припускаю, що кнопка сповістила найближчий поліцейський відділок, звідки викликали найближчу патрульну автівку.

Тепер те, що я знаю більш-менш точно. Я практично впевнений у тому, що стрілянина почалася до того, як патрульна автівка зупинилася. Я практично впевнений у тому, що смерть від пострілу в шию повільна й болісна; кажуть, що це схоже на утоплення. Я практично впевнений у тому, що водія підстрелили першим. І я вважаю, що він урізався в автомат з льодом через кулю в ший.

І, нарешті, факти. Поліцейський, який сидів біля водія, вийшов з автівки, зайшов на автозаправну станцію і тричі вистрелив у мого батька.

Я знаю це точно, тому що на похороні той офіцер підійшов до моєї матері з добрячим куснем торта в руці й сказав: «Я покажу тобі, куди йому вистрелив». Він устроїв палець у крем і мазнув їй по животу, прогарчавши: «Сюди». Відтак намазюкав липку спіраль на її стегні: «Сюди». А тоді вліпив цілу жменю торта посеред її грудей: «І сюди».

Моя мати навіть не здригнулася, але я пам'ятаю, як вона видихнула через ніс затамований дух, коли поліцейський повернувся до своїх друзів, які схвально заплескали його по спині.

Боюсь, що я таки скористався одним з тих підступних письменницьких фокусів. Урочистий похорон, на який я прийшов дитиною, не був батьковим. Тоді ховали чоловіка, якого він убив. Мама сказала, що ми мусимо піти, бо так правильно. Вона сказала, що там буде багато камер і що про нас говоритимуть, але що говоритимуть ще більше, якщо ми не прийдемо. Саме тоді я дізнався, як це — бути вигнанцем. Я більше не був собою. Не лише на похороні, але й у школі. І за багато років, коли мусив розповісти дівчині про своє дитинство. І коли не хотів розповідати іншій дівчині про своє дитинство, але вона вже погуглила моє ім'я. (Ерін, яка росла з агресивним батьком і несла тягар власних травм, була однією з перших, хто мене в цьому зрозумів.) А ще був той випадок, коли детектив із Квінсленду проїхав десять годин до Сіднея, щоб звинуватити Каннінгема в нерозкритому нападі в його районі. Тоді мені було шістнадцять і я ще жодного разу не виїжджав зі штату. Уявляю, як паскудно той чолов'яга почувався, повертаючись додому, на північ, коли виявилось, що головний його підозрюваний — це підліток без водійського посвідчення. Марсело добив його остаточно, сказавши, куди можна засунути його притягнуті за вуха результати аналізу волосся. Одним словом, наше прізвище періодично з'являється в схожих переліках, і воно явно виділене кольоровим маркером, навіть коли єдиним доказом є зіставлення волосся (цей доказ не приймають у суді ще від 90-х, і не дарма). Навіть кілька десятків років по тому, коли детектив Макмафін маринув мене в кімнаті для допитів, він не вірив жодному моєму слову. Я більше не був Ернестом Каннінгемом. Я був «його хлопцем». Моя мати стала «його вдовою». Наше прізвище було невидимим татуюванням: ми були сім'єю вбивці копа.

Мама стала законом. Їй було начхати на поліцію, і нам теж. Думаю, їй спершу сподобався Марсело лише тому, що він був адвокатом для дрібних злочинців на кшталт мого батька: його підхід до роботи ґрунтувався не на служінні закону, а на знанні всіх лазівок і професійних прийомів. Корпоративне право — це просто вищий рівень шахрайства: злочинці ті самі, але вони їздять на кращих автівках. Батькова тінь досі висіла над нами всіма, і якби по чоловіка із закіптюженим обличчям приїхав міський коп, а не офіцер Остання Надія, то ми всі вже сиділи б у кайданках як головні підозрювані.

Тепер ви знаєте, як помер мій батько. Ширнувся чимось (біля його тіла знайшли шприц) і спробував витрусити кілька сотень доларів з місцевої заправки. Знаю, що здаюся покидьком, позаяк приховував це аж до десятого розділу, але я розповідаю зараз, бо невдовзі це буде важливим. І я подумав, що варто розповісти вам, як ми всі навчилися бути Каннінгемами: закриватися від світу й захищати одне одного. Того дня, за сніданком, Софія відчула, як ці двері зачиняються перед нею. І навіть я, вигнанець із вигнанців, лише про людське око вступився за неї, усе ще сподіваючись утриматися в нашому колі. Бо ми завжди трималися одне одного. Аж поки я побачив тінь свого батька в Майклових очах на тій заплетеній павутинням галявині й спробував утекти від неї якнайдалі.

«Non fueris locutus...» Я вже забув, що там далі.

РОЗДІЛ 11

Щоб піднятися на дах, треба здолати пів дюжини скрипучих сходових маршів, застелених килимами. Дорогою я зазиравав у всі коридори: схоже, на кожному поверсі було десь по вісім кімнат. Я мав дві причини рахувати їх. По-перше, хотів мати бодай приблизне уявлення про те, скільки тут гостей. У готелі було близько сорока номерів, декілька з них могли бути порожніми, тож це від шістдесяти до вісімдесяти людей. По-друге, мене цікавило, чи не вирішив раптом офіцер Кроуфорд обійти готельні номери. Біля тіла він поводився трохи гидливо, і я сумнівався, що він колись розслідував убивство, але подумав, що все-таки може поставити кілька запитань гостям. Убивство, на мою думку, вимагало швидких дій, але не було схоже, щоб офіцер збирався квапитися. Зважаючи на те, що вранці їдальня була переповнена галасом і плітками й ніхто не здавався скорботним, у мене були підстави сумніватися, що хтось *узагалі* знав загиблого або переймався його долею. По-третє, у мене завжди була звичка зазирати в готельні номери, коли там прибирають, бо просто цікаво, що там є. Я часто повертався в наш з Ерін готельний номер і розповідав їй, що в кімнаті навпроти ліжка стоять у різних кутках, телевізор умонтовано в стіну, а штори іншого кольору, ніж у нас. Це може здатися нудним (ну ж бо, редакторко, викинь цей шматок, тільки спробуй), але запитайте себе, чи ви самі колись проходили повз відчинені двері готельного номера й *не* зазирали досередини? Це неможливо.

Тепер, коли про це думаю, я розумію, що саме це мене турбувало у вранішній атмосфері в їдальні. Здавалося, всі проходили повз відчинені двері й не зазирали досередини.

Можливо, я просто чудовий зразок природженої людської допитливості. Зрештою, я той хлопець, який сидів у братовій машині з тілом на задньому сидінні, просто щоб побачити, що він зробить. Я той хлопець, який дереться на дах готелю, щоб спіймати кращий зв'язок і загулити «Чорний Язик». Я той хлопець, який збирається зазирнути в надто багато дверей. Може, це не так і погано.

На кожному поверсі були маленькі таблички зі стрілочками, на яких значилися номери кімнат або різні місця загального користування.

Їдальню й бар розташовано на першому поверсі, сушарню також (усі важливі для детективних романів кімнати на місці, як бачите). На вищих поверхах були пральня та бібліотека — мабуть, це ті «вечори біля каміна», про які писали в буклеті, а значить, саме ця кімната винна в тому, що я влип у цю халепу. Мені спало на думку, що той чортів камін на вигляд має бути просто казковим і потріскувати в бездоганній тональності, аби загладити свою провину переді мною. Також я проминув таблички з написами «Спортзал» і «Кімната відпочинку» (біля неї було написано «Більярд / дартс»). Я нагадав собі менше думати про мертвого чоловіка й спробувати насолоджуватися відпочинком, хоча поки що приємного в ньому було мало. Утім, я дуже сумнівався, що Майкл захоче грати зі мною в більярд, адже був певен, що він знайде для нас якесь приємне братерське заняття. Наприклад, він може кидати в мене дротики.

Я підіймався далі. Стрілка біля таблички «На дах», яка раніше вказувала вгору, тепер скеровувала вбік, і я помітив у коридорі візок покоївки. Чудово. Я зазирнув у кімнату: два ліжка, гівняний холодильник.

На даху курила свою вранішню цигарку якась жінка. Я знав, що це не Софія, ще до того, як вона повернулася, тому що сестра курить дуже ліниво. Вона може відволіктися й задивитися кудись, аж поки цигарка не обпалить їй пальці. Тоді вона скаже: «Ох!» — і запалить ще одну. Люсі курить так, наче накачує себе газом, тож із короткого, жадібного пахання я зрозумів, що це вона.

Я здригнувся від холоду, сунув руки в кишені, де вже тулилося кілька крихітних пляшечок із шампунем з візочка покоївки (так, я не святий), і підійшов до Люсі.

— Чекай, — сказала вона, висмоктуючи душу із цигарки.

В університеті в мене була подруга, яка жувала гумку, перед сном клеїла її до ліжка в головах, а вранці жувала знову. Саме так Люсі ставилася до цигарок: намагалася видушити з них максимум. Я бачив, як вона обіцяє собі, що це остання. Я також бачив: вона щиро в те вірить — як і щоразу, мабуть. Але на цей раз вона майже мала рацію. То була її передостання цигарка.

— Інтернет, — пояснив я, показуючи свій телефон (заряд батареї: 54 %).

Для того щоб отримати одну «паличку», треба стояти на самому даху, та й це ще не гарантує наявності зв'язку. Я знаю, що автори схожих книжок *обожнюють* поганий зв'язок, але вам доведеться запліющити на це очі. І я знаю, що насувається чорна хмара. І я знаю, що побіжно згадав довбану бібліотеку з каміном у цій будівлі (так уже склалося, що саме там я розкрию цю кляту справу). Якщо скласти перелік речей, які мають бути в романі про вбивство, то в мене є вже практично все. Я розумію. Але якщо вас це заспокоїть, то до сторінки 292 нічий телефон не розрядиться. Тому зв'язок і заряд телефона — це просто кліше. Я не знаю, що вам сказати. Ми в горах. Чого ви чекали?

— Хочу перепросити, — сказав я. Ми стояли пліч-о-пліч, і я дивився просто поперед себе, кидаючи своє вибачення кудись у гори. Адже тільки так ми, хлопці, можемо визнати свою провину: вдаючи, що стоїмо за сусідніми пісуарами. — Я досі не оговтався остаточно, але не мав права так на тебе зриватися. Я просто подумав, ну, знаєш, що сьогодні можна триматися купи. Ми в одному човні.

— Як щодо такого: ти дбаєш про свій шлюб, а я — про свій?

З вуст людини, яка чіпляється за нікотин, щоб набратися відваги, це звучало не надто переконливо. Але я не хотів знову з нею сперечатися, тож просто сказав: — Справедливо.

Так ми стояли мовчки, споглядаючи гору. Здалеку до нас долинали механічне клацання підйомника. Загалом для лиж трохи зарано, але я був певен, що найзатятіші мисливці за свіжим снігом стирчали на горі вже кілька годин. Я бачив, як між верхівками дерев звиваються стежки, а біле плато внизу прорізає річка. Видно було весь схил і його підніжжя, де білий сніг мережили коричневі латки. На даху завивав вітер, термосячи парасольки, угвинчені в дерев'яні столи. Енді мав рацію: на даху вздовж одного краю були три квадратні латки штучної трави, з якої прозирали [ті 8](#). З другого краю — спа за алюмінієвою огорожею, з наполовину відтуленим накриттям і клубками пари над водою.

Мій погляд мимохіть ковзнув до місця, де знайшли тіло. Звідти було далеко до всього: до найближчого лижного спуску, до смужки дерев на пагорбі, навіть до дороги, яка вела в комплекс. З висоти все було видно достатньо добре, щоб зрозуміти: навіть якби чоловік плентався наосліп, на те місце він міг прийти лише зі «Скай лодж». До всього іншого було надто далеко.

— Ти бачив його, — сказала Люсі, здивувавши мене.

Вона помітила, що я дивився на місце, де знайшли труп. Я нарешті повернувся й глянув на неї як слід. Її губи були нафарбовані яскравою рожевою помадою, а очі підведені чорним. Люсі явно намагалася мати звабливий вигляд, але на холоді видавалася такою блідою, що будь-яка кольорова пляма на її обличчі різала око, і невістка скидалася на персонажку з мультфільму. Сьогодні вона була в іншому светрі, але й він здавався бездоганно новим: жовтий, з високою горловиною, надто обтислий для лижного курорту.

— Коли той коп попросив вас із Едді допомогти перенести тіло. Ми стояли надто далеко, а він не дозволяв підійти ближче. Але ж ти бачив його, так?

Я прокашлявся.

— Так. Але якби це був Гелловін, то я був би осячкою дупою. — Що?

— Я ніс ноги.

— Ну? — квапила мене Люсі. — Він був схожий на Майкла?

— Ох, Люсі! — Я нарешті зрозумів, що за відчай був у її голосі. Мабуть, вона подумала про це вже за сніданком, інакше підняла б усіх на вуха й наша сімейна розмова була б ще похмурішою. Та все ж таки ніхто ще нічого не сказав їй прямо. — Це був не Майкл.

— Анітрохи не схожий?

— Це був не він, серйозно. Я єдиний, хто тут схожий на нього, і, здається, усе ще... — Я театральнo обмацав себе руками, наче намагався впевнитись, що досі живий. — Так, усе ще з плоті й крові. Слухай, Софія просто всіх нас налякала. Пропоную почитати, про що вона говорила... — І знову підніс до очей телефон.

Окрім мене, Люсі була єдиною за столом, хто не чув про Чорного Язика.

Вона похитала головою.

— Я вже шукала. Це було давно, але схоже, що тоді це була гучна справа. Здійняла купу галасу, і, як завжди, журналісти вигадали вбивці круте прізвисько. Хтось убив стареньку пару в Брісбені. А потім жінку в Сіднеї.

Я нарешті зрозумів, чому не чув про це. Останні кілька років я ретельно оминаю криваві новини. Фігурувати в одній такій було для мене достатньо.

— Як їх звали? — запитав я.

— Ох... — Люсі погортала статтю в телефоні. — Елісон Гамфріс і... не бачу. Ох. Вільямс. То було подружжя. Марк і Жанін.

— Софія сказала, вони задихнулися. Їх... катували?

— Це повільна смерть. Я б, мабуть, просто... — Вона склала пальці пістолетиком, приставила його собі до скроні й удала, що стріляє. — Це краще, ніж ось так помирати. Люди бояться, що це може бути серійний убивця. Він чи вона скоїли це тільки двічі. Звісно, там була пара, але це один випадок чи два? Тобто це дві жертви, але як їх рахують, коли визначають, чи вбивця є *серійним*? Які там критерії?

— Я не спеціаліст у цьому.

— Хіба ти не пишеш про таке?

— Я пишу про те, як *писати* про таке.

— Можливо, річ у театральності. Може, кілька видовищних убивств вартує більше, ніж довга серія простих. Принаймні для газет. — Перш ніж я встиг запитати Люсі, чи вважає вона смерть обгорілого чоловіка на нерозталому снігу видовищним убивством, вона повела далі: — Софія меле таку дурню. Я не вірю, що тут, на гірськолижному курорті, ховається вбивця. Я просто хотіла запитати, чи ти впізнав його. Раптом ти бачив його вчора за обідом або в барі з Енді. Чи просто десь на території.

Це здалося мені слабкою спробою замести сліди.

— Чому тобі так хочеться знати, хто це?

— Тому що мені моторошно від того, що його ніхто не знає. Схоже, ніхто не зник.

— Я певен, у них є гостьова книга. Може, він приїхав сам.

— Кажуть, що всі гості на місці.

— Звідки ти знаєш?

— Я розмовляю з людьми. З власницею комплексу. Спробуй за нагоди.

— Я не впізнав його, — зізнався їй.

Знаю, що в цій історії оповідач я, але тоді мені здалося цікавим, що я був не єдиним, хто встромляв носа в цю смерть. У детективних романах заведено поступово досліджувати мотиви низки підозрюваних, але тільки з погляду допитливого спостерігача. Чи можу я назвати себе детективом лише тому, що це мій голос ви тепер слухаєте? Думаю, ця історія мала б зовсім інакший вигляд, якби її написав не я. Можливо, я все-таки просто Вотсон.

То що ж так зацікавило Люсі, що змусило її полювати за непевним інтернетом на даху в пошуках зачіпок? Спостерігаючи за нею, я вловив на її обличчі легку тінь розчарування. Роздратовано стиснуті щелепи. І дещо зрозумів.

— Ти цікавишся цим убивством, щоб позбутися Кроуфорда, — сказав я. — Що довше наш Джон Доу² лишатиметься Джоном Доу, то більше поліції сюди з'їдеться, і ти це розумієш. І якщо Майкл буде на нервах, це зруйнує всі твої плани на ці вихідні.

— Я не можу дозволити, щоб нас щось відвертало, — прошепотіла Люсі. Мені хотілося сказати, що з таким підходом їй доведеться позбутися своєї помади, але я не наважився. — Майкл заслуговує на те, щоб повернути собі родину. Це мій останній шанс дати йому це.

Так я зрозумів, що вона прийшла на дах ще з однієї причини. Вона полювала не лише на інтернет, але й на одну «паличку» зв'язку. Сподівалась, що вдасться надіслати повідомлення.

— Були якісь звістки від нього? — спитав я.

— Ні.

— А від неї?

Люсі засміялася.

— Гадаю, вона видалила мій номер. Це я колишня. А тобі він дзвонив?

— Я й не сподівався на це.

— Схоже, ми все-таки на одному боці, — зітхнула Люсі.

— Ти нервуєшся?

— Знаю, що він буде іншим. Але боюся думати про те, наскільки він міг змінитися. Учора я не могла спати. Мені весь час снилося, що він не пам'ятає, хто я. Я думала про те, що залишилося від нього, колишнього. Якщо взагалі щось лишилося. Боюсь, уже нічого.

Я не сказав їй, що боявся протилежного: що він зовсім не змінився.

А ще подумав, що Люсі ніколи не запитувала мене про гроші. Мабуть, вона взагалі не знала про них. Це надто велика сума, щоб ховати знання про її існування одному з подружжя.

Вона знову здивувала мене, простягнувши мені руку. Я прийняв її. Перемир'я. Рука Люсі дрижала так, що мені довелося притримувати її за лікоть.

— Не варто було тобі так з ним учиняти, — пробурмотіла Люсі, перш ніж відпустити мою долоню. Вона сказала це так тихо, що я ледве її

розчув. Я розтулив був рота, щоб посперечатися, але вона здійняла руку. — Я не кажу, що це твоя провина. Я не настільки вузьколоба. Але нічого б цього не було, якби ти не вирішив учинити саме так. Він міг би не опинитися у в'язниці, й усе могло бути зовсім по-іншому. Ненавиджу тебе за це. — Вона не здавалася злою — радше спокійною і щирою, тож я знав, що це правда. — Я просто хотіла сказати це тобі в обличчя. Лише раз.

Я кивнув. Я відчував, що вона хотіла сказати це мені — Лише Раз, як і курила Лише Одну Цигарку. Але я розумів її. Думав про те саме впродовж останніх двадцяти чотирьох годин. І не звинувачував її.

Дахом прокотилося відлуння якогось гуркоту: гарчання двигуна автівки, яка насилу долає засніжений шлях. Я глянув у бік дороги, що вела до комплексу, і побачив пару фар, які саме виринули з-поміж дерев. Але то була не легкова автівка, а щось на кшталт невеличкої вантажівки, зі схожим на велику коробку кузовом. Такі зазвичай замовляють, якщо треба переїхати в новий будинок. Нещасна вантажівка здавалася сміховинною в засніжених горах. Підстрибуючи, вона покотилася зі схилу. Ще п'ять, може, десять хвилин, і вона буде тут.

— Починається, — сказав я.

Люсі набрала повні груди повітря, намагаючись заспокоїтися, і взялася виколупувати з упаковки свою останню цигарку.

РОЗДІЛ 12

Натовп, що зібрався на паркувальному майданчику, трохи вище схилом від входу в гостьовий будинок, відрізнявся від вранішнього скопища на горі: на вигляд це було те саме обережне півколо, тільки замість того, щоб поглянути на мертвого чоловіка, ми прийшли подивитися на воскреслого.

Люсі була не єдиною, хто думав про те, наскільки змінився Майкл: ніхто з нас не відвідував його у в'язниці. Вас, мабуть, уже не здивує, що моє запрошення поїхати до в'язниці загубилося в електронній скриньці, але Майкл, чи то від сорому, чи то через відчуття провини, не хотів бачити нікого. Він сприймав в'язницю як свій кокон, вирішивши там заховатися. Майкл трохи спілкувався з кількома членами нашої родини, але не віч-на-віч. Телефонні дзвінки. Електронна пошта. Не знаю, чи папери про розлучення можна вважати за лист, але якщо так, то він писав і листи. Та загалом контактів з Майклом було мало, тож його приїзд був для нас і справді великою подією.

Захрустів сніг, і вантажівка зупинилася. Двигун затихнув, машина зітхнула востаннє, і певний час не було чути нічого, крім завивання гірського вітру. Грім міг би чудово забарвити атмосферу, але я пообіцяв не брехати. Я помітив, що на колесах вантажівки, яка привезла Майкла, викрашалися бездоганно прилаштовані ланцюги.

Люсі розпустила волосся й перевірила своє дихання, хукнувши на долоню. Моя мати схрестила руки на грудях. Дверцята з боку пасажирів відчинилися, і Майкл вийшов із салону.

Хтось уже здогадався? Я поки не підтверджуватиму ваших здогадок.

Міркуючи про те, як міг змінитися мій брат, я уявляв собі чоловіка, який три роки провів на безлюдному острові: сплутане волосся спадає на плечі, густий ліс бороди та крихітні чорні очі, що нервово зблискують: «Ось вона — цивілізація». Але побачив я геть протилежне. Так, у Майкла тепер було довше волосся, втім воно було густе та блискуче, укладене елегантною хвилею. Може, навіть пофарбоване. Схоже, у нього був час причепуритися, бо його обличчя було чисто поголене. І хоч я й чекав побачити якісь відбитки важкого

життя на Майкловому обличчі (кілька нових зморщок на чолі, наприклад), його шкіра була гладенькою, щоки — рожевими, а очі — ясними. Може, це був холод, або життя у в'язниці якимось загадковим чином позитивно впливає на шкіру, але я готовий був присягнутися, що Майкл був молодший на вигляд, ніж до ув'язнення. Востаннє я бачив його в судовій залі, за скляним загородженням. Він сидів згорбившись, і здавалося, що на ньому не костюм, а гамівна сорочка. Але зараз він був такий свіжий. Воскреслий.

У чорному пуховику «Норт фейс» поверх сорочки на гудзиках Майкл був схожий на відчайдуха, який заплатив за те, щоб зійти на Еверест. Він набрав повні груди гірського повітря, посмакував його, а з горла вихопилося дике «Ку-у-уі-і-і» [10](#). Його голос лунко прокотився долиною.

— Ого, — вимовив Майкл. — Евонно, краєвид просто першокласний.

Він похитав головою, трохи переборщивши із захватом. Хоча, може, казав це щиро. Я не певен. Тоді він рушив до моєї матері. Думаю, тепер мені слід називати її «наша мати». Або й узагалі «його мати» чи «Одрі».

Майкл нахилився до неї та обійняв, мовивши щось на вухо. Вона вхопила його за плечі й потермосила, наче бажаючи переконатися, що він справжній. Майкл засміявся та сказав ще кілька слів, котрі я не розчув зі свого місця, а тоді брат повернувся до Марсело, який міцно потиснув йому руку й по-батьківськи поплескав по плечу.

Майкл рушив уздовж нашого півкола. Евонна отримала від нього обійми та повітряний поцілунок. Енді дісталось рукостискання.

— Доладна машина. Але на пагорб видертися буде складнувато, — сказав той Майклові.

Цікаво, чому чоловіки вважають, що в незручних ситуаціях треба говорити про машини?

З кожною новою людиною, з якою вітався Майкл, у животі в мене щось обривалося. Ми стояли рядком, від чого мені здавалося, що зустрічаємо королеву. Я відчував, як у горлі гупає серце. Спробував пробратися до коміра, але це було непросто, бо одягнений був, мов капуста. Мені здавалося, що стану на фут нижчим, поки він обійде всіх і дістанеться мене — сніг піді мною підтане, і я вгрузну. Софія

обійняла його однією рукою, наче байдужого їй однокласника, з яким змусила танцювати вчителька.

— З поверненням, Майку, — кинула вона.

Це привернуло мою увагу. Упродовж життя брата називали по-різному: Мікі, Каннерс, Гем, Відповідач, — але ніхто не називав його Майком.

Поки Майкл дійшов до Люсі, та встигла наполовину здерти зубами помаду. Коли він зупинився перед нею, вона повалилася в його обійми, наче зламала підбор. Сховавши обличчя в нього на шиї, прошепотіла щось. Я був єдиним з нас, хто стояв достатньо близько, щоб розчути його відповідь: — Не тут.

Люсі схаменулась, відпустила його, виструнчилась і тремко втягнула повітря носом, удаючи самовладання. Софія поклала руку їй на спину. Тоді Майкл дійшов до кінця ряду й став переді мною.

— Ерне.

Він простягнув мені руку. У нього були чорні руки в'язня, з брудом під нігтями. На обличчі грала переконливо тепла усмішка. Я не міг зрозуміти, чи радий він мене бачити, чи просто сумлінно відвідував театральний гурток у в'язниці.

Я потиснув йому руку й видушив: — Радий, що ти вдома.

Хоча не був певен ні в першій, ні в другій частині речення.

— Без сумніву, Евонна вже розпланувала наші вихідні до хвилини, але я сподіваюся, що ми зможемо знайти момент, щоб випити по пиву десь у куточку, — сказав Майкл.

Я міг думати лише про те, що він натякає на гроші, та насправді його тон зовсім не відповідав такому припущенню.

Я відчував, що Софія не зводить з нас очей, намагаючись розчути, про що ми говоримо. Власне, я підозрював, що її спроба заспокоїти Люсі була лише прикриттям, щоб підкратися до нас ближче.

— Я маю тобі дещо сказати. Про те, що я тобі завинив. Сподіваюся, ти вислухаєш мене.

Ви можете витягнути з контексту деякі слова: «завинив» чи «дещо сказати» — і тоді це звучатиме як погроза, але насправді його голос був якимось... *смиреним*. Це єдине слово, яким можу його описати. Я чекав від цієї зустрічі чого завгодно, але тільки не цього. Я намагався якось зіставити це з образом чоловіка, сповненого гніву, болю й жаги до помсти, яким уявляв собі Майкла. Я думав, що це лише маска, яка

спаде, щойно ми опинимося наодинці, та все ж таки не помічав за ним ані тіні награності. Може, це просто братерство. Може, це просто рідна кров. Я привіз сумку грошей у надії на те, що він мене вислухає. Він привіз рукостискання й усмішку, сподіваючись на те саме.

Я закивав так само судомно, як до цього сопіла Люсі, сяк-так опанував себе й видушив жалюгідне «ага».

Саме тоді відчинилися дверцята вантажівки. Думаю, більшість із вас уже здогадалася про все, ще коли Майкл вийшов з автівки з пасажирського боку.

— Оце поїздочка. — Ерін потягнулася. — Тут нормальна кава?

РОЗДІЛ 13

Так, згоден, це було не аж таке приголомшливе відкриття, щоб закінчувати розділ на цьому місці. Ми всі знали, хто був за кермом. Як ми могли не знати? Люсі вже була тут, а Евонна не вижила б, якби не спланувала завчасно щось настільки важливе, як питання приїзду Майкла. Ніхто з нас не був здивований побачити Ерін за кермом разом з Майклом.

Перш ніж ви звинуватите мене в тому, що розтягнув момент, змусивши Ерін вийти з вантажівки лише після того, як Майкл привітається з нами всіма, я скажу, що Ерін володіє природженою здібністю тримати в напруженні. Хоча, найімовірніше, у цьому разі вона просто відчувала, що момент буде й без того незручний, тож не хотіла погіршувати ситуацію і вирішила посидіти в машині, поки Майкл не завершить свій королівський обхід.

Я дізнався про них за пів року після ув'язнення Майкла. Гадаю, був першим, а потім це якось просочилось і до решти рідних. Хоча чомусь завжди думав, що Люсі дізналася одночасно зі мною. Я уявляв, як вона в халаті стоїть біля дверей і радісно роздирає великий жовтий конверт із в'язниці (це очевидно, бо його явно розривали, шарпали, а потім клеїли знову), тоді як моя дружина сказала мені за нудним, здавалося б, сніданком, що *планує проводити більше часу з моїм братом Майклом*.

Гаразд, визнаю, що затягнув цей момент.

Якщо вам цікаво, то більшість моїх сніданків — нудні; я не знаю, як поїдання пластівців з молоком може бути захопливим. У мене було тільки три *не нудні* сніданки за все життя. Про два ви вже знаєте. Ще в одному фігурує сперма: я не знаю вас достатньо добре, щоб розповідати про таке.

Я часто чую, як люди кажуть, що шлюб загасив «вогник» у їхніх взаєминах. Так, наче це й справді розряд певної надприродної енергії, який можна випадково загасити або загубити. Хтось міг би також зауважити: якщо моїй дружині вдалося побудувати взаємини з моїм ув'язненим братом, спілкуючись із ним виключно телефоном та обмінюючись електронними листами (бо відвідувачів він не приймав),

не настороживши мене, то наш шлюб помер уже давно. І я справді не збирався демонізувати її, бо це несправедливо, і це правда, що наш шлюб давно втрачений. Тієї ночі, коли Майкл навідався до мене з тілом на задньому сидінні, ми з Ерін уже спали в окремих кімнатах. Інакше вона побачила б гроші, які я швиргонув на ліжко. Але проблема була не у «вогниках». Проблема була в запальничці, кресалі та сірниках. Ми не загубили їх — їх забрали. Річ була не в тому, що ми втратили вогник, а в тому, що нам більше не було чим його розпалити.

— Я не хочу хитрувати, тому кажу, — пробурмотіла вона за тим сніданком.

Говорячи це, Ерін крутила обручку на пальці. Можете вважати це метафорою нашого приреченого шлюбу, але тоді я звернув на це увагу, бо зненацька усвідомив, наскільки вона схудла. Щоки та стегна часто відбивають дрібні життєві злети й падіння, утім коли ви бачите це по *руках*... Я й до цього знав, що ми з нею поволі худнемо, але раніше стягував з неї обручку так, наче заводив бензопилу. Дивлячись, як вона бовтається в Ерін на пальці, я зрозумів, що насправді з нею роблю. Не зрозумійте мене хибно, жодної драми не було: ми не кричали й не кидалися тарілками. Проте ми досягли тієї позначки, коли навіть життя під одним дахом робило щось із нами обома. Може, якби вона не крутила обручки на пальці, я сказав би їй щось інше.

— Ти можеш робити, що хочеш, — мовив лише.

Ерін обдарувала мене однією з тих усмішок, які зраджують неусміхнені очі, а тоді попросила не розповідати поки що Люсі.

Мені не хотілося більше нічого в неї запитувати. Не за сніданком. А після того я щоразу відкладав, і так ніколи й не запитав нічого. Звісно, я про це думав. Іноді мені було цікаво, чи це тому, що вона просто любить небезпеку. Я читав, що жінки нерідко закохуються у в'язнів-смертників і що деякі з ув'язнених навіть мають по кілька дружин. Або, може, їй потрібен був чоловік, який не покидає своєї камери. Зрештою, ці стосунки мали цілком реальні й непорушні кордони, тож Ерін не доводилось хвилюватися про інші речі — ті, які зруйнували наш шлюб. Майкл просто не міг мати моїх вад, бо він узагалі не з'являвся в її житті. Я перебрав у голові всі можливі варіанти, повірте. Я навіть думав, що вона могла настільки влитися в нашу сім'ю, що підхопила ту надмірну Каннінгемську відданість і тому стала на бік мого брата. Може, вона від самого початку вірила йому, а не мені.

Може, у нього було кресало. Коли мене охоплювали гіркота і злість, яких я щосили намагаюся не відчувати, я питав себе, чи було в них щось спільне, до чого мені було зась. Ось це називається передвісником.

Зрозуміти Майкла було легше. Я завжди думав, що він просто хоче щось у мене забрати.

Поява Ерін хоч і не була несподіванкою, усе-таки мала надзвичайну вагу. Тому що в Майкла справді не було жодного відвідувача, не кажучи вже про романтичні зустрічі. Тими вихідними я не лише вперше бачив їх разом — вони теж уперше зустрілися після в'язниці. Їхні стосунки були загадкою для всіх нас, і думаю, що кожен уявляв їх по-різному. Називайте мене фаталістом або ж просто лінюхом, але я був радий опустити руки й пливати за течією. Я розумів, що вони тепер разом, хоч і не міг змусити себе назвати їх парою. Люсі, з її обвішаним ярликами одягом та рожевою помадою, яку можна було помітити в горах із гвинтокрила, вочевидь вважала, що досі може щось протиставити Ерін. Усі інші займали різні позиції на шкалі між «невірою» та «прийняттям», тяжіючи до позначки «скептицизм».

Зараз я описую себе спокійним, але не певен, чи був таким насправді. Пригадую, тоді я зненацька усвідомив, що Ерін і Майкл не провели ще жодної ночі разом, бо з виправного центру в Кумі, до якого їхати години дві, вона забрала його лише цього ранку. Мабуть, вона все-таки лишилася в мотелі з кусючими простирадлами, у якому я уявляв її минулої ночі. Не знаю, чому це здалося мені важливим — яка різниця, спали вони вже разом, чи ні, — але мушу зізнатися, що думав про це. Я згадую про це зараз, бо якщо в мене виникали такі запитання, то Люсі, мабуть, тільки про це й думала.

Ерін обійшла наше півколо значно швидше, ніж Майкл, — частково тому, що не всі з нас тиснули їй руку. Люсі, наприклад, увесь час демонстративно зав'язувала шнурівки на черевиках. Коли Ерін підійшла до мене, я простягнув руку.

— Дуже приємно, — сказав я.

Це наш таємний код, яким я сподівався звести все на жарт.

Ерін не всміхнулася. Натомість потиснула мені руку, а тоді притягнула до себе, легенько пригорнувши в одноруких, холодних обіймах.

Її тепле дихання залоскотало мені щоку, коли вона сказала: — Це гроші родини, Ерне.

То були настирливі, украдені слова. Майкл сказав мені те саме тієї ночі, коли ми поховали Алана. «Це наші гроші». Я знав, що це означає. Він заслужив їх. Він убив заради них. Він оголосив своє право власності, але пропонував мені частку за мовчання. Не знаю, що я чекав почути від Ерін, коли вона прихилилася до мого вуха: щось вибачливе, або щось спокусливе, або, може, щось вибачливо-спокусливе. Та я не чекав, що вона виконає роль Майклового вісника, коли він просто всміхнувся й запропонував мені випити пива. «Це гроші родини, Ерне». Може, десь там крився натяк на те, що станеться зі мною в разі непокори? Я не був певен. Її погляд був відкритим, без тіні погрози. Може, це просто попередження. Перш ніж я встиг вирішити, як відреагувати, Ерін пішла геть, та й навряд чи я запитав би щось у неї на очах у всієї родини.

Наше зібрання швидко розбилося на дві групи. Люсі та Софія підступили до нас із Майклом. Люсі явно не хотіла випускати Майкла з поля зору, тоді як Софія, мабуть, просто хотіла переконатися, що я не ляпну нічого про гроші, перш ніж вирішу, ділитися з нею чи ні. Ерін стояла з моєю матір'ю та Марсело. Намагаючись не надто витріщатися на них, я спробував прочитати вираз обличчя моєї матері. Він здався мені незнайомим, тож я вирішив, що це має бути лагідність і приязність. Евонна підійшла до групки Ерін, а Енді, кілька секунд потупцювавши на місці, поплівся до нас.

Майкл, схоже, зрозумів, що мусить задати тон бесіді й заговорити, інакше всі мовчатимуть. Почав він з буденної розповіді про те, як змушував Ерін зупинятися на кожній заправці, щоб посмакувати різні шоколадні батончики.

— І де були найкращі?

Я пообіцяв собі бути з Майклом настільки чемним, наскільки він буде зі мною, тож спробував підтримати розмову.

— На жаль, дослідження не дало переконливих результатів, — кивнув він, а тоді поплескав себе по животу. — Треба накопичити більше даних.

Люсі розреготалася, трішки переборщивши з гучністю.

— А що це за вантажівка? — запитала Софія. — У запрошенні ж писали про гірськолижний курорт. Я здивована, що ви взагалі сюди

доїхали.

— Там, де ми орендували автівку, не було нічого путнього. Потрібен був фургон, але в них виявилось лише це. Можна було взяти машину Ерін, але в її гетчбек не помістилися б усі мої речі. Завтра я мав платити за місце на складі, а вони вже й так витягнули з мене всі гроші. Тож у цій вантажівці фактично вся моя вітальня. Ми трохи нервувалися через дорогу, але це потужна конячина.

— Ти що, своє крісло сюди привіз? — засміявся Енді.

Я міг думати лише про те, як мені ріже вухо Майклове «ми».

— Я просто заплатила б за ту камеру схову. Ти притягнув сюди всі ті речі, щоб заощадити кілька доларів? — запитала Софія.

— Як на мене, це розважливо, — пробурмотіла Люсі. — Я гадала, більшість наших...

— У них була тільки ця вантажівка, — вів далі Майкл, наче й не чув її. — І, звісно, ми домовилися про хорошу знижку. Наступного тижня перевозитиму свої речі, тож вона мені ще знадобиться. Одним словом, переваг було більше.

— Можеш скористатися моєю камерою, якщо треба, — сказав я, почасти щоб заповнити незручну паузу, а почасти тому, що майже його не слухав.

Краєм вуха я відчайдушно намагався підслухати, про що Ерін говорить з Евонною. Корисна порада: ніколи не шепотіть таємниці, у яких є свистячі, бо сичання розноситься дуже далеко. Я чув, як Евонна сказала щось про «залишитися в різних спальнях», але не міг зрозуміти — чи вона питає, чи стверджує. Я шкодував, що підслухав саме цю частину, але вже нічим зарадити не міг. Зненацька усвідомив, що Майкл і Софія допитливо дивляться на мене. Лише тоді збагнув, що сказав, і мимохіть подумав, що Майкл зараз скаже: «Уже користуюся».

— Я запам'ятаю, брате, — сказав натомість він.

— Я кидаю курити, — бовкнула раптом Люсі.

Майкл глянув на неї, як дивляться на дитину, котра не дає спокійно випити вина, вимагаючи в усіх дивитися, як вона робить «колесо», і сказав: — Молодець. — Він явно шкодував, що Люсі не дитина й не може піти у свою кімнату. — То як ви тут розважаєтеся? Не подумайте, мене дуже тішать ресторан і бар, але я не збираюся сидіти всі вихідні в чотирьох стінах.

— На даху є джакузі, — сказали ми з Енді хором.

— Агов! Усі сюди! — покликав нас Марсело.

Люсі обігнала Енді блискавичним маневром, гідним «Формули-1», щоб опинитися біля Майкла. Ми із Софією пленталися позаду.

— Ти червонієш, — тихо вколола мене Софія. — Що таке, знаменитість зустрів?

Я похитав головою.

— Просто не розумію, що відбувається. Я чекав чогось іншого.

— Я теж. — Софія наморщила носа. — Cuidado.

Попри те що я не знаю іспанської, Софія має звичку кидати випадковими словами. Це я чув уже кілька разів, тож знав його: «Обережно».

Приєднавшись до групи Марсело, Майкл підступив до Ерін, і та буденно застромила руку в задню кишеню його джинсів. Коли ми були в шлюбі (перепрошую, офіційно ми досі в шлюбі, тож треба було сказати щось на кшталт «коли ми були разом»), Ерін не надто любила всіх цих прилюдних пестоців. У неї було важке, місцями травматичне дитинство: Ерін виховував батько-одинак, який бив її, коли ніхто не бачив, і обіймав на людях. Через це вона не сприймала таких підкреслених виявів ніжності, бо підсвідомо вважала їх награними. Вона не довіряла таким жестам. Я кажу про це, бо ми з нею майже ніколи не цілувалися прилюдно і вже точно не встромляли рук у задні кишені одне одного. Зрідка вона могла покласти руку мені на спину. Саме тому її поведінка з Майклом здалася мені дуже штучною. Навіть демонстративною. Не знаю, робила вона це для мене чи для Люсі. Може, я просто додумую глибинні мотиви з ревнощів, а насправді в мого брата просто краща дупа.

— Ми вирішили, — сказав Марсело достатньо голосно, щоб його почули всі, але звертаючись явно лише до Майкла та Ерін, — що варто розповісти вам зараз, інакше ви почуєте про це від когось іншого.

— Я не впевнена, що...

— Люсі, будь ласка. Майкле, нам дуже хочеться, щоб твої вихідні минули спокійно й щасливо. Але ми мусимо розповісти про це, поки всі тут, інакше свою справу зроблять чутки й недововки, — вів далі Марсело.

Моя мати мовчки кивала, і, як завжди, мова її тіла мала значно більшу вагу, аніж слова Марсело. Майкл кинув у наш бік швидкий

погляд, але я міг присягнутися, що він шукав саме моє обличчя. Може, він думав, що це якось стосується грошей. Або їх з Ерін.

— Дещо сталося, — сказав Марсело. — Уранці тут знайшли тіло чоловіка. Він заблуdivся вночі й помер від переохолодження. — Марсело окинув нас усіх побіжним поглядом, а тоді прикипів очима до Софії, наче наказував їй мовчати. — Ось так, якщо коротко.

— Тут море поліції, — проникливо зауважив Майкл. — Патрульна автівка біля сарайчика. Я не звернув на це достатньої уваги, але тепер усе зрозуміло. Ясно. От бідака.

— Є ще дещо, — цього разу заговорила Софія.

Люсі рвучко розвернулася й пронизала її поглядом. Марсело прокашлявся, спробувавши урвати її, але Майкл здійняв руку в його бік, і це одразу заткнуло вівчима — підозрюю, лише тому, що такого з ним ще ніколи не траплялося. Присягаюся, він стулив рота так рвучко, аж це почули лижники на горі.

— Вони не знають, хто це. Здається, ця людина тут не жила. Поки не схоже, щоб це активно розслідували, але невдовзі тут будуть детективи. Можливо, вони захочуть допитати гостей.

Усі закивали, приголомшені несподіваною тактовністю Софії. Утім я не квапився в це вірити; думаю, вона просто хотіла понатискати на Майклові больові точки словами «детективи» та «допитати». Вона сподівалася налякати його.

— Детективи для людини, яка померла від переохолодження? — міркувала вголос Ерін, усвідомивши, що тут щось не так.

Вона схвильовано зиркнула на Майкла. Софія відповіла на це тонкою усмішкою. Сестра отримала те, чого хотіла.

— Якщо не хочеш залишатися тут, можемо поїхати в інше місце, — сказала наша мати. — Ми хотіли, щоб ти вирішив це сам.

— Тобі нема про що хвилюватися, — запевнив Марсело. — Зі свого досвіду скажу, що ув'язнення зазвичай є чудовим алібі. Між іншим, цей місцевий офіцер... я не назвав би його *досвідченим*. Це тіло вибило його з рівноваги, тож він просто чекає на детективів. Вони прийдуть, понишпорять тут кілька хвилин, а тоді заберуться геть.

— А гроші за проживання... — почала була Евонна, і я знав, що вона от-от скаже: «Нам не повернуть».

— Його звуть Кроуфорд, — утрутився я.

— Кроуфорд, так, — повторила Евонна байдуже. — Він принаймні не такий наварний, як міські копи. Схоже, наше прізвище більше не має такої слави, як раніше.

— Якщо тебе хвилює поліція, — і собі взялася заспокоювати Люсі, явно вважаючи, що втратить не лише кількост доларів та кімнату, а й Майкла, якщо ми все-таки роз'їдемося, — то я взагалі не зважала б на Кроуфорда. Він не ставить запитань. Його, власне, майже не видно.

— Цей ваш коп, який нічого не робить... — сказав Майкл. — То часом не він?

Брат показав у бік сходів перед гостьовим будинком, якими саме дріботів офіцер Кроуфорд. Спустившись, він припустив до нас, вишукуючи очима нове обличчя. Помітив Майкла.

— Майкл Каннінгем?

Мій брат жартівливо підвів руку.

— Винен.

— Радий, що ви зі мною згодні. Вас заарештовано.

РОЗДІЛ 14

Евонна мала рацію: прізвище Каннінгемів більше не мало такої слави, як колись. Якби це було не так, Кроуфорд подбав би про особисту безпеку, перш ніж ступати в наше коло.

— Що це ви робите? — першою вибухнула Люсі.

Вона загородила Майкла собою.

— Це якесь непорозуміння, — сказала Евонна, зміцнюючи оборону Люсі й тягнучи за собою нерішучого Енді.

— Ну ж бо, охолоньмо, — видушив із себе тоненький тремтливий смішок Енді.

Не забувайте, що він не був Каннінгемом «по крові», а тому досі зберігав рештки поваги до поліції, притаманної законослухняним громадянам.

— Геть. — Лише тоді я помітив, що з Кроуфордової лівої руки, наче батіг, звисають кайданки.

— Чому ви не можете просто... — Це була моя мати, яка не встигла вчасно доєднатися до живого щита, але отрути в її голосі було достатньо, щоб зупинити кого завгодно. — ...облишити нашу *довбану* родину?

Я зненацька повірив у всі статті в газетах про матерів, які підіймають автівки, щоб витягнути своїх дітей. Принаймні тих дітей, яких вони люблять.

— Одрі, — заспокійливо мовив Марсело, — це не допоможе. — Він виступив уперед, зблиснувши перед носом офіцера Кроуфорда своїм «ролексом». — Я його адвокат. Пропоную зайти досередини, сісти й усе обговорити.

— Лише в наручниках.

— Ми з вами знаємо, що так не робиться. Він щойно приїхав, як він міг?..

— Тату, — утрутився Майкл. Я не одразу зрозумів, що він звертається до Марсело. — Усе гаразд.

Але Марсело вже розправив крила.

— Ви не можете оголошувати воєнний стан у цьому комплексі лише тому, що ви тут єдиний поліцейський. Я знаю, що ви в незручному

становищі і що хтось там щойно втратив брата або сина, а моя родина радо відповість на всі ваші неформальні запитання, щоб допомогти з визначенням особи постраждалого. Однак стверджувати, що було вчинено злочин, і сипати звинуваченнями... це... що ж, це дуже серйозно. Це звинувачення ґрунтується суто на минулому нашої сім'ї. Ми можемо подати позов. Якщо хочете затримати його, вам потрібна законна підстава та обвинувачення. У вас немає нічого. Безплатно я працюю лише перші шість хвилин, і здається мені, що цей час уже збіг. Ми порозумілися?

Просто від того, що я опинився біля Марсело під час його тиради, у мене виникло несподіване бажання перепросити. Але Кроуфорд не був готовий здаватися.

— Ні, не порозумілися. Позаяк сталося вбивство, я маю повне право затримати підозрюваного на власний розсуд.

Нашим зібранням прокотилася хвиля бурмотіння, коли всі стали приголомшено повторювати слово «вбивство». Я помітив, що Софія посміхається. Марсело стиснув кулаки. Моя мати була не з тих жінок, які зойкають і хапаються за серце, але навіть вона затулила рота рукою.

— *Дещо сталося*, — підкреслено повторив Майкл.

— Досить, — прогарчав Марсело до Кроуфорда. Цей адвокатський аргумент зрозумів навіть я. — Я руйнував кар'єри ще й не за таке.

— А я вистоював і не перед такими.

Їх урвало гепання готельних дверей. Висока жінка приблизно мого віку, із засмаглою щелепою та сірувато-білою шкірою довкола очей — типова засмага лижників — вийшла на подвір'я. Я впізнав її — це була та сама пані з земноводним «ленд ровером», яка допомагала мені приладнати ланцюги на колеса.

— Офіцере, потрібна допомога? Люди й без того знервовані, а тут ще цей галас.

— Не ваша справа, — скривився Марсело, явно невдоволений появою нової сторони в конфлікті.

— Це мій курорт, тож, гадаю, що це цілком моя справа.

— Що ж, у такому разі попросіть цього фаната Пуаро припинити діймати гостей. А якщо вас турбує паніка, то, може, не варто розкидатися словом «убивство»?

— Я вперше чую це слово. — Жінка здійняла брову, повернувшись до Кроуфорда. — Справді? Ви про Зелені Черевики?

Ще одне кольорове прізвисько, але це, на відміну від Чорного Язика, було мені відоме. Я знав, що так назвали чоловіка, який загинув, підіймаючись на Еверест. Забирати тіло було надто небезпечно, тож воно лишилося лежати неподалік від стежки, світячи неоновозеленими черевиками, на які стали орієнтуватися скелелазы. Наш чоловік не мав зелених черевиків — я помітив би, несучи його ліву ногу, — але місцеві явно встигли вигадати ім'я для загадкового гостя.

— У мене є підстави вважати, що його смерть підозріла.

— Чому? Через неї? — Евонна взяла якусь надзвичайно високу ноту — у буквальному сенсі, бо ми були в горах, і в переносному, старанно намагаючись звучати скептично. Вона тицьнула пальцем у Софію. — Краще питати лікарської поради в шамана. Що ти йому сказала? Коли тут будуть справжні детективи?

— Я лікарка, — запевнила Кроуфорда Софія.

— То ми збираємося ігнорувати той факт, що в Майкла є алібі, навіть якщо ця смерть *і справді* підозріла?

— Тату. Дозволь...

— *Я розберуся*, Майкле. Ви впевнені, що хочете наполягати на своєму, офіцере? Ваші підозри ґрунтуються на якійсь старезній справі, яку ви відкопали, на знайомому прізвищі та на вашій вірності значку, бо в синіх кашкетів і кров синя, й усе таке. Ваші упередження не просто помітні неозброєним оком — вони виставляють вас йолопом. Скажіть мені заради всього святого: як Майкл може бути причетним до цієї справи, якщо він лише сьогодні вранці вийшов із в'язниці?

Монолог Марсело змусив усіх затамувати дух. Кроуфорд обвів нас поглядом — мабуть, шукав бодай крихту підтримки. Я потупив очі. Навіть Софія пильно дивилася собі під ноги. Якщо в нас уже були Чорний Язик і Зелені Черевики, то вона стала Червоними Щоками.

— Ходімо, — сказав Марсело, беручи Одрі за руку, та рушив до готелю.

Але Майкл не зрушив з місця. Вони з Ерін нервово презирнулися.

Небом нарешті прокотився грім (чесно, я зараз не прикрашаю оповіді).

— Так я й думав, — мовив Кроуфорд. — Скажете їм самі, чи мені це зробити?

— Я нікого не вбивав. — Майкл здійняв руки та ступив кілька кроків у бік Кроуфорда. — Але я готовий співпрацювати, щоб допомогти вам знайти винного, — кажучи це, він дивився на мене.

— Майкле! Припини! Офіцере, він не знає своїх прав!..

— Він не мій адвокат.

— Що ти робиш? — Одрі підійшла до Майкла й поклала руку йому на плече. — Учора вночі ти був у Кумі. Усе гаразд, просто скажи йому це.

— Тут холодно, мамо. Зайди досередини.

— Просто скажи ці слова. Скажи йому. Майкле!

Вона загупала йому в груди вільним від руки Марсело кулаком — так, наче могла вибити зізнання. Тоді, мабуть, від холоду та виснаження, її коліна підігнулися, і мати сповзла в сніг. Майкл спробував спіймати її, але не встиг і зміг лише трохи сповільнити падіння, м'яко посадивши її на землю. Ми з Кроуфордом та Софією кинулися до неї, утім вона замахала руками, не даючи нам підійти. Евонна й Люсі одночасно залезли, звинувачуючи Кроуфорда в тому, що той «тримає літню жінку на морозі».

— Місис Каннінгем, — вигукнув Кроуфорд, перекикуючи галас. — Майкла звільнили *вчора* по обіді.

«Учора? — Нарешті до мене стало доходити. — Але ж це означає...»

Майкл кинув швидкий погляд на Ерін. Обличчя Люсі, здавалося, намагається зіслизнути з її черепа. На мої вії впала перша сніжинка.

— Це ще нічого не доводить. Гаразд. Гаразд, нехай він не був у в'язниці. Нехай, — сопів Марсело, силкуючись поставити Одрі на ноги. Він явно гарячково міркував, намагаючись обрати найкращий підхід. — Але це не значить, що він був тут. Потрібно зайти досередини, люба, ти зможеш. Майкле, просто скажи нам, де ти був учора вночі, і покінчімо із цим.

— Я краще піду з вами, офіцере.

Кроуфорд надів на Майкла наручники й кивнув йому підбадьорливо. Не знаючи, що саме приховує Майкл, офіцер Остання Надія вочевидь прагнув вибрати найбезпечніший і водночас найменш радикальний варіант. Я помітив, що наручники вільно бовталися на братових руках. Вислизнути з них він навряд чи зміг би, але було помітно, що Кроуфорд намагався не бути жорстоким. Він повернувся до власниці — на цьому етапі я ще не знаю її імені, але це мене мучить, тож зараз

називатиму її Джульєтт, бо невдовзі все одно дізнаюся ім'я, — і сказав: — Треба знайти для нього окреме приміщення, щоб забезпечити гостей.

— Він утече звідусіль. Усі кімнати та шале відчиняються як зовні, так і зсередини. Пожежна безпека, — відповіла Джульєтт (бачте, я ж казав, що так буде зручніше). — Це готель, а не в'язниця.

— А як щодо сушарні? — запитала Люсі. Її обличчя було темнішим за небо, голос — гортанним, а язик — ватяним від гніву.

Я ще не бачив сушарні, але Люсі, схоже, уже знала, що це задушлива тісна кімнатчина, заставлена дерев'яними лавами для черевиків та вішаками для курток, пропахла цвіллю й тим особливим потом, який може виділятися лише з людини у водонепроникному одязі, що не пропускає ані краплі вологи в жоден бік. Це була дріб'язкова помста, але нічого кращого вона поки вигадати не змогла.

Її голос самовдоволено бринів, коли вона додала: — Я бачила засув на дверях зовні.

— Гм, сушарня не пристосована для того, щоб тримати в ній людей, — сказала Джульєтт.

Кроуфорд звів очі до неба й випростав руку, дивлячись, як на неї падають й одразу тануть поодинокі сніжинки.

— Це лише на кілька годин, — сказав він Майклові вибачливо.

Той кивнув.

Я був певен, що Ерін от-от усе пояснить. Якщо не в'язниця була Майкловим алібі, то це мала бути Ерін. Ми вже й так знали, що вони разом, тож що за ніч у них була? Але вона мовчала. Я помирав від цікавості. Хай що вони робили, це було достатньо таємним, аби бути вартим кількох годин у сушарні та підозри в убивстві.

— Де ви вчилися? — Марсело мав такий вигляд, наче вдарив би Кроуфорда, якби на плечі в нього не бовталася Одрі. — Усе це незаконно.

Я вже казав, що поліцейські в схожих на мою книжках поділяються на Єдині Надії та Останні Надії, але існує ще одна класифікація: Відмінники та Бунтівники. І скидалося на те, що Кроуфорд знову мене здивував.

— Я готовий співпрацювати, — повторив Майкл.

— Усе буде гаразд, — сказала Ерін, обіймаючи його.

Вона ковзнула руками по його спині, і її долоня знову пірнула в задню кишеню його джинсів — цього разу в іншу. Не те щоб я звертав на таке увагу.

Тоді всі попрямували в гостьовий будинок, і мене змило загальною хвилиною. Марсело передав Одрі в руки Софії та намагався не відставати від Кроуфорда, діймаючи його дивовижною сумішшю юридичних термінів і барвистих описів статевого акту, у якому фігурує людське обличчя.

— Будь ласка, не заважайте мені працювати, — сказав Кроуфорд, піднявшись сходами. Такий суворий голос міг належати тільки Бунтівникові. Звертався він до Марсело, але зупинилися ми всі. Позаяк тієї миті ми стояли на різних сходинках, вигляд це мало такий, наче ми на сцені театру або позуємо для весільної світлини. — Зігрійтеся. Невдовзі поговоримо.

Кроуфорд поклав руку Майклові на плече й повів його до дверей.

— Ви говоритимете з ним лише в моїй присутності, — востаннє спробував атакувати Марсело.

— Цей чоловік не є моїм представником. Він не мій адвокат, — сказав Майкл. Тоді повернувся до нас, здійнявши скуті кайданками руки догори. Він переплів пальці, випроставши вказівні, і показав на мене. — *Ось мій адвокат.*

РОЗДІЛ 14,5

Я все розумію. Подій було трохи забагато, тож я вирішив витримати паузу, щоб швиденько підсумувати все, що сталося.

Так, це трохи дивне рішення, але я хочу, щоб усе важливе було виписано чорним по білому. Якщо ви впевнені у своїх когнітивних здібностях, можете прогорнути цей розділ.

У таких книжках, як ця, заведено поступово розкривати передісторії купки негідників з темним минулим, зачинивши їх усіх в одному місці, де згодом з'являється тіло, яке можна пов'язати з кожним з них так, щоб у всіх був мотив. Я спробую зробити те саме.

Отож, передісторія: три роки тому мій брат Майкл постав у мене на порозі, привізши на задньому сидінні автівки чоловіка на ім'я Алан Голтон. Алан був мертвий, а тоді ожив, відтак знову помер. Хоч я і знав, що через це мене проженуть з родини (ми не довіряємо поліції після того, як мого батька вбили під час спроби пограбування заправки), я став на бік закону й здав свого брата.

Місце дії: ми всі зустрілися у «Відпочинковому комплексі “Скай лодж”!», щоб привітати Майкла з поверненням із в'язниці. Це найвищий гірський курорт в Австралії. Насувається буря, адже куди без неї. Але, будь ласка, не сприймайте як кліше те, що ми застрягли тут, бо це не так: у нас є можливість виїхати, проте ми всі знервовані й не в силах на це наважитися. Хоча, мабуть, ми все-таки трішки застрягли, бо Майкла зачинили в сушарні й ми не можемо просто лишити його там... але про це йтиметься далі, а наразі ми пригадуємо попередні розділи.

Дійові особи: моя мати Одрі, яка звинувачує мене в родинному розбраті; мій вітчим Марсело, який є одним з власників юридичної фірми «Гарсія і Броудбридж», носить вартість навчання в університеті на зап'ястку й захищав Майкла в справі про вбивство, але не хоче братися за лікарську помилку Софії; донька Марсело і моя зведена сестра Софія, якій треба щонайменше п'ятдесят штук для чогось (що може бути пов'язано із судовим позовом, який, імовірно, коштуватиме їй ліцензії) і яка, поміж усіх своїх хірургічних досягнень, провела реконструкцію плечового суглоба Марсело; моя тітка Евонна, яка планує найнезначніші події до найменших подробиць та не п'є і якій належить ця ідея з вихідними в горах; Енді, чоловік Евонни, який

носить обручку так, як інші чоловіки носять «Пурпурове серце» [11](#); Люсі, колишня Майклова дружина, яка пройшла пліч-о-пліч із ним усю судову тяганину, але яку він покинув уже у в'язниці, бо в нього з'явилися почуття до наступної людини в цьому переліку; Ерін, моя дружина, з якою я наразі не живу і яка знайшла втіху в листах мого брата (і, очевидно, що й у його руках минулої ночі) після травми (думаю, про це ви вже здогадалися), що зруйнувала наші стосунки; Майкл, який збрехав про те, що вийшов із в'язниці цього ранку, а до того попросив мене наглянути за сумкою, у якій містилося двісті шістдесят сім тисяч доларів готівкою; власниця курорту Джульєтта, яка допомагає водіям-невдахам на дорозі й виконує обов'язки консьєржки; офіцер Дарій Кроуфорд — коп, який вляпався в таке глибоке багно, що може виплисти на іншому боці в Китаї; і я, від якого відхрестилася родина і який застряг тут із сумкою кривавих грошей. Ось такі персонажі. Думаю, наша компанія цілком згодиться за типову для такої книжки купку негідників з темним минулим.

Тіло: сьогодні вранці посеред засніженого поля для гольфу було знайдено тіло чоловіка. На думку Софії, це справа рук серійного вбивці на прізвисько Чорний Язик. Вона також не вірить, що бідолаха помер від переохолодження. Якщо вірити Люсі, його немає в готельному реєстрі. Якщо ви вважаєте підозрілим той факт, що вона сказала мені про це, я нагадаю, що Джульєтта, яка є власницею цього курорту й має доступ до реєстру гостей, назвала чоловіка «Зелені Черевики», а отже, не знає його імені, тож у цьому Люсі можна вірити. Проблема лише в тому, що нікого з нас не можна пов'язати із загиблим, бо ми гадки не маємо, хто це, в біса, такий.

Ось кілька важливих подробиць, на мою думку, вартих уваги.

1. Хтось був у шалі Софії, коли вона прийшла до мене; ця людина потелефонувала в мій номер.

2. Софія — єдина, у кого є алібі, тому що на момент смерті Зелених Черевиків вона була в мене. Цього наразі знати не повинні, але я все одно вирішив сказати.

3. Марсело телефоном повідомив, що не піде вечеряти, бо моїй матері зле. Того вечора я не бачив Енді, Евонни та Люсі й не говорив з ними. 4. Обличчя Зелених Черевиків бачили я, Софія та Енді, але Кроуфорд не влаштовував дня відкритих дверей у сарайчику з тілом, тож не виключено, що ми єдині, хто його бачив. Ніхто з нас його не

впізнав. 5. Я досі не знаю, звідки взялася сумка з грошима. Невдовзі мені спаде на думку, що хтось може її шукати.

6. До того місця, де лежав Зелені Черевики, вели три пари слідів, і лише одні поверталися. Тієї ночі сніг не падав. 7. Уміння Люсі обирати макіяж поступається лише вмінню Ерін обирати чоловіків і вмінню Майкла підбирати автівки, що відповідають місцевості.

8. Я не забув, що піддражнив вас, сказавши «брати» в множині в одному з попередніх розділів.

9. Майкл радше стане підозрюваним у вбивстві, аніж скаже правду про те, де вони з Ерін були минулої ночі.

10. До наступної смерті лишилося 72 сторінки.

Ось у таких обставинах опинився я — чоловік, який пише книжки про те, як писати книжки, який ніколи не вивчав право і який з невідомої йому причини (та й чи взагалі це законно?) був оголошений захисником підозрюваного в убивстві — чи серійних убивствах, якщо вірити критеріям Люсі, — що має мене зневажати.

Ну як, усе достатньо прозоро? Якщо ви мною задоволені, тоді рухаймося далі.

РОЗДІЛ 15

Спіймати Одрі було б нескладно, але ми скупчились у фое, і я хотів зачекати, поки натовп розсіється. Ідучи за поліцейським у сушарню, Майкл сказав, що попросить когось мене викликати — саме так і сказав, наче я був його придворним блазнем, — але спершу він хотів зібратися з думками наодинці. Вигадати переконливе алібі, мабуть.

Поволі всі розійшлися: хто в бар, хто в ресторан, хто у свої кімнати. Судячи з масних плям від лобів на вікнах фое, арешт Майкла добряче розважив гостей. Марсело повів Одрі нагору. Він тримав її попід лікоть, засунувши руку в кишеню, і лагідно щось їй бубонів. Моя мати не така стара, щоб потребувати допомогти на сходах, але й не така молода, щоб не триматися за поручні, тож вони йшли повільно. Якась частина мене чекала, що Марсело спробує піти за Кроуфордом, вербально обстрілюючи його дорогою, але він, схоже, здався й натомість сердито вистукував на своєму телефоні (заряд невідомий). Я припустив, що він сподівається спіймати хоч якийсь зв'язок, щоб зателефонувати комусь, здатному звільнити Кроуфорда.

Я чекав, поки вони піднімуться на сходовий майданчик другого поверху, який здався мені зручним місцем для розмови — обмежений простір, але не надто тісний. Зрештою, я сто років не говорив з матір'ю віч-на-віч. Однак вона могла щось знати.

Щойно я рвонув був за ними, ззаду на моє плече лягла чиясь рука. Це не був агресивний жест, але я відчув, як мене легенько тягнуть назад. Озирнувшись, я побачив Евонну. Вона вибачливо наморщила чоло, як роблять люди, намагаючись показати, що їм шкода про щось говорити. А ще таке обличчя часто робить Енді за спиною в дружини, коли та пояснює, чому вони йдуть з вечірки раніше.

— Ти певен, що зараз час для цього? — запитала Евонна у своєму фірмовому стилі: удаючи відповідальну й уважну родичку, але псуючи це враження зверхніми нотками в голосі.

Звісно, вона була на добру дюжину років молодша за мою матір, але це не завадило їй узятися опікати Одрі. У її тоні я не чув нічого знущального чи нещирого, втім було помітно, що вона вже ставиться до Одрі як до старенької.

— Ох... — Я серйозно кивнув. — Звісно. Краще дочекатися ще кількох трупів. — Тоді згадав, що пообіцяв Енді не напосідатися на Евонну. Зрештою, вона просто хотіла допомогти. Уже м'якшим тоном пояснив: — Якщо Майкл хоче, щоб я допоміг, мені треба знати якнайбільше. Рано чи пізно мені доведеться з нею поговорити.

Евонна неохоче кивнула.

— Просто спробуй не посваритися з нею. — Ось, знову ця турбота про її серце, і байдуже, що ця розмова — в її інтересах. — Якщо вона, звісно, взагалі захоче з тобою розмовляти. Я маю щодо цього сумніви.

— Мушу спробувати.

— Маєш план?

— Не знаю. Спробую підлеститися? — Я знизав плечима. — Зрештою, вона моя мати. Треба просто розбудити в ній материнський інстинкт.

Евонна засміялася. Мені важко було сказати, знущальний це сміх чи співчутливий, та принаймні вона відпустила моє плече.

— Якщо ти справді на це розраховуєш, тобі варто прихопити із собою дошку [віджі12](#).

Одрі сиділа в бібліотеці, в обтягнутому червоною шкірою кріслі з високою спинкою, і гортала якийсь роман Мері Вестмакотт, утім не схоже було, що вона його читала. Те крісло було б бездоганим місцем для розв'язки детективного роману. Попри табличку з написом «Бібліотека» на дверях, це приміщення було пеклом книголюба: відсирілі, поцвілі й пожовклі корінці книжок з паперовими обгортками та крихкими сторінками заповнювали розставлені уздовж стін полиці, збиті зі старомодних дерев'яних лиж і сноубордів. В увінчаному стосами буклетів кам'яному каміні в кутку потріскували голодні вуглини. Схоже, ніхто не сказав архітекторів про те, що книжки легко спалахують. Тут було душно, але принаймні не так вогко, як в інших кімнатах. Над каміном не висіло жодної рушниці, не кажучи вже про чеховську [13](#), а вбити когось голубиним опудалом чи військовою медаллю в рамці, які там викрашалися натомість, мені було б заскладно.

Помітивши мене, моя мати згорнула книжку, встала з крісла й відвернулася, удаючи, що заклопотано шукає ще щось на полиці-сноуборді, промаркованій літерою «В».

— Одрі, — промовив я. — Ігнорувати мене вічно не вийде.

Вона поставила книжку на полицю (на місці бібліотекарів я не ставив би її під літерою В, адже Мері Вестмакотт — це псевдонім Агати Крісті, проте це лише ім'я — дрібниця, чи не так?), а тоді повернулася до мене. Побачивши, що я заступив собою двері, мати насупилася.

— Прийшов позловтішатися? — Вона схрестила руки на грудях. — Сказати, що мав рацію щодо нього?

— Власне, я хотів запитати, чи тобі вже ліпше.

Вона замислилася на мить — або в неї не вкладалася в голові моя турбота, або мати просто намагалася пригадати вчорашнє алібі, — а тоді виплюнула глузливо: — Я сама можу про себе подбати. — Схоже, вона теж помітила надмірну турботу з боку рідних, яку, поза сумнівом, сприймала як загрозу своїй незалежності. Мабуть, Евонна вже казала їй щось про вік і слабке здоров'я, а я лише роз'ятрив рану, запитавши, як вона почувається. — Це все?

Мати підійшла до мене, явно намірившись обійти.

— Майкл зашкодив людині, мамо. Я вчинив так, як уважав правильним. — Я навмисно сказав «уважав», хоча *знав достеменно*, що то був правильний вчинок. — І зараз я роблю те саме.

— Ти говориш, як твій батько. — Одрі похитала головою.

Це не був комплімент. Але я нашорошив вуха; вона вкрай рідко говорила про нього.

— Чому?

— Роберт міг виправдати все що завгодно. У нього кожна крадіжка мала збити казковий куш. Кожна була останньою. Він навіть себе вмів умовити, аби здобути власне прощення.

— Прощення?

Мій батько не здобув жодного прощення; він загинув у перестрілці з двома поліцейськими, одного з яких убив. Або ж вона просто мала на увазі, що він умовляв себе перед кожним злочином, переконуючи себе в тому, що робить це для родини, що так треба і що йому стане гідності відмовитися від наступної крадіжки. Зовсім як Люсі зі своїми цигарками.

— Батько був поганою людиною. Ти ж це знаєш, правда?

— Він був йолоп. Якби він був просто поганою людиною, я змогла б із цим жити. Але він був поганою людиною, яка вважала себе хорошою, — ось звідки були всі його проблеми. А тепер ти змушуєш

мене дивитися, як припускаєшся всіх тих самих помилок. І ти чекаєш, що я всміхатимусь і вдаватиму, що все гаразд? Саме тоді, коли наша родина нарешті зібралася... а тепер ще й *це*...

Її слова мене різонули. Тих самих помилок, яких припускався мій батько? Вона вважає мене причетним до смерті Зелених Черевиків? Це було обурливе звинувачення.

А тоді, позаяк вона завдала мені болю й позаяк я ніколи раніше не казав їй цього в обличчя, я спалахнув: — Це Майкл — убивця.

— Так, він когось убив. Але чи робить це його *вбивцею*? Люди вбивають одне одного й отримують за це медалі. Люди вбивають одне одного, бо така в них робота. Майкл не виняток. Ти ставиш на нього клеймо вбивці? Може, ти ще й про Евонну думаєш те саме? Чи про Софію? Якби ти опинився на його місці й змушений був ухвалювати ті самі рішення, маючи ті самі причини, котрі могли бути в нього, як ти вчинив би і ким після того став би?

— Це не те саме.

— Хіба?

— Мені здається, тіло в сарайчику з тобою не погодилося би.

— Майкл не вбивав його.

— Вірю. — Я лише тоді усвідомив, що справді вірю в це, інакше не відповів би так швидко. — Але хтось це скоїв. І дуже дивно, що це сталося саме *цими вихідними*, коли сюди приїжджає Майкл. Це якось стосується нас, я певен.

Схоже, це зачепило Одрі за живе. У знервованому виразі її обличчя та квапливих поглядах, які вона кидала мені за спину, було щось іще.

Я вирішив скористатися нагодою і ступив крок їй назустріч, стишивши тон.

— Ти знаєш, хто той чоловік?

— Ні. — Я не хочу руйнувати інтригу, але скажу, що вона не бреше. — Але він не один з нас. Це єдине, що має значення.

— Чого ти мені не кажеш?

— Тож ти хочеш знайти вбивцю, так? Бо тобі простіше уявити когось із ножем і пістолетом, щоб спіймати цю людину, знаючи, що вона *погана*, і тому ігноруючи решту. Що буде, коли ти знайдеш його чи її? Змусиш заплатити? Адже це нормально, коли вбивця помирає наприкінці роману — власне, так і *повинно* бути. А що, як саме Майкл це скоїв з Аланом? І це лише кінцівка Майклової історії, яку ти

переплутав з початком? — Після цієї тиради Одрі довелося перевести дух. Я поволі перетравлював правду в її словах. — Ми тут через *тебе*. Майкл сидить у тій кімнаті через *тебе*. Це твоїх рук справа. Ти точно такий, як твій батько. Він розумів, що лишає нас самих, що ми муситимемо боротися, але все одно покинув нас, і ми заплатили за це високу ціну. Усі ми. — Її слова бриніли отрутою. — Якби ж тільки він залишив нам якусь зброю, щоб ми могли боротися. Але він цього не зробив. У банку не було нічогосінько. І ти вчинив з Майклом так само.

На якусь мить я подумав, що мати звинувачує мене в привласненні Майклових грошей, і вже хотів був запитати, звідки їй відомо, коли збагнув, що вона говорить про злидні, у яких залишив нас батько. Хоча, по правді, назвати це *злиднями* не можна було. Утім я не знав, чи важко їй було виховувати нас самотужки. А може, вона все-таки не мала на думці нічого конкретного.

— Тато був убивцею. Зовсім як Майкл. — Я проігнорував її аргумент і вирішив триматися незаперечних фактів. — Єдина різниця між ними полягає в тому, що Майкл не нарик.

— Твій тато не був нариком! — проревіла Одрі.

— У нього був шприц, мамо. Припини брехати собі!

— Припини нервувати матір, — пролунав голос у мене за спиною: там стояв Марсело, тримаючи в руках чашку чогось коричневого й паркого.

Він сказав те жартівливо, але вже за мить оцінив ситуацію та посерйознішав. Відсунув мене від дверей одним порухом передпліччя, й Одрі прослизнула повз, дорогою вихопивши чашку з його руки, а тоді хутенько подріботіла геть.

Марсело здійняв брови.

— Усе гаразд?

Я кивнув, але вийшло надто машинально, тож обдурити його не вдалося.

— Знаю, усе полетіло шкереберть. Як на мене, Майкл явно хоче з тобою поговорити. Ця маячня з адвокатами — тимчасова, і вже за кілька годин усе стане на свої місця. Але поки що пропоную підіграти: може, вдасться схилити офіцера Кроуфорда на наш бік, якщо він побачить, що ми готові співпрацювати. — Я зауважив, що Марсело стривожений. — Ох, тільки не подумай, що я опускаю руки. Я знищу його трохи згодом, обіцяю. Від нього нічого не лишиться. Але я знаю,

коли треба піти в атаку, а коли краще грати їм на руку. Наразі я на лаві запасних. Поговори з Майклом, бо це те, чого він хоче. Ми приймаємо його подачу й граємо в його гру, а не в Кроуфордову.

Мені мимохіть подумалось, чи всі вітчими сиплють спортивними метафорами, чи це щось унікальне, притаманне суто Марселю.

— Але адвокат тут ти. І дуже вправний. Завдяки тобі він отримав лише три роки в справі про вбивство, а це нічогенький результат. Чому він тепер тобі не довіряє? — запитав я.

— Не знаю. — Марсело знизав плечима. — Схоже, він більше нікому особливо не довіряє. Може, він тобі скаже чому.

— Коли вперше зустрічаєшся з клієнтом, як ти знаєш, хто герой, а хто злодій? — запитав його я. — Тобто я розумію, що ти маєш бути неупередженим, але ти ж думаєш про те, чи безнадійна ця людина, чи її ще можна врятувати?

— Саме тому тепер я беруся за корпоративні справи — там про таке думати не треба. Вони всі покидьки.

— Я серйозно.

— Я знаю, друже. — Він простягнув руку й стиснув моє плече. Марсело завжди знаходив для мене якесь альтернативне слово, що дало б змогу не називати мене «синку» — так, наче йому незручно було це вимовляти, навіть зараз. «Друже» було одним із серйозніших варіантів, наступною сходинкою після «хлопче». — Ти питав про свого батька.

— Одрі сказала, що він був поганою людиною, яка вважала себе хорошою.

Марсело замислився на мить.

— Не мені судити.

Я відчував, що своє судження він сформулював, але вирішив не тиснути.

— Ви були друзями. Яким він був? Ви були близькі? — Я сам здивувався своїм запитанням.

Марсело почухав потилицю. Він довго підшукував слова.

— Так. Я добре його знав. — Він демонстративно зиркнув на годинник. Йому явно не хотілося про це говорити — можливо, тому що тепер він живе з дружиною загиблого клієнта. — Мені краще знайти твою матір.

Я зупинив його.

— Чи можу попросити про послугу? — Він кивнув. — У тебе ж є якісь зв'язки в поліції та всіх тих юридичних колах, так? Ти міг би розпитати про жертв Чорного Язика? Люсі каже, що це жінка на ім'я Елісон Гамфріс і ще одне подружжя, Марк і Жанін Вільямси. Будь-яка інформація буде корисною.

Марсело помовчав якусь мить. Мабуть, міркував, чи варто заохочувати мене до розслідування.

— Як, кажеш, звали ту, першу жінку?.. Вільямси й?..

— Елісон Гамфріс.

— Я тебе почув. Добре, чемпіоне. — Він трохи розслабився й розправив плечі. На щастя, Марсело не став грайливо штурхати мене в плече, інакше нам довелося б іти надвір і кидати м'яча, а я не взяв із собою бейсбольну рукавицю. — Розпитаю знайомих.

Я не пішов за ним, вирішивши на кілька хвилин залишитися в бібліотеці та звести думки до купи. Мимохідь задивився на медаль над каміном, подумки перетравлюючи материні слова: деяких людей нагороджують за вбивство. Медаль була з темної бронзи, поміщена під скло на тлі синього оксамиту. Під нею — прямокутний клаптик паперу, схожий на пророцтво, які кладуть у печиво. Папірець був помережений сіткою з крапок, але це не було схоже ані на азбуку Морзе, ані на будь-який інший відомий мені шифр. Ще нижче була табличка з гравіюванням: «Нагороджений за те, що під невпинним вогнем супротивника передав повідомлення, яке врятувало багато життів. 1944 рік». На самій медалі були викарбувані слова: «ЗА МУЖНІСТЬ» і «МИ ТЕЖ СЛУЖИМО».

Спокійно. Ні, я не витратив вісімдесят слів на опис якоїсь випадкової медалі. Я зрозумів, що моя мати дивиться на Майклову ситуацію упереджено, але вона мала рацію. Не всі вбивства рівнозначні — ось що означала ця нагорода. Одрі вважала, що в Майкла була поважна причина.

«Це твоїх рук справа», — казала вона мені. У тих словах учувалося те, що сказала мені Люсі на даху: «Усе могло бути зовсім по-іншому». Я зрозумів, що згоден з нею. Я відправив Майкла до в'язниці — а що, як його гнів дав метастази, породивши щось іще гірше? Мені було соромно за власне відчуття провини — Майкл заслуговував на в'язницю, — але я все одно почувався винним. Усвідомлення того, що

не я заварив цю кашу, не дуже мене заспокоювало. Я відчував, що привів у рух щось велике. На що я його перетворив?

І саме тоді, тієї миті, я вирішив йому допомогти. Не тому, що вважав Майкла невинним, але й не тому, що підозрював його. Просто через ті слова, які всі повторювали мені, відколи я приїхав.

«Це твоїх рук справа».

Це через мене все сталося *саме так, як сталося*. Можете сказати, що я соромився своїх свідчень проти рідної крові, чи що я страждав від того, що мати відреклася від мене, чи що причиною всього була та глибинна відданість Каннінгемів — але хай там що, моя совість більше не могла цього витримувати. Я вирішив копати. Я або повернуся в родину, здобувши помилування для Майкла, або заб'ю останній цвях у його домовину. Називайте мене зрадником, кажіть, що я перекинувся на бік копів, але я відчував, що хтось із нас до цього причетний. Мені здавалося очевидним, що єдиний спосіб зібрати нашу родину до купи — це викрити вбивцю серед нас.

Звісно, ми всі вбивці — я вже вам про це казав. Я мав на увазі найсвіжіше вбивство.

[8](#) [Ті — підставки](#) для м'яча, з яких здійснюють перший удар у гольфі.

[9](#) Псевдонім для неопізаного тіла чи будь-якого іншого невідомого чи аноніма в судовому процесі.

[10](#) Вигук, який використовують у Австралії, щоб привернути до себе увагу в дикій місцевості або знайти зниклу людину.

[11](#) «Пурпурове серце» — військова нагорода США. (Прим. ред.) [12](#) [Дошка](#) віджі — магічна дошка для спіритичних сеансів. (Прим. ред.) [13](#) Ідеться про драматичний принцип, уведений Антоном Чеховим, який вважав: «Видаляйте все, що не стосується історії. Якщо в першому розділі ви говорите, що на стіні висить рушниця, то в другому або третьому розділі вона неодмінно повинна вистрілити. Якщо цього не станеться, вона не повинна там висіти». (Прим. ред.)

МОЯ МАТИ

РОЗДІЛ 16

Люди — переважно чоловіки, що їх дружини відправили по щось у машині, — бігли до своїх автівок, прориваючись крізь стіну снігу, який щойно вперішив з неба. Я ледь бачив парковку, але було помітно, як гості цибають, повтягувавши голови в шиї й затуляючи очі передпліччями. Вітер здіймав сніг із землі, від чого людські постаті десь до колін заступала біла мряка, схожа на піняві морські хвилі. Люди змагалися з вітром, тож здавалося, наче вони деруться під горб, а не йдуть рівною поверхнею парковки. Трохи далі, де вже неможливо було розгледіти окремі автівки, сіру крижану мряку пронизували тільки поодинокі помаранчеві спалахи, коли хтось відмикав свою машину. Немов за сигналом, під навісом вишикувалася нова порція відчайдухів, ладних кинутися до автівок. Вони хукали на змерзлі руки, окидаючи поглядом завірюху. Я бачив, як чоловіки перемовляються між собою — мабуть, обговорюють, чи справді те, що лишилося в машині, того варте, і вигадують, як краще змалювати потім своє героїчне пірнання в крижане море, аби цей подвиг був ушанований порцією жіночого тепла.

Я грівся в барі — там також можна було випити кави — із Софією. Ми сиділи на високих стільцях біля вікна фасаду й дивилися, як завірюха набирає обертів. Марсело теж був десь неподалік — канючив у Джульєтт кімнату в готелі. Моя мати була або з ним, або вела власну битву з Кроуфордом. Я досі не надто розумів, чого вимагають від мене як від Майклового адвоката, тож просто запасався кофеїном, перш ніж вирушити в похід до сушарні. Майкл ще не був готовий зі мною зустрітися. Кроуфорд зачинив його й зайняв спостережний пост на стільці в коридорі. Люсі сиділа на самоті біля протилежної стіни. Тримала в руках обідню порцію пива, водячи запітнілим келихом по столу, але жодного разу не піднесла напій до губ. Ерін встигла вийти за мить до завірюхи — сказала, що буде у своєму шале. Евонна доливала собі чаю із заварника й гортала якусь теку з файлами. Мені

було цікаво, скільки смертей знадобиться, щоб похитнути її та змусити теж замовити собі пива. Вирішив, що дві-три. Мабуть, у теці з файлами був наш розклад. Я не здивувався б, якби вона роздрукувала прогноз погоди й зараз шукала в ньому помилку. Дам вам дві спроби здогадатися, де був Енді.

Чоловіки під навісом саме помітили, що сльота трохи вщухла, і спробували прорватися.

Я постукав по склу й сказав так, наче це були кінні перегони: — І вони рушають! Треба-Було-Стартувати-Раніше наразі замикає перегони. Він трохи відстає від Я-Краще-Замерзну-На-Смерть-Аніж-Визнаю-Що-Помиляюся.

Я-Тут-Тільки-Через-Застарілі-Шаблони-Взаємин упевнено його випереджає та йде ніздря в ніздрю з Ти-Певна-Що-Не-Можеш-Без-Цього-Жити-Люба.

У дверях, струшуючи кригу з бороди, з'явився Енді. Він зняв пальто, повісив його на гачок біля одвірка, а тоді важко бухнувся на стілець біля Евонни, поклав на стіл невеличку торбинку й сказав: — Ти певна, що не змогла б прожити один день без цього, любя?

Софія розреготалася трохи заголосно, а тоді, коли Евонна кинула в її бік нищівний погляд, знову повернулася до вікна, удаючи несподіване зачарування завірюхою.

— Що з вами таке, дівчата? — запитав я. Софія точно зрозуміла запитання, але знизала плечима так, наче гадки не має, про що я. — Ну ж бо. Я про Евонну. Я думав, вона загризе тебе сьогодні. Ви взагалі достатньо близькі для того, щоб так сваритися? Не знав.

— А що не так з Евонною? Я не звернула уваги, — спробувала ухилитися Софія, але мене це не переконало. Невдоволення Евонни неможливо було не відчувати на собі. Зовсім як материн погляд: ти завжди знаєш, коли вона дивиться. Але Софія явно не хотіла про це говорити. — Отже, ти тепер адвокат?

— Схоже на те.

— А хіба в тебе немає якихось, не знаю, десяти кроків розслідування злочину? — Просто... — Вона стала виписувати паси руками в повітрі, наче показувала фокус. — Зроби щось таке.

— То правила — не кроки. І вони не мої. Між іншим... — Я нахилився до неї і зашепотів по-змовницьки: — ...я взагалі не люблю детективних трилерів.

— То що збираєшся робити?

— Що ж, якщо буду вивчати право, пройду стажування й примудрюся паралельно здобути науковий ступінь, то витягну Майкла із сушарні десь за... вісім років.

— А він узагалі може так робити? Називати тебе своїм адвокатом, я маю на увазі. — Софія відпила добрячий ковток кави. Чашка теленькнула об блюдце, коли вона поставила її на місце. — І чому він вибрав тебе?

— Не знаю, — чесно відповів я на обидва її запитання, але в голові досі лунали Майклові слова: «Я маю тобі дещо сказати. Про те, що я тобі завинив». — Будь-яка людина може захищати себе в суді, чи не так? Можливо, так само вона може попросити будь-кого. Або це взагалі незаконно. Але Кроуфорд теж не грає за правилами. Я навіть не певен, чи він їх знає, тож, може, Майкл просто цим користується. Підіграє йому, щоб отримати те, що хоче. Марсело вважає, що це гарна ідея і мені варто поговорити з Майклом, тож я так і зроблю.

— «Отримати те, що хоче»? Він хоче сидіти в сушарні?

— Наразі в мене лише два припущення. Якщо буду його адвокатом, Майкл зможе розмовляти зі мною наодинці, скільки йому заманеться, правильно? Кроуфорд не має права йому заборонити. Надворі Майкл сказав, що хоче поговорити зі мною. Тож, може, йому треба, щоб я там був.

— А друге припущення?

— Таке саме, як перше. Він хоче, щоб я був там. Може, він також хоче, щоб когось там не було.

— Когось боїться?

Я знизав плечима. Більше теорій у мене не було. Софія потерла очі, позіхнула й знову задивилася у вікно. Раніше я не бачив ані імпровізованого моргу вище на схилі, ані озера внизу, але тепер сльота заховала навіть паркувальний майданчик. Видно було лише на кілька метрів, а решту кутала суцільна сірість. За вікном я не міг розгледіти нічого, крім безладного танцю крижинок на тлі тротуарних плит, від чого здавалося, що дивлюсь у мікроскоп на рій сірих клітин, і на якусь мить я уявив собі гору на молекулярному рівні. Коли заметіль ущухне, краєвид зміниться до невпізнанності: снігу навалить по коліна, і весь схил сховається під суцільним білим покривалом. Мені подумалось, що гора перебудовує себе на наших очах, атом за атомом.

— Дивлячись на тебе, можна подумати, що ти не спала всю ніч, — знову спробував почати розмову.

Надворі я подумав, що вона просто бліда від холоду й від споглядання мертвого чоловіка, але навіть у теплі й затишку Софія мала кепський вигляд. Я звернув увагу на її напружене обличчя й на тельняк чашки, яку вона поставила на блюдце тремкою рукою. Я пригадав жест Енді, який наче підносив до губ невидиму склянку, і шпильки Евонни.

— Серйозно? — Софія здійняла брову, вп'явшись у мене поглядом. — До чого ти хилиш?

— Просто скажи мені, що робила минулої ночі. Щоб я знав твоє алібі абощо. Просто я не знаю, із чого почати. — Я намагався говорити буденно, не виказуючи допитливості.

Софія зітхнула, накреслила лінію в пінці на каві й облизала палець, але не відповіла.

Я вирішив благати.

— Будь ласка, я маю потренуватися.

— Розповідаю: тато зателефонував мені сказати, що вечерю скасовано, бо Одрі зле, тож я поїла закуску у барі, бо терпіти не можу ту їдальню, і, якщо чесно, випила трохи для хоробрості, щоб поговорити з тобою. Тоді я пішла до тебе, відтак повернулася у своє шале. Ти хочеш почути якісь виправдання? У мене був важкий ранок, і саме тому я маю такий гівняний вигляд. Дякую, між іншим, за ті чарівні натяки. Якщо жінка трохи розкошлана, це ще не означає, що вона вбивця. Нагадати тобі, що я була першою — навіть не офіцер Кроуфорд! — хто назвав це вбивством? До того ж ти знаєш, що після розмови з тобою я прийшла у свою кімнату, бо ти зателефонував мені майже одразу. Моє алібі — це ти, дурнику.

— Твоя правда, — сказав я, замислившись. Якщо ви не прогортали мого стислого викладу попередніх розділів, то знаєте про мою теорію з грошима. Отже, саме тоді мені й спало на думку, що хтось може їх шукати. — Просто скажи мені, кому ти завинила гроші.

Софія блискавично виструнчилася й нервово роззирнулася залом.

— А можна про це не горлати? — засичала вона. — І що це взагалі означає?

— Ти просила в мене грошей. Я подумав, що ти комусь їх заборгувала.

— Слухай, Ерне, мені не треба твоїх грошей, особливо якщо ти збираєшся так мене принижувати. Не варто було тебе просити. Сама розберуся.

— То ти шукаєш п'ятдесят тисяч доларів не для того, щоб від когось відкупитися?

— Я нікому не винна ніяких грошей, — сказала Софія з притиском: більше вона цього не повторюватиме. — Може, поговоримо про щось інше?

— Хтось був у твоїй хатині вчора ввечері, — сказав я.

Софія наморщилась і закліпала очима, наче з'їла щось кисле. Вона не чекала цього почути. Щоправда, я не розумів, що саме її приголомшило: те, що в її кімнаті хтось був, чи те, що мені це відомо.

— Поки ти була в мене, — пояснив я. — Пам'ятаєш, як задзвонив телефон? Це був хтось із твоєї кімнати, бо коли я перетелефонував, слухавку взяла ти. Я подумав, що хтось міг щось шукати й випадково зачепив клавішу швидкого набору.

— «Хтось»? Ти думаєш, що це був Зелені Черевики? Думаєш, він був у моєї кімнаті? Шукав гроші?

— Так, я про це подумав.

— І що я прикінчила вибивайла, захищаючи себе?

— Або хтось убив його заради тебе.

Софія замислилась на мить. Я не детектив, тож мені було складно зрозуміти, образилась вона чи просто думає, як замести сліди.

Тоді сестра схилила голову набік і запитала: — Перш ніж я відповім на це непристойне звинувачення: *ти* вже вирішив?

— Ти про гро?.. — Я згадав, що вона просила не кричати про це. — У мене ще не було...

— То ти ще нічого не вирішив?

— Не вирішив.

— А якщо я скажу, що моє життя в небезпеці?

Софія взялася вистукувати пальцями по столу. Я поклав свою руку на її.

Намагаючись надати своєму голосу всієї серйозності (що для мене вкрай незвично й складно), я запитав: — Це правда?

Звівши на неї очі, я помітив, що Софія ледь тамує посмішку. Уже за мить вона не стрималась і вишкірилася від вуха до вуха: — Ну ж бо! Ти

себе чуєш? Вибивайло? Як у мафії? В Австралії взагалі є мафія? Я думаю, це все твої расові упередження, бо я з Південної Америки.

Вона комічно наморщила носа.

— Тоді це був би картель, а не мафія, — сказав я. — І до тебе вирядили б якогось наркокур'єра. Тобто якби це були стереотипи.

— Ох, так, у такому разі... В'яжи мене.

Вона покійно випростала руки.

— Вибач. Я втомлений. Певен, що це не виправдання, але мені важко мислити тверезо.

— Та нічого, я тебе розумію. Знаю, що це здається підозрілим: я приходжу просити в тебе грошей, а наступного ранку на території знаходять задубілого чолов'ягу. Слухай, я попросила, бо в тебе є повна сумка і я не вважаю, що Майкл заслуговує на них, а мені вони й справді потрібні для дечого. Але це особисте. А тепер, *будь ласка*, поговорімо про щось інше.

— Тобі не сподобаються інші теми, які крутяться в моїй голові, — сказав я, нарешті витиснувши з неї хихотіння. Схоже, ми знову друзі. — Отже, ти хочеш удати, що тобі цікаво, чи міцно я спав сьогодні або чи сподобався мені подкаст, який слухав дорогою сюди? До речі, на обидва запитання я відповів би: «Не надто». Ще є теми «Чорний Язик» та «Інше».

— Гаразд, я скажу тобі, що нічого катастрофічного не сталося. — Говорячи це, вона вистукувала ложечкою по краєчку чашки. Мені подумалось, що ритмічне дзенькання допомагає Софії не надто заглиблюватися в спогади. Водночас цей рух не здався мені несвідомим: схоже, вона робила так, бо вважала, що це здається буденним і невимушеним. — Я не вперше втрачаю пацієнта.

Отже, тема «Інше».

— Але не подумай, що мені байдуже, бо це не так. Мені паскудно. Щоразу. Але операції мають ускладнення. У нас є новітні технології та чудові ліки, але навіть найменші втручання мають свої ризики. Навіть зламана рука може вбити, якщо в тебе станеться емболія. Ти знав це?

— Це те, що сталося з твоїм пацієнтом?

— Слухай, я просто людина. Я виконую свою роботу. У мене бувають гарні дні й не дуже.

— Хочеш сказати, що ти помилилася? Ти першокласна спеціалістка, Софіє. Марсело довірив тобі своє плече, а воно потрібне йому, щоб драматично стукати кулаками по столах у судових залах. Це те саме, що оперувати на голосових зв'язках Бейонсе.

— Ти трохи перебільшуєш, як на мене. А тато... що ж, ти знаєш, як він любить усе контролювати. — Вона знову дзенькнула ложечкою. — Я вже думала про це так і сяк і можу чесно сказати, що ні, я не помилилася. Я все робила правильно в тій ситуації, яка склалася. Якби таке сталося ще раз, я робила б те саме. Експертиза мене виправдає. Просто люди, які подали позов, мають *зв'язки* в адміністрації лікарні, тож справа трохи затягнулася. І через це дехто розпустив язика.

Погляд Софії метнувся в бік Евонни. Може, мені лише здалося, але та миттєво відвела очі, наче Софія підбила більярдний м'яч, який зрикошетив від стіни й ударив її у спину. Евонна не мала ніяких зв'язків у медичній сфері, та й узагалі я не назвав би її впливовою людиною. Я обвів поглядом залу. Енді роздобув десь колоду карт (або, може, він завжди носив їх при собі на випадок, якщо хтось захоче подивитися на аматорські фокуси — це було на нього схоже) і тепер розважав себе пасьянсом. У протилежному кутку Люсі затиснула в губах цигарку. Ні, я не збрехав про її останню цигарку. Перш ніж Люсі запалила її, до неї підійшов офіціант і попросив вийти надвір. Люсі тужливо зиркнула на засніжене вікно, рама якого аж рипіла від натиску завірюхи, і сховала цигарку в кишеню.

Я досі думав про Евонну.

— Коли проводять експертизу операції, то враховують алкоголь? — запитав я.

— Чому ти про це подумав?

— Що ж, ти знаєш, як Евонна ставиться до алкоголю. І вона справді на тебе напосідається. Я гадав, вона зла, бо вважає, що ти псуєш нам вихідні своїми теоріями про вбивство, а тепер бачу, що вона намагається виставити тебе безвідповідальною п'яницею, а ми з тобою знаємо, що це не так. Мені здалося, що її щось зачепило за живе. — Софія набрала повні груди повітря, щоб відповісти, але я вчасно похопився. — Ні, вибач. Слухай, мені явно треба навчитися опитувати людей, не звинувачуючи їх на кожному кроці. Я просто кажу, що після того нещасного випадку Евонна з головою поринула в усі ці клуби анонімних алкоголіків. Вона знає там усе вздовж і

впоперек, її поважають. Вона була б гарною співницею. *Якщо* це стосується алкоголю. Ти знаєш, що ми завжди тобі допоможемо.

Софія пирхнула.

— О так, ще та святенниця. Схоже, ти дещо призабув, якщо вважаєш, що вона змінилася після нещасного випадку. Так, вона спробувала кинути й протрималася кілька тижнів. Але в неї добряче їхав дах. Татові з Одрі довелося взяти все у свої руки, щоб нарешті вона схаменулася. Це не та людина, у якої я просила б поради.

Той нещасний випадок, його наслідки та реабілітація Евонни справді злилися в моїй пам'яті в єдину подію. Я чомусь не усвідомлював, що ці три події насправді були розкидані в часі.

— Але ти не відповіла на моє запитання.

— Я випила *один* келих вина, — сказала Софія, нарешті поклавши ложечку. — Годин за вісім до операції, не менше. І я їла тоді. Утім, коли щось таке трапляється, вони встромляють носа в усі шпарини. І якщо якийсь інтерн скаже, що бачив тебе в барі — до речі, це був ресторан — напередодні ввечері, а вони не можуть цього перевірити, проте їм здається, наче ти заливаєш за комір, це ускладнює справу. Може, той інтерн з кимось мене сплутав, або ж він хоче за щось помститися, або хтось лагідно переконав його... — Софія склала в «окей» великий та вказівний пальці. — ...прикрасити свою розповідь. Це серйозна справа, і декому це вигідно. Ведуться залаштункові ігри. Мораль історії: ніколи не вечеряй у місці, куди студенти-медики ходять перекинути чарчину. Казати, що ти прийшов туди поїсти, — це все одно, що переконувати когось, наче купив «Плейбой», аби читати статті.

— Ян Флемінг друкувався в цьому журналі, — бовкнув я, хоча навряд чи їй це якось допомагало. Я замислився на секунду, копирсаючись у пам'яті. — Етвуд також.

— Саме так! Як і кажу, я просто вечеряла. Я не була п'яна. Це не була помилка. І слухай, вони не перевіряють лікарів, як атлетів. То що вони можуть сказати? Що інтерн бачив мене з келихом вина? Усі такі смерті повинен розглянути коронер упродовж тридцяти днів. І так, вони повинні провести експертизу. Але їхні звинувачення ні на чому не ґрунтуються. Вони нічого не знайдуть.

Мені це здалося шквалом завчасно підготовлених виправдань людини, яка готується себе захищати, але я нічого їй не сказав.

— То чому Марсело відмовляється тебе захищати? — запитав я. — Звісно, у лікарні є свої адвокати. Але ж він вочевидь кращий.

— Кажу ж тобі, там ведуть залашпункові ігри. Між іншим, ти ж бо тепер теж адвокат... Вільний наступного тижня?

Я приснув сміхом.

— Чому Евонна так гостро це сприйняла?

— Евонна роздратована, бо... що ж, бо це її нормальний стан. А ще тому, що до неї дійшли всі ті чутки, і вона прийшла до мене з тими самими запитаннями, що й ти. Вона запропонувала допомогу, і коли я пояснила все те, що сказала тобі, її це образило. Мабуть, вирішила, що я безнадійна. Але я не хотіла б бути під її опікою, навіть якби мала привід.

Я кивнув. Це й справді було схоже на Евонну.

— А тепер, віриш чи ні, маю запитання до тебе.

— Справедливо.

— Навіщо ти це робиш? Тут є поліцейський. Нехай *він* виконує свою роботу.

— Ти ж бачиш, що це не перший його день на роботі. Це другий. А ще... — Я постукав кісточками пальців по склу. — Я не розраховував би на підкріплення.

— Але це не значить, що ти можеш розслідувати цю справу.

— Майкл попросив мене про допомогу. І я думаю, що мушу віддати йому борг.

— Знову ти зі своїми боргами. Ти надто часто про це говориш. Родина не кредитна картка.

Так, так, я все розумію. Це класична сцена «Навіщо тобі це?». Навіть з крихтою «Тебе це не стосується». Я знаю, як знав і тієї миті, що це стандартна тактика, яку застосовують, щоб зупинити надміру допитливого детектива (мене), перш ніж він дізнається щось неприємне про людину, яка це каже (у цьому разі про Софію). Щоправда, не слід плутати її з іншою класичною сценою, «Вас відсторонено», бо це може стосуватися хіба що Кроуфорда — точно не мене. Але я чудово зрозумів мотив Софії. Якщо не втручатимусь і Майкл покине курорт у кайданках, гроші залишаться в мене. І цього разу я не триматиму їх у себе три роки — годі й казати про двадцять п'ять. Я витрачу їх. Або віддам. Тож я не сприйняв це як спробу Софії відвернути увагу від себе. Вона радше намагалася усунути з гри

Майкла, щоб завадити йому забрати гроші. Але якби вона намагалася підставити його, то напосілася б на мене агресивніше, а не просто застерегла. Я був переконаний, що в неї є особистий мотив, але навряд чи це стосувалося вбивства.

— Ернесте? — пролунав жіночий голос. Я озирнувся в бік дверей і побачив, що до бару зазирає Джульєт. — Офіцер Кроуфорд каже, що можна йти.

Я кивнув їй, встав з-за столу й сказав Софії майже вибачливо: — Я мушу його вислухати. Принаймні витягнути з нього алібі.

— Ох, нарешті я все зрозуміла. — Вона грайливо штурхнула мене в плече. — Ерні, то ти ревнивець?

— Я не...

— Але ти ревнуєш. Тобі байдуже до Зелених Черевиків. Ти просто хочеш з'ясувати, де були Майкл та Ерін минулої ночі.

Так, це ще одна класична сцена: «Секс як мотив».

— Він збрехав мені. Нам, — визнав я. — Тож мені цікаво.

— Двічі, власне.

— Що?

— Він збрехав тобі двічі. Меблі? Місце на складі? Серйозно? Це якась дурня. Я впевнена, що всі його речі досі вдома в Люсі, як він їх і залишив. Вони ще жили разом, коли Майкл сів, пам'ятаєш?

Софія похитала головою, наче стверджувала очевидне.

— Я не розумію.

— Запитай його, що *насправді* в тій клятій вантажівці, Ерні.

РОЗДІЛ 17

Джульєтт чекала на мене в коридорі. Спершу я подумав, що вона могла сприйняти мою недолугість на дорозі як ознаку того, що я не здатен дійти до сушарні за стрілочками, а тоді зрозумів, що вона веде мене зовсім не туди. Я гадки не мав, куди ми йдемо. Іноді в книжках, подібних до цієї, друкують мапу зсередини на палітурці, і, мушу визнати, тут вона знадобилася б.

— Ми ще навіть не знайомі, — сказав я, минаючи візочки покоївок, завалені пухкими білими рушниками. — Я Ерн.

— У горлі дере?

— Ні, це моє ім'я. Ерн. Скорочено від Ернест.

— Тоді чому вас так не називають? — кинула Джульєтт.

— Ви знайшли б спільну мову з моєю матір'ю. — Я обійшов черговий візочок, намагаючись не порушити місце злочину на ньому: дві зіжмакані бляшанки енергетика та обгортку з-під шоколадного батончика. — Їй я теж граю на нервах.

Джульєтт зупинилася в кінці одного з коридорів, перед дверима без номерного знака (застосувавши дедуктивні навички, я здогадався, що це не гостьовий номер), і встромила ключ у замок. Перш ніж відімкнути, вона озирнулася на мене.

— Знаю, що вам хочеться якнайшвидше зустрітися з братом. Але ненадовго вас затримаю. — Я помітив, що її губи дуже обвітрені, як це часто буває в альпіністів: помережані тріщинками й укриті кірочками. Здавалося, в них можна встромляти кайло й так дертися нагору. — Ох, мене звать Джульєтт, до речі. — Нарешті вона вимовила своє ім'я. Моя редакторка щойно полегшено зітхнула. — Я допомагала вам з ланцюгами для коліс.

Джульєтт сказала це, наче надавала мені якусь нову інформацію, тож я промовив: «Так, пам'ятаю», щоб виправити її, але голос прозвучав якось гортанно. Зараз мені здається, що майже хтиво. Джульєтт затримала на мені погляд.

— Схоже, я справила враження. Ви мало не познайомили мене зі своєю матір'ю. І припиніть дивитися на мої губи.

Я не сказав їй, що думав не про поцілунки, а про те, як мені хочеться здерти одну з тих кірочок, проте все одно почервонів.

Джув'єтт відімкнула двері, за якими виявився захарашений кабінет з двома зсунутими до купи столами посередині. Жодним порядком тут не пахло; підлогу та стіл укривали паперові гори й долини. По периметру кімнати були розташовані книжкові полиці з помаранчевими теками, але ці зародки організації чомусь лежали горизонтально. Я подумав, що людина, яка не вміє користуватися полицями, не мала б засуджувати мою колісно-ланцюгову неспроможність, але вирішив нічого не казати, досі почуваячись присоромленим від того, що мене спіймали на спогляданні жіночих губ. На обох столах стояло по кремезному комп'ютеру, які можна було б з'єднати між собою та використовувати як штангу. Від кожного з них тягнулося по клавіатурі нездорового жовтуватого кольору, притаманного лише колись білим стародавнім комп'ютерам та постільній білизні підлітків.

Джув'єтт сіла в чорне шкіряне крісло й забарабанила по непіддатливих клавішах однією рукою, другою підкликаючи мене до себе.

— Давно ви тут? — запитав я, частково для того, щоб дізнатися щось про неї, а почасти щоб вирахувати, з якого століття цей комп'ютер.

— Я зростала тут і в Джиндабайні — там була школа з гуртожитком, — механічно відповіла Джув'єтт, явно більше зосереджена на відклеюванні від стола скам'янілої від різноманітних нашарувань миші, поки та не піддалась із лунким «поп». — Це сімейна справа. Дідусь збудував цей курорт разом зі своїми друзями — мабуть, вони хотіли жити якнайдалі від людей. У двадцять з хвостиком я переїхала у Квінсленд — чесно кажучи, просто шукала місце, де було б тепло. Курортом керували мама з татом, а коли вони померли... Що ж, родина іноді нав'язує тобі певний життєвий шлях, бо, коли повернулася сюди шість років тому, щоб продати курорт, я... що ж, гадаю, я вгрузла в цю гору.

— Кров не водиця, — кивнув я.

— Напевно.

— Ваш дідусь був солдатом? У якій війні? Я бачив медаль у бібліотеці.

— У Другій світовій. Чекайте... Ха! Ні ж бо. Це медаль Френка.

— Френка?

— Ф-287, якщо офіційно, але дідусь називав його Френком. Птаха тобто.

— Те опудало голуба? — хрюкнув я. — Знущаєтесь?

— Це медаль Дікін. Її дають тваринам.

Я подумав про вигравіювані на ній слова — «МИ ТЕЖ СЛУЖИМО», — і все стало на свої місця. Клаптик паперу був, певно, закодованим повідомленням, яке перекидали через ворожі позиції, прив'язавши до лапки голуба. Це скидалося на пригоду, варту діснеївського мультфільму.

Джультетт вела далі:

— Мені найбільше подобається історія про корабельного кота, який підіймав бойовий дух матросів і боровся зі щурами. Серйозно. Дідо любив цю пташку — натренував цілу зграю таких, але Френк був його улюбленцем. Він приніс мапу з позиціями кулеметників, чисельністю військ, іменами, координатами. Урятував багато життів. Повернувшись додому, дідусь замовив його опудало. Трохи дивно виставляти його ось так, на загал, але мені воно подобається. — Джультетт постукала пальцем по монітору. — Ох. Ось воно.

Це було відео в зелених тонах, зняте камерою спостереження; Джультетт погортала його на моніторі, а тепер зупинила. Схоже, та камера була десь над головним входом у гостьовий будинок, бо я бачив обриси схилу, парковку, пристойний шмат під'їзної доріжки й трикутні тіні від кількох шале скраєчку. Місця, де знайшли тіло, звідси видно не було. У лівому нижньому кутку відео було зазначено час: за кілька хвилин десята вечора. Зелений відтінок відео, мабуть, був якимось нічним фільтром.

— Що це за номери? — Я показав на шале.

— Це парний ряд: два, чотири, шість і вісім.

Марсело з Одрі жили в номері п'ять, тож їхнє шале не потрапляло в кадр. Софія мешкала в другому номері, на самому краєчку монітора — було видно лише куточок даху. Я мав бути в шостому, але Евонна з Енді забрали моє шале, бо приїхали на день раніше і їхній номер ще не підготували. Я не знав, у якому номері жила Люсі.

— Я в четвертому.

— Я знаю, містере Каннінгеме.

— Стежите за гостями? Це втручання в моє особисте життя.

— Невже?

Вам може здатися, що вона фліртувала, але на тому етапі я ще не був певен. Вона торкнеться моїх губ своїми аж за 95 сторінок, коли я буду голий, якщо вам цікаво.

— В інших шале хтось живе? — запитав я.

— Лише ваша компанія. Половина порожні.

— Гаразд. А ця камера рухається? Не надто вдалий кут.

Джув'єтт похитала головою.

— Якби ми не прикрутили її намертво, вона не витримала б жодної хуртовини. І взагалі це не оглядова камера, а снігова. Вона тут, щоб люди бачили, який вигляд має курорт саме зараз, і планували свої поїздки відповідно... ну, знаєте, вчасно прилаштовували ланцюги на колеса... — Вона замовкла на мить, даючи мені час перетравити шпильку. — ...брали теплий одяг, вирішували, чи замовляти перепустку на підйомник. І вона не знімає відео. Бачите? Це окремі знімки.

Джув'єтт клацнула мишкою, і я побачив, що «відео» справді складалося з окремих знімків — судячи з часу, камера спрацьовувала що три хвилини. Час від часу в кадрі з'являлася сіра пляма, коли хтось ішов до свого шале, але користі із цих знімків обмаль, бо зображення таке розмите, що впізнати за ним людину майже неможливо. Звісно, там було видно ще під'їзну дорогу, але трихвилинного проміжку між знімками цілком достатньо, щоб автівка могла прослизнути непоміченою. З власного досвіду я знав: треба кілька хвилин, щоб добрести від шале до гостьового будинку, бо бігти навряд чи вийде, тож принаймні тут у камери були непогані шанси спіймати когось, навіть якщо впізнати його чи її не вдасться.

Ми дивилися «відео». Мабуть, Джув'єтт пришвидшила його, бо кожен знімок з'являвся на моніторі десь із двадцятисекундним інтервалом замість реального трихвилинного. Близько одинадцятої ночі до шале номер чотири підійшла якась людина — саме тоді до мене приходила Софія. Десь за два десятки кадрів вона знову з'явилась і зникла за краєм монітора, де мало бути шале номер два. Звісно, з окремих знімків важко було сказати щось про напрямок руху постаті, але побачене цілком вкладалося в те, що я вже знав. Я сподівався побачити ще когось біля шале номер два між знімками Софії, але мені не пощастило. Хай хто там був, він чи вона бездоганно втрапили в

трихвилинне вікно — або неймовірно пощастило, або це було сплановано. Відтак нічого цікавого не було, якщо не зважати на кількох курців під гостьовим будинком і дві тіні, які трималися за руки та дивилися на зорі. Я також не побачив нікого, хто підіймався б пагорбом у напрямку поля для гольфу.

Коли час у кутку екрана перевалив за першу ночі, я помітив, що Джульєтт стисла мишку міцніше. Вона чекала на щось. За кілька знімків вона зупинила відео.

— Мою увагу привернуло ось що, — сказала вона. — Зелених Черевиків немає ані серед гостей, ані серед працівників, і ніде поблизу не повідомляли про зниклих осіб. Я зв'язалася по радіо з іншими курортами, але його ніхто не знає, хоч і всі про це говорять. — Джульєтт показала на аркуш паперу на столі: роздрукований перелік імен та прізвищ — мабуть, це гості. Біля кожного ручкою поставлено «пташку» — усі на місці. Про це я вже знав від Люсі, але був радий побачити підтвердження.

Мені було цікаво, чому Джульєтт так серйозно за це взялася. Бажає пустити мене хибним слідом? Чи просто тут так нудно, що їй хочеться якихось пригод? А тоді мені в око впав трохи товстіший стосик паперів, з якого стирчали жовті закладки з поміткою «Підписати тут», він лежав під роздруківкою. Перелік гостей затуляв його майже повністю, але у верхньому кутку я помітив емблему, схожу на логотип дуже відомого ріелторського агентства. (Такі речі автоматично привертають до себе увагу в детективних романах, чи не так? Про деякі важливі подробиці просто неможливо згадати завуальовано, тож я міг просто написати напівжирним шрифтом: **«На її столі лежав договір купівлі-продажу нерухомості»**.) Може, вона не настільки вгрузла в цей курорт, як запевняла.

Джульєтт пояснювала далі: — Це означає, що той чоловік приїхав сюди посеред ночі. Тож, може, це він і є. — Господиня показала на монітор. І справді, на паркувальному майданчику з'явилася автівка. — Вона досі там стоїть, я перевіряла. Ми можемо попросити Кроуфорда перевірити номери. Може, вдасться дізнатися його ім'я?

«Ми»? Вона бере мене в помічники? Цього я не чекав. Як і того, що з усіх нас, включно з поліцейським, Джульєтт просунеться в розслідуванні якнайдалі. Це знову нагадало мені, що я є протагоністом лише тому, що записую ці події, а не тому, що найздібніший з усіх. Я

нахилився до екрана. На під'їзній доріжці світилися дві фари. Принаймні виявилось, що простіше вказати напрямок руху автівок, ніж людей, тож я був певен, що машина прямує в бік паркувального майданчика. І хоча у фільтрі нічного бачення довкола фар утворився ореол, було очевидно, що це повнопривідний «мерседес».

— Це машина мого вітчима, — сказав я. — Марсело. Це той, який волав уранці під готелем.

— Ох.

— Але він приїхав не вчора вночі. Учора ми обідали в окремій залі. Він точно кудись їздив, а потім повернувся. — Я пообіцяв бути чесним лише з вами, читачу, і не винен нічого допитливій власниці курорту, тому промовчав про те, що вітчим не прийшов вечеряти, сказавши, що Одрі зле. Та все ж таки скидалося на те, що Марсело нам збрехав, тож мені було цікаво дізнатися, коли він поїхав. Звісно, міг їздити в місто по ліки. — Перекрутіть на вчорашній вечір — побачите, як «мерседес» виїжджає.

Джульєтт прокрутила відео назад, поки не знайшла знімок, на якому світилися задні фари «мерседеса» — високо на пагорбі, але досі в кадрі. Було це о сьомій вечора, невдовзі по тому, як він мені зателефонував. Тоді я вже, мабуть, задрімав.

— Прокляття, — сказала Джульєтт.

Від'їзд гостя на кілька годин явно цікавив її менше, ніж прибуття Зелених Черевиків. Але мене це похитнуло. Моя голова кишіла запитаннями. Марсело збрехав, щоб мати привід не прийти на вечерю, і натомість поїхав кудись. Повернувся він аж за шість годин. Що він робив? І що про це знала моя мати? Може, їй справді було зле й вона весь цей час проспала в шалі? Чи причетна вона до того, що робив Марсело? Вікна автівки були затемнені, тож я не знав, чи був хтось на пасажирському сидінні й хто взагалі був за кермом.

Джульєтт закінчила мою найстрашнішу думку: — Може, він привіз когось із собою?

— Чи можу подивитися решту, аж до ранку? — запитав я. Джульєтт знову запустила слайдшоу. Я вдивлявся в знімки, нахилившись до екрана так близько, що відчував кінчиком носа легку вібрацію стародавнього пузатого монітора. — Якщо небіжчик жив десь неподалік, бодай хтось має його впізнати.

— Я не бачила тіла і знаю лише, що всі гості й персонал на місці. Ми сповістили всі готелі в цих горах, аж до озера, і Кроуфорд телефонував у свій відділок в Джиндабайні: про жодне зникнення не повідомляли. Кроуфорд каже, що не хоче травмувати гостей і що немає сенсу показувати всім фото трупа, якщо ніхто не знає про жодну зниклу людину. Мушу сказати, я з ним згодна. Зрештою, це мої клієнти... і я не певна, що зможу суттєво виправити свій рейтинг на «Тріп едвайзор», роздаючи безплатні сніданки. — Соромно в цьому зізнатися, але в мене виринула думка розказати Евонні про можливість отримати компенсацію у вигляді безплатного сніданку. — Нещасні випадки не рідкість у горах. Поки що це нікого не хвилює. Може, якийсь турист перетинав гори пішки й загубився? Про вбивство говорите лише ви, і ви під'юджуєте того копа-новачка.

— То навіщо ви мені це показуєте?

— Бо ви ставите так багато запитань, що переконали й мене. І я погуглила про вашу родину: ви не зовсім чисті. Якщо це вбивство... це значить, що десь є *вбивця*. А я, хай там що, усе-таки відповідаю за безпеку своїх гостей.

Мене трохи обурила її згадка про минуле моєї родини. Я напружився.

— То чи не варто показати цей доказ... — Власні слова ризонували мені вуху. Хоч я й думав про той випадок як про вбивство, досі це був лише мертвий чоловік у снігу, і мені не подобалось клеймо офіційності, яке накладало на цю ситуацію слово «доказ». — Тобто цю *інформацію* Кроуфордові, а не мені?

— Я не знаю цього Кроуфорда — його вочевидь відправили сюди, бо вважали це нещасним випадком. Але тепер стало зрозуміло, що все серйозно, тож Мартін, сержант, найімовірніше привезе сюди детективів з міста. Та я готова закластися, що через сніг Мартін довго сюди не прорветься. Не виключено, що він уже застряг на дорозі. І... чорт, гаразд, скажу прямо: я не думаю, що Кроуфорд знає, що робить.

— Я теж, — визнав я.

— Зізнаюся, що просто ставлю на перспективніший варіант. Адже ви адвокат.

— Я не адвокат, а письменник.

— Тоді чому ваш брат сказав так?

— Не знаю. Я допомагаю іншим писати детективні романи, тож, мабуть, умію передбачати кінцівки? Можливо, він уважає, що я зможу

докопатися до суті, — припустив я з напівзапитальною інтонацією, яка виказувала той факт, що й сам розумію, наскільки це непереконливо звучить.

Після цього я підкреслено втупився в монітор.

Там уже настав світанок, і нічний фільтр вимкнувся, тож усі знімки тепер були в різних тонах сірого замість зеленого. У кадрі з'явилася поліцейська машина Кроуфорда — судячи з усього, була за чверть сьома, коли він приїхав. Його автівка нетонована, тож я бачив усередині Кроуфорда в профіль: він закинув руку на спинку пасажирського сидіння й смачно позіхав. Щоб доїхати сюди так рано, йому явно довелося встати з півнями.

— Хто знайшов тіло? — запитав я. Між прибуттям Марсело та приїздом Кроуфорда в кадрі не з'являлося жодної постаті: ані вбитого, ані вбивці. — Хто зателефонував копові? Схоже, це було рано-вранці. Я не чув, щоб хтось із гостей про це говорив.

— Я не певна. Запитайте Кроуфорда.

Тепер, коли на записі настав день, від білого снігу на знімках боліли очі. У кадрі поставали сірі фігури, тепер більше схожі на людей, аніж уночі. На кількох наступних знімках було видно, як ці фігури збираються групами й повзуть угору схилом, наче мурашки. Мені здалося, що побачив нас із Енді біля мого шале, але я не певен. Ранок добіг кінця, і в кадрі з'явилася вантажівка, яка під'їхала до готелю (вона справді *надто* велика); відтак ми зібралися біля входу — так близько до камери, що можна було роздивитися навіть обличчя; потім арештували мого брата. Той клятий таймер спіймав обійми Ерін та Майкла, а ще її руку в задній кишені його джинсів. «Серйозно?»

— Кажете, камеру встановлено для того, щоб люди оцінили погодні умови, перш ніж сюди їхати? Це значить, що ці знімки є на вашому вебсайті?

— Так, пряма трансляція. Її нескладно знайти — вона просто на головній сторінці.

— Отже, якщо хтось скористається вебсайтом, то зможе спланувати свої переміщення так, щоб не потрапити на камеру?

— У нас повільний інтернет, тож навряд.

— Так, мабуть. Але ж інтервал постійний — це завжди три хвилини. Можна глянути, коли змінюються знімки, а далі орієнтуватися за годинником і не дивитися прямої трансляції.

— Напевне.

— І Кроуфордові знадобилася десь година, щоб дістатися сюди? Це якщо він квапився, звісно. Але я не бачу на моніторі жодної паніки. Ніхто не біг на пагорб, аж поки ми всі не піднялися, і ніхто не заходив у готель, щоб сповістити персонал, упродовж тієї години, коли хтось мав викликати Кроуфорда. Хтось знайшов тіло, зателефонував у поліцію і... що? Пішов спати далі?

— Вважаєте, убивця викликав копів? Хотів, щоб тут була поліція?

— Якщо усунути все неможливе...

— ...тоді те, що залишиться, хоч яким малоймовірним воно здається, і має бути правдою, — закінчила Джульєтт. — Дуже мило. Так, я теж перечитала майже всього «Шерлока Голмса». Сезонний курорт — це як портал у пральній машинці, куди засмоктують шкарпетки, тільки тут це поцвілі книжки в паперових обгортках: ніхто їх не купує, ніхто не приносить, але їх завжди повно. Тож вважайте мене трохи експертом. Отже... якщо я правильно розумію, увесь ваш план — це метод виключення?

— Ну... — почав я, бо це й був увесь мій план. — Мені здавалося, що це загальновизнаний початковий метод.

Я відчайдушно намагався не дивитися на відшарований клопот шкірки, який так і хотілося віддерти з її нижньої губи.

— «Загальновизнаний». — Джульєтт скептично здійняла брову, але її тон був грайливим. — Мене завжди вражало, що один клятий чоловік вигадав найвідоміший у світі підхід до раціонального розв'язання проблем, і тепер ми всі повинні ігнорувати той факт, що він був несповна розуму.

— Я цього не знав.

— І ви пишете детективи? — Вона приголомшено здійняла руки. — Ох, яка різниця, я все одно не люблю ті, де головний герой є письменником.

Любий читачу, звісно, я читав Артура Конана Дойла, але традиційно його не вважають письменником «золотої доби», тож, попри те що таки застосував підхід Голмса до власного розслідування, я ніколи про нього не писав. Я пояснив це Джульєтт.

— Мене більше цікавлять письменники на кшталт Рональда Нокса. У тридцятих роках він був членом спілки авторів детективів. Між іншим, я пишу не романи, а лише поради про те, як їх писати. Ну, знаєте...

«Десять простих кроків до написання власного детективу», «Як стати автором бестселера на “Амазоні”». Щось таке.

— Ох, зрозуміла. Ви пишете книжки про те, як писати книжки, яких ви ніколи не писали, і їх купують люди, які ніколи не напишуть власних книжок.

Чесно кажучи, я не міг їй заперечити. Ви здивуєтеся, дізнавшись, скільки письменників-невдах готові обміняти долар і дев'яносто дев'ять центів на відчуття, що вони розвиваються. Я не вважаю свої книжки поганими, але вони не надто допомагають письменникам, а лише дарують їм упевненість. Я не пишаюся цим, але й не можу сказати, що мені соромно.

— Це тяж робота.

— То хто такий цей Нокс?

— У 1929 році він склав правила написання детективного роману. У своїх книжках я звіряю з ними сучасні детективи. Майже всіма цими правилами нехтують нинішні літератори, бо люблять махлювати. Нокс називав ті вказівки десятима заповідями. Конан Дойл був раніше. Чому він був несповна розуму?

— Господи, та він же вірив у *фей*. Полював на них. Після смерті першої дружини й сина ходив на сеанси, щоб говорити з ними. Був упевнений, що нянька його дитини — медіум. Він був такий навіжений, що намагався переконати Гудіні, який прямо стверджував, що магії не існує, у тому, що сам Гудіні — це *і є* магія.

— Це одна із заповідей Нокса, — сказав я, замислившись на мить про те, чи можна називати згорілого чоловіка, який не розтопив під собою сніг, чимось потойбічним. — Друга, якщо точніше. Нічого надприродного.

— Тож ці правила... вважаєте, це тому ваш брат покликав саме вас? Усе якось притягнуто за вуха.

— Ні. Гадаю, він хотів бачити саме мене, бо я найменш каннінгемний з усіх Каннінгемів.

— Це як?

— Я не з їхньої *компанії*.

Сподівався, це прозвучить грайливо, але в мій голос якось просочилася отрута. Дарма я це сказав.

— Я не хотіла... — почала Джульєтт, але передумала говорити. Вона похитала головою, згорнула вікно із записом з камери спостереження

та встала з-за столу. — Власне, ви маєте рацію. Мені варто показати це Кроуфордіві. Сподіваюся, насправді тут ніде не вештається вбивця, бо тоді наша доля опиниться в руках письменника. Думаю, забити його до смерті однією з ваших книжок у твердій палітурці буде не надто складно.

— Лише цифрові, — пискнув я. — Самвидав.

— Що ж... — Джульєтт схопила за живіт, наче це було найсмішніше, що вона чула у своєму житті. — Якщо ви таки плануєте розбиратися в тому, що відбувається на цій бісовій горі, мені лишається сподіватися, що ви справді читали щось крім «Шерлока Голмса», бо навіть Артур Конан Дойл вірив у привидів.

РОЗДІЛ 18

Перш ніж зустрінуся зі старшим братом у сушарні, я маю розповісти вам дещо про свого молодшого брата. По-перше, його звуть Джеремі. По-друге, я не певен на всі сто, який час тут правильно використати: його досі *звуть* Джеремі, але також його *звали* Джеремі. Думаю, обидва ці твердження правдиві. Будь ласка, не думайте, що я навмисно заплутую вас, використовуючи неправильний час, — я справді не знаю, як краще. По-третє, я сидів біля нього, коли він помер.

Мені важко це писати, і не лише через загіпсовану руку.

Говорячи про нього, ми завжди кажемо просто «Джеремі». Я помітив, що так часто буває, коли хтось помирає дитиною. Так, наче вони не встигають «ужитися» у своє прізвище. У цьому Софія зі мною не згодна — вона вважає, що в крові немає нічого особливого і що ім'я у свідоцтві про народження не має жодного значення, та водночас вона виправляє людей, які міняють місцями частини її подвійного прізвища. Саме так ви перетворюєтеся з Ернеста, який пише кривеньку «Е» яскравою крейдою на асфальті, на Каннерса з футбольної команди другокласників, а потім на містера Каннінгема, який говорить у мікрофон у судовій залі, і, зрештою, на «Ернеста Джеймса Каннінгема», чиє ім'я надруковано у вінку на буклетах, які роздають на порозі церкви. Бо після смерті тобі повертають твоє ім'я — повністю. Це я теж помітив. Це спадщина. Саме тому Джеремі так і лишився Джеремі.

Я не кажу, що він не один з нас, бо він істинний Каннінгем, у глибинному сенсі цього слова. Але ім'я «Джеремі Каннінгем», на мою думку, робить його дрібнішим, прив'язує його до нас. Як Каннінгем він приходить у мої сни, після яких я прокидаюся з пересохлим ротом і нудотою. Без рамок цього прізвища Джеремі — просто частинка неба, подув вітру, свідомість.

На мою думку, в детективних романах імена теж важливі. За своє життя я прочитав безліч розв'язок, у яких детектив вдумується в прізвисько чи псевдонім і несподівано відкриває його приховане значення (наприклад, Ребус — це головоломка, якщо ви не знали) або ж виявляє приголомшливу анаграму в чиємусь імені. У романах про

розслідування дуже люблять анаграми. Більшість імен у цій книзі — справжні, хоча деякі я змінив із законних міркувань, а деякі — просто так, тож якщо ви, читачу, випишете наші імена й спробуєте застосувати метод дедукції, то відкриєте дещо несподіване раніше, ніж треба. Хоча я не проти, якщо ви все-таки це зробите. Але мене звуть Ернест — це правда. Тут немає жодного прихованого сенсу.

Джульєтт Банерсон (анаграма: струдель жбан елот, і розумійте це як хочете) доручила мені самотужки йти за стрілочками до сушарні. Думаю, я розчарував її, не виявивши особливого бажання сформувати детективний дует. Непідписаний договір на її столі та побіжна згадка про рейтинг готелю дали мені змогу зрозуміти, що нею керує не лише цікавість, народжена з любові до детективних романів, і навіть не відчуття обов'язку перед гостями: Джульєтт дбала про вартість своєї нерухомості. Може, вона думала, що чутки про розслідування вбивства не сподобаються потенційному покупцеві. Особливо якщо процес був уже на завершальному етапі, а так, найімовірніше, і було.

Кроуфорд — як ви могли помітити, ми всі інтуїтивно звертаємося до нього лише на прізвище, як заведено з поліцейськими (і в цьому є сенс, бо якщо Джеремі — більший, ніж його ім'я, то Кроуфорд, якщо трохи підняти його значок і зазирнути під нього, виявиться крихітним — меншим, ніж просто «Дарій»), — встав зі стільця, коли я підійшов. Я по-діловому потиснув йому руку — зважаючи на мою нову роль, це здавалося прийнятним.

— Джульєтт знайшла зачіпку, яка може вас зацікавити. Відеозапис під'їзної дороги з камери спостереження, — сказав я. — Але дивно, що до самого ранку ніхто не ворушився, хоча хтось мусив зателефонувати вам ще...

— ...До світанку, — закінчив він. — Так. Їхав сюди цілу годину. Може, трохи менше.

— Знаєте, хто саме зателефонував?

— Ні. Я чергував на радарі всю ніч, тож не приймав викликів.

— А чому відрядили вас? Джульєтт каже, що зазвичай приїжджає інший поліцейський. Сержант...

Я вже забув його ім'я, тож став чекати, чіпляючись за випадкові голосні.

Кроуфорд мені не допоміг. Він просто знизав плечима.

— Я був найближче.

— А коли ви приїхали, біля тіла вже були люди?

Я вже знав відповідь на це запитання, але хотілося підтвердженнь.

— Я чекав, що тут буде цирк, але ні, хоч як дивно.

Я знову подумав про три пари слідів: їх вистачало лише на жертву, поліцейського та вбивцю. Це свідчило на користь моєї теорії, що тіла ніхто не знаходив. Убивця зателефонував у поліцію сам.

— І ми досі не знаємо імені загиблого... — протягнув я пригнічено, сподіваючись, що це видобуде з Кроуфорда хоча б якусь інформацію, бо він захоче підтримати розмову. — Я хотів би попросити копію його фото. — Я замовк на мить, а потім вирішив додати: — Як адвокат. — Мені здалося, що адвокат міг би про таке попросити.

— Але я чув, що ви не адвокат, — заперечив Кроуфорд. — Ваш батько сказав.

— Вітчим, — випалив я, хоч і розумів, що поводжуся, як підліток.

Попри всі ті розмови про те, що маємо працювати разом, Марсело, сподіваючись витиснути мене, явно повідомив Кроуфорда, що в мене немає належної кваліфікації. Я досі обмірковував можливість того, що Майкл намагається не впустити когось до себе, і відчайдушні спроби Марсело потрапити до нього не оминули моєї уваги.

— Я роблю що можу. *Сам себе* я не вибирав.

— Тут живуть діти. Я не можу так ризикувати. Що, як це фото поширюватимуть? Розумієте?

Я кивнув і запропонував компроміс: — Може, я і не адвокат, але ви маєте знати, що його не можна тут утримувати. Так, він погодився на співпрацю, але це не значить, що тепер у нього немає прав. — Я здійняв руки, спробувавши вдати із себе невинного телепня. — Я, може, і не знаю, яких саме прав, але точно не йдеться ось про це. — І показав на важкі дерев'яні двері, які вже трохи роздулися від вологи. На них висіла біла табличка з намальованими яскравими черевиками.

— Він сказав, що його все влаштовує.

— Я не про це, — повів далі. — Якщо ваша підозра ґрунтується на тому, що Майкл збрехав про час виходу з в'язниці, то що ж... алібі Ерін *також* із цим пов'язане, але я не бачу, щоб її хтось десь зачиняв.

— Ви звинувачуєте мене в сексизмі?

— Я звинувачую вас у сліпоті.

— Що ж, але *вона* не Каннінгем.

— Ясно. Радий, що ми порозумілися. — Схоже, для Кроуфорда імена теж мали неабияке значення. — Тепер я звинувачую вас у некомпетентності. Впустіть мене, щоб я міг далі вдавати із себе адвоката, а ви — детектива.

— То вам до нього все-таки не байдуже, я бачу? Хоч ви й свідчили проти нього. — Кроуфорд легенько схилив голову набік. Я прикусив язика, але мене зачепило, що тепер він знає про мене більше, ніж сьогодні вранці. Марсело, чорти б його взяли. Двері зачинялися лише на засувку — жодного замка не було. Кроуфорд відімкнув засув одним пальцем (оце безпека!), але одразу відійшов убік, запрошуючи мене відчинити двері самотужки. — А я ріс без братів, тож не можу сказати, що розумію вас. Але що ж, це родина.

— Якщо я доведу, що він був не тут минулої ночі, вам доведеться його відпустити або принаймні утримувати в нормальному приміщенні. Гаразд?

Я щиро про це просив, але сформулював так переважно тому, що звучало відносно по-адвокатському й мені хотілося сказати останнє слово.

Кроуфорд неохоче й ледь помітно схилив голову.

Я вигадав, що ще сказати: — Ох, і ем-м... відтепер ви говоритимете з ним лише в моїй присутності. Чи що там має сказати адвокат?

І прочинив двері.

Якщо у фое злегка пахло типовою для гірськолижного курорту вогкістю, то сушарня тхнула кораблетрощею. Тут люди відклеювали від себе пітнявий, вологий одяг, у якому каталися на лижах, щоб забрати його, не до кінця просохлий, уранці. Саме тому всі щілини були ретельно затулені, щоб не випускати назовні жар і запах: облямовані гумою двері відчинилися із лунким «пхак», коли я зламав печать. Щоб дихати у вогкому, важкому повітрі, треба було мати зябра. Мені здавалося, що відчуваю, як носа мені лоскочуть спори цвілі. Якщо скажу, що тут пахло ступнями, то ображу ступні.

Це була довга вузька кімната. Уздовж стін стояли прямокутні контейнери без кришок, заповнені десятками розшнурованих лижних черевиків. З більшості язиками звисали устілки. Подекуди вони вишикувалися окремо від черевиків, сперті об стіну, і старанно пахли. Над скриньками були вішаки з лижними куртками, пальтами та устілками на прищіпках. Біля невеличкого водяного котла

розташувалася хитка сушарка для одягу, завалена шкарпетками. Найдивнішим було те, що вся кімната була застелена килимами, набухлими від вологи, від чого з кожним кроком нога злегка пружинила, наче я йшов по мокрій губці, а з-під черевиків трохи сочилася волога. Сушарню освітлювала єдина інфрачервона лампа в глибині кімнати, над єдиним вікном, яке, схоже, узагалі не відчиняли. Зовні воно було цілком заметене снігом, від чого в кімнату не проникало ані промінчика світла.

Під вікном, на одній із зачинених скриньок для взуття, сидів Майкл. Я помітив, що на скриньку похапцем накидали якихось подушок, аби створити подобу комфорту. Братові принесли тацю з їжею, на якій тепер стояла бляшанка з-під коли й валялися хлібні крихти. Майкл зняв куртку й засукав рукави. Якби Каннінгем не славилися своїм запереченням суспільних норм, то були б відомі своєю сухорлявою статуєю. Скажімо так, ніхто ніколи не плутав нас із командою з американського футболу. Але Майклові якось вдалося зламати цей стереотип, і без куртки це було дуже помітно.

— Оце плечі! — вигукнув я. — Це в'язниця таке робить з людьми?

Майкл показав на стілець, що стояв навпроти нього. Помаранчева лампа монотонно гуділа.

— Я б зачинив їх. — Двері я лишив прочиненими на три чверті й підпер їх. — Але боюсь, що так ми обидва задихнемося. — І це була правда, проте не єдина причина, з якої я не хотів зачиняти дверей. Я барабанив по них пальцями, відчайдушно намагаючись заповнити тишу, але поки не наважився відійти. Якщо ви ще не зрозуміли, що я використовую гумор як захисний механізм, то навіть не знаю, що сказати. — Знаєш, Марсело заробляє цим на життя. Це на випадок, якщо ти не здогадувався.

— Сядь, Ерне.

Я набрав повні груди вогкого повітря, збираючись на силах, і підійшов до стільця. Сів. Ми торкнулися колінами. Я відсунув стілець. Майкл зміряв мене поглядом. Спершу його очі здалися мені замисленими й допитливими, наче він вивчав нові зморшки на моєму обличчі, міркуючи про те, наскільки можуть змінити людину три роки. Тоді на думку мені спало інше припущення: він роздивляється жертву, яку зжере на обід.

— Я думав про Джеремі, — сказав він. — Хоча ти, мабуть, тоді був замалим. Чи ти пам'ятаєш?

Це був дивний початок розмови, але я вирішив підіграти.

— Трохи, — відповів. — Тобто... Що ж, іноді я думаю, чи справді це пам'ятаю, чи просто так багато про це чув, що мозок зліпив із цього спогади. Уже й не знаю, які з них реальні, а які я заповнив самотужки. — Коли це сталося, мені було лише шість років, і я точно знав, що проспав більшу частину того дня, тож значна частина моїх спогадів аж ніяк не могла бути правдивою. — Я бачу сни, і це дивно, бо мені наче сняться чужі спогади. Іноді він... ну, знаєш... а іноді — ні...

Я затнувся.

— Я розумію, про що ти. — Майкл потер чоло, як тер невеличку вм'ятину від керма на лобі тієї ночі, коли приїхав до мене додому з Аланом Голтоном у машині. — Я знаю, що мама була до тебе дуже сувора. Гадаю, ти тоді був надто малий, щоб зрозуміти, як це важко. Однієї миті нас було п'ятеро, а іншої — лише троє. Ось так. — І він клацнув пальцями.

Я кивнув, згадуючи прийомних батьків, у яких ми з Майклом жили, коли нас забрали в Одрі.

— А коли нарешті вона повернула нас... Я думаю, річ була не в тім, що вона не хотіла втратити нас, а в тім, що вона не хотіла, щоб ми втратили одне одного. Ти колись думав про це?

«Увесь час», — не сказав я. «Ти це зробив», — не сказав я. «Родина не кредитна картка», — не сказав я.

— Я часто думаю про Джеремі, — сказав я натовістю.

— Ми втрюх... ти, мама і я... в один рік втратили батька і брата. Є причина, чому вона так довго не могла наважитися на похорон Джеремі. Ти ж пам'ятаєш про це, чи не так? Я думав, вона просто не може стерпіти два похорони поспіль.

— Але сім років — це дуже довгий термін. Я вже був підлітком, коли ми влаштовували невеличку церемонію для Джеремі. То було в день його народження.

— Тоді я був радий і відчував, що вже достатньо дорослий, щоб зрозуміти, щоб оцінити це. Адже хіба це не згуртувало нас якимось чином? Тобто *ніщо*... — Майкл говорив це в підлогу, хитаючи головою на кожному слові. — Ані лом, ані війна, ані трикляте нашествя

інопланетян не зможе розділити Каннінгемів. А тоді... — Він звів на мене очі й тицьнув пальцем мені в груди. — Ти зробив це.

Я здригнувся й потупився, сподіваючись уникнути Майклогового погляду. Лише тоді помітив, що на його таці є виделка, але немає ножа. У мене була лише мить, щоб визначитися: йому не дали ножа з міркувань безпеки чи він заховав його й будь-якої миті може вийняти з рукава.

— Якщо ти покликав мене сказати, що не робив цього, то скажи вже нарешті.

— Я вбив Алана Голтона, — повільно протягнув він, наголошуючи на кожному слові.

Мені хотілося застромити пальці у вуха й висолопити язика, як роблять діти. Мозок гарячково заповнював прогалини. Я не хотів чути про те, як він вибрав випадкову жертву й убив чоловіка на снігу, а тепер радо сидить у затхлій сушарні, просто щоб опинитися зі мною наодинці. Як спланував це з Люсі, бо саме вона запропонувала сушарню. Я не хотів, щоб останнім, що почую у своєму житті, були його вихваляння. Як він нарешті дістався до мене. Як він спав з моєю дружиною. (Гаразд, мені не зовсім байдуже. Трішечки не байдуже.) Кортіло перекинути стілець і кинутися до дверей, але для цього довелося б спершу встати й повернутися до Майкла спиною, і якби він захотів кинутися на мене, я не встиг би й кроку ступити. А якщо в нього був ніж...

Тож вирішив, що треба торгуватися.

— Я привіз гро...

— Я зробив це свідомо. — Майкл здійняв руку, наказуючи мені замовкнути. — Я схопив його за шию і тримав, поки він не зм'як. А тоді ти... *ти*, мій брат... відправив мене до в'язниці.

А тоді він кинувся на мене — блискавично, наче гримуча змія.

РОЗДІЛ 19

Зненацька в голові побіліло, наче в моїй свідомості теж знялася хуртовина або я вже помер, але ще не зрозумів цього, а Майклові руки обвилися довкола моєї...

...спини.

Моєї спини. Не шиї. І в тих руках не було ножа. Він обіймав мене. Я обережно взяв його за плечі. Вони й справді були широчезні.

— Дякую, — пробурмотів він мені в плече. Я досі був приголомшений і досі не був певен, живий я чи ні та чи буде в таких умовах ввічливе «будь ласка» безглуздом. Майкл шморгнув носом. — Я знаю, ніхто в цій родині не сказав тобі, що ти вчинив правильно, і я останній, від кого ти чекав це почути.

— Щось таке.

— Люсі вважає це місце покаранням, але воно бездоганне, — сказав він, роззираючись сушарнею. — Бо тут безпечно.

— Безпечно?

— Я не довіряю нікому з них. Ти єдиний, з ким я можу поговорити, бо лише ти наважився встати в тій судовій залі й засудити мене. Саме тому я знаю, що ти допоможеш мені вчинити правильно. Я знаю, що тут парко й душно, але я справді думаю, що тобі краще зачинити ті двері. Бо я вже сказав тобі, що вбив Алана свідомо, а тепер настав час розповісти чому.

— Я три роки думав, як тобі про це розказати, — почав Майкл, коли я зачинив двері. Схоже, першої фрази за весь цей час він так і не придумав. — В'язниця — бездоганне місце для того, щоб поглянути на деякі речі по-іншому, бо там життя зупиняється, тоді як світ далі мчить уперед. А ти можеш міркувати. Я збрешу, якщо скажу, що не досяг певного духовного просвітлення.

Мабуть, я здійняв брови, бо Майкл одразу кинувся захищатись: — Я не паритиму тобі мізки розповідями про сенс життя, але, коли ти вбиваєш когось — тобто коли *свідомо вирішуєш* убити когось, — ти мусиш усе це зважити. Розумієш?

— Ні, — чесно відповів я.

Хоча зараз, коли це пишу, починаю розуміти.

— Не знаю, як пояснити тобі, що відчував, коли вбивав Алана. Я був наче в тумані й робив усе механічно. Ніби просто спостерігав збоку...

— Він вибачливо простягнув до мене руку. — Розумію, як це звучить, але не збираюся виправдовуватись. Просто хочу сказати: я не знаю, що спало б мені на думку далі. Що я міг би накоїти. Кому ще міг би зашкодити. Я провів три роки у в'язниці з *убивцями*, Ерне. І думав, що вбиваю заради... чогось. Чогось більшого, ніж я сам. А відтак опинився там з людьми, які вихваляють одне одного за скоєне, і, трясця, речі, за які вони убивали, *достобіса безглузді*. — Майкл

похитав головою; він заплутався й рознервувався. Тоді покліпав, глибоко вдихнув і повів далі вже спокійніше: — Вибач. Я просто міркую про те, скільки коштує життя. Розумієш? До прикладу, позов Софії. Та родина вимагає в лікарні мільйони доларів компенсації... Ерін називала точну суму, але я забув. Хай там як, а вони просто сіли за стіл з купкою юристів і гортали папірці, поки не визначилися із сумою. Вони вирішили: «Наш син коштує ось стільки».

— Не вплутуй у це Софію.

Я здивував сам себе, так рішуче вступившись за сестру попри те, що вона приховувала *щось*, варте п'ятдесяти тисяч доларів.

— Я не вплутую. Просто наводжу приклад. Я тримав Аланове життя у своїх руках і зважував, чого воно варте. І чого вартуватиме мені покласти йому край.

— Ти вирішив, що твоє життя важливіше, ніж Аланове. — Я подумав, що Майкл усе-таки не збирається розповідати мені жодної таємниці — він просто проговорює те, що повторив сам собі мільйон разів, аби спромогтися жити із цим далі. Він намагався сказати мені, що смерть Алана була того *варта*. Він не збирався повідомляти нічого нового. Я для себе все вирішив, похитав головою і здався. — Можеш забирати гроші. Я привіз сумку.

— Ні. Ні, я зараз не про гроші, а про *ціну*. Це так дивно — усвідомлювати, чого варте життя. Це все, що я хотів сказати.

Майкл на якусь мить похмуро задивився в нікуди, явно зрозумівши, що не схилив мене на свій бік. Його очі трохи зловісно відблискували у світлі інфрачервоної лампи. Слова прозвучали як погроза. Наче він уже зважив одне життя й поставив сумку грошей вище за нього, а тепер готовий зробити те саме з моїм. Може, це давалося знаки моє внутрішнє напруження, але стіна сірого снігу за вікном зненацька здалася мені загрозливою. Я уявляв, як надворі лютує хуртовина, і кучугура росте, тисне на скло. Будь-якої миті сніг може ринути через вікно в сушарню й поховати нас обох.

Тоді Майкл промовив:

— А ще дивніше усвідомлювати, що я розраховував це все неправильно.

Я не надто розумів, що саме Майкл намагається сказати: що він незадоволений тим, на що обміняв життя Алана, чи його не влаштовує ціна, яку за це заплатив. Саме це й сказав йому, хоча, мушу визнати, не так красномовно, як виклав це вам.

— Я просто намагаюся сказати, що засвоїв урок і що ніколи більше не виберу насильства. І ти досі думаєш, що це через гроші? — запитав Майкл.

— А хіба ні?

— Ці гроші не... Слухай, ці гроші від самого початку мали належати нам, розумієш? Ми помирили за них. Вони їх нам завинили.

«Наші гроші». Ось, знову. Але хто ці «ми»? Майкл і хто? Якийсь іще Каннінгем? Я розтулив рота, щоб запитати ще щось, але рулетка, яка крутилася в голові весь цей час, зненацька зупинилася на одній думці.

Тієї ночі, коли помер Алан, Майкл сказав мені, що це наші гроші. Я думав, він має на увазі, що ми можемо їх узяти, що він заслужив їх, укравши або вбивши заради них, і що він готовий зі мною поділитися. Кілька годин тому Ерін прошепотіла мені на вухо: «Це гроші родини». Я думав, вона має на увазі те саме: оголошує право власності й пропонує мені частку. Увесь цей час Майкл й Ерін казали мені правду, а я не розумів. Вони *буквально* мали на увазі право власності.

Перед очима знову постала оповита павутинням галявина, де Майкл схилювся над чоловіком в агонії. Зважував своє рішення. Оцінював життя. Тепер усе ставало на свої місця, і я збагнув, звідки Майкл знав, що в сумці лежить двісті шістдесят сім тисяч доларів, не рахуючи їх.

Ви це бачите? Я нарешті розв'язав бодай одну загадку.

— Це не крадені гроші, — промовив я. — Вони твої. Ти не зробив це наосліп. Ти знав Алана. Він тобі щось продавав?

Майклові очі засвітилися — він зрозумів, що я ладен якщо не повірити, то принаймні вислухати його. Я знаю, що всі ці вогники в очах — жахливе кліше, але це правда. Хоча, звісно, це міг бути й перепад напруги в старому готелі, від чого лампа над вікном на мить спалахнула яскравіше.

— Що ж, тоді я можу розповісти тобі про Алана Голтона. І про те, звідки він знав батька.

Цього я не чекав. І тепер був радий, що зачинив двері.

— Батько знав Алана?

Майкл щиро закивав.

— Те, що я тобі розповім, звучатиме... божевільно, мабуть. Але вислухай мене, гаразд? — Він сприйняв моє мовчання як згоду й повів далі: — Голтон був копом.

— Копом?

У мене виникло несподіване бажання пальцями опустити брови, які заскочили на чоло, але я стримався.

— У минулому.

— Ну, звісно. Зараз він узагалі весь у минулому. — Я знав, що моє зауваження звучить по-дитячому, але це просто вихопилося з рота, поки я гарячково обмірковував ситуацію. — Але як таке можливо? Тобі дали тільки три роки за вбивство копа?

— Ні. Тобто він не був копом, коли я... тієї ночі. Але раніше був. Він, ем-м... — Майкл покладав пальцями, добираючи слова. — ...впав у немилість, скажімо так. І боляче забився. Потім перемагався дрібними підробітками та зрештою взявся продавати різні милі дрібнички... вживані. Він був на третину ставки наркодилером, на третину — злодієм, а ще на третину — безхатком. І на повну ставку — шукачем проблем із законом. Марсело зміг зобразити Алана як дрібного злочинця, бо роки роботи в поліції... скажімо так, він не був благородним борцем за справедливість. Власне, лише тому сторона обвинувачення погодилася на три роки, які пропонував Марсело, бо якби він витягнув ту історію в залі засідань... розумієш, там були люди, яким би це не сподобалось. — У цьому був сенс. — Марсело витягнув ту історію за зачиненими дверима в кабінеті судді, і сторона обвинувачення погодилася на угоду. Три роки. Розумієш?

— Більш-менш. Але не збагну, як це все стосується батька.

— Чекай, я ще до цього не дійшов.

— Час іде, сніг тане. Чув, що мені можна вимагати платню що шість хвилин, якщо вже я тепер адвокат.

— Мені здається, я заплатив тобі завчасно, Ерне.

На це не було чого сказати. Дотепними шпильками проти правди не попреш.

Майкл сьорбнув коли, скривився (мабуть, вона вже встигла увібрати в себе запах ступнів) і став розповідати далі: — Отож, Алан вийшов зі мною на зв'язок. Просто так, зненацька — я його не шукав. Сказав, що в нього є те, що я хочу. Що він мені це продасть. Власне, він також сказав, що говорив і з тобою. Саме тому я привіз його до тебе додому. Я подумав, якщо він сказав тобі те саме, що й мені, ти зможеш... зрозуміти, що сталося.

— Може, він сказав це, щоб ти йому повірив? — Я відкинувся на спинку стільця. — Але я жодним чином не причетний до цього. Я

ніколи не зустрічав Алана.

— І так і ні. — Майкл знизав плечима, наче моя здатність запам'ятовувати людей, яких я зустрічав, викликала серйозні сумніви. Перш ніж я встиг розтулити рота, щоб посперечатися, він додав: — Звісно, потім я теж подумав про те, що він міг і не говорити з тобою. Я бачив, яким шокованим і спантеличеним ти був того ранку, не кажучи вже про те, що не змінив своїх свідчень, коли дізнався його ім'я. Так я все зрозумів. Але ти *зустрічав* його.

Я хотів був заперечити, але Майкл нахилився до мене й торкнувся вказівним пальцем трьох місць на моєму тілі: живота, стегна й грудей посередині. Він зробив це повільно й підкреслено, наче відбивав ритм. Йому не треба було нічого казати, бо ритм його рухів пробудив спогади, і в моїй голові пролунали слова: «Я покажу тобі, куди йому вистрелив. Сюди, сюди і сюди».

РОЗДІЛ 20

— Більшу частину свого життя я намагався забути про батька, — видихнув я, гарячково намагаючись упорядкувати в голові все те, що мені тільки-но сказав Майкл, і водночас виявити можливу брехню.

Увесь цей час я вперто намагався не розбиратися в обставинах батькової смерті; після того, що він накоїв і як він загинув, я відчував, що він не заслуговує на мою увагу. Немає нічого почесного в тому, щоб загинути в перестрілці з поліцією. Це не була хороbra смерть, тут не було чим пишатися. Такі смерті викреслюють з пам'яті. Саме тому Аланове ім'я не зачепило в моїй свідомості жодного тривожного дзвіночка під час суду над Майклом. Та ще й Марсело переконав суддів пристати на його пропозицію в обмін на мовчання про Аланове минуле, тому я міг ніколи ні про що не дізнатися. Я намагався витягнути з пам'яті спогад про чоловіка, який стояв перед моєю матір'ю, розмазуючи крем по її сукні. Невже до його форми було пришилено золотавий бейдж із написом «ГОЛТОН»? Чи я сам домалював цю деталь після того, що розповів мені Майкл? Може, це був черговий мій спогад, як у випадку з Джеремі, де я заповнив прогалини сам, а потім забув, що із цього справжнє? Я перепрошую. Знаю, що надійні оповідачі такого не роблять. Офіцери поліції взагалі носять бейджики з іменами?

Я відкинув усі ці думки й сказав, явно здивувавши Майкла: — Це нічого не змінює. Не дає тобі права коїти те, що ти скоїв з Аланом. І те, що Алан скоїв з батьком, теж неправильно. Але... — Я розумів, що чиню зовсім не по-каннінгемськи, стаючи на бік ворога. — Тато був злочинцем, його спіймали на крадіжці, і він вистрелив Алановому напарнику в шию. Якщо Голтон справді той поліцейський, то він просто захищався.

— Я цього не заперечую, — сказав Майкл. — Але подумай. Хіба ми росли багатими? У тата була спортивна автівка? У мами були дорогі прикраси? Ми не купалися в золоті, хай що робив наш батько. Він порушував закон, аби нагодувати нас, аби дбати про нас. Я не кажу, що це правильно, але він робив це не задля власного збагачення. Він не вчинив би так.

— Ти бачиш його в дуже гарному світлі, — сказав я.

— Просто послухай, як про це говорив Голтон. І я певен, що це правда, бо хто бреше в останні миті життя? — Я бачив, що Майкл розчарований. Він чекав, що я поплескаю його по плечу, дізнавшись, що Алан застрелив нашого батька. Він розумів, що мусить сказати щось іще, аби схилити мене на свій бік. Майкл узяв до рук бляшанку, явно згадав про смак і поставив її на тацю, так і не піднісши до губ. Схоже, натомість він спробував зібрати трохи слини, щоб промочити горло, бо я бачив, як заходили на його щоках жовна. Майкл прокашлявся. — Тато опинився в одній групі. Я не називав би їх бандою. Може, колеги? — Він засміявся. — Вони називали себе Шаблями. Як шаблезуби, розумієш? Та група поступово росла, і пріоритети її змінювалися. Якщо раніше вони були крадіями, котрі часом продавали наркотики, то згодом стали наркодилерами, котрі часом крали. І не тільки. Почалося насильство, а з ним і тиск. Хтось вирішив, що викрадати людей задля викупу вигідніше, аніж просто красти чи продавати наркоту. Тато провів для себе межу, якої обіцяв не перетинати, і коли Шаблі її перетнули...

У моїй пам'яті зринули слова, що їх мати сказала в бібліотеці: «Але він був поганою людиною, яка вважала себе хорошою, — ось звідки всі його проблеми».

— Він здав їх? — урвав я.

Усе-таки та бібліотека була бездоганим місцем для дедукції та приголомшливих відкриттів — шкода, що ми були не там.

Майкл кивнув.

— Він уклав угоду: інформація в обмін на попуст, коли решта його друзів піде на дно. Він бачив у цьому шанс зіскочити. Як не крути, їх рідко хвилюють робочі бджоли — їм потрібна королева. Тато був дрібною рибиною, але він допомагав їм дістатися до верхівки. Проте найбільше їх цікавили брудні копи. — Майкл замовк на мить, даючи мені час обміркувати сказане. — Батькова смерть не була випадковою. Вони полювали на нього.

Я згадав, як Одрі сказала мені, що батько не був нариком. Може, Голтон підкинув йому шприца, щоб усе здавалося правдоподібнішим. Зрештою, обколотий нарик цілком може ні сіло ні впало вистрілити по патрульній машині. Якщо мій батько збирався здати Голтона та його напарника, вони цілком могли вбити його.

— Шкода, що Голтона не звинуватили в чомусь на кшталт убивства, але його темні справи все-таки не зійшли йому з рук. Він крав кокаїн з речових доказів, брав хабарі. На жодну людину не дивитимуться крізь пальці вічно. — Мені це здалося шпилькою на мою адресу, але я нічого не сказав. — Він трохи посидів у в'язниці, почав інше життя, і про його минуле намагалися не згадувати, щоб не кидати тінь на поліцію, розумієш?

По правді, мені *дуже* хотілося йому повірити. Не тому, що це виправдовувало батька, а тому, що це багато чого пояснювало про матір. Якщо це правда, то в Одрі було більше причин не довіряти поліції, аніж смерть чоловіка від рук поліцейського. Вона думала, що його вбили ті «хороші» хлопці, які дали йому надію. Моя зрада також набувала нового сенсу: я вирішив стати на бік закону, як батько, і це не захистило нас, а лише зашкодило.

З другого боку, історія складалася до купи аж надто гарно. Таку історію Майкл міг зліпити за три роки спеціально для мене.

— Усе це тобі Голтон розповів? — Попри мої зусилля, у голос таки просочився скептицизм. Зрештою, це було дуже сміливе зізнання. — Для такої історії треба більше повітря, ніж знайдеться в простреленій легені.

— До пострілу він мовчав як риба, а потім розговорився. І не все із цього розповів мені він. Більшу частину того, що мені відомо про Алана, я дізнався від інших в'язнів. Вони всі його знали. Половину хоч раз у житті обдирали в його ломбарді, який, між іншим, славився краденими речами. Якщо комусь у Сіднеї треба було якнайшвидше позбутися чогось чужого, ця річ рано чи пізно потрапляла до Алана. А другій половині він був винен гроші. Вони тиснули мені руки, Ерне. Наче я зробив їм послугу.

Брат скривився. Спогад про цей жест солідарності вочевидь мучив його. Може, навіть більше, ніж саме вбивство.

Я заплющив очі, знову пригадуючи білу, мов кістка, галявину. «Піду гляну, як він». Майкл сидить спиною до мене, трохи схилившись, а його руки зникають у павутинні. «Тепер його можна поховати».

— Коли Алан отямився на галявині, ти пішов глянути, як він. Саме тоді ти все вирішив, так?

Майкл явно поринув у той спогад — він говорив повільно, наче в трансі: — Я дуже довго його звинувачував, уявляєш собі? Бо тієї миті в

мене було таке відчуття, наче я прокидаюся. Можливо, якби він нічого не сказав, я посадив би його назад у машину. Може, я послухав би тебе. Я пам'ятаю, що на його губах була кров. Коли він говорив, криваві нитки напиналися між його губами, наче містки. Я не знаю, чому Голтон тоді розповів мені про те, як застрелив батька. Може, хотів зачепити мене за живе востаннє. Може, випробовував мене, хотів знати, чи я зроблю *це*. Може, *хотів*, щоб я це зробив. — Майкл наморщив носа. — Вибач. Тюремний мозкоправ називав це «дифузія відповідальності». Мені треба уникати такого.

— Тож коли він сказав, що застрелив батька, ти зірвався й довершив розпочате?

Майкл похмуро кивнув. Він утупив погляд у свої руки — мабуть, уявляв їх на шиї в Алана.

— Я приїхав туди не для того, щоб убивати його. Я не знав нічого аж до самого кінця. Він продавав мені те, за що помер батько. Продавав когось іще.

Я знову згадав про гроші. «Ми помирали за них». Отже, усе-таки «ми» — це Каннінгеми: наш батько Роберт.

— Тож ти зрозумів, що батько загинув через Алана. Тоді подумав: те, що в нього було, хай чого воно вартувало, належить тобі за правом. Це твій спадок. Тому застрелив його й забрав це. А потім і свої гроші.

— Усе було не так. Тобто це стосувалося грошей, але не так, як ти кажеш. Я приніс усе, що зміг, але то була не вся сума. Я облажався. Сподівався, що він не помітить. — Майкл сумно похитав головою, як роблять люди в лікарняних кімнатах очікування. «Якби ж тільки...» — каже це хитання. — Він схопився за пістолет. А в мене зброї не було... звідки вона в мене візьметься? Я спробував його забрати. І пістолет вистрелив. Алан тримав його в руці, я не знаю, як це сталося. Ніколи раніше не стріляв з пістолета. А тоді побачив, як Алан сів, і весь його бік був у крові. Я просто... просто залишив його там. Викинув пістолет у решітку на вулиці. Але поки дійшов до машини й достатньо заспокоївся, щоб завести її, він якось зміг знову встати й піти. Я не пам'ятаю, чи хотів його збити, чи він сам вискочив на дорогу, але якось він опинився під капотом. І більше не рухався. Тоді я зателефонував тобі.

Двісті шістдесят сім тисяч завжди здавалися мені дуже дивною сумою. І раптом це чудернацьке число стало цілком зрозумілим.

— Алан хотів триста тисяч?

— Це все, що я зміг знайти. Люсі... — Майкл завагався, явно присоромлений. — Я облажався, гаразд? Я не приніс усієї суми.

— Як Люсі нічого не помітила?

Я згадав його слова тієї ночі: «Люсі дізнається». Тоді подумав, що він говорить про алкоголь, але, схоже, він приховував дещо серйозніше.

— Люсі не... — Його очі замерехтіли. Він був такий радий говорити відверто про ту ніч, але очевидно не хотів заглиблюватися в особисте життя. — Люсі не дружить з грошима. Цей її... бізнес... став проблемою. Це якесь решето. Евонна якось сказала мені, що іноді найкраще, що ти можеш зробити для людини, — це піти. І я намагався, але не міг, і все ставало дедалі гірше. Я думав, що зможу допомогти їй.

— Тепер Люсі знає?

— Не думаю. Сумка в тебе. Звісно, вона *може* знати. Але якщо й так, то тримає рот на замку.

— Що взагалі може коштувати таких грошей?

— Я вже казав тобі — інформація. І тепер я розумію, що вона коштувала набагато дорожче.

— Та сама інформація, через яку варто було вбити батька кілька десятків років тому? І через це ти думаєш, що тобі безпечніше бути тут, аніж на волі? Якщо вона така небезпечна, навіщо ти її купував?

— Я вже казав тобі: Люсі загнала нас у яму. Алан не міг сам продати те, що в нього було, тож хотів, щоб хтось зробив це за нього; я був посередником. — Пригадую, як замислився тоді, чи в нашій родині взагалі був *хтось* платоспроможний. Майкл знову занервувався, обмацуючи кишені й бурмочучи: — Якщо чесно, я не розумів тоді, наскільки це небезпечно. Знав тільки, що Голтон дістав їх для батька. Я не знав, що він, типу, *причетний*. З іншого боку, він теж не вважав мене загрозою, тож ми обоє помилилися.

— Кого «їх»? Чому в множині? І кому ти продавав?

— Простіше показати...

Майкл далі копирсався в кишенях та обмацував джинси. Він видобув контейнер для лінз (я не знав, що йому потрібні окуляри, але, може, тісні стіни роблять людей короткозорими), кілька ковтунців, обгортку з-під шоколадного батончика, ручку та зв'язку ключів. Ножа в нього не було. Того, що він шукав, теж.

— От лайно. Де ця клята штука? — Майкл не зміг приховати роздратування. — Я покажу тобі згодом.

— Ти пив. Тієї ночі.

Я думав про це й раніше, але чомусь вирішив сказати зараз. Узяв і бовкнув — дуже швидко, бо не був певен. Майкл рвучко звів на мене очі, і в них було щось таке, від чого в мене все похололо всередині. Може, саме це було останнім, що побачив у своєму житті Голтон?

— Для відваги... я був цілком при тямі. — Він спробував засміятися, але вийшло якось сумно. — Я знав, що ти мені не повіриш.

— *Повірю тобі?* — Я намагався не підвищувати тону. — Я сів у ту машину, бо вірив тобі. Я став співучасником злочину, бо вірив тобі.

— Послухай...

— Я не знаю. Ці історії про батька... про те, що ти купував чи крав у Алана... і ти не маєш жодного доказу...

— Послухай...

— Він збрехав, що говорив зі мною, хай що він там тобі наплів... — **ПОСЛУХАЙ МЕНЕ!**

Його голос прогримів так оглушливо в крихітній кімнатці, що я сахнувся на стільці й мало не впав.

Я встав. Позадкував до дверей. Майкл уловив мій страх, і гнів у його очах ущух, поступившись місцем якомусь пригніченому виразу, наче в присоромленого пса. Він також підвівся й випростав руку, намагаючись зупинити мене.

— Мабуть, він знав, що я зроблю. Після всього, що сказав. — Тепер братів голос був спокійнішим, але я відчував, що йому це важко дається. Він промовляв кожне слово так, наче, учепившись у кермо, боровся з автівкою на мокрій дорозі. — На порозі смерті люди не брешуть, Ерне, вони намагаються скинути тягар з душі. Якби я міг тобі показати... — Майкл урвав себе на пів слові, передумав продовжувати речення, а тоді взяв зв'язку ключів, які вийняв з кишені. — Так не піде. Якщо не віриш мені, поглянь сам. Тоді я розкажу решту.

Він кинув мені ключі. Я спіймав їх тілом, притиснувши рукою до грудей. «Запитай його, що *насправді* в тій клятій вантажівці». Щойно в голові пролунав голос Софії, я почув її за дверима. Я не міг розрізнити слів, але здавалося, вона в розпачі. Двері задрижали: це був надто драматичний стукіт для жалюгідних дверей, на яких навіть не було замка, але, може, вона просто намагалася бути ввічливою. Хай

там що Софія хотіла мені сказати, це могло зачекати: я ще не закінчив розмову з Майклом. Я проігнорував стукіт.

— Просто скажи мені. Ти знаєш, що тут відбувається? Марк і Жанін Вільямси, Елісон Гамфріс. Ці імена тобі про щось кажуть?

— Гамфріс... — Майкл похитав головою. — Ні. Але Вільямси... залежить від того, чи вони з Брісбена. — Я сів на стілець і нетерпляче нахилився до Майкла, при цьому мало не зісковзнувши із сидіння. Він достоту насолоджувався моєю увагою. — Невдовзі по тому, як потрапив до в'язниці, я отримав листа від якихось М. і Ж. Вільямсів із Брісбена. Тоді я вже розумів: те, що в мене є, коштує більше, ніж я думав. Багато хто цього прагнув. І хай хто написав того листа... Що ж, варто віддати їм належне: вони були найвинахідливішими з усіх. Гадаю, намагалися мені погрожувати.

— Як?

— Листа підписали явно несправжнім ім'ям. — Майкл посміхнувся. — Але, як я й казав, вони намагалися натиснути на мене, налякати. Я не відповів. А чому ти питаєш?

— Я думаю, що Марк і Жанін Вільямси могли бути жертвами тієї самої людини, яка вбила нашого замерзлого чоловіка. Їх убили схожим способом, але це мені треба перепитати в Софії, щоб бути впевненим. Надто вже дивний збіг: чоловік помирає саме *цими* вихідними, коли ми всі тут...

— ...І коли я приїжджаю сюди з дечим. Згоден. Це не просто збіг. Просто поглянь у вантажівку, і все зрозумієш.

Я підвівся.

— Де ти був учора вночі?

Я не міг піти, не запитавши.

— Поглянь у кузов. Там буде відповідь і на це запитання.

— Сподіваюся, там щось варте такої інтриги. Якийсь космічний корабель.

Двері знову задрижали від стукоту. Я озирнувся на них. Майкл кивнув, і я одразу зненавидів себе, усвідомивши, що весь цей час чекав на його дозвіл піти.

— У тебе щось випало з кишені.

Він показав на підлогу біля мого стільця, де валявся прямокутний папірець. Мої щокі спалахнули. Майкл підняв папірець, пробіг по ньому очима й усміхнувся.

— Софія? — запитав. Я кивнув. — Ти пропустив одну клітинку.

Майкл узяв свою ручку, зиркнув на мене, наче вирішував, чи варто псувати мою картку для бінго. Тоді поклав папірець на лаву, нахилився над ним і щось там зашкрябав. Я не бачив, що він пише, адже брат затуляв картку собою, але стояв так досить довго. Або писав щось значне, або ж довго думав. Я переминався з ноги на ногу, зиркаючи на двері. Тепер там перемовлялися два голоси.

Майкл нарешті випростався, подмухав на папірець і приклав великий палець до картки, щоб перевірити, чи висохло чорнило. Я нарешті зрозумів, чому він так довго писав: на лаві тепер лежав відкритий контейнер для лінз — певно, брат надівав їх, перед тим як писати. Тоді він підійшов (мені соромно це визнавати, але я відчув, як на шиї запульсували вени) і вручив мені картку. Я висмикнув папірець із Майклової руки й глянув на нього. Мені було спокійніше тримати картку при собі, та й Майкл утрутився в нашу із Софією таємну гру, тож хотілося оцінити завдану шкоду. Він морочився над картою так довго, що я чекав побачити там купу записів, але зміна була лише одна. Майкл викреслив «Хтось помирає».

— Не загуби. Я довіряю тобі. Я не прошу, щоб ти мені вірив, але хочу, щоб подивився уважно. — Я зиркнув на ключі в другій руці, розмірковуючи про те, що побачу у вантажівці. «Подивитися уважно». Аж тут зрозумів, що Майкл стоїть достатньо близько від мене, щоб наважитися на хрипке, особисте зізнання, якого я відчайдушно сподівався уникнути. Він глитнув. — І слухай, з Ерін...

— Не... — спробував я зупинити його.

Він підім'яв мої слова під свої: — Ми не планували нічого із цього.

Спокуса таки взяла гору. Хай там що, а я людина, яка має звичку зазирати в чужі готельні номери.

— Вона казала тобі, що ми намагалися створити сім'ю? Казала про лікарів, про клініки? Що саме нас зламало? Скажи мені, що річ не в цьому. Я міг дати їй те, що вона хотіла. Скажи мені, що річ не лише в цьому.

— Ерне...

До мене повернувся здоровий глузд.

— Я передумав. Не хочу знати. Між іншим, я витратив частину твоїх грошей. — (То була невелика частина. І я цим не пишався. Просто

хотів укинути якесь отруйне слівце наприкінці.) — І теж цього не планував.

Кроуфорд і Софія в коридорі ще не притуляли склянки до дверей, але вже стояли підозріло близько до них. Я був радий, що двері мали гумову ізоляцію, тож навряд чи крізь них щось почули. Хіба коли Майкл кричав. Може, саме тому вони взялися стукати.

Софія закотила очі й зітхнула з полегшенням, а тоді смикнула мене за лікоть, кивнувши в напрямку входу в готель і даючи зрозуміти, що пояснить усе дорогою. Тоді рушила коридором, явно чекаючи, що я піду за нею. Кроуфорд замкнув двері на засувку та всівся на стільці. Його вочевидь не турбувала нетерплячість Софії, або ж вона просто не сказала йому, що має термінову справу.

Я втягнув повні груди приємного, чистого повітря, перш ніж піти за нею. Шию залоскотав холодок: у сушарні я встиг спітніти. Майкл наговорив багато всього, і я досі не знав, у що із цього вірити, але сприйняв той факт, що брат може не становити для мене загрози. Хоча, звісно, підозрював, що він міг привезти загрозу із собою. Утім наразі нічогісінько не розумів. Принаймні наступний мій крок був простий. Якщо він сказав правду й те, що було в кузові, пояснить, де він був минулої ночі, то невдовзі я зможу витягнути його із сушарні. Провівши там пів години, я ще більше впевнився, що брата звідти треба рятувати. А тоді ми разом розберемося з рештою.

Я подався за Софією, складаючи картку для бінго вдвоє, щоб захвати її глибше в кишеню куртки. Навряд чи Евонна відреагує так само доброзичливо, якщо наступного разу я згублю цей папірець десь біля неї. Згорнувши картку навпіл, я раптом помітив на ній ще один напис, зроблений свіжим чорнилом. В одній з клітинок Майкл закреслив слово й виправив його на інше. Моя редакторка буде задоволена, дізнавшись, що Майкл подбав про пунктуацію. Тепер там було написано: «Ернест щось псує залагоджує».

РОЗДІЛ 21

Від Майклового виправлення на картці мене охопило відчуття братерської ніжності, яке переповнює й тепер, коли про це пишу. Поки я на цій хвилі, сподіваюся, ви дозволите мені взяти перерву й розповісти трохи про минуле нашої матері. Якщо чесно, хотів зробити це раніше, але боявся надто відтягувати зустріч із Майклом у сушарні. Ще один ліричний відступ — і ви могли б кинути цією книжкою об стіну. Проте я б вас не звинувачував.

Щоб розповісти те, що я хочу, змушений буду описувати події, яких не бачив, з позиції інших людей, тому в моїй історії неминуче будуть прогалини, які я заповнив сам. Але подаватиму вам це як факти. Хоча й доведеться домальовувати в уяві кольори курток чи вигадувати дріб'язкові розмови про погоду (власне, я пам'ятаю, яка тоді була погода, тож тут мені не треба нічого домислювати: то був спекотний літній день), я подумав, що на цей компроміс варто зважитися. Просто моя особиста версія подій була б не такою корисною: по-перше, дитячі спогади фрагментарні, а по-друге, того дня я зазнав деяких географічних обмежень. І боюсь, що розповідь про це з моєї точки зору виставить мою матір у незаслужено поганому світлі.

Отож, Той День. Важливий день. Це день чиєїсь смерті. Того дня моя мати вистрелила в людину. Того дня вона отримала шрам над оком. Також того дня вона здобула каннінгемську відзнаку, якщо можна так сказати.

Минули місяці, відколи загинув батько. Але ніщо цього не вказувало.

Моя мама не терпітиме лайна ні від кого. Ні від своїх дітей, ні від усесвіту. Я вже казав, що вимірював батька за порожнечею, яку він по собі залишив. І хоча його втрата досі була найбільшою, ми були надто зайняті, щоб її помічати. Наша мати робила все, аби ми не байдикували: ми ходили на всі можливі гуртки та факультативи, наче збиралися вступати до Гарварду. Будь-яку діру в нашому розпорядку дня одразу чимось затуляли. Якось мене два дні поспіль водили до перукаря.

Мусили займатися спортом (ми були малі, тож тренування передбачали переважно дуркування з якимось спортивним обладнанням), наче якісь вундеркінди. Я плавав. Джеремі грав у теніс. Майкл обміняв спорт на уроки фортепіано (а тепер він єдиний з нас, хто має плечі). При цьому всі ми ходили на тренування одне одного: сиділи на місці судді, малювали на дошці чи бовтали ногами в басейні. Містом пересувалися лише вчотирьох. Так мати вбивала двох зайців: заощаджувала на няньці й не давала нам нудьгувати. Вона намагалася змусити нас почуватися нормальними. Ми не говорили про батька, не думали про те, що життя могло бути інакшим. Ми просто перли вперед. Мало хто з друзів наважувався поткнути до нас носа із запіканкою чи лазаньєю після того, як перші спроби опинилися в котячій мисці. Один мій однокласник, Нейтан, кілька тижнів не ходив до школи, коли його батько помер від раку. Я розповів про це матері, після чого мене записали в бойскауті.

Ви можете сказати, що змушувати дітей ігнорувати травму — це дуже сумнівна тактика, але якимось чином вона спрацювала. Підозрюю, що з таким шаленим темпом нашої матері було затишно. Уранці вона садила нас рядком в однаковісінькі автомобільні крісла для дітей, гідні діснеївського ситкому, відвозила до школи, ішла на роботу, тоді забирала нас, знову садила в крісла й везла на гуртки. Ми ніколи не були вдома. Ми намагалися обігнати свою скорботу.

Міркуючи про ті часи тепер, коли зазнав ще однієї травми в дорослому віці — «Іди чекай у машині», — я бачу й інший бік материних дій. Бо тепер знаю: ще багато місяців після пережитого жаху все, що ти робиш, здається напівреальним. Ти живеш, наче сновиди, отупіло виконуючи буденні обов'язки, але навіть у супермаркет повзеш, ледве тягнучи за собою ноги, наче в густому повітрі задушливої сушарні. Найпростіші дії потребують сили волі, і, щоб зважитися на них, ти витрачаєш стільки енергії, що на саму справу її не залишається. Це коли ти заходиш у кухню й не знаєш, навіщо прийшов. Це коли ти у вівторок везеш нас на плавання замість тенісу. Це коли двічі ведеш дитину в перукарню — не тому, що надто зайнятий і заплутався, а тому, що забув про вчорашній день. Так, нас намагалися чимось зайняти, щоб ми не нудьгували, але наш передбачуваний графік також позбавляв нас тягаря щось вирішувати. Тягаря, який, як ви знаєте, мати весь час носила на своїх плечах.

Того дня все теж відбувалося за графіком. Нудний сніданок. Одрі садить нас у крісла, перевіряє, чи надійно ми пристебнуті, і їде до школи, зупиняючись перед кожним світлофором. Вона навіть устигає приїхати в банк на п'ять хвилин раніше, щоб випити кави й побазікати з менеджером, який того дня вдягнув синій піджак і зелену краватку й хоче поговорити про погоду (я прикрашаю оповідь).

Відтоді моя мама весь час змінювала посади в банківській сфері, але того дня вона ще була касиркою. То були дев'яності, коли кожен банк мав власну армію молодих жінок із хустинками на шії, які сиділи за перегородками з оргскла, замість одного молодика в костюмі з університетським дипломом та «айпадом», який має нахабство просити тебе робити щось самотужки. Як мені тепер відомо, той банк був дуже добрий до матері. Вони заплющили очі на батькову лиху славу: після такого її запросто могли б звільнити, але матері дозволили залишитися на посаді, яку вона обіймала на момент, коли батькова смерть зробила його злочинну діяльність відомою. Вони також поблажливо поставилися до кількох вагомих помилок, яких вона припустилася, поки була сновидою в перші місяці після батькової смерті. Їй навіть запропонували додаткову відпустку, але я дозволю вам здогадатися самотужки, чи прийняла вона ту пропозицію. Мати вийшла на роботу за три дні після татового похорону, і то лише тому, що він припав на п'ятницю.

У десять по дев'ятій, коли мама пристає до роботи, її кличуть у кабінет менеджера до телефону, але вона надто заклопотана, щоб прийняти дзвінок. О пів на десяту телефон дзвонить знову, але цього разу ніхто матір до нього не кличе. Телефон пронизливо дзеленчить — цей звук завжди ріже вухо в тихому банку, а тієї миті й поготів, бо двері в кабінет менеджера стоять прочинені, вхідні двері банку — зачинені, і всі касири тихо сидять на підлозі, схрестивши ноги й тримаючи руки за головами.

У банку двоє чоловіків. Мені не треба вигадувати, у що вони вдягнені, бо я знаю, що це довгі пальта, темні окуляри й капелюхи. Один з них копирсається в касових апаратах, а другий походить туди-сюди перед вишикуваними в ряд працівниками банку, гарикаючи на них і наказуючи сидіти тихо. У руках тримає громіздку шпуківину, схожу на гладкоствольну рушницю, він розмахує нею, тримаючи за

барабан, а не за руків'я. Так можна тримати бейсбольну биту, якою не граєш.

Тривога не лунає. Ніхто не встиг натиснути на кнопку. Містер Молодша Ліга намагається вибити з менеджера доступ до банківських скриньок. Телефон знову дзеленчить, і Касовий Патрач, лаючись, іде в кабінет менеджера та знімає слухавку.

Моя мати не терпітиме лайна ані від своїх хлопців, ані від усесвіту, і вже точно не від якихось дрібних бандюків. Мені спадало на думку, що події, які розгорнулися далі, могли бути її бунтом проти злочину, що відібрав у неї чоловіка, чи проти самої безглуздості крадіжки. Або проти самого факту існування Молодшої Ліги. Може, натискаючи на гачок, за цими темними окулярами вона бачила мого батька й усі нещастя, які він їй по собі залишив. Або ж просто помітила, що Молодша Ліга не вміє тримати рушницю й не встигне перехопити її, щоб вистрілити. Чесно кажучи, я не знаю, що із цього найімовірніше.

Але знаю, що тієї миті вона відчула щось достатньо потужне, щоб наважитися встати. І знаю, що за тридцять секунд вона вже має розбитого носа й тримає рушницю в руках. Молодша Ліга задки сунеться по підлозі, намагаючись опинитися якнайдалі від неї. Тоді моя мати перехоплює зброю зручніше. Це дуже близька відстань для гладкоствольної рушниці — так можна розірвати людину надвоє. Касовий Патрач тримає руки над головою і каже їй охолонути. Тоді вона цілиться Молодшій Лізі в груди й (чесно кажучи, гадки не маю, вагається вона чи ні, але підозрюю, що її ступор минувся та в голові вперше за тривалий час проясніло) тисне на гачок.

Вона цілить йому просто в груди.

Іноді рушничні набої кладуть у такий собі м'який мішечок замість звичної гільзи, яка вибухає окремими дробинами. Такі набої часто використовують для приборкання бунтів, щоб не вбивати, а знерухомити людину. За визначенням, це ще не «травматичні» набої, а просто менш летальні, бо вони можуть, наприклад, зламати ребро чи влетіти в серце; але найчастішою причиною смерті з такої рушниці, яка була в Молодшій Ліги, є, хоч як дивно, помилкове заряджання її справжніми набоями.

Не хвилюйтеся, я не описуватиму, як деякі автори, швидкість кожної дроби́ни в метрах за секунду, модель і технічні характеристики

рушниці, а також відносну вологість і швидкість вітру, які могли б уплинути на траєкторію польоту. Я хочу сказати інше.

Попри те що Молодша Ліга й перелякався, коли мати націлила на нього рушницю, і закримів після того в лікарню із чотирма зламаними ребрами, вона його не вбила.

Я думав і про те, що моя мати не могла знати, чи рушниця заряджена «менш летальними» набоями, коли вирішила натиснути на гачок, але зараз не про це. Зараз я хочу сказати, що в неї шрам над правим оком, а те пограбування закінчилося для неї зламаним носом (сподіваюся, лише цим). І хочу сказати, що, поки поліція та парамедики очистили будівлю й напхали ватних кульок мамі в ніздрі, був уже десь полудень, і лише тоді хтось поклав на місце слухавку телефона, після чого він одразу задзеленчав. Я хочу сказати, що пам'ятаю, яка того дня була температура: просто пекельна. Я хочу сказати, що дзвонили зі школи, щоб повідомити матері, що жоден з трьох малих Каннінгемів не з'явився на уроках. Я хочу сказати, що того ранку моя мати, попри напружений графік, приїхала на роботу на п'ять хвилин раніше.

Я хочу сказати, що моя мати стріляла в людину, але не вбила її.

Я хочу сказати, що того дня хтось таки помер.

Той ступор. Те відчуття напівреальності. Ті помилки з неуважності.

Троє хлопців, яких забули доправити в школу, сиділи в машині, пристебнуті до сидінь. Машина стояла на парковці, розташованій на даху, спекотного літнього дня. Я не пам'ятаю, як розбили скло і як обличчя Одрі залила кров, коли вона порізала чоло уламками достатньо глибоко, щоб залишився шрам. Перше, що пригадую точно, — це лікарня, а решту мені розповіли згодом. Я до сьогодні прокидаюся від нічних жахів і хапаю ротом повітря. Але, якщо чесно, майже нічого з того дня не пам'ятаю. Він повний темних плям.

Я знаю тільки, що сидів біля Джеремі, коли він помер.

Від: <ВИДАЛЕНО>

Кому: ECunninghamWrites221@gmail.com

Тема: Світлини для УВМРКУ

Привіт, Ернесте!

Рада, що ти написав. Боюся, щоб помістити світлини посеред книжки, потрібно буде робити вклейку з глянцевого паперу (та ще й кольорову), а для цього доведеться кардинально змінювати виробничий процес. Це досить дорого, і ми не вкладемося в бюджет. Я певна, ти зможеш досягти того самого результату, додавши якісь гарні описи. Мені дуже шкода, але я справді не можу збільшити бюджет.

Як у тебе справи, до речі? Чи вдасться зробити манеру викладу не такою буденною?

Я, звісно, розумію, що ти це так бачиш, але йдеться про смерті, і через твої дотепи читачам може здатися, що тобі байдуже. А в мене є хороші новини: ми вирішили прибрати дірки від куль на обкладинці. Я згодна з тобою, що це було трохи занадто. Якщо треба щось вичитати, тільки скажи.

З найкращими побажаннями,

<ВИДАЛЕНО>

P.S. Щодо твого запитання: так, ми можемо перераховувати частину роялті родині Люсі Сандерс. Надішли реквізити, і я все організую.

МІЙ ВІТЧИМ

РОЗДІЛ 22

Я наздогнав Софію вже у фое, біля виходу.

— Хтось вештався біля сарайчика, — сказала вона.

Відтак штовхнула подвійні двері, і на нас шугонула хуртовина, сиплючи кригою мені на черевики. Я завагався на мить, але Софія виштовхала мене за поріг. Надворі нікого не було. Навіть чоловіки під навісом покинули свої пости й відступили, вирішивши, що краще бути висвареними, але в теплі, аніж шляхетними на холоді. Вітер бив мені у вуха; здавалося, що хтось шелестить целофаном просто над головою.

Софії доводилося кричати, щоб я її чув: — Я бачила тінь. — Вона завагалась. — З вікна в барі.

— То й що? — гукнув я у відповідь.

Вітер підхоплював мої слова й заштовхував їх назад у горлянку, тож це було все, на що я спромігся. Це була одна з тих хуртовин, коли доводиться ковтати сніг, щоб хоч якось дихати.

— Хіба поганці не люблять тинятися біля місць злочину?

Вона мала рацію, але в мого боягузтва низький температурний поріг. Я хотів запропонувати зачекати певний час або — ще краще — покликати Кроуфорда, утім, перш ніж розтулив рота, Софія заховала чоло за згином ліктя й кинулась у негоду.

Я рвонув за нею, злякавшись, що загублю її в завірюсі, якщо відстану. Відчуття напрямку зникло майже відразу, і я навіть не був певен, що під ногами є земля. Я не мав жодного уявлення, куди ми йдемо: вгору чи вниз по схилу. Може, ми взагалі вже вийшли на замерзле озеро й от-от провалимося під кригу. Я десь читав, що в крижаній воді людині враз судомить легені. Якщо вода достатньо холодна, це впливає навіть на кров. Так можна одразу відключитися. Усі знають, що провалитися під кригу дуже небезпечно, бо під водою неможливо знову знайти отвір, у який ти шубовснув, а всі ці сцени з нещасними, які стукають кулаками об кригу під водою, — то фантастичне кліше. Крижана вода одразу виводить людину з ладу. Яке ж бо це, мабуть, розчарування —

провалитися під кригу й не мати змоги драматично стукати кулаками об лід. Сподіваюсь, коли я помиратиму, у мене принаймні буде змога чинити опір.

Зненацька я усвідомив, що загубив Софію. Роззирнувся довкола, але не побачив нічого, крім нескінченної мерехтливої сірості. Вітер завивав у вухах так оглушливо, що це майже походило на вереск чи ревіння бензопили. Очі щипало, тож я надійніше затулив їх згином ліктя, намагаючись не дивитися вгору без потреби. Ступив кілька кроків уперед, ледве пересуваючи ногами в снігу. Із сірості зненацька виринули громіздкі темні тіні. «Ведмеді», — подумав я, але це було смішно, адже ми в Австралії. За мить зрозумів, що це автомобілі. Я був на парковці. Добре. Значить, я ішов у правильному напрямку.

Вітер був такий сильний, що автівки гойдалися й поскрипували ресорами. У «вольво» Евонни чорніло розбите вікно, і на заднє сидіння вже намело снігу. Пощастило, що це не автівка Марсело, бо тоді сніг зіпсував би шкіряні сидіння й суперсучасну електроніку. У мене виникла ідея, але я залишив її на майбутнє.

Мені здалося, що зі свого місця я бачив невиразну тінь сарайчика трохи вище схилом. Жодна автівка не могла стояти так далеко, ведмедів тут не було, і тінь не мала трикутного склепіння, як у шале. Я вирішив орієнтуватися на неї. Ступив крок у тому напрямку, а тоді, праворуч від себе, зненацька побачив Майклову вантажівку. Я був певен, що це вона, навіть попри завірюху, бо більше нічого аж такого великого на парковці не було. Боки її громіздкого кузова спрацьовували як вітрила, і нещасна вантажівка незграбно розгойдувалася на маленьких колесах, наче будь-якої миті могла перевернутися. Шкірою я відчув легенький тиск ключів у кишені. До дідька сарай. Я посунув до вантажівки.

Хтось схопив мене за лікоть. Софія. Вона наблизилася губами до мого вуха, і я відчув, як на шию впало кілька краплинок слини.

— Не туди, Ерне.

Тоді вона потягнула мене вгору по схилу. Кучугури намело вже чималенькі (бувайте, сліди на місці злочину!), і з кожним кроком моя нога вгрузала по гомілку. Коли ми нарешті дісталися до темної прямокутної тіні, я побачив, що на даху вже утворилася ціла снігова шапка. Ми підійшли до сарайчика збоку, хоча біля входу було б краще ховатися від вітру. Насилу здолали останні кілька кроків і притулилися

спиною до жерстяного боку будівлі. Сарай розрізав завірюху на два потоки, які знову змикалися просто перед нами, наче ми ховалися за валуном у річці. Тут завивання хуртовини перетворилося на примарний стогін. Я полегшено набрав повні груди повітря, яке більше не треба було втягувати із зусиллям, і струсив дюймову снігову шубу з плечей. Рукавиць не було, тож я сунув руки в кишені, стискаючи й розтискаючи кулаки, щоб трохи зігрітися. Наді мною з даху звисали довгопалі бурульки. Колись я бачив фільм жахів, у якому людину пронизало бурулькою, і хоча знав, що це неможливо, усе одно мимохіть втиснувся спиною в стіну.

Софія визирнула з-за рогу будівлі й одразу сховалася. Вона штурхнула мене під ребра, показуючи підборіддям у тому напрямку. «Дивись». Двері сарайчика були прочинені. Навісний замок Кроуфорда валявся в снігу. Його не зрізали: ручки дверей, до яких він кріпився, було вирвано разом з болтами.

— Треба повернутися по Кроуфорда, — сказав я.

— Тоді біжи ти. — Софія намірилася йти до дверей.

Я загородив їй шлях випростаною рукою та притиснув сестру до стіни.

— Припини!

— Я хочу ще раз глянути на тіло, гаразд? Кращої нагоди не буде. Кроуфорд нікого з нас туди більше не пустить. І я не вірю, що він упорається з усім сам. Він може гратися в детектива скільки йому заманеться, але якщо це... — Вона розвела руками, наче зображала повітряну кульку, яка вибухає. — ...щось *серйозніше*, то всі ми можемо бути мертвими ще до світанку. Треба озброїтися знанням. Ми поряд, і двері відчинені. Я думаю, вбивця був тут і давно пішов.

— А якщо ні?

— Що ж, саме тому я взяла тебе із собою. Для захисту.

— Невдалий вибір.

— Гаразд, як тобі таке: ми зазирнемо і, якщо побачимо когось усередині, одразу забарикадуємо двері. Це єдиний вихід. Спіймаємо вбивцю, а тоді покличемо решту. Кумекаєш?

У мене було багато запитань до її плану. Як ми зачинимо двері, якщо ручки зірвано? Чим забарикадуємо двері так, щоб мати змогу повернутися в готель? А що, як ця людина буде озброєна? «Кумекати» — це взагалі літературне слово?

Але я знав, що вибору немає. Якщо повернуся в готель по підмогу, Софія не чекатиме. Та це й безпечніше — триматися разом. Проте була ще одна підстава: хоч я й сподівався, що вміст Майклової вантажівки допоможе обілити його ім'я («Ернест щось залагоджує»), огляд тіла також міг у цьому допомогти. І так, я знаю, що дуже дратує, коли люди роблять дурниці із цієї причини — саме через це, до речі, бурульковий кебаб не дожив до фіналу в тому фільмі, — але мені було трішечки цікаво.

Ми обійшли будівлю, скрадаючись уздовж стіни й притискаючись до неї спинами, щоб бути непомітними та не стати жертвами бурульок. Софія встромила носа в прочинені двері й одразу відсахнулася, наче її вкусила змія.

Вона глянула на мене нажаханими очима, прошепотівши ледь чуто: — Там хтось є.

Я показав на двері, удаючи, що зачиняю їх. Софія заперечно похитала головою, показала на мої очі та на щілину у дверях, а тоді прошмигнула мені за спину, щоб мені було зручніше зазирнути. Штурхнула мене в плече. Я розумів, що вона хоче сказати: «Ти маєш це побачити». Я витріщився на неї, намагаючись укласти у свій вираз обличчя увесь біль від її зради: «Ми про таке не домовлялися». Софія знову штурхнула мене.

Я набрав повні груди повітря, відмовився від ідеї кинути ще один убивчий погляд на Софію і зазирнув у двері.

Зелені Черевики лежав там, де ми його залишили, розкинувши руки-ноги, що не поміщалися на тісному стосі палет, і подавшись грудною кліткою вгору. Поза парашутиста, тільки перевернута горілиць. Усе було так само, окрім того, що тепер над ним хтось висився. Я одразу впізнав цю людину, попри те що вона стояла до мене спиною. Вона схилилася над тілом, вочевидь надто зосереджена на ньому, тож поки що не помітила нас із Софією. Тут мені варто було б відійти, зачинити двері й покликати поліцейського, як ми домовлялися. Але я цього не зробив. Здавалось, якась невидима сила тягне мене в сарай. Я ледь відчував, що Софія смикає мене за рукав. Вітер підхопив і відніс геть її застережливе сичання.

Будівля стугоніла під натиском снігу так, що мені вдалося ввійти непоміченим. У сарайчику було морозно — холод сочився всередину крізь жерстяні стіни й бетонну підлогу. З рота вихоплювалися клубки

пари. Я прокашлявся. Людина біля палет блискавично випросталася, відійшла від тіла й здійняла руки вгору. Спіймана на гарячому.

— Дуже приємно, — сказав я.

Наш таємний код.

РОЗДІЛ 23

Я так часто кажу Ерін, бо ми домовилися про це невдовзі по весіллю: якщо вона сердитиметься на мене, то на запитання: «Як там у вас з Ернестом?» зможе відповідати чесно: «Ну, як він завжди каже: “Дуже приємно”».

Плечі Ерін опустилися, а руки впали вздовж тулуба.

— Ох, дякувати Богу, — зітхнула вона полегшено, розпливаючись у такій широкій усмішці, якої я не бачив у неї дуже давно.

Вона ступила крок до мене, але зупинилася, коли почула сталь у моєму голосі.

— Що ти тут робиш, Ерін?

— Ти вже говорив з Майклом? — у її голосі вчувалася суміш спантеличення та настороженості. Її тон мене здивував: наче це все було нормально і та дивна розмова з братом мала все для мене прояснити. — Він розповів тобі про Алана?

— Він розповів мені про Алана.

— Гаразд. Тоді... — Ерін знову вичікувально замовкла, наче щойно заповнила всі прогалини. Зрозумівши, що я мовчатиму, якщо не спитає прямо, вона голосом лагідної вчительки промовила: — І що ти про це думаєш?

— Я не знаю, у що мені вірити.

Немає сенсу брехати Ерін: вона завжди перевершувала мене в цьому мистецтві. Знаю, знаю, це надто гостра ремарка, щоб кидати її в книжці, де Ерін не зможе себе захистити, але це *правда*. Між іншим, це вона затіяла інтрижку, а не я.

— Ми стоїмо біля мертвого чоловіка, — сказала вона сухо.

— Уяви собі, я помітив.

— Це не просто нещасний випадок, Ерне. Власниця готелю хоче, щоб усі так думали, аби не було паніки. Але ми з тобою *знаємо*, що це проблема Каннінгемів. Її привезли сюди Каннінгемми.

Вона не сказала цього, але наступне речення зависло в повітрі: «Це зробили Каннінгемми».

Я вирішив трохи поступитися.

— Скажімо, я вірю Майклові. Тоді Алан — чоловік, який убив нашого батька, — уже мертвий. У цій історії стоїть крапка. Хіба ні?

— «Скажімо»?

— Я вірю, що він у цьому не сумнівається. Це все, що я можу зараз констатувати.

Від спогаду про білу галявину спиною поповзли мурашки. Можливо, саме через це мені було так важко прийняти Майклові слова: Алан може здаватися покидьком на папері, але я був єдиним свідком подій, що сталися того ранку, і я не хотів, щоб його смерть, його *вбивство*, було виправданим — хай ким він був і хай що накоїв.

— Усе дуже просто. Алан убив вашого батька, щоб прикрити свій зад, це правда, але він убив його заради *чогось*. — Ерін поклацала язиком, міркуючи. — А тоді він спробував продати це Майклові, і ось ми тут.

— Майкл казав. Але чому він так довго чекав?

— Може, тому, що Аланова кар'єра розвалилася. Може, то був відчайдушний крок. Я знаю лише те, що за цю річ убивали багато років тому, і вона досі варта крові. — Вона показала великим пальцем на Зелені Черевики. — Нагадати тобі ще раз, що поряд із нами лежить труп?

— Гаразд, гаразд. Що це за інформація? Що Майкл купив у Алана?

— Я не знаю, — завагалась Ерін. — Він мені не розповідав. Сказав лише, що це небезпечно.

Дев'яте правило написання детективного роману потребує, щоб я не приховував жодного свого міркування, тож скажу: у мене склалося враження, що вона говорить правду, проте не всю.

— Але? — спробував я.

— Ми дещо викопали.

Я подумав про Майклові брудні руки в'язня. Коли я тиснув йому руку біля гостьового будинку, під нігтями в нього був бруд. Та загалом вигляд він мав охайний: чисто поголений, пофарбоване волосся. Чому він не почистив нігті?

— Воно в тій вантажівці?

Ерін кивнула.

— Гаразд. То що це? — Тепер, ставлячи прості запитання, я відчув, що починаю щось розуміти. — Якісь великі гроші, варті цього безладу? Улов з якоїсь крадіжки Шабель? Дорогоцінності? Наркотики?

— Мені теж це спало на думку. Але я не бачила.

Я засміявся. Із замерзлими голосовими зв'язками це прозвучало, наче крехтання.

— То це все через якусь мапу скарбів?

— Дарма ти смієшся. — Ерін схрестила руки на грудях. — Я довіряю йому.

Слово «довіряю» забриніло подвійним значенням, наче вона мала на увазі більше, ніж сказала.

— Це часом не тому, що...

— Не треба, Ерне. Річ не в цьому.

Річ була не в цьому і в цьому водночас. Я ніколи ще не говорив про це з Ерін, навіть у психолога. Щойно я починав гніватися через це, мене зупиняли сором і смуток. Але якби я поговорив з нею, ми могли б усе владнати; ми могли б сісти й вислухати одне одного. З'ясувати, що кожен з нас мав на увазі під словом «сім'я», обговорити те, що з нами зробили результати аналізів фертильності, які я розпечатав за сніданком. Що вони зробили із сім'єю, яку ми намагалися створити.

Ми дуже довго чекали на ті результати. Мені здавалося, що трохи дивно розсилати настільки важливі новини поштою, але, мабуть, для репродуктолога вони були чимось буденним, не вартим телефонного дзвінка. Лист ішов дуже довго, Ерін час від часу приходила до мене, нервово заламуючи пальці, та повідомляла погані новини: першого листа помилково надіслали за хибною адресою, а потім їй довелося телефонувати в клініку, бо друга спроба безнадійно розмокла під дощем. Ерін сприймала це дуже важко. Щоранку вона першою вибігала до поштової скриньки, повертаючись у будинок з рекламними листівками з піцерій та ріелторських агентств і хитаючи головою: дні минали, а новин не було.

Власне, у мене досі є той лист. Він пом'ятий, бо рука судомно стиснулася, коли я прочитав свої результати, шукаючи в них якусь помилку. Коли Ерін вийшла на кухню, закладаючи за вухо пасмо волосся, я вже розгладив його на столі, біля маснички. Моя правниця була вимащена смердючою слизотою. Я попросив дружину сісти, і той вираз, з яким вона глянула на мене, коли прочитала... Я думаю, тоді ми обоє знали, що це кінець. Ми знали, що спробуємо триматися разом певний час, але вогник згас і кресало зникло. Якби воно в мене було, я скористався б ним, щоб спалити того клятого листа.

Ми протрималися на орбіті одне в одного ще вісімнадцять місяців, бо не хотіли ані йти, ані лишатися разом. Так буває у шлюбі, коли один з вас хоче дитину, а другий не може цього дати.

Так, це мій третій і останній «не нудний» сніданок. Той, у якому фігурує сперма.

— То все по-справжньому? — запитав я.

Ми обоє знали, про що я. Про неї з Майклом.

— Усе по-справжньому. Але я повірила б йому, навіть якби це було не так. Не всім щастить побачити свого батька в новому світлі. Це честь.

Тоді я зрозумів, що, допомагаючи Майклові краще зрозуміти Роберта, вона сподівалася розібратися у власних стосунках з агресивним батьком.

— Ну ж бо, — заблагав я. — Ти надто розумна для цього.

— Завжди дуже приємно, — невесело всміхнулася вона. — Ти вже відмикав вантажівку?

Я похитав головою.

— Він дав мені ключі. Але натомість ми пішли за тобою.

— Він сказав, що це тебе переконає.

Мені вже набридло чути від людей, що вміст тієї вантажівки змінить моє життя. Власне, так і буде — і в плані переконань, і в плані функцій моєї правої руки, — але я все одно волів би, щоб вони припинили так казати.

— Ми ходимо по колу, — сказав я, вирішивши якось зняти напруження. — Спробуймо знайти певний спільний інтерес у цій ситуації.

— Говориш, як доктор Кім.

— Ми витратили всі ті гроші на психолога — хто б міг подумати, що це колись знадобиться. — Я видушив усмішку.

— Тож що це буде? — мляво протягнула вона, імітуючи нашого колишнього психолога. — Що нас об'єднує?

— Ми обоє не віримо, що Майкл винен у... — Я показав на тіло. Усвідомлювати, що ми так спокійно говоримо біля нього, було якось дивно. — І схоже, що ти теж не віриш у «смерть від переохолодження», інакше не вламувалася б сюди. Ти думаєш, що хтось полює на Майкла після того, що ви з ним викопали, а я хочу допомогти йому й залагодити щось бодай один раз у своєму житті. Ось це і є наш спільний інтерес. Ми обоє хочемо розкрити це вбивство. —

І це черговий доказ того, що я не можу називати себе головним героєм цього роману лише тому, що пишу про ті події. Власне, пригадую, як тоді подумав, що серед нас більше людей, які хочуть розкрити вбивство, ніж тих, у кого є мотив його скоїти. — Із цього й почнемо. Якщо знайдемо того, хто це зробив, то разом з'ясуємо, що зі сказаного Майклом є правдою.

— Одне доводить інше, — кивнула Ерін, а тоді звела докупі вказівні пальці й приставила їх собі до підборіддя, насупившись. — Мені здається, сьогоднішній сеанс не минув даремно. Як ти вважаєш?

Усупереч собі я засміявся. Як не крути, а ми кохали одне одного, хай там що сталося потім, і забути про це було не так просто.

— Ти встигла його оглянути, поки ми сюди йшли, — сказав я. — Щось знайшла?

— Ну, я не експерт, але це точно не нормально.

Ерін знову схилилася над тілом, і я підійшов ближче.

Я вперше як слід поглянув на Зелені Черевики, бо, несучи його ногу, не наважувався витріщатися, а після того бачив лише його обличчя на знімку Кроуфорда. Очі чоловіка були заплющені. Тут було так холодно, що в його волоссі виблискували кристалики льоду. Усе обличчя Зелених Черевиків було вкрите кіркою чорної кіптяви, яку я спершу сприйняв за ознаки обмороження, а довкола рота виблискувала смоляниста плівка. Його шию облямовувала яскрава червона рана. Софія вже казала мені про цей поріз — це так Кроуфорд вимастиив рукава, — але зблизька він мав ще страшніший вигляд. Хай там що напнули цьому чоловікові на голову, воно так впилося йому в шию, що розрізало шкіру. Кров у рані також уже замерзла.

Ерін висмикнула мене з роздумів.

— Схоже, його хтось задушив. Я не знаю, що це таке чорне. Якесь отрута?

— Кіптява, — сказав я, повторюючи слова Софії. — Мабуть.

— Від вогню? На снігу?

Я кивнув.

— Розталого снігу ніде не було. І якби він горів, то хіба не качався б по снігу? І в нього мало бути багато опіків. Софія вважає, що це серійний убивця. У новинах його чи її називають Чорним Язиком. Але якщо ти думаєш, що Майкл уплутався в щось кримінальне, як і тато, чи не міг би це бути якийсь найманий головоріз?

— Міг. Це жорстоке вбивство, і я гадаю, що таке роблять, коли хочуть катувати або передати якесь повідомлення. Але чекай... ти кажеш, що це кіптява, але сніг не розтанув. Як убивця підпалив його, не підпалюючи?

— Власне, це старовинний спосіб катування, який використовували перські королі, — сказала Софія з порога. — Що таке? Я мало не задубіла там.

— Катування? — Я повернувся до Ерін, здійнявши брову. — Ось тобі й повідомлення.

— Що вона знає? — Ерін схрестила руки на грудях. — Майкл казав довіряти лише тобі.

— Усе гаразд. Вона знає про гроші.

— Шкода лише, що Ерн уже витратив частину... — Софія кинула на мене підступний погляд. — Тисяч п'ятдесят, так?

Ерін кинула на мене погляд, якого я не зміг розшифрувати: вона або сердилася, що я витрачав Майклові гроші, або їй не сподобалося, що я довіряв свої таємниці Софії. Я зупинився на другому варіанті й подумав, що з боку Ерін не дуже самокритично засуджувати мене за це, провівши ніч із моїм братом.

— Ти дуже багато знаєш про цього серійного вбивцю, — усе ще недовірливо кинула Ерін.

Якщо Софія й сприйняла це як звинувачення, вона цього не виказала.

— Одна з жертв потрапила до лікарні нашої мережі. Гамфріс. Її швидко знайшли, і всі думали, що її ще можна врятувати. Але з легень не було пуття, тож довелося зняти її зі штучної вентиляції. Мені це здалося цікавим, послухала кілька подкастів. Не думала, що мені ця інформація взагалі колись знадобиться. Аж ось воно...

— Гаразд, закриваємо справу. Якщо ти слухала подкасти...

— Дай їй шанс, Ерін. Вона знає більше, ніж ми.

— То шукаємо бандита-історика, який полюбляє середньовічні тортури?

— Щось таке. — Софія присоромлено відвела погляд. — Слухайте, я ж не вигадую. Це називається удушення кіптявою. Ерні, я вже казала тобі, що люди, які помирають під час пожеж у своїх квартирах, не згорають, а задихаються. Частково тому, що вогонь витягує кисень з повітря, тож людині нема чим дихати. Але якщо вдихнути багато диму,

кіптява може осісти в легенях, і це заважає вбирати кисень, навіть якщо він є.

— І стародавня Персія відома своїми квартирними пожежами? — запитав я.

— Дуже смішно. Вони вигадали цей спосіб тортур — збудували навіть спеціальну вежу, понад двадцять метрів заввишки. Вона була повна величезних шестерень, коліс і всіляких шток, а внизу — купа попелу. Вони зачиняли там богохульника — саме за такі речі в ті часи страчували. Отже, якщо просто сидіти в кімнаті з купою попелу, тобі нічого не буде, тож вони запускали механізм, щоб ті шестерні та колеса здіймали попіл і розпорошували його в повітрі. Людина всередині задихалася.

— Люсі казала, що першими жертвами була літня пара з Брісбена? Вона читала про це в інтернеті. Ти хочеш сказати, що їх убили саме так?

— Вона все правильно читала. Але ні, їх убили не зовсім так. Звичайно, навряд чи десь тут є триповерхові вежі для тортур, і схоже, що Зелені Черевики чимось душили. — Софія взяла з полиці неподалік викрутку й відсунула чоловіків комір трохи вниз, щоб було краще видно рану. — Судячи з товстого шару кіптяви на щоках і глибини рани, йому наділи на голову пакет з попелом і затягнули довкола шиї, а потім, після смерті, зняли.

— Сліди на снігу справляють таке враження, наче хтось бігав туди-сюди на невеликій ділянці, — зауважив я.

— Саме так. Нестача кисню досить швидко спричиняє дезорієнтацію — мабуть, він намагався зняти пакет і запанікував. Цілком міг хаотично бігати по колу.

— Якось не дуже середньовічно. — Ерін очевидно зрозуміла, що це прозвучало різко, тож вибачливо здійняла руки. — Вибач, це не сарказм — мені справді цікаво. Просто я думаю, що будь-хто може задушити людину, просто надівши їй на голову пакет. Навіщо мучитися з попелом?

— Я згодна. Думаю, що вбивця дуже квапився. Може, не встигав до світанку. Може, хтось із гостей зруйнував його плани. Але з тією парою з Брісбена вбивця бавився довго. Знову ж таки, вежі там не було, але була її сучасна версія. Їх зачинили в машині, яка стояла в гаражі, і прив'язали руки до керма пластиковими стяжками. На даху

були вм'ятини, наче там хтось стояв, а на підлозі валялася садова повітродувка. Схоже, вбивця засипав попіл через люк на даху та встромив туди повітродувку, щоб це все розколошматити. Так само було з жінкою, яка потрапила в нашу реанімацію. Її прив'язали пластиковими стяжками в замкненому туалеті, заклеїли вікна та вентиляцію і лишили невеличку щілину, щоб устроїти туди повітродувку. Саме так убивця діє зазвичай. Повільно. Але це все лише припущення, звісно.

— 3 подкастів. — Ерін здійняла брови.

— 3 подкастів.

— Це наче тонути без води, — сказав я. Я нікому не побажав би своїх снів про удушення, хоча більшість часу, який провів у материній зачиненій машині, я був непритомний. Я читав про плавців, які тонуть за кілька дюймів від поверхні, упевнені, що от-от зможуть виринути, от-от, ще трішечки. Я не уявляю, як це — всотувати повітря, якого довкола тебе повно, але не отримувати ані крихти кисню. — Ти гадаєш, що це той самий убивця, з тим самим обладнанням, так? Тебе не лише попіл наштовхнув на цю думку. Ти гадаєш, що ця рана в нього на шиї — від пластикової стяжки?

— Так. Краї рани надто чіткі для мотузки, а якби це було щось на кшталт волосіні, то рана була б глибшою. Тож я думаю, що це пластик. Але гляньте-но сюди...

Вона показала на трохи розтулений рот трупа, вийняла свій телефон (заряд батареї: 85 %) і посвітила туди ліхтариком. Нескладно було зрозуміти, чому вбивцю прозвали Чорним Язиком: рот загиблого зсередини був укритий вугіллям, від чого язик походив на чорного слимака, що ховався за сірими зубами.

— Це більше про людське око, аніж з якоюсь практичною метою. Він би задихнувся і в порожньому пакеті. Попіл тільки для того, щоб залишити слід.

— Навіщо йому це робити? — запитала Ерін.

— У відділенні невідкладної допомоги я набачилася різного, тож маю кілька припущень. Гадаю, ти знаєш, про що я думаю, Ерне. Ти ж бо пишеш про такі штуки. Який основний принцип *modus operandi* 14 вбивці-психопата?

— Що ж, — протягнув я. — Вважають, що психопат *повинен* робити все певним чином. Що спосіб убивства — важлива його складова, бо

це щось означає. Та якщо це й справді аж так йому потрібно, то я не думаю, що він убивав би, знаючи, що не зможе виконати всі свої «пунктики». Хоча, може, його урвали вже в процесі. Але я вважаю, що таке вбивство для нього чи неї було б не вартим зусиль. До того ж я ніде поблизу не бачив вогнища. Таке помітили б. Тож не знаю, як це все нам допомагає.

— Не обов'язково палити вогнище — йому просто потрібен попіл і якийсь спосіб розпорошити його в повітрі. Та й узагалі, попіл можна купувати цілими мішками в крамницях для садівників. Коротше, я думаю, що вбивця приніс його із собою. Він був готовий. Тож моя друга теорія, мабуть, імовірніша.

У мене щось обірвалося в животі від усвідомлення того, що вона збирається сказати і як це вписується в історію Ерін і Майкла, але нашу увагу відвернув скрегіт металу, коли Кроуфорд прочинив двері. У нього було багряне спітніле обличчя, і він відчайдушно хапав ротом повітря. В одній руці офіцер тримав відірвану ручку дверей, з якої досі звисав замок, а в другій стискав важкий поліцейський ліхтарик. Він окинув нас трьох поглядом. Кілька разів розтулив і стулив рота, наче примірявся до різних слів, але зрештою, щоб передати свій гнів, не обрав нічого кращого, ніж: — Геть!

Ми попленталися надвір, наче школярі, винувато потупивши очі й бурмочучи: — Пробачте, офіцере.

Відколи ми зайшли в сарай, хуртовина вже трохи вщухла, і я знову міг бачити гостьовий будинок. Тепер, під шапкою свіжого снігу, він ще більше скидався на одну з тих солодких хатинок, які печуть на Різдво.

РОЗДІЛ 24

Кроуфорд буркітливо йшов назирці, заганняючи нас у готель. Моя редакторка зауважить, що «ходити буркітливо» не можна, але за нею явно ніколи не йшов офіцер Кроуфорд, сопучи на кожному кроці, тож залишу це так. Я передав ключі Ерін, яка кивнула у відповідь, і ми намірилися повернути в бік паркувального майданчика.

Ерін повернулася до Софії, шепочучи, щоб не почув Кроуфорд: — То що це за друга теорія?

— Чорний Язик повідомляє про свою присутність. Хоче, щоб ми знали, що він тут.

Ззаду кузов вантажівки зачинявся металевою ролетою, яка відсувалася вгору. На задньому бампері стояла порожня паперова склянка з-під кави. Ключ легко повернувся в замку, і я приготувався підняти ролету. Це відчувалося як визначний момент, тож я зупинився й озирнувся на трійцю, яка стояла в мене за спиною. Ерін нервово заламувала руки, очевидно міркуючи про те, чи вистачить умісту кузова, щоб мене переконати, і чекаючи, що я заповню прогалини в історії Майкла. Софія зловтішно закопилила губи, смакуючи викриття Майклових таємниць. Кроуфорд мав нетерплячий вигляд. Він зібрав до купи всю свою суворість, наказавши нам повертатися в готель, та я не думав, що він насправді спробує зупинити нас. І мав рацію: зрозумівши, що його ніхто не слухає, він просто пішов за нами, аби переконатися, що ми не накоїмо нових дурниць. А як почувався я, спитаєте? Я готувався до розчарування. Як уже сказав Майклові, вразити мене може хіба що космічний корабель.

Я підняв ролету на кілька дюймів. Перше, що помітив: ми не вибухнули. (Я знаю, це скидається на божевілля, але мозок продукував такі сценарії, що замінована вантажівка була одним з найнудніших припущень.) Я так повільно відчиняв кузов не заради інтриги — просто ролета замерзла. Я щосили штовхнув її вгору, але відтулив лише невеличку смугу чорноти всередині. Холодний метал обпікав голі руки. Я зібрався на силах для ще одного поштовху, коли на плече лягла чиясь рука.

— Може, це лише для тебе, — сказала Ерін. — Принаймні поки що.

Ерін вочевидь хоча б *щось* знала про те, що було всередині. Зрештою, вона допомагала Майклові це викопати. Вона думала, що це гроші чи бодай щось цінне, але якщо це так, чому знадобилася ціла вантажівка? Невже там така велика сума? «Майкл казав довіряти лише тобі». Мені він сказав те саме: що я був єдиний, кому він довіряє, бо свідчив проти нього. Він дозволив посадити себе в ту гнилу шухляду для шкарпеток, просто щоб потай віддати мені ключі. Кроуфорда й Софії тут бути не повинно. Ерін мала рацію.

— Мені потрібна хвилина. Хочу сам глянути, що це, — гукнув я, перекикуючи вітер, щоб мене почули інші. — Це... може бути небезпечно.

Я знав, що це паскудне виправдання. Софія закотила очі. Можливо, її дратувало, що я їй не довіряю. Або вона вважала, що кожного разу,

коли я стаю на бік Ерін і Майкла, її шанси отримати п'ятдесят тисяч доларів зменшуються. Мені також спало на думку, що вона не випадково вибрала саме ту мить, щоб зайти в сарайчик: сестра урвала нас саме тоді, коли ми з Ерін дійшли хоч якоїсь згоди й вирішили співпрацювати. Я очікував певного опору від Кроуфорда з багатьох причин: порушення процедури збирання доказів, відсутність свідків, бажання створити видимість розслідування, — але, схоже, він остаточно втомився поводитися як поліцейський. Ерін завела їх обох за вантажівку, а я ще двічі штовхнув ролету, скрегогучучи замерзлим металом, і відчинив кузов.

Повітря досі мерехтіло від снігу, а небо над головою досі було сірим, тож, навіть відчинивши машину, я бачив усередині тільки темряву. Спершу міг розгледіти лише звичні мотузки й ремені для перевезення меблів, прикріплені до бічних стінок. А потім, у глибині кузова, помітив дивну тінь. Це було схоже на...

Але я не був певен. Треба було підійти ближче. Я заліз у кузов і підійшов до тіні ближче. Вантажівка з кожним кроком поскрипувала й легенько розгойдувалася в мене під ногами. Тут не було чим дихати, а в повітрі витав дивний запах свіжої землі. «Ми дещо викопали».

Нарешті очі пристосувалися до напівтемряви. Думаючи про те, що може бути в цій вантажівці такого, що виправдало б Майкла і забезпечило б йому алібі, я перебрав усі можливі варіанти, але такого мені на думку не спало. Кілька секунд я простояв, приголомшений, поки не почув гепання в стінку кузова.

Знадвору пролунав приглушений голос Софії: — Ну, то що там?

Я підійшов до входу й зачинив ролету, запечатуючи себе в цілковиті й темряві. Ерін мала рацію. То було для мене, лише для мене.

Труна була все ще брудна й помережана чорними патьоками: це пояснювало запах свіжорозритої землі. Я оглянув домовину, підсвічуючи собі ліхтариком на телефоні (заряд: 37 %). На вигляд дорога: міцне дерево — може, дуб, — ретельно полаковане, завдяки чому вона досить непогано збереглася. Різьблені хромовані ручки з обох боків. Труна не мала вигляду нової, але й не здавалася сторічною. Мені важко було сказати, скільки їй років. Гадаю, Люсі була б задоволена, якби дізналася, що тієї ночі Ерін і Майкл займалися чимось аж таким неромантичним.

Спершу я подумав, що це могла бути труна Голтона, позаяк не знав, кого ще мій брат захотів би викопувати. До того ж у цьому крилася б певна іронія, бо саме Майкл спочатку намагався поховати Алана. Але ця річ явно була зроблена для урочистого похорону у відкритій труні — для людини, яку любили й поважали. Судячи з того, що Алан заборгував половині населення Майклової в'язниці, я не думаю, що хтось став би брязкати гаманцем, щоб подарувати йому таке пишне місце останнього спочинку.

Я обережно провів кінчиками пальців по дереву, обходячи домовину та знову розхитуючи скрипучу вантажівку. Я помітив, що цвяхи по краю труни хтось витягнув, тож кришку напевне відкривали. Мені спало на думку, що це могла бути зовсім не труна, а радше скриня для зберігання чогось, замаскована під домовину, і, можливо, Майкл уже взяв з неї те, що йому було потрібно. Люди ж іноді ховають різні речі в трунах, чи не так? Але якщо все було саме так і він уже забрав звідти все, то чому хотів показати мені? А якщо там *справді* тіло, то як я маю впізнати його чи її? Труна достоту довго пролежала в землі, і купа кісток навряд чи про щось мені скаже. Від цих думок мене відвернуло дивне відчуття під пальцями: якась борозна на гладенькому лакованому дереві. Якась позначка. Я посвітив туди телефоном (заряд батареї: 36 %).

Символ нескінченності, вирізаний на труні.

Перед очима знову постала урочиста зала, і навіть відкрита домовина з плюшевою оббивкою. Швейцарський ніжик, який шкребе по дереву, навіки прив'язуючи свого власника до загиблого. Кашкети, притиснуті до грудей, білі рукавички й золоті гудзики. Може, кістки всередині я й не зміг би впізнати, але цю труну я *знав*.

Майкл та Ерін викопали напарника Алана Голтона — поліцейського, якого застрелив мій батько.

РОЗДІЛ 25

Я знав, що мушу відкрити домовину. До дідька всі ці історії про скриньку Пандори.

Кришки трун достобіса важкі, а в дорогах вони ще й облямовані свинцем, щоб ти не просочувався крізь деревину, коли потечеш. Стару труну відкривати ще важче, бо завіси ржавіють і псуються під тиском сирої землі. Таке собі трупне залякання неживого предмета. Якби Майкл не відкрив кришку першим, я ніколи не зробив би цього самотужки. Мабуть, Ерін і Майкл затягнули труну у вантажівку, змонтувавши якусь подобу шківів з ременів, що висіли на стінах кузова.

Позаяк був сам, я спробував зрушити кришку, ставши з боку завіс, перехилившись через труну, зачепившись пальцями за край і щосили потягнувши на себе. Собачий холод лише ускладнював роботу: металевий кузов вантажівки, залишеної на засніженій горі, фактично перетворився на морозильну камеру. Я сопів, випускаючи з рота й носа клубки пари. Перші кілька сантиметрів коштували мені нелюдських зусиль, аж раптом, коли здолав опір задубілих завіс, кришка відскочила, і я мало не гепнувся на дупу. Я міг би перевернути труну на себе, але, на щастя, танцювати танго зі скелетом мені не довелося: домовина лише злегка хитнулася в мій бік, але встояла. Вантажівка знову застогнала, наче благала мене припинити гарцювання.

Знову посвітив телефоном (заряд батареї: 31 %) у труну.

Я був готовий до того, що вона не буде порожньою, тож вигляд тіла викликав у мене радше полегшення, аніж шок. Принаймні це був *нормальний* для домовини вміст.

Швиденька наукова довідка: швидкість тління трупа залежить від того, чи була труна щільно закритою і з чого її виготовлено, але зазвичай тридцяти п'яти років достатньо, щоб тіло наполовину муміфікувалося. Цього часу замало, щоб згнили всі м'які тканини, а для того, щоб від тіла лишилися крихкі кістки, потрібно близько століття. Тому в тій домовині був скелет, укритий сірими смужками сухожилків. Тоді я цього не знав — прочитав про це лише тепер, коли зібрався писати цей розділ, — тож не розумів, яких судово-медичних

відкриттів чекає від мене Майкл, демонструючи напівзогнилий труп. Я похитав головою. Це була безглузда ситуація.

Хоча в домовині могло бути ще щось. Майкл не залишив би тут нічого цінного, хоча я пригадав, як він хотів показати мені щось і не знайшов цієї речі в кишені. Але ж якщо це щось настільки маленьке, то навіщо взагалі ховати це в труні? І навіщо Майклові тягнути із собою домовину з тілом усередині, якщо він уже забрав звідти все, що було йому потрібно?

Треба було придивитися уважніше. Світло ліхтарика (заряд батареї: 31 %) упало спершу на рештки людської ступні. Вихоплена з темряви променем світла, вона скидалася на пташку, а довгі тонкі кістки майже склалися в клітку. Далі я оглянув кістки ніг, маслянисті від гнилісних накладань, намагаючись пригадати шкільні уроки біології, щоб зрозуміти, чи все з ними так. Це зовсім не було схоже на макети скелетів. Грудна клітка частково провалилася, від чого здавалося, що ребер значно більше, ніж має бути. Від одягу не лишилося ані клаптика тканини — лише кілька золотих гудзиків на грудях, подекуди досі обіпнутих клаптиками м'язів, схожих на старі, пошарпані вітрила, і пряжка від паска, що лежала в порожній улоговині тазу.

Мушу визнати, що, хоч і дивився на тіло чоловіка, якого мій батько застрелив у шию, я нічого до нього не відчував. Ані крихти провини, ані відрази. Так само я дивився на тіло в снігу: суто з наукової цікавості. А тепер, після Майклових розповідей про те, що мого батька намагалися вбити брудні копи, почуттів до нього було ще менше. Тіло в труні не значило для мене анічогісінько. Я так довго намагався сліпо відгородитися від минулого, не цікавлячись подробицями того випадку, що взагалі нічого не знав про вбитого поліцейського. Навіть імені його не міг пригадати.

Але я впевнений, що в нього була лише одна голова.

Домовина була відкрита на похороні, і тоді в ній точно було лише одне тіло. Мене цікавила не лише *особа* другої людини, а й те, як вона взагалі туди потрапила.

Другий скелет був менший, хоча ступінь розкладання був приблизно такий самий. Череп обтягнутий щільною висохлою шкірою. Голова була повернута обличчям до колись білої шовкової подушки, тож я бачив діру ззаду на черепі з гострими, мов зуби, краями та тріщинами, що облямовували її та підповзали до вух. Я не був певен, удар це чи

постріл, але того явно було достатньо, щоб убити цю загадкову людину. Тепер, придивившись уважніше, я помітив тендітні кісточки — хребці, — які зміїлися в бік іншого скелета. Ребра обох скелетів переплелися, і шкіра струхла, — отже, мені не здалося, що ребер більше, ніж має бути, — вони просто належали іншому тілу.

Я простежив поглядом за хребцями, які вивели мене до таза. У другого трупа були зігнуті в колінах ноги, і ступні (маленькі скелети пташечок) притупилися до таза більшого тіла. Наче ховалися за ним. Нагадувало це ту відому обкладинку «Ролінг стоун» із Йоко Оно та Джоном Ленноном. Може, у мене й була трійка з біології, але навіть я помітив одну незаперечну деталь: то були тоненькі кістки. Вони належали комусь маленькому. Юному.

Майкл привіз цю труну аж сюди, щоб показати мені саме це: тіло дитини, згорнутої клубочком біля трупа поліцейського. Тепер я мав запитати чому. Я заніс ногу, щоб ступити крок до виходу.

Саме тоді вантажівка рушила.

Перший поштовх був незначний, і я лише похитнувся на непевних ногах. У животі щось провалилося — усі мої органи відчайдушно намагалися пристосуватися до нового руху. У кузові досі було хоч в око стрель, і мозку знадобилося кілька секунд, щоб відзвітувати, що я все ще стою на ногах. Я поплентався вперед, хитаючись. До виходу було лише кілька метрів, але я хочу, щоб ви зрозуміли, що всі подальші події відбулися за лічені секунди. Хтось нервово загепав по кузову.

— Ерні, вилазь із цієї клятої машини! — пролунав жіночий голос.

Я не міг зрозуміти, Ерін це чи Софія.

Спробував поквартитись, але втримувати рівновагу було непросто. Я мав дивне відчуття, наче йду під горб, а це означало, що вантажівка їде *вперед*, а я рухаюся проти течії, намагаючись дістатися виходу. Паски, що звисали зі стін, поповзли в бік кабіни. Стукіт не припинявся, але жіночий голос надворі тепер тонував у гуркоті коліс, що дедалі гучнішав. Утім я й так знав, що вона кричить: «Швидше». Мені не треба було цього казати. Вантажівка вочевидь котилася вниз по схилу. А внизу не було нічого, крім... замерзлого озера.

Попереду з'явилася смужка світла: ролета здригнулася й піднялася на пів метра. У просвітку вигулькнула голова Ерін — вона швидко крокувала, щоб не відставати, і хапала ротом повітря.

— Ну ж бо, Ерні. Швидше! Далі крутий схил.

— Що, в біса, відбувається? — крикнув я, змагаючись із похилою, хиткою підлогою кузова.

— Схоже, вона не стояла на ручнику. Ти її розхитав, і вона покотилася. Кроуфорд намагається вдертися в салон, щоб загальмувати. Там на землі якесь коричневе лайно, може, гальмівна рідина... Будь ласка, заощадь нам час і вилазь звідси на випадок, якщо її не вдасться зупинити.

Ерін спробувала вхопитися за нижній край ролети, але не могла тримати її та бігти водночас. Ми говорили лише кілька секунд, але за цей час їй довелося пришвидшити крок, тож тепер вона, мов чапля, цибала в кучугурах. Насправді вантажівка рухалася не так уже й швидко, але наздоганяти її по свіжому снігу було непросто. Дорога мала бути метрів за сто, а від неї ще кілька сотень метрів до озера. Посправжньому крутим схил ставав аж за дорогою, але машина дуже важка, тож дозволяти їй розігнатися не можна було — після цього ми вже її не зупинимо. Я знав, що треба вилазити якнайшвидше.

— Тобі доведеться лягти, — сказала Ерін, протягуючи мені руку. — Тут м'який сніг, тож можна просто викотитися.

Я ледве встиг присісти на одне коліно, коли вантажівка підскочила — цього разу трусонуло дужче, ніж першого. Я впав — зовсім трохи не встиг і не вхопився за руку Ерін, — а тоді спробував спіймати один з ременів, але промазав. Натомість приземлився на дупу й поїхав підлогою вглиб вантажівки, аж поки не гепнувся спиною об стінку з боку кабіни — так, що аж дух з грудей вибило. Схоже, схил уже був доволі крутий, бо тепер рухалося все: паски ляскали по стінах і мені по обличчю, звідкись упала скринька з інструментами, вибухнувши болтами й гайковими ключами, які тепер відскакували від підлоги й билися об задню стінку. Я вчасно встиг схилити голову набік, останньої миті помітивши викрутку, яка летіла гострим кінцем мені в очі. Вона гучно клацнула об метал біля мого вуха.

Тоді я почув протяжний, повільний скрегіт. Шкрябання по підлозі. Труна посунула на мене. Кількасот кілограмів свинцю, дерева, та ще й два скелети всередині. Я спробував відповзти, але сила тяжіння й спантеличення — це вбивче поєднання. Я вже казав вам, що пишу все це однією рукою, і ось чому.

Мій правий зап'ясток вибухнув болем, після чого рука майже одразу заніміла, наче я сів на неї. Я спробував відірвати себе від стіни, але

плече наче щось тягнуло. Моя рука мене не слухалася. Це звучить по-дурному, але мені довелося подивитися туди, аби нарешті зрозуміти, що сталося: труна влетіла мені в передпліччя, притиснувши руку до стіни. Я лише кілька хвилин тому бачив кисть скелета, тож тепер до нудоти чітко уявляв усі ті крихітні кісточки, які, мабуть, щойно розтрощив. Але зламані кістки були найменшою з моїх проблем. Раніше вантажівка просто неквапно котилася схилом, а я безтурботно плентався до виходу. Тепер вона розганялася, а я не міг поворухнутися.

Здоровою рукою потягнув себе за лікоть, але це було безнадійно. Тоді я спробував просунути пальці між домовиною та стінкою, намагаючись хоч трішечки послабити тиск, але труна була надто важка. Коли я висунув пальці, вони були мокрі й вологі. Кров. Я не відчував болю, бо від шоку все моє тіло заніміло, але виявилось, що, тягнучи руку, я здирав із неї шкіру. Пізніше — уже не на горі, після ще трьох смертей і викриття вбивці, — парамедик скаже мені, підхоплюючи вигнутою голкою клапті шкіри на руці, що медичною мовою це називається *авульсією*. Я був радий, що не мав тоді часу замислюватися над цим, бо знепритомнів би від усвідомлення.

Знову зиркнув у бік виходу, щоб оцінити свої шанси на порятунок, однак нічого втішного не побачив. Ерін ще не відстала від вантажівки, попри глибокий сніг, але її обличчя видавало страх. Вона просунула руки всередину кузова, намагаючись зачепитися і якось заскочити всередину, але не втрималась і на кілька секунд зникла. Трохи згодом вона знову вигулькнула в щілині під ролетою, щоб спробувати ще раз.

— Я застряг, — гукнув їй, не певний, чи бачить вона труну, яка розплющила мені руку. Болти й гайки тарабанили по металевій підлозі. — До озера ще далеко?

— Не думаю, що ти хочеш... — Ерін важко дихала; вантажівка їхала не так уже й швидко, але в глибокому снігу бігти за нею було непросто, а тим паче стрибати в кузов, підлога якого була Ерін на рівні пояса. — ...знати відповідь.

Вона могла б узагалі не відповідати. Часу було не те що обмаль — його була від'ємна кількість. Я вперся ногами в труну й спробував штовхати її вбік, одночасно щосили тягнучи руку на себе — здавалося, я от-от висмикну її з плечового суглоба. Але рука не висунулась ані на дюйм.

— Де головна дорога? — запитав я. — З одного боку була висока кучугура... — Мені було важко кричати. — Може, вона зупинить машину.

— Уже позаду, вантажівка просто пробила її, — гукнула Ерін.

Прокляття. Мабуть, це тоді машина підскочила і я впав. Красно дякую.

Спробував уявити, де я тепер. Якщо ми вже перетнули головну дорогу, то от-от мав початися крутий спуск.

— Ерне, — пролунав новий голос. Це була Софія. Розгледіти щось у тонкій смужці світла, коли вантажівка гримотіла по кучугурах, було непросто, але в щілині з'явилося щось схоже на її голову. — Що сталося? У тебе є секунд тридцять, ми не зможемо довго бігти за нею. Вилазь негайно!

— Я поранений. Не можу поворухнутися.

— Чекай. Це тру...

— Допоможи мені залізти всередину, — урвала її Ерін.

— Це безпечно?

— Звісно, ні. Підсади мене.

В очах у мене потемніло. Схоже, дія адреналіну почала слабнути, бо по правій руці розповзався біль, від чого в очах замерехтіли темно-червоні плями. Я намагався зосередитися на Ерін і Софії. Вони були темними, чіткими силуетами в смужі світла. Вони були так невимовно далеко. Тоді в проміжку під ролетою з'явилася третя тінь.

— Ніяк. — Це був уже чоловічий голос. Кроуфорд. — Я розбив вікно, але це надто високо. Замало часу, щоб... Чекайте... — Його наступні слова прозвучали приглушено, але я спромігся їх розчути: — Ви ще його не витягли?

— Він застряг, — сказала Софія.

— Застряг?

— Він поранений.

— Важко?

— Не знаю.

— Достатньо важко, щоб не бути зараз тут, — ривкнула Ерін.

— Ох! Обережно з ногами, — сказав Кроуфорд. Певно, Ерін наступила йому на ногу. Разом вони підняли ролету трохи вище, і смуга світла поширшала.

— Господи, — промовив Кроуфорд. — Боже. Це ж не?..

Саме тоді тривога змінилася справжнісінькою панікою. Тепер вони бігли: мабуть, почався крутий схил. Можливо, світло впало на мене й на мою скалічену руку, і це видовище налякало всіх ще більше. Ерін закричала на Кроуфорда, наказуючи йому підсадити її. Я чув, що Кроуфорд сперечається з нею: надто небезпечно, завеликий ризик. Я знав Ерін: це, певно, лише розгнівало її сильніше, бо вона вловила під маскою шляхетності нотки сексизму.

Я чекав, коли по металевій підлозі гупнуть черевики Кроуфорда. Якийсь із пасків на стінах ляснув мене в обличчя. Я вхопився за нього неушкодженою рукою й щосили потягнув на себе. Хтось погано його закріпив, бо він відірвався від стіни, і пряжка клацнула об підлогу. Цей ремінь був схожий на велетенський пасок безпеки. Я потягнув його на себе й незграбно, однією рукою обв'язав довкола пояса в простий вузол. Петля вийшла трохи вільна, але я сподівався, що цього вистачить.

— Поквапся! Чорт візьми, Ерні, зроби щось!

То була Софія. Тепер вона кричала — пронизливо, відчайдушно. Вона була так близько... Лише тоді я зрозумів, що не чув кроків Кроуфорда. До мене нарешті дійшло, що він сперечався з Ерін не для того, щоб героїчно врятувати мене самотужки. Він просто її зупиняв. Я відволікся від паска й побачив, що три темні постаті в смужці світла швидко зменшуються. А ще помітив, що всі паски на стінах тепер висять вертикально. У мене більше не було відчуття падіння. У животі знову щось обвалилося — вантажівка зупинилася.

Здавалося б, це гарна новина. От тільки я знав, що вантажівка не обігнала Софії, Ерін і Кроуфорда. Це вони зупинилися, бо бігти далі було небезпечно. Час збіг.

А це означало, що я застряг у чотиритонному металевому громадді посеред замерзлого озера.

Не брехатиму вам, що сидів і слухав, як піді мною поскрипує крига, поки на її поверхні розповзаються тонкі тріщини: насправді вже секунд за п'ять вантажівка шубовснула у воду й застрягла, перехилившись градусів на тридцять. Першою занурилася кабіна водія в мене за спиною. Ще один струс: тепер кут збільшився градусів до сорока п'яти. Я знав, що мушу негайно щось вигадати.

Нарешті в мене з'явився якийсь зародок плану. Я розмахнувся й спробував закинути пряжку якнайдалі, але не розрахував, і вона

вдарилась об напівопущену ролету, а тоді знову сповзла підлогою до мене. Наступного разу я спробував не кидати її, а просто штовхнути вперед по підлозі й таки викинув пряжку з вантажівки. Звісно, я не чекав, що вона зачепиться за щось таке, що витримає мою вагу — на поверхні замерзлого озера не могло бути нічого, — але мені хотілося, щоб на поверхні лишилося хоч *щось*. Коли я провалюся під кригу, то найскладнішим буде знову знайти отвір. Якщо не смикати пасок, щоб він залишався на льоду, він принаймні вкаже мені шлях на поверхню. Стінки кузова загрозливо стугоніли під тиском води. Щось десь закрапало, повітря *нашило* холодом. Не певен у цьому, але не виключено, що тоді я вже був під водою. Однією рукою я схопився за хромовану ручку труни, готуючись до неминучого. У мене буде лише один шанс.

Усе сталося швидко. Крига знову затріщала, і зненацька я опинився на спині, а в отворі під ролетою не стало видно нічого, крім неба. Тепер вантажівка стояла вертикально, і саме це було мені потрібно. Замість того щоб штовхати труну, змагаючись із силою тяжіння, як робив раніше, тепер я просто міг потягнути домовину в бік *стелі*. Труна, яку я доти не міг зрушити, тепер стояла на торці. Мені треба було лише нахилити її. Намагаючись не думати про те, що, рухаючи її, товчу власну руку у велетенській ступі, я щосили потягнув за ручку. Нарешті, уперше за сьогодні щось спрацювало.

Труна похилилася.

Перепрошую, мабуть, я не передав належним чином свого ентузіазму.
Труна похилилася!

Вона грюкнула об стелю (яка перетворилася на стіну), ставши наді мною навскоси. Водночас кришка відчинилася і на задню стінку (яка перетворилася на підлогу) посипалися кістки і труха, зате мені нарешті вдалося вивільнити руку (яка перетворилася на млинець). Я відкотився вбік, на випадок якщо домовина стане на місце, і схопився за скалічену руку, відчуючи вологу, яка з неї сочилася, але поки не наважуючись глянути й оцінити шкоду. Я досі не відчував такого болю, як мав би, — може, через холод, а може, через шок.

Я звівся на ноги й задер голову до неба. Пасок, кінець якого викинув з вантажівки, тягнувся нагору й зникав за краєм кузова. Мені здавалося, що я чув крики — мабуть, вигукували моє ім'я. Але не був певен. Я роззирнувся своєю в'язницею. З розтрощеною рукою не було

жодного шансу видертися вгору по підлозі, яка тепер правила за стіну. Пасок не був закріплений, тож я не міг ним скористатися. До того ж вантажівка й далі тонула. Вода ринула в кузов через шпарину в одній зі стін. Може, в інуїтів і є тисяча слів для позначення снігу, але я певен, що не існує слова, яке описало б холоднечу тієї води. Кілька років тому, поки чекав на результати з клініки репродуктивного здоров'я, я прочитав, що температура мошонки, виявляється, впливає на показники спермограми, тож став носити вільні труси й тягати у ванну пакети з льодом. Тоді я, може, навіть зрадив би такій холодній воді. Але не зараз. Від неї німіло тіло. Від неї могло зупинитися серце. Я чомусь згадав, що саме так добувають осетрову ікру: ошелешують рибу, кидаючи в крижану воду, і розрізають живіт.

Невдовзі вже полилося через верх. Спершу струменіло лише з одного кутка, а тоді через край полилися цілі водоспади. Вода, вкрита крижаною піною, уже лизала мені коліна. Я дивився лише вгору, сподіваючись, що пасок лежатиме на льоду нерухомо й не зіслизне у вантажівку. Я ще раз перевірів вузол на поясі. Мій план був простий: дозволити воді підняти себе якнайближче до отвору, а тоді, коли весь кузов наповниться, прослизнути в щілину й виплисти на поверхню. Для цього потрібно буде триматися якнайближче до підлоги, щоб утратити в проміжок, а не застрягнути в протилежному кутку. А ще було б добре не знепритомніти від шоку в крижаній воді. І не затягнути всередину пасок. Та навіть якщо це станеться, я плистиму вгору. Просто вгору. Нічого складного. *Зовсім*. Пасок трохи напнувся, і я відчув легке посмикування на поясі. Здавалося, мене хтось тягне вгору.

Вода вже сягнула мені по груди. Я не чув нічого, крім її ревіння у вухах, і не бачив нічого, крім латки сірого неба, поцяткованої бризками з крижаною піною. Смужка поступово звужувалася. Усе тіло нижче від шиї стиснулося від холоду. Я знову подумав про осетрів. Якщо зупиниться серце, я принаймні не відчую, як потопатиму. Це трохи заспокоювало.

«Вгору, вгору вгору, — наказував собі. А тоді небо зникло. Я набрав повні груди повітря. — Вгору, вгору, вгору».

РОЗДІЛ 26

Я прокинувся голим.

Мозок відчайдушно намагався зрозуміти, де я і що сталося. Може, мене витягли на берег? Відчуття потроху поверталися, і я зрозумів, що мені не холодно, тому я навряд чи надворі. Я був у ліжку. Мене вкрили по шию й ретельно підтикали ковдру, наче дитині, якій наснилось жахіття. Щоправда, дітей аж так міцно не кутають — на мить мені навіть здалося, що я в гамівній сорочці. В очах досі все розпливалося, і я закліпав.

Я був не високо, тож це не моє ліжко на горищі в шале. Мабуть, це готельний номер. Я мало що міг розгледіти в напівтемряві, бо в кімнаті були запнуті штори. Мене це дратувало, бо я хотів знати час, щоб не довелося ставити всі ті стереотипні запитання: «Котра зараз година?» чи «Як давно я у відключці?». У глибині кімнати перемовлялися якісь дві темні постаті — вони ще не помітили, що я отямився. Права рука пульсувала болем. Я відгорнув ковдру, щоб оцінити шкоду, і побачив, що на руці в мене товста кухонна рукавиця у квіточки. Я спробував зняти її та скривився, коли вона зчинила опір. Я встромив під неї палець і відчув якусь липку плівку: схоже, моя здерта шкіра прикипіла до тканини. Я зрісся з клятою кухонною рукавицею.

Хтось поклав руку мені на плече, і я припинив смикати рукавицю.

— Я б цього не робила. — Я підвів очі й побачив Джульєтт, власницю курорту. Вона похитала головою. За спиною в неї стояла Евонна. — Тобі краще цього не бачити.

Евонна дала мені пігулку з якоїсь помаранчевої пляшечки. Я покрутив її в пальцях.

— Оксикодон [15](#). Це знеболювальні. Дуже потужні, — пояснила вона. Цієї інформації мені було досить, тож я кинув пігулку до рота. Евонна замислилася на мить — мабуть, міркувала про те, що наявність у неї цих пігулок псує враження про її здоровий спосіб життя, і додала: — У мене хвора нога.

Я розчарував сам себе, запитавши: — Як давно я у відключці?

Евонна підійшла до вікна й розсунула штори, відтуливши чорне зоряне небо за вікном — таке саме, як було вчора, коли я лягав спати.

Схоже, хуртовина вщухла, але вітер досі лютував, бо скло дрижало в рамі.

— Кілька годин, — сказала Джульєтт.

Я сів у ліжку, закашлявшись, і спробував зберегти гідність, притримуючи ковдру. Евонна подала мені білий готельний халат, чомно затуливши очі рукою. Я раптом усвідомив, що Марсело також тут, він сидів на невеличкому кріслі, мовчки спостерігаючи за нами. Це було дивно: хоч Марсело й не можна було назвати неуважним вітчимом, він ніколи не квоктав над лікарняними ліжками.

Кашель ніяк не вщухав. В очах аж потемніло, і на чорному тлі вибухали снопи іскор. Мабуть, підводиться було зарано. Джульєтт легким жестом поклала мене назад у ліжку. Вона простягнула руку до Евонни, яка похитала головою, тримаючи пляшечку при собі. Джульєтт демонстративно прокашлялась, і я почув, як Евонна переможено зітхнула. Наступним, що я відчув, була пігулка, яку намагалися просунути мені до рота. А тоді все потьмяніло, і я знову поринув під воду.

Ночі в горах приносять із собою якусь незвичайну чорноту. Особливо коли ти на східному схилі, де сонце сідає рано й темніє дуже швидко. Небо, не забруднене міським саявом, невдовзі після заходу сонця перетворюється на опівнічну чорнильну пустку й лишається таким аж до світанку, тож за ним годі визначати час. У такій темряві я прокинувся. Принаймні тепер на мені був готельний халат.

Евонна та Джульєтт уже пішли, але Марсело досі сидів біля вікна, читаючи якусь книжку з бібліотеки у світлі тьмяної лампи. Почувши, що я рухаюсь, він поклав книжку й підсунув до мене крісло. Я знову сів у ліжку, стримуючи кашель. Почувався якось легко, майже невагомо. Мабуть, це пігулки. Я був вдячний Джульєтт за те, що вона витрусила з Евонни подвійну дозу.

— Радий, що з тобою все гаразд, — буркнув Марсело, як часто роблять старші чоловіки, коли треба висловити якусь емоцію: вони намагаються якнайшвидше випльовувати слова, які можна трактувати як прояв турботи. Ніби чхають.

— Житиму, — сказав я, намагаючись не дивитися на руку, щоб вона не похитнула мою впевненість. — Де всі?

— Ти наче знепритомнів... не знаю, чи пам'ятаєш... коли отямився вперше. Це було нещодавно. Евонна й та жінка, власниця курорту,

пішли шукати тобі щось поїсти.

— Як Майкл?

Марсело знизав плечима.

— Сподівався, ти мені скажеш. Кроуфорд мене досі не пускає.

— Я здивований, що ти не ввірвався туди, поки він рятував мене. Увесь цей час сушарню ніхто не охороняв, а зачиняється вона лише на засувку.

— Шкода, що я вчасно не додумався. — Кінчик язика Марсело на мить показався в кутику рта. Мені важко було сказати, чи це щось означає, чи він просто облизував губи. У горах вони тріскаються дуже швидко. Я зненацька зрозумів, що страшенно хочу пити. У горлі дерло, і я кашлянув. Марсело підвівся з крісла й почовгав у ванну. — До того ж нас усіх трохи відволікли ті каскадерські трюки, які ти виробляв на озері, — гукнув він звідти. — Треба було брати з гостей гроші за квитки — думаю, тут усі дивилися на тебе. — Марсело повернувся на своє місце і вручив мені склянку води. — Але твоя правда. То була б чудова нагода зустрітися з Майклом.

Я вижлуктив цілу склянку води, але досі хотів пити. Здавалося б, звідки така спрага в людини, яка щойно мало не потонула? Та принаймні я міг говорити.

— Тож тебе лишили сидіти біля ліжка хворого чи ти просто хочеш бути першою людиною, з якою я поговорю, коли отямлюся?

— Невже так важко повірити, що я хвилююся за тебе? — Марсело засовався в кріслі, а тоді спробував звести все на жарт: — Хоча, звісно, я також хотів поставити тобі кілька запитань.

— Якщо не заперечуєш, я почну.

Ми обидва знали, що я не запитую. Було дуже дивно бачити Марсело Гарсію — цю неприступну фортецю, яка витримала не один суд, — таким поступливим. Він хотів знати, що мені відомо, а це означало, що влада була в моїх руках, попри те що я й був прикутий до ліжка. Насолода від цього усвідомлення навіть трохи притлумила біль у руці, який прокинувся разом зі мною.

Марсело набрав повні груди повітря й видихнув крізь зуби.

— Що тобі розповів Майкл?

— Про Алана.

Він заплющив очі, якусь мить сидів нерухомо, а тоді розплющив. Я добре знав, що означає це повільне кліпання. Так люди заплющують

очі, коли хочуть повернутися в часі на кілька секунд. Щоб не бачити кохану людину в ліжку з іншим. Щоб не чути явної брехні. Не чути явної правди. Із заплющеними очима вони можуть уявити світ, у якому попередні кілька секунд не сталися й усе лишилося таким, як доти. Так заплющують очі за сніданком, коли хочуть забути листа, якого щойно прочитали.

— Тож ти знаєш про Шабель.

— Зовсім трохи. Гадаю, менше, ніж ти, тож хотів би виправити цю ситуацію.

— Це була не зовсім банда — радше колектив. Твоєму батькові взагалі не подобалося таке іменування, але їм треба було якось називатися. Вони переважно промишляли крадіжками з проникненням — такими, що привертали увагу поліції, але не були достатньо серйозними, щоб зробити їх важливою ціллю. Не знаю, чи можна назвати твого батька бандитом, бо він більше плутався під ногами й крав дуже мало. Але потім усе стало... гірше.

Я бачив, що Марсело вивчає мене, намагається зрозуміти, що саме розповів мені Майкл. Вираховував, що можна пропустити, а де можна прикрасити правду. З мене жадливий гравець у покер, але думаю, що мій заляклий вираз обличчя (скалічена рука вимагала уваги, і я міг лише зціпити зуби, силкуючись уважно слухати Марсело) можна було інтерпретувати лише як закріп або осуд.

Марсело повів далі:

— Я натрапив на твого батька і його друзів випадково. Це було ще до того, як подався в корпоративне право — тоді я ще не міг дозволити собі перебирати клієнтами. Я був наполегливим і не просив багато грошей. Примудрився звести кілька звинувачень у грабіжництві на незаконне проникнення. Поступово з'являлися нові клієнти. Думаю, я просто вмів тримати рот на замку, кілька разів допоміг комусь зі зв'язками, і ці зв'язки зіграли мені на руку, надавши розголосу. Я не був адвокатом Шабель і ніколи не порушував закону, але був відомим у певних колах як людина, до якої можна звернутися з певними проблемами. Я не дурень, тож розумів, що роблю, але мені потрібні були гроші. Для Софії.

— Для Софії, — повторив я механічно.

Я згадав, що Майкл у сушарні сказав про тата: «Він порушував закон... аби дбати про нас». Тепер Марсело казав те саме, але я чомусь

йому не вірив. Зрештою, Майкл мав на увазі, що тато не брав багато й не розкошував на ці гроші, але ж цього не можна сказати про Марсело, чи не так?

— Це правда, — здавалося, він виправдовується. Міркуючи про Майклові слова, я мимохіть задивився на «ролекс» Марсело, і він це, схоже, помітив. Він підвів руку й постукав пальцем по годиннику. — Це не якась там витребенька. Власне, твій батько залишив це для Джеремі. Це було в заповіті. Шкода, що ми не змогли його віддати.

Це заскочило мене зненацька. Тільки-но шматочки Майклової історії стали складатися в більш-менш зрозумілу картину, як ця дрібка інформації все зруйнувала, змусивши мене сумніватися в його чесності. Майкл твердо переконував мене в тому, що батько був таким собі Робіном Гудом — шляхетним злодієм. Але якщо він витрачав здобуті нечесним шляхом гроші на такі витребеньки, то, може, ним усе-таки керувала жадоба. І якщо він вписував такі розкішні годинники у заповіт, то міг приховати й інші скарби. Зрештою, саме це передбачала Ерін. Можливо, це й було тим, що Майкл купував у Алана. І саме за це тепер міг убивати хтось інший.

— Ти знаєш, як рекламують «ролекси»? — запитав Марсело.

Це було дивне запитання, і я не мав часу вислуховувати вихвалання Марсело, але пригадав ті пафосні реклами, тож відповів: — Їх рекламують як речі, котрі можна передавати в спадщину з покоління в покоління.

— Саме так. Ми отримали це не відразу після того, як Джеремі... — Марсело прокашлявся, достоту почувуючись незатишно. — Тож це ваше з Майклом. Я просто тимчасово зберігаю.

— Щось не дуже тимчасове вийшло зберігання.

— Ми з матір'ю вирішили, що один з вас отримає годинник після її смерті. Я тут ні до чого. Так написано в її заповіті. Але ти можеш забрати його хоч зараз.

Марсело взявся розстібати ремінець, але я подумав, що це міг бути блеф. Наче пропонуєш другові останній шмат піци й сподіваєшся, що він відмовиться.

Я підвів рукавицю.

— Не думаю, що мені личитиме.

— Він твій, і Майклів теж, коли ви захочете його забрати. Але я хотів сказати, що цю річ створили, щоб передавати її з покоління в

покоління. Я ношу його як нагадування... — Він тужливо зиркнув на годинник. Я не знав, що вітчим узагалі здатен на такі сентименти. — ...що маю дбати про вас. І про вашу матір.

Я приховав пирхання під черговим нападом сухого кашлю. Я бачив перед собою лише багатого чоловіка, який милується своїми скарбами й переконує себе, що вчинив шляхетно, одружившись зі вдовою друга. Мені закортіло вколоти його, указавши на марнославство, навіть більше, ніж хотілося пігулок Евонни (чесно кажучи, про них було дуже важко не думати), але ми відхилилися від теми, і треба було завадити йому уникнути розмови.

— Тож ти допомагав Шаблям? І був батьковим адвокатом, так?

— Так ми познайомилися. Стали спілкуватися, зблизились. Я допомагав йому як міг, але твій батько ступив на хибний шлях, зійти з якого дуже складно. Його не раз ловили на гарячому, і якимось мені не вдалося врятувати його від сорокап'ятиденної неоплачуваної відпустки, якщо ти розумієш, про що я. Здається, тобі тоді було три чи чотири роки. — Я не пригадував, щоб батько зникав на шість тижнів, але це вписувалося в образ чоловіка, якого пам'ятав лише за слідами його присутності. Марсело казав далі: — Ми обидва сприйняли це як знак. Він був готовий почати все із чистого аркуша, та і я наказав собі більше не брати грошей у конвертах, не знаючи, звідки вони. Але все це... Не знаю, як пояснити, але твого батька знову затягнуло. Та цього разу все було інакше. Сталося насильство, і поліції набридло дивитися на це крізь пальці.

— Майкл казав, що вони взялися викрадати людей, бо це було вигідніше, ніж обчищати будинки, — сказав я.

— Саме так. Вони підстрелили одного рієлтора, коли той відмовився відмикати сейф. Чоловік вижив, але все це було дуже нетипово для Шабель. Вони більше не задовольнялися золотом із шухляд для шкарпеток: тепер їм були потрібні сейфи, а коли й цього стало замало — банківські рахунки. То були пізні вісімдесяті: викрадення задля викупу були в моді. Шаблі спробували й собі, і їм сподобалось. Усі носи в поліції одразу повернулися до них. Тепер було зрозуміло, що в буцегарню полетять усі причетні, якщо хтось спіймається. Роберт знав, що може заgrimіти у в'язницю надовго й знову побачити вас, коли ви будете вищими від нього.

— Тож ти допоміг йому укласти угоду, — ледве видувив я. Рука палала. Хотілося вийти надвір і впасти в сніг, але я боявся, що він випаровуватиметься від самого доторку. — Він надавав інформацію в обмін на недоторканність?

Марсело крутив годинник на зап'ястку. Він знову на мить заплющив очі: цього разу стирав минуле, до якого не хотів повертатися.

— Я допоміг усе влаштувати. Роберт мав дістати для них головних гравців. Але щоразу, коли він приносив детективу одну відповідь, вона ставила йому два нові запитання. Хотіла, щоб він не полишав угруповання, щоб працював із Шаблями. Але в цьому й був підступ, бо, намагаючись задовольнити її запити, він дедалі глибше загрузав. Вона хотіла, щоб він виказував брудних поліцейських, яким платили Шаблі. Вона не збиралася відпускати його, поки він не дістане їх усіх.

— Тобто він шукав неспростовні докази проти Голтона та його напарника? Майкл казав мені, що та зустріч на заправці не була випадковою. То це й були ті двоє, яких він мав «дістати», щоб виконати свою частину угоди? Може, він нарешті накопав щось на них?

Марсело знизав плечима.

— Я теж завжди так думав. Але Роберт ніколи не показував мені доказів — усе це залишалося між ним і його кураторкою. Він сміявся з того, що його змушували робити, — справжні «шпигунські штуки», як він їх називав. Розказував, як круто працювати під прикриттям. Принаймні спершу.

Він відкинувся на спинку крісла й замовк, потираючи руками коліна. Явно поринув у спогади. Марсело сумував за другом.

Мені було дуже дивно уявляти батька таким: чоловіком, за яким сумують. Може, він усе-таки залишив у спадщину ще щось, окрім лихої слави? Розповідь Марсело все-таки змусила мене поглянути на батька в трохи іншому світлі. Він був чоловіком, який жартував про *шпигунські штуки*. Який мав друзів. Я скористався миттю тиші, щоб сперти голову на стіну, заплющити очі та спробувати відволіктися від докучливого болю.

Робота під прикриттям. Кураторка. Шпигунські штуки. Я крутив ці слова в голові. Одна з моїх книжок була про те, як писати шпигунські романи, і хоча продавалася вона не дуже добре, я трохи тямив у Ладламі й Ле [Kappel6](#).

— Це все, що я знаю, — просочився в мої роздуми голос Марсело.

— Усе? — Я не розплющував очей, сподіваючись, що мій незагрозливий, напівмертвий вигляд спонукає його до ще якогось зізнання. Марсело не заковтнув наживки, тож я вирішив трохи натиснути. Зрештою, тепер я був Майкловим адвокатом, тож мав право на невеличке нахабство. — Тобі було відомо все це, коли судили Майкла. Ти скористався Алановим минулим, щоб маніпулювати стороною звинувачення, бо знав, що вони не захочуть, щоб цю незручну інформацію витягували в судовій залі. Саме тому ніхто не ставив жодного запитання про готівку, яку знімав Майкл, не шукав тих грошей і не розбирався з дивним вогнепальним пораненням.

— Яких грошей?

Це трохи мене похитнуло. Адже Марсело мав перевірити Майклові рахунки, чи не так? Чому під час розслідування ніхто не помітив зникнення такої великої суми? Навіть якби Майкл знімав гроші маленькими частинами, це все одно було б легко виявити. Але я не надто знався на таких розслідуваннях. Треба було читати більше юридичних трилерів.

— Не знаю, на що ти натякаєш, але я виторгував Майклові найкращу угоду за тих обставин, використавши всі доступні мені засоби. Це моя робота.

— Ти готовий порушувати правила заради Майкла, але не заради Софії.

Я пригадав, що він не хоче захищати доньку в її справі про лікарську помилку.

— Це... — Марсело наїжачився. Я почув шурхіт одягу, коли він виструнчився в кріслі. — Це не зовсім так. Віриш чи ні, та я хочу як краще для неї.

— Тоді де правда, Марсело? — Я підвищив тон і розплющив очі, сподіваючись трохи натиснути. Знав, що мій погляд зараз має бути загрозливим видовищем: налиті кров'ю, незмигні очі людини, яка мало не потонула. Я помітив, як Марсело зиркнув у бік коридору, і сприйняв це як страх, що нашу розмову перервуть. Скидалося на те, що він хотів ще побути зі мною наодинці. Я боровся з бажанням об'якнуту і знову спертися на стіну, бо рука страшенно боліла, але мій гнів напевно діяв на Марсело, тож повів далі: — Вантажівка покотилася зі схилу *після* того, як я поговорив з Майклом і ретельніше оглянув вранішню жертву. Це не може бути збігом. Вантажівка не

стояла на ручнику. Ерін здалося, що на землі розлита гальмівна рідина. Це було підлаштовано. Хтось намагався замести сліди й після тридцяти п'яти років знову поховати те, що відкопали Ерін і Майкл. Батько шукав неспростовні докази перед смертю, і ми знаємо, що Алан продавав Майклові якусь *інформацію*...

— Гаразд, гаразд. — Марсело заскрипів зубами, перериваючи мене. Його погляд знову метнувся в бік дверей. — Я знаю лише, що тієї ночі він мав зустрітися зі своєю кураторкою, щоб передати їй щось важливе. Гадаю, Роберт став свідком убивства.

Ось воно.

— Дитини, — кинув я.

Марсело побілів, наче осетер, якого кинули в крижану воду.

— Звідки ти знаєш?

— Інтуїція.

— Так, це те саме, що було в мене. Інтуїція та теорії. — Прозвучало не надто переконливо: наче він досі не вирішив, що казати мені, а що приховати. — По смерті Роберта я сам намагався з'ясувати, що могло бути аж таким важливим, щоб убивати його. Не кажучи вже про те, хто міг його налякати такою мірою, що він став носити із собою пістолет. Повір, це було несхоже на нього. Я вже говорив, що Шаблі знахабніли. Ішлося вже не тільки про стрілянину під час пограбувань: як ти сам сказав, вони з'ясували, що викрадати людей прибутковіше. Твій батько не збирався брати участі в цьому — зрештою, у нього самого були діти. Але десь за тиждень до того, як він загинув... Історія стара як світ, нічого незвичного. Викрадають дитину однієї багатенької сім'ї. Батьки вирішують схитрувати. У них є гроші, але вони напихають валізу папірцями замість купюр. І дівчинка зникає. Справу так ніколи й не розкрили, але все вказувало на Шабель. Може, Майкл казав...

— Як звали дівчинку? — затинаючись запитав я.

— Маколі.

— Ім'я? — мені хотілося знати, як її звали. Знати її спадщину.

— Ребекка.

— Скільки вони просили?

— Триста.

Мені було складно втримувати повну картину в голові, проте я згадав Майклові слова: «Я приніс усе, що зміг, але то була не вся сума».

Алан продав Майклові інформацію про Ребекку Маколі — досі не знайдену жертву давнього викрадення. Може, навіть ім'я її вбивці. Він точно сказав, де її шукати: дівчинку поховали в труні поліцейського. То був бездоганний сховок: у чужій труні, глибоко під землею. На щастя, тепер у мене є швидкісний інтернет не гірської якості, тож я довідався, що цей прийом часто використовувала чиказька мафія, коли треба було допомогти комусь зникнути, тож поліцейські знали про це так само добре, як і про «бетонні черевики», наприклад.

Звісно, Алан знав, де поховане тіло: він сам його туди поклав.

Я згадав сварку на похороні: поліцейський (тепер я знав, що то був Алан) хотів, щоб тіло кремували, наполягаючи, що цього бажав його напарник, бо вони розмовляли про це на чергуваннях. Але сім'я зробила так, як було написано в заповіті, і поліцейського поховали. Алан сердився й мав на це поважні причини, бо Ребекку краще було спалити дотла, аніж ховати.

А гроші? Тут усе було просто. Алан хотів, щоб Майкл заплатив те, що Аланові заборгувала родина, яка схитрувала. Викуп тридцятип'ятирічної давності. Майкл був готовий заплатити, щоб знайти винного в батьковій смерті.

Я уявив собі Алана, який відчайдушно намагався замести сліди свого злочину: у нього було тіло дівчинки й він не отримав викупу. Якщо він знав, що мій батько знайшов якісь докази, то цілком міг убити його. А коли загинув напарник, в Алана з'явилася чудова можливість поховати свої таємниці.

— Майкл знайшов тіло Ребекки. — Я наважився на відчайдушний крок: довіритися Марсело й припустити, що кістки у вантажівці належать дівчинці (але ж справді, хто ще то міг бути?). Очі Марсело розширилися. Я тиснув далі. — Воно в кузові його вантажівки. Це було перше, що він зробив, коли вийшов із в'язниці. Схоже, він чекав три роки, аби викопати її, тож можна припустити, що йому розповів про це Алан. Але ось у чім проблема: доказом, який мав мій батько, не могло бути місце поховання Ребекки.

— Тому що її поховали *після* того, як твій батько загинув, — погодився Марсело. — Тож тієї ночі він мав передати кураторці якусь іншу інформацію. Інший доказ. Думаєш, це те, що продав йому Алан? Останнє повідомлення Роберта для кураторки?

— Мабуть. От тільки я не розумію, навіщо Аланові продавати Майклові доказ убивства, яке він скоїв.

Тут щось не сходилось, тож я подумав, що до цього пазла треба підійти з іншого боку.

— Хіба що Алан нікого не вбивав, а захищав людину, яка це зробила. Зрештою, він був поліцейським — міг прикривати когось небезпечнішого.

Це вписувалося в історію, яку Майкл розповів мені в сушарні: він вважав, що Алан здавав когось іншого. Це також пояснювало Майклів вирок: нещасні три роки, бо, як він сам сказав, у суді були люди, які не хотіли виносити на загальне Аланове минуле. Шматочки пазла поволі склалися. Читачу, я знаю, що це чергова класична сцена: «Усі ниточки ведуть нагору».

Поки я міркував, Марсело уважно спостерігав за мною, достоту намагаючись зрозуміти, чи я йому повірив.

— Повернімося на три роки в минуле. Алан ледве зводить кінці з кінцями й регулярно втрапляє до в'язниці. Мабуть, вважає, що все пішло шкереберть після Ребекки, і вирішує потягнути когось із собою на дно. Тож повертається до початку й заманює Майкла обіцянками відкрити щось важливе про його батька.

— Розумію, чому він не обрав мене. Я ніколи не цікавився минулим родини. Саме тому Майкл довіряє лише мені. Я наважився свідчити в суді проти нього, а отже, знав замало для того, щоб боятися, інакше не влазив би в це. Так я завоював його довіру.

Марсело зціпив зуби: мабуть, хотів сказати, що *також* заслуговував на довіру після того, як виторгував Майклові три роки у в'язниці, але потім прикусив язика.

Я не хотів цього казати, проте вік Марсело робив його одним з підозрюваних. Я шукав людину, яка скоїла вбивство три десятки років тому і сьогодні вранці. Таким чином, це могли бути Одрі, Марсело, Енді й, може, Евонна. Хоча, звісно, Евонна була трохи замолода для цього, але мала за плечима бурхливу юність: я нічому не здивувався б. Я тоді все ще пісав у ліжку, тож не був найкращим підозрюваним. Звісно, якщо всі ці вбивства — справа рук однієї людини. А що, як це просто помста? Гнів передають у спадок не гірше за «ролекс». Тоді вбивцею міг бути кожен, незалежно від віку. Дідько, може, навіть сама Ребекка вижила, виросла й узялася вбивати.

— Ми забуваємо очевидне. Упродовж останніх дванадцяти годин усі в один голос переконують мене, що мій батько був хорошою людиною, хоча до цього я знав протилежне. То що, як він не був хорошим хлопцем? Що, як батько сам викрав і вбив Ребекку?

Марсело нахилився до мене й стиснув плече: — Мені дуже шкода, що ти його майже не пам'ятаєш. Я знаю, що це не звучить переконливо, але, якби його знав, ти не повірив би, що він на таке здатен. Чесно кажучи, я здивований, що Алан наважився.

— Тож ми так і не знайшли зв'язку. Як звали Аланового напарника?

— Кларк. Браян Кларк. Знайоме ім'я?

Пробачте, що розчаровую вас, якщо ви чекали на прізвище, яке пов'яже усі фрагменти головоломки до купи — якийсь там Кроуфорд, Банерсон чи Мілтон (це прізвище Енді, яке взяла Евонна після заміжжя. До речі, я вже казав, що змінив деякі імена просто так, і мав на увазі ім'я Евонни. Я вирішив, що вона не заперечуватиме, якщо вже не була проти зміни прізвища).

— Ні, це ні про що мені не каже. У нього були діти? Чи в Голтона? Звісно, трохи дико припускати, що хтось так затято захищатиме свою кримінальну сім'ю, щоб аж оголосити війну нашій...

— Так, ти маєш рацію. І ні, у них не було дітей.

Після цього Марсело замовк: скидалося на те, що він розчарований. Напарник Алана нас нікуди не вивів. Я силкувався втримати в пам'яті всі ниточки та теорії, і тепер голова пульсувала разом з рукою — хвилі болю накочувалися й відступали. Мені було важко визначити, як довго ми розмовляємо, але я почувався виснаженим. Мабуть, заплющив очі на секунду, яка розтягнулася надовго, бо враз відчув, як хтось стукає пальцем по щоці. Розплющивши очі, побачив, що наді мною схилився Марсело.

— Вибач. Коли Евонна повернеться, я дістану тобі ще пігулку. Але послухай. Мені *страшно*, гаразд? Я боюся за людей, які знають зайве, а серед них тепер, на жаль... — Він з гіркотою промовив останні два слова й замовк на мить. — ...і ти. Я не чув про цього Чорного Язика, поки Софія не розповіла за сніданком. А потім ти попросив мене перевірити його жертв. І я почав думати. Розумієш, про те, що тільки-но тобі розповів, я міркував роками, але це були лише розрізнені припущення. Я не думав, що колись говоритиму про це з кимось. Але

все, що тут відбувається, цей Чорний Язик... мене це бентежить. Це ж одне з твоїх правил, чи не так? Жодного збігу?

Я коротко засміявся. Це було правило Нокса, але так присягалися всі члени Детективного клубу, тож я вирішив не виправляти Марсело.

— Ти читав мої книжки.

— Мені не може бути до тебе байдуже. — Ще одне квапливе й тихе зізнання, схоже на пчих. Я ледве розчув його. Так діти іноді просять вибачення. — Упевнений, що хтось замітає якісь сліди. Бо в угоді, яка призвела до смерті твого батька, брало участь *троє* людей. Не лише він і я.

Це повернуло мене до тьми краще, ніж його постукування по щоці. Пригадав, як завагався Марсело, коли я попросив знайти якусь інформацію про жертв Чорного Язика. Тоді він ще перепитав одне з імен.

— Детектив... кураторка мого батька. Як її звали?

— Тобі це дуже не сподобається.

— Навіть не сумніваюся.

— Елісон Гамфріс.

РОЗДІЛ 27

— Він прокинувся!

Евонна просяяла, відчиняючи двері плечем. У її руках була велика пластикова коробка тьмяно-зеленого кольору, з недбало намазюканим червоною фарбою хрестом. Я був певен, що в ній раніше зберігали риболовні снасті. Я навіть не сердився, що вона обірвала нашу з Марсело розмову: був радий її бачити. Я був дуже, дуже радий її бачити.

— Рука болить, — сказав просто.

— Наступну можна буде аж через... — Евонна поставила скриньку з ліками на журнальний столик, а тоді нахилилася до годинника Марсело. — Думаю, тобі краще не знати.

— Будь ласка.

Евонна відчинила скриньку й заходила в ній копирсатися. Задоволено клацнула язиком і кинула мені щось. На ліжко впав якийсь зелений пакетик.

— Панадолу поки що вистачить. — Мабуть, у мене був дуже зражений вираз обличчя, бо вона полагіднішала. — Знаю, що воно болить, Ерне. Але після всього, що сталося, не хочу, щоб у тебе був ще й передоз. *Вона* й так мусила робити тобі серцево-легеневу. — І Евонна показала великим пальцем на Джульєтт.

Вас це не повинно дивувати: я попередив, що наші губи торкнуться на цій сторінці. Я також казав вам, що через три сторінки хтось помре.

— Вибач, що довелося тебе роздягнути, — сором'язливо сказала Джульєтт. — Гіпотермія пробирається крізь одяг, ти, певно, знаєш. — Вона вимовила це так, наче я міг не знати. (Хоча якби ви бачили чернетку мого рукопису, то зрозуміли б, що насправді я цього не знав: моя редакторка викреслила перший варіант того речення й написала на берегах: «Гіпо = холодно, гіпер = спекотно». Читалося це тим знущальним голосом, з яким народжуються редактори, ще з пелюшок намагаючись виправити тебе й благословити своїм знанням одночасно.) Джульєтт повела далі: — Але я не так уже й багато зробила. Якби ти не обв'язався мотузкою, я не знаю, чи змогла б Ерін...

— Ерін? — Я нарешті зрозумів. Голос по той бік криги. Те відчуття, наче хтось смикнув за пасок, перш ніж вода накрила мене з головою. — Що вона зробила?

— Вона побачила, як ти викинув мотузку з вантажівки. Софія сказала, що Кроуфорд не зміг утримати Ерін. — Евонна говорила про це буденно, тоді як у моїй голові коївся безлад. — Вона врятувала тобі життя.

— Що вона зробила? З нею все гаразд? — Я встав з ліжка. Кров прилила до голови, і я захитався. Чотири руки підтримали мене у вертикальному положенні. Евонна спробувала вкласти мене назад, але я вислизнув від неї й попрямував до дверей. — Де вона?

— Вона вийшла на озеро і... — сказала Евонна.

— Ерін! — Я прочинив двері й випхався в коридор. — Ерін!

А тоді влетів просто в неї.

— Господи, Ерні! — Ерін похитнулася, ледве не випустивши з рук тацю, на якій була бляшанка якогось напою і дві мисочки гострих чипсів. Вона зморщила чоло. — Тобі не можна вставати. — Відтак визирнула з-понад мого плеча й сказала кудись мені за спину: — Йому не можна вставати.

Я не пригадую, чи заточився, чи просто кинувся на неї, хоча зазвичай не падаю в обійми людям, та хай там як, але я зненацька зрозумів, що обіймаю Ерін так міцно, як тільки дозволяють мені обм'яклі від оксикодону кінцівки. Ерін обійняла мене у відповідь, і так ми стояли якусь мить, наче ніколи й не приїжджали на цю гору. Наче ніколи не змінювалися. Наче мені ніколи не доведеться писати розділ про неї.

— Сто років не приймав крижаних ванн, — прошепотів їй на вухо.

Ерін стиснула мої плечі. Її сміх був більше схожий на гикавку, після чого вона схлипнула, а потім ми вже обоє здригалися в обіймах одне одного. Я відчув у себе на шиї її сльози.

Мабуть, варто розповісти про все зараз. Лист із клініки репродуктивного здоров'я, який я розпечатав за сніданком, мав бути *гарною* новиною. Крихітні клітини в моїй спермі були моторні, мов олімпійська команда плавців. Усі ті крижані ванни, вільні труси, відмова від алкоголю й кілограми устриць, усі ті дикі експерименти, які мали вплинути на моє репродуктивне здоров'я, не були марними. То що відбувається? Я не міг зрозуміти, поки не зателефонував у клініку. Мені сказали, що моя дружина була щаслива почути гарні

новини. Вони сповістили її, бо я не відповідав на дзвінки. Я сказав їм, що не пропустив жодного дзвінка, а коли вони перевірили, виявилось, що весь цей час у них був номер Ерін замість мого. Вона сказала, що я захочу отримати результати в паперовому вигляді, поштою. І адреса в них була правильна, тож вони не могли зрозуміти, чому я весь час пишу їм електронні листи з проханням надіслати ті самі результати. Посеред тієї розмови я згадав, як Ерін завжди прокидалася першою, щоб вийти до поштової скриньки раніше за мене. Це вона сказала мені, що перший лист загубився на пошті. Що другий розмок під дощем.

Усе це гуркотіло в голові, наче ураган, коли я читав листа того ранку. Мені дуже пощастило один раз дістатися до скриньки раніше за Ерін. Може, вона так довго це робила, що стала недбалою. Поки читав, у думки закралася темна тінь недовіри, і я вирішив перевірити контейнери для сміття на подвір'ї. Повернувся звідти з вимашченою тушкованими овочами тижневої давності рукою, у якій стискав алюмінієвий блістер. Ви знаєте такі, на них ще пишуть дні тижня.

Бувай, кресало.

Але тепер це не мало значення. Вона врятувала мені життя. Вона була тут.

Я відчував, як троє людей за моєю спиною підступають ближче. Вони стежили за мною на випадок, якщо я знову знепритомнію, але це мене гнітило. Я не міг припинити думати про те, що *хтось* намагався відправити ту домовину на дно озера. Можливо, ця людина хотіла вбити й мене теж, а може, мені просто не пощастило. Майкл сказав мені туди піти, і це було підозріло, але він не тягнув би труну аж сюди, якби хотів її позбутися. І якби він хотів заманити мене в смертельну пастку, то наживка була б значно привабливішою. Або він просто напав би на мене в сушарні. Незалежно від того, вірив я йому чи ні, він посвятив мене в смертоносну таємницю. Тепер я мав запитати його, як це все в'яжеться одне з одним.

Ерін допомогла мені спуститися сходами попри бурхливі заперечення з боку Евонни, Джульєтт і Марсело, які наполягали, щоб я лишився в ліжку. Але я не зміг би заспокоїтися — мій мозок гудів від думок, розпалений знеболювальними й адреналіном. У фое гуляв холодний протяг, і десь за білими від морозу вікнами блукали яскраві вогні — я не знав, що це. Двері в сушарню відчинилися зі знайомим уже «пхак».

Герметично затулені гумовими смужками. Саме тому я не чув, аж поки не відчинив дверей, яке дивне всередині повітря. Густе від попелу.

[14](#) [Метод](#), спосіб дії (*латин.*).

[15](#) [Оксикодон](#) — напівсинтетичний лікарський засіб із групи опіоїдів. (*Прим. ред.*) [16](#) Роберт Ладлам, Джон Ле Карре — автори шпигунських романів. (*Прим. ред.*)

МОЯ ТІТКА

РОЗДІЛ 27,5

Це не спойлер.

Уважний читач міг застосувати метод дедукції: пригадати назву попередньої частини й вирішити, що це Марсело вбив Майкла, тіло якого я щойно знайшов у сушарні. І це логічно, бо я пишу цю книжку так, щоб у кожній частині була смерть. Так, у кожній — це правда.

Я завжди вірив, що в детективних романах підказки ховаються всюди: не лише на сторінці з текстом. Книжка — це матеріальний предмет, як не крути, і може виказати кілька таємниць без відома автора: поділ на частини, порожні сторінки, заголовки розділів. Навіть анотація на обкладинці, де пишуть про крутий сюжетний поворот, знецінює його присутність і зводить нанівець спроби автора зробити його несподіваним. У таких детективних романах, як цей, підказки є в кожному слові — дідько, навіть у кожному розділовому знаку. Якщо вам важко зрозуміти, про що я, погляньте на видання у своїх руках. Якщо вбивцю знайшли, а під великим пальцем вашої правої руки лишається ще товстенький стосик сторінок, то це несправжній убивця. Бо про що ж тоді ще писати так довго? Так само псують інтригу в кіно: наймовчазніший персонаж, якого грає найвідоміший актор, завжди виявляється злочинцем, і коли вам зненацька показують людину, яка переходить дорогу, це значить, що її зіб'є автівка. Гарний автор мусить заплутати читача не лише в сюжеті, а й у формі самого роману. Сам об'єкт уже містить у собі підказки.

Я не маю забувати, що *ви* розумієте, що я все це описую, — ось що я намагаюся сказати.

Перш ніж у вас заболить голова від цього всього, скажу, що ви мене ще не підловили. У внутрішній логіці цієї книжки ховається підказка, але це не те, про що ви зараз думаєте. Тому заявлю прямо, хай навіть це буде спойлером. Марсело не вбивав Майкла. Він не Чорний Язик.

Я весь цей час був чесний з вами, і це не діра в сюжеті, хоча я пообіцяв вам одну. До речі, вона була в попередній частині. Якщо ви

пригадуєте, я сказав, що в сюжеті буде одна діра, у яку можна помістити вантажівку. Буквально.

РОЗДІЛ 28

У повітрі кружляли пластівці попелу й лоскотали мені носа. Тепер у сушарні було не так темно, як тоді, коли я розмовляв із Майклом удень: до помаранчевої лампи долучився сніп місячного світла, що падав у розбите вікно; з цього ж вікна в кімнату насипався сніг із кучугури за склом. Майкл незграбною купою напівлежав під вікном — темна тінь у не такій уже й темній кімнаті, — із голови до ніг укритий тонким шаром чорного попелу. Руки були прив'язані до вертикальної балки вішака, біля якого він доти сидів.

Не пам'ятаю, хто закричав — мабуть, я, бо Ерін затуляла рота рукою, а Джульєтт прибігла вже на звук і стурбовано зазирнула в сушарню. Пригадую, як на колінах підповз до брата, здираючи кухонну рукавицю (разом з клаптями шкіри, але тоді я цього не відчув), і взявся смикати пластикові стяжки на його руках. Але з моїми скаліченими пальцями це було марно. Я чув, як позаду мене кричить Ерін, наказуючи Джульєтт принести ножиці чи ножа і привести Софію, якщо вона в барі.

Я облишив стяжки й натомість узявся однією рукою відлущувати кірку кіптяви з Майклового обличчя, наче розпечатував кокон. Його щоки були холодними, а волосся — сірим від попелу. Мені треба було покласти його рівно, аби зробити штучне дихання, але Джульєтт усе ще не повернулася з ножицями, щоб розрізати стяжки. Я встав і кинувся гатити об раму вішака ногою, аж поки вона не тріснула надвоє, від чого Майкл боком сповз на підлогу. Я перевернув брата, перекинув через нього ногу й бив по грудях кулаком. Спробував вичистити чорний слиз із рота й подихати в нього, але не відчував нічого, крім затхлого подиху й холодних липких губ. Я сів. Знову здійняв кулак. З кожним моїм рухом права рука вибухала болем. Я знову притиснув свої губи до братових, але раптом відчув, що мене от-от знудить, і виблював на підлогу біля його голови. Це бридко, але це правда. Я знав, що він мертвий уже давно, але все одно витер рота й спробував ще раз. І ще. Тоді на плече мені лягла чиясь рука, і хтось спробував мене відтягнути.

Востаннє глянувши на Майкла, я помітив невеличкі білі плями чистої шкіри на його щоках. Я зрозумів, що це сліди моїх сліз.

Уся наша родина зібралася в барі, розбившись на невеличкі групи. Марсело сидів з Одрі, міцно стискаючи її руку. Люсі була з ними — Одрі пригортала її до себе рукою. Як і більшість свекрух з невістками, жінки не надто ладнали, але тепер у них було спільне горе. Вони обидві любили Майкла. І ніколи не сумнівалися в ньому. А тепер у них обох його відібрали. Евонна міряла кроками залу. Енді лежав горілиць на підлозі.

Я був з ними лише тому, що мене більше не пускали в сушарню. Сказали, що в мене сталась істерика. Ерін наглядала за мною, але їй теж явно хотілося бути не тут. Вона теж втратила Майкла, проте Люсі й Одрі не прийняли б її у своє жалобне коло. Тепер, коли Майкла не стало, Ерін, мабуть, запитувала себе, чи є їй узагалі місце в цій родині. Вона зціпила зуби — у буквальному й переносному сенсі, бо я бачив, як вона намагається не хлипати, — але з її очей усе-таки скотилося кілька впертих сліз, а під носом змокло.

Джульєтт метушилася біля бару — мабуть, намагалася відволіктися. Кілька хвилин тому вона накинула мені на плечі плед і принесла гарячого шоколаду. Хоч як дивно, це трохи допомогло. Свою роль відіграли, мабуть, і її теплі пальці, які обережно лягли на мою ліву руку, коли господиня передавала мені чашку. Не пам'ятаю коли, але хтось знову надів мені рукавицю. Я бачив, як Евонна підійшла до Джульєтт і попросила її собі чогось гарячого, на що власниця курорту запитала номер її кімнати, і Евонна відійшла, надувши губи.

Не було лише Софії та Кроуфорда, на висновки яких ми тут чекали. Мені б хотілося збрехати і сказати, що я сам оглянув сушарню, збираючи докази й демонструючи дива дедукції, але я був у глибокому шоку. Я був не в змозі оглядати місце злочину.

Якби вже знав відповідь, то міг би влаштувати тут фінальну сцену й викрити вбивцю, користуючись тим, що всі ми зібралися в одному місці. Але бар усе одно дуже відрізнявся від розкішної вітальні чи бібліотеки, де зазвичай походить детектив, тримаючи руку в кишені й приголомшуючи всіх своїми умовиводами. По-перше, я досі був у халаті, а тому міг випадково вразити присутніх ще чимось, окрім умовиводів. По-друге, атмосфера тут панувала інша. Це було зібрання не підозрюваних, а тих, хто вижив.

Усе змінилося. Раніше в нас було лише тіло невідомого — жорстоко, але до комічного безглуздо вбитого. Та смерть від вогню на нерозталому снігу була такою дивною, що ми, хоч як черство це прозвучить, могли розглядати її з відстороненою цікавістю, а ті, хто не погоджувався з теорією Софії про серійного вбивцю, і взагалі могли б проігнорувати мертвого чоловіка. Зелені Черевики був головоломкою, яку хотілося розгадати, випадковою незручністю, цікавинкою. Та хоч я і встромляв носа в цю справу, вдаючи із себе головного героя детективного роману, чи було мені колись *не байдуже* до нього? Але цього разу жертва мала ім'я. На жаль, я знав його повністю: Майкл Раян Каннінгем.

То що ж я? Я намагався з'ясувати, що сталося із Зеленими Черевиками, аби витягнути брата з тієї імпровізованої в'язниці, бо почувався частково відповідальним за підозру, яка впала на нього, і винним у тому, що його зачинили там. А тепер мені доведеться жити з усвідомленням, що я відправив брата в місце, яке стало його могилою. Перед моїми очима був лише прив'язаний до вішака Майкл, який міг тільки спостерігати, як попіл заповнює кімнату. І Зелені Черевики, який, ламаючи нігті, намагався здерти із себе пакет. Я затремтів — мабуть, закінчувалася дія оксикодону, — тож відпив ще трохи гарячого шоколаду, силкуючись не розлити його.

За вікном я бачив людей, які з валізами стояли в чергах, тримаючи дітей на руках. Світло, яке помітив, спускаючись сходами, було від фар двох автобусів із шипованими шинами. Обидва припаркувалися просто перед сходами готелю. Протяг дув з відчинених дверей фое, куди потроху сходилися люди. Утомившись від постійних нарікань, Джульєтт скористалася затишшям у погоді й замовила транспорт із Джиндабайна, щоб вивезти гостей, які не хотіли залишатися. Це була обмежена пропозиція: судячи з вітру, хурделиця вщухла лише тимчасово й будь-якої миті могла повернутися. Щось підказувало мені, що погоди було б замало, аби спонукати Джульєтт до такого радикального кроку, адже їй довелося повернути багато грошей. Коли ми розмовляли в її кабінеті, вона не хотіла лякати гостей, але десь між моїм *нещасним випадком* і новиною про Майклову смерть у сушарні вирішила наплювати на все й замовити транспорт. І це виявилось правильним рішенням.

Спершу гості сходилися до автобусів неохоче. Звісно, погода вдень була паскудна, але в готелі був камін, настільні ігри та бар, а багато відпочивальників і так збиралися простирчати там усі вихідні. Утім, слід було врахувати ще труп, знайдений на схилі. Але ніхто не знав, хто це був, та й ніхто, крім нас, Каннінгемів, цією справою не цікавився. Усі прийняли офіційну версію, згідно з якою Зелені Черевики помер від переохолодження. Трагедія, звісно, але навряд чи це був привід відмовлятися від вихідних. Тоді довелося б цілих вісім годин дорогою до Сіднея пояснювати дітям, чому вони не покаталися на тобоганах: ось це було б справжньою трагедією. Але після другої смерті, цього разу беззаперечно насильницької, перешіптування «Ти чув?» швидко переросло в «Ти ще не чув?!». Ті, хто мав чотириколісний транспорт, повикопували його з-під снігу й кинулися навтьоки. Решта билася за місця в автобусах — дехто навіть лишив свої автівки на кілька днів, поки погода не поліпшиться.

До бару зайшов Кроуфорд, за яким пленталася Софія. Вона весь час терла руки, наче вимастила їх чорнилом — принаймні я вирішив так думати. Усі виструнчилися на своїх місцях. Навіть Енді сів на підлозі, схрестивши ноги, як дитина.

— Майкл мертвий, — сказала Софія, хоча всі вже й так це знали.

Цей діагноз був викарбуваний на її обличчі. Коли ми несли Зелені Черевики й Софія блювала, вона була просто трохи блідою. Уранці в барі, підносячи до губ чашку чаю в тремкій руці, вона здавалася втомленою. Тепер вона була цілком виснаженою. Може, це через холод, стрес і горе, але я розумів: ще один труп — і вона не витримає. З другого боку, вираз її обличчя був такий зболений, що навіть Евонна не наважилася сперечатися з її висновком.

— Його вбили, без жодного сумніву. Зв'язали й задушили.

— Господи Ісусе!

Це озвався Марсело. Після того як я знайшов тіло, Кроуфорд витурив усіх із сушарні, пустивши досередини лише Софію. І хоч перешіптування про те, що Майкла вбили, швидко розповзлися й слова Софії ні для кого не стали несподіванкою, лише ми з Ерін знали, як саме він помер. Я бачив суміш жаху й горя на обличчі Марсело. Як і я, він прокручував у голові нашу останню розмову.

«Упевнений, що хтось замітає якісь сліди».

— Дідько, Софіє, — не стрималась Ерін, перестрибуючи стадію заперечення горя й кидаючись одразу в гнів. — Ти мала рацію, так? Скажи вже прямо.

Софія обвела поглядом приміщення, явно намагаючись передбачити, наскільки провокативно прозвучать її наступні слова, і, мабуть, міркуючи, чи ще не запізно вскочити в один з автобусів. Тоді зітхнула, очевидно зрозумівши, що не зможе збрехати. Я думав про те, як це нечесно, що Софія повинна пояснювати всім ці жахіття, що вона не мала права розклеїтися, як ми всі, але тоді сестра набрала повні груди повітря, зібравши до купи весь свій лікарський такт. Зрештою, у кожного лікаря має бути хист повідомляти погані новини.

— Так, Ерін. Я вважаю, що Майкла вбили так само, як і вранішнього чоловіка.

— Але ми не можемо бути впевнені, — випалила Люсі. Я пригадав, що вона взагалі не бачила тіла Зелених Черевиків, тож не мала причин сумніватися в офіційній версії. — Це якесь безглуздя! Ти просто лякаєш людей. Той, перший, хлопець, найімовірніше, замерз на смерть.

— Люсі, ми маємо бути реалістами. Його теж убили. — Софія ще раз обвела поглядом кімнату, наче кидаючи нам виклик. Я бачив, що Люсі хотіла заперечити їй ще щось, але так і не дібрала слів. — Зеленим Черевикам наділи на голову пакет з попелом. Він би й без попелу задихнувся в поліетилені, але це щось на кшталт візитівки цього вбивці. Те саме він чи вона зробили з Майклом, і цього разу попіл таки був необхідною умовою. Ми знайшли... — Вона показала на Кроуфорда, наче просила його підтвердити сказане; той просто кивнув. — ...рештки клейкої речовини на розбитому вікні, за яким, у кучугурі снігу, було вирито невеличку нірку. Якщо пригадуєте, сушарня зачиняється досить герметично і двері облямовані гумою, тож це забезпечує ще й звукоізоляцію. Крім того, ми всі тоді були біля озера. Убивця міг проштовхнути систему циркуляції в нірку в снігу та скотчем приклеїти її до вікна. Утрамбований сніг теж притримав би її. Тоді кімната стала б герметичною і попіл можна було б здійняти в повітря.

Евонна розтулила рота щось запитати, але її здушили сльози. Втерши очі рукавами, вона знову заходилася міряти кроками кімнату.

— Перепрошую. — Енді підвів руку. Він був найменше з усіх убитий горем, але найбільше стурбований; я бачив, як його погляд раз по раз метається до вікна, де люди сідали в автобуси. Навіть якщо ним керував інстинкт самозбереження, я був радий, що хтось ставить запитання, бо сам був не в змозі. — Система циркуляції?

— Щоб задушити людину попелом, треба забезпечити рух повітря. Нірка в снігу утрамбована й має форму циліндра, тож, думаю, що туди встромили повітродувку.

Я невиразно пригадував, як завивання вітру нагадало мені ревіння бензопили, коли ми із Софією прокрадалися до сарайчика. Кажу «невиразно», бо це був тьмянний спогад, але також тому, що тепер вважаю себе йолопом: я ще тоді мав зрозуміти, що це неприродний звук. Хоча, звісно, завивання вітру може нагадувати найрізноманітніші звуки — бензопилу, потяг, крики, — тож я навмисно не прибрав цієї подробиці зі своєї розповіді, щоб не порушувати восьмого правила. Проте якщо той звук справді був гудінням повітродувки, то Майкла вбили, поки я грався в детектива. Це також означало, якщо ви уважно стежите за оповіддю, що Софія, яка тоді була зі мною, мала алібі на обидва вбивства.

— Звідки ти знаєш, що то була повітродувка?

Люсі нарешті знайшла що заперечити. Мені здалося дивним, що вона так доколупується до Софіїної теорії, але вирішив, що таке вперте небажання вірити фактам було лише проявом неготовності прийняти для початку саму смерть Майкла.

— Що ж, — визнала Софія, — я так подумала, бо знала з новин, що в попередніх убивствах Чорний Язик користувався повітродувкою. І, як я вже казала, у снігу була циліндрична нірка.

— Ні. Я тобі не вірю. Той чортів дурень замерз на смерть, а тоді ти... — Люсі тицьнула пальцем у Кроуфорда. — ...зачинив *мого* Майкла з кимось... — Її голос зривався, але вона вперто виштовхувала його з горла. — Хтось скористався панікою, яку ви здійняли... і подумав, що це чудова нагода... — Вона спробувала опанувати себе. — Про ці спалення чи хай там що це було дуже легко знайти інформацію і, ну, знаєте, скопіювати їх. Навіть я про це читала в інтернеті. — Люсі заплуталася у власних поясненнях. Її погляд метався між присутніми: було очевидно, що вона шукає ще когось, кого можна звинуватити. Вона гаркала на кожного по черзі, з кожним вигуком гніваючись

дедалі більше й вигадуючи дедалі фантастичніші звинувачення: — Ти зачинив його там, беззахисного, — до Кроуфорда. — Ти здійняла всю цю паніку, — до Софії. — Ти притягла нас сюди, — до Евонни.

Тоді її погляд упав на Ерін. Було б, мабуть, надто драматично казати, що на обличчя Люсі впала тінь, але в її очах усе-таки з'явився якийсь дикий вираз. Вона знайшла, до чого прискіпатися.

— Як я й кажу, людина, у якої був мотив, могла скористатися можливістю. Він чіплявся за тебе, поки був у в'язниці. Ти була розвагою. Іграшкою. Бо він знав, що я чекатиму на нього на волі. Я знала, що, коли він вийде, ти більше не будеш йому потрібна. Що ця пелена розвіється, щойно він побачить мене. Якщо він не кохав мене, то чому?.. — Губи Люсі розтягнулися в жорстокій посмішці. — Він же розповів тобі, правда? Щойно ви приїхали... він сказав тобі, що помилився, так? Цікаво, як ти це сприйняла?

Тоді Люсі впилася поглядом у мене.

— І ти... — Це звертання гнилісно скрапнуло з її языка. Серце шалено калатало в мене у грудях: я думав, вона от-от скаже про гроші. Це був би серйозний мотив. Однак Люсі просто знущально вишкірилася. — Може, ви все це разом спланували? Чому Ернест так побіг у сушарню, щойно прокинувся, га? — Вона обвела поглядом присутніх, сподіваючись на підтримку. — Бо ніхто ще не знайшов Майкла й він хотів бути першим. Це все, що я хочу сказати.

Я помітив, що люди зазвичай повторюють: «Це все, що я хочу сказати», коли мають на увазі значно більше. Я чув, як Ерін скрегоче зубами біля мене, а її коліно підстрибує під столом.

Я вирішив захищатися.

— Навіщо мені вбивати Майкла?

— Хоча б тому, що він трахав твою дружину.

— Люсі! — засичала Одрі, відсахнувшись від неї. Я не знаю, хто більше здивувався від того, що моя мати стає на мій бік: Люсі чи я. — Звинувачуй, кого хочеш, але тільки одна людина тут наполягала, щоб Майкла запроторили в єдину кімнату в цьому готелі, яка замикається лише зовні.

У барі запала тиша. Одрі мала рацію. І хоча мовчала до цього моменту, було очевидно, що вона палає від люті. Як і всі ми, вона теж знайшла, кого звинуватити. Не захищала мене, а просто хотіла поранити Люсі. Але вона мала рацію: це Люсі запропонувала

посадити Майкла в сушарню. Єдину кімнату в готелі, з якої він не зміг би втекти. Я міг звинувачувати себе в тому, що його зачинили там, але Люсі буквально запроторила його туди. Саме тому зараз розкидалася звинуваченнями: вона також картала себе.

Софія прошепотіла щось на вухо Кроуфордові, який розблокував і передав їй свій телефон. Тоді підійшла до Люсі й присіла біля неї, показуючи щось на екрані.

— Я думаю, ти цього ще не бачила, — м'яко і спокійно промовила Софія. — Я знаю, що мої теорії здаються божевільними. Але якби ти це побачила... — Вона дозволила знімку на телефоні пояснити решту. — Тут є вбивця. Цей чоловік помер не від переохолодження.

Люсі зблідла. Її гнів розсипався й заховався по кутках, наче зграйка тарганів, на яких посвітили ліхтариком. Коли вона відвела очі від телефона, то здавалася якоюсь розгубленою, наче забула, де вона і що ми всі теж тут. Ерін називала це «гнівним похміллям»: коли сперечаєшся через якусь дрібницю, а наступного ранку прокидаєшся й розумієш, що виставив себе йолопом. Такий вигляд зараз мала Люсі. Спантилений і присоромлений.

— Це той чоловік, якого ви знайшли в снігу? — прошепотіла Люсі.

Тепер вона теж побачила те, що бачили ми в його зчорнілому обличчі: Зелені Черевики помер дивною, точно насильницькою смертю. І це ще раз доводило, що Люсі, яка запропонувала посадити Майкла в сушарню, зробила його легкою жертвою вбивці.

Софія кивнула. Я знав, що вона намагається заспокоїти, а не зацькувати Люсі, показуючи їй факти. Але це не спрацювало. Люсі побачила в цьому лише звинувачення.

— Я маю піти. — Люсі підвелася з місця. — Вибачте, Ернесте, Ерін... Вибачте, що сказала все це. Вибачте всі. Мені дуже шкода.

Вона вийшла з бару.

Ми не надто намагалися її зупинити. Кроуфорд якось неохоче рушив за нею у фое і покликав її на ім'я. Люсі лише кинула у відповідь щось колоче, чого я не розчув, але звучало це приблизно як: «Це ж ви бос». Хай що вона сказала, було зрозуміло, що його слово для неї нічогісінько не важить. Ми всі також визирнули в коридор, щоб переконатися, що вона не йде в бік сушарні, де досі лежав Майкл. А вона піднялася сходами — кудись у бік бібліотеки. Або, може, на дах,

щоб спіймати зв'язок. Точно не курити. Ми з вами вже знаємо, що Люсі викурила свою останню цигарку.

РОЗДІЛ 29

— Софіє, — м'яко сказала Одрі, щойно Люсі пішла. Це був найспокійніший голос, який я чув від неї за всі вихідні, тож ми всі нашорошили вуха. — Мій син мертвий, і я хотіла б знати чому. Ми всі засмучені, і кожен з нас когось звинувачує. — Я не певен, проте мені здалося, що її погляд на мить затримався на мені. — Але що більше інформації ми матимемо, то краще. Бо я хочу знати, хто це скоїв. І якщо ця людина досі тут, я хочу помститися. — Вона глибоко вдихнула й опанувала себе. Я зрозумів, що її тон, який здався мені спокійним, насправді був крижаний. — Тож чи могла б ти, якщо твоя ласка, пояснити нам, як можна вбити людину повітродувкою та пакетом вугілля?

— Попелу, а не вугілля. Має бути щось дрібне й легке. — Софія не змогла приховати крихітної іскорки вдячності, що хтось нарешті цікавиться її теорією. — Якщо вдихнути такі часточки, вони відкладаються в легенях і фактично бетонують їх. Ти наче задихаєшся зсередини.

Моя мати замислилася на мить, а тоді помахала рукою, вдаючи, що розвіює в повітрі попіл. Так зграбно можуть махати над келихом вина.

— Тож треба вдихнути досить багато попелу, так? Щоб це зашкодило?

— Так, — відповіла Софія. — Досить багато. У тісному приміщенні без доступу свіжого повітря треба трохи менше.

— Вона запитує, скільки часу для цього потрібно, — уточнив я.

Мене це також цікавило. Мати ледь помітно кивнула — так недбало, що цього можна було б не завважити.

— Ох. Години.

— Години? — Голос Одрі зірвався, і маска холодності на якусь мить спала з обличчя.

— Він страждав? — Евонна шморгнула носом.

Софія не відповіла, але всі все зрозуміли. То була жахлива смерть.

— Години? — знову перепитала Одрі, і я зрозумів, що цього разу вона звертається до Кроуфорда. Цього разу вона жадала не підтвердження, а пояснень. — Лікарка щойно виклала нам наукове підґрунтя цієї

смерті. Тепер я прошу пояснити мені, пане офіцере, як мій син міг помирати *годинами* в кімнаті, яку *ви* охороняли.

Кроуфорд прокашлявся.

— Мем, з усією повагою... — Це був поганий початок: моя мати не терпіла ані формальностей, ані виправдань. — Гумова прокладка на дверях створює дуже хорошу звукоізоляцію.

Я розтулив був рота, щоб нагадати, як гучно тоді завивав вітер, і одразу стулив, бо засвоїв урок ще минулого разу: ставати на бік поліції було заборонено.

— Але, якщо чесно, я нічого не чув, бо... — Кроуфорд завагався і замовк.

— Я слухаю.

— Бо мене там не було.

У приміщенні зненацька запала тиша — така напружена, що від неї от-от могли вибухнути барабанні перетинки. Я передбачав два варіанти розвитку подій: мовчанка затягнеться або Одрі встане й відірве Кроуфордові голову. Я помилився з обома прогнозами, бо Одрі заговорила першою. Її голос тепер більше скидався на густий шепіт — говорити гучніше вона не могла.

— Ти замкнув мого хлопчика в кімнаті й лишив його там самого?

Марсело поплескав її між лопатками — легенько, але наполегливо.

— Ма... — Кроуфорд достоту хотів знову назвати її «мем», але вчасно зупинився, від чого це слово розтягнулося якимось по-американськи: «ма-ам». Він здавався присоромленим. Чоловік знову розтулив рота, вирішивши цього разу назвати її «місис Каннінгем», без розтягування, і повів далі: — Кімната не була замкнена.

Усі погляди вп'ялися в Кроуфорда — на нього дивилися навіть ті, хто вже втрачав інтерес до розмови (Енді), і ті, хто от-от збирався знепритомніти (ми із Софією, яка ледве трималася на ногах від виснаження).

— Джульєтт перевірила прогноз погоди й сказала мені, що хоче вивезти частину гостей у місто, поки хуртовина вщухла, бо потім може бути гірше. Позаяк Майкл повадився спокійно і виявляв бажання співпрацювати, ми вирішили перевести його в один з готельних номерів. Коли прийшли йому це повідомити — уже після того, як з ним розмовляв Ернест, але до того, як я пішов у сарай, — він спав. Лежав на лавці, повернувшись спиною до дверей. У нього були

подушки й решта постелі, тож скидалося на те, що йому зручно, і ми вирішили його не будити. Джульєтт була зі мною. Вона підтвердить, що я кажу правду.

— Усе так. Я була там.

— А тоді мені довелося виганяти цих двох... — Він кивнув у наш із Ерін бік, забувши згадати Софію. — ...із сарайчика, потім цей хлопець улаштував тут «Титанік», тож, поки ми притягли його в готель, автобуси вже приїхали й мене попросили допомогти організувати від'їзд відпочивальників. А ще ж треба було відкопувати машини. Зчинилася ще та метушня. Утім клянуся, що не зачиняв Майкла — на випадок, якщо він прокинеться й захоче вийти, а мене поряд не буде. На випадок, якщо виникне... — Кроуфорд точно хотів сказати «пожежа», але вловив іронію в цьому слові й замовк. — Я відсунув засувку, перш ніж піти. У цьому я певен.

Я відчайдушно намагався пригадати, чи відсував засувку, коли повернувся в сушарню, але такого не пам'ятав. Кроуфорд казав правду: двері були незамкнені.

— Коли ви заходили до нього, вікно було розбите? — запитав я.

Кроуфорд із надією глянув на Джульєтт, але та лише знизала плечима. Він похитав головою.

— Не знаю.

— Ви впевнені, що він спав?

— Ну, я його не запитував.

— Він дихав? — цього разу я звернувся до Джульєтт.

— Я не... Слухайте, я не перевіряла. Але нічого підозрілого не бачила.

— Куди ти хилиш, Ерне? — запитала Софія.

— У Зелених Черевиків на шиї був поріз від пластикової стяжки, — сказав я. — У Майкла мали б бути такі самі на зап'ястках, якби він смикався. Але я не помітив нічого такого. А ти, Софіє?

Вона замислилась на мить.

— Ні. Я не бачила на ньому ані крові, ані синців, тож і справді не схоже, щоб він борсався. Але там усе було вкрите попелом, тож, може, я просто не помітила. — Я бачив, що вона сама не надто в це вірить. — Може, його вбили швидко, але це значить, що він довіряв убивці, інакше не підпустив би до себе так близько.

Я розмірковував уголос: — Тож ми не знаємо точно, чи було розбите вікно. Але коли я увійшов, то одразу це помітив: на підлозі було скло, у сушарні було світліше, та й ви точно відчули б протяг, бо завірюха була в розпалі. Із цього можна дійти висновку, що...

Ерін штурхнула мене ліктем під ребра, але я проігнорував її. Усі уважно слухали, як я відтворюю ті години. Якимось чином ця мисленнєва діяльність допомагала мені вийти із шокового стану. Я певен, що всім нам хотілося розійтися по кімнатах, щоб розклеїтися наодинці, але всі ми знали, що цього робити не можна. Потрібно було відтворити повну картину, бо це могло вивести нас на вбивцю.

— Припустімо, коли ви востаннє його бачили, вікно ще було ціле. Хоча ми досі не знаємо, спав він насправді чи ні. — Ерін знову штурхнула мене. — Що? — засичав я на неї.

— Усе це дуже корисно, але лише доводить той факт, що ти був останнім, хто з ним розмовляв, — прошепотіла Ерін.

Усі це почули.

Я підвів очі на решту. Ох. То он чому вони так уважно мене слухали.

— Він був живий, коли я пішов, — сказав я.

Однак усі дивилися на мене так суворо, що в мене виникло відчуття, наче виступаю перед присяжними. Я знав, що цього не варто робити — якщо подивитися будь-який допит, то побачите, що лише винні повторюють щось без спонукання, — але я не міг стриматися.

Прозвучало це благально: — Він був живий, коли я пішов.

Ніхто з нас не сів у автобус. Усі мовчки погодилися вважати людину, яка поїде з гори, убивцею, що намагається втекти, тож поткнути носа за двері ніхто не посмів. Тоді більшість із нас уже вирішила, що убивцею є хтось із Каннінгемів. Дехто, включно зі мною й Софією, щиро хотів залишитися та знайти вбивцю. Решта коливалася між страхом і впертістю. Одрі не хотіла їхати без Майклового тіла, яке навряд чи вийшло б вивезти в автобусі. Евонна лишилася, бо не хотіла покидати Люсі. Енді лишився разом з Евонною. Для Марсело вагомою причиною міг бути той факт, що йому нарешті пообіцяли кімнату в готелі. Кроуфорд не дозволяв і не забороняв нам їхати, але він знав, що не можна лишати нас без нагляду, інакше його колеги застануть у готелі різанину і йому доведеться якось це пояснювати. Джульєтт пожартувала, що не хоче лишати нас, бо ми можемо спалити готель. Ми його таки спалимо, але вона цього ще не знала.

Тож ми сиділи в барі. Горе, гнів і взаємні звинувачення поволі поступилися спогадам про минуле, які переповідали тихими, хрипкими голосами. Енді пригадав Майклову промову на моєму весіллі, де брат був дружбою. Тоді Майкл подумав, що було б весело зімітувати одну з моїх книжок, і приготував десять правил написання бездоганної весільної промови, але дещо забагато хильнув для відваги й зміг пригадати лише три. Це здавалося дурним спогадом, щоб розповідати про нього за таких обставин, але незручну мовчанку швидко порушили шмаркаті смішки, більше схожі на гикавку. Я, мабуть, не наважуся списати Майклові вчинки на прості помилки, але про нього точно не можна було судити за останніми трьома роками.

Коли ми зрозуміли, що ніхто не збирається нікуди їхати, хтось запропонував піти спати, і всі забурмотіли на знак згоди. Кроуфорд замкнув сушарню, бо поки що не хотів нікуди переносити тіло Майкла, і наказав туди не ходити. Джульєтт роздала нам ключі від кімнат у напівпустому тепер готелі. Я відмовився, віддавши перевагу своєму шале. Якщо хтось захоче мене вбити, я принаймні встигну помітити вбивцю, поки він підійматиметься драбиною на горище. Між іншим, мені все одно потрібно було повернутися у свою кімнату: я від самого ранку там не був і не знав, що з грошима. Я хотів бути біля них. Тепер, коли стало зрозуміло, що Марсело не знав про гроші, я був радий, що ніхто, крім Софії та Ерін, про них не знає, бо це давало мені мотив. Зараз рідні просто підозріливо на мене косилися, бо я був останнім, хто говорив з Майклом, але мене б розірвали на шматки, якби дізналися, що я ще й був винен йому чверть мільйона доларів. *Родинні гроші.*

Люди, позіхаючи, потроху розходилися. Коли Евонна проходила повз, я поплескав її по руці й запитав, чи можна позичити на ніч її пляшечку з пігулками.

— Вибач, Ерне, але вони надто сильні. Я не можу її в тебе залишити.

Вона вибачливо скривилась, а тоді поклала одну пігулку мені на кухонну рукавицю.

Уся ця історія з пігулками ще раніше здалася мені дивною, а це небажання з ними розлучатися — тим паче. Я не сумнівався, що в Евонни болить нога, і припускав, що часом цей біль було неможливо терпіти без знеболювальних. Але після нещасного випадку вона завжди вибирала якісь природні методи лікування. «Альтернативну

медицину», як вона це називала. «Танці з бубном», якщо казати лікарською мовою. Проте для Евонни це не мало значення: вона почала нове життя і про жодні поступки не могло бути й мови. Ніякого панадолу від головного болю, жодного келиха вина після важкого робочого дня. Народжуючи Емі, вона відмовилася від знеболювання. Вона перла вперед, мов паротяг, і ніщо не могло збити її з правильного шляху.

Подорослішавши, я зрозумів, чому це було для неї так важливо. Евонна була п'яна, коли потрапила в аварію, у якій скалічила ногу, тож відтоді зневажала все, що якимось затьмарювало розум, навіть якщо це було для її блага. Навіть біль не був поважною причиною втратити владу над собою. Саме тому я порадив Софії за потреби запитати Евонну про зустрічі анонімних алкоголіків, бо Евонна була незламна мов скеля. Я ніколи не сказав би їй цього прямо, але її стійкість надихала.

До того ж я завжди відчував, що Евонна сприймає біль у нозі та кульгавість як щось на кшталт покарання. Як нагадування про пасажирку тієї ночі — свою найліпшу подругу. Евонна не хотіла цього притлумляти. Вона відчувала, що заслуговує на це. Якщо вам цікаво, чи вижила її пасажирка, погляньте на номер сторінки.

Може, я надаю цьому надто великого значення. Можливо, із часом нога дошкуляла їй більше й Евонна вирішила нарешті дослухатися до порад лікаря. Холод теж міг посилювати біль, хоча Евонна, мабуть, не вибрала б цього курорту, якби аж так страждала. Може, її хтось переконав (найімовірніше, Енді, хоча я згадав, як Джульєтт покашлювала, витягуючи в неї другу пігулку), що мені з такою травмою ці ліки були необхідні, але тітка звикла суворо ділити їх на малі дози, тож не збиралася порушувати цього правила заради мене. Якби вона могла, то, мабуть, показала б мені якісь дихальні вправи. Можливо, вона навіть купувала в Люсі якісь ефірні олії — до речі, це, певно, третій за прибутковістю незалежний бізнес після пластикових контейнерів і косметики.

Тож я вирішив подякувати за те, що дають, і ковтнув пігулку, запивши її рештками більше-не-гарячого шоколаду. Я залишив чашку на барній стійці й попрямував до виходу, з подивом усвідомивши, що у фое на мене чекає Ерін. Головні двері досі були прочинені, і на плитку намело снігу.

— Не знаю, як тебе про це просити... — почала Ерін. Вона розтулила рота, а тоді стулила, наче забула, що мала сказати, і втупилась у черевики. Її волосся розвивалося на вітру. Тоді вона знову підвела на мене очі. Атоми в повітрі перемістилися. — Я не хочу ночувати сама.

МОЯ ДРУЖИНА

РОЗДІЛ 30

Шепіт Ерін зринув на мене згори: вона кликала мене на ім'я. Хуртовина знову розбушувалася, і маленька капсула мого шале стогнала під натиском вітру, який напосідався з усіх боків одночасно: здавалося, що ми в підводному човні. Я лежав на дивані, поступившись Ерін ліжком на горищі й нарешті перевдягнувшись із готельного халата в труси й футболку з назвою гурту, якого більше не слухав. До прохання залишитися в мене Ерін спонукали самотність і страх, а не бажання якоїсь близькості, тож ми обоє розуміли, що на горище я за нею не підіймусь. У цій книжці немає інтимних сцен.

— Я не сплю, — сказав їй.

На горищі щось зашаруділо — мабуть, вона переверталася на другий бік.

— То що ти думаєш? — на мить шепіт Ерін прозвучав так, наче вона була дуже близько.

— Не знаю, — відповів чесно. — Я не можу викинути Чорного Язика з голови. Усі ці тортури такі театральні, наче з детективного роману.

— Вони майже порушують четверте правило, — відсторонено протягнула Ерін. — Вимагають наукового роз'яснення. От тільки не знаю, чи можна вважати тунель у снігу таємним ходом.

Я взявся писати книжки дуже давно, тож Ерін знала правила Рональда Нокса не гірше від мене. Мені було цікаво, чи сипле вона ними зараз, щоб створити відчуття, наче ми в одній команді. Як на мене, це було досить сміливо з боку жінки, яка так нахабно брехала, аби лише не мати дітей від мене. І яка вкрала моє горище.

— У цьому й проблема, — сказав я. — На такі вбивства одразу накидаються медійники. Про це писатимуть в усіх новинах, а за кілька місяців уже зніматимуть документальні фільми. Це показові вбивства. А тому їх легко скопіювати.

— Гадаєш, хтось хотів, щоб ми думали, що Чорний Язик серед нас?

— Що імовірніше: що славнозвісний убивця приїхав сюди по нас чи що хтось хоче, щоб усі так думали?

— Софія дуже затято переконує всіх у цьому, — зауважила Ерін. — Наче намагається нас налякати.

— Що ж, вона лікарка. Бачила одну з жертв. І вона не каже нічого такого, чого не було в новинах.

— Скидається на те, що ти її захищаєш.

— Ну треба ж мені комусь довіряти. — Я зрозумів, що це прозвучало надто жорстоко, і вирішив змінити тему. — Скажи, як Майклові вдалося переконати тебе розкопувати могили?

Схоже, я заскочив її зненацька.

— Ну, я взагалі не знала, що ми їдемо на цвинтар. Про це він не попереджав.

— Як ти взагалі в це влипла? — Останнє слово багатозначно зависло в повітрі, заповнивши всю кімнату.

— У Майкла й Люсі були фінансові проблеми. А в нас із тобою... ну... все змінилося, відколи... Коротше, Ерне, ми розуміли одне одного. Це була просто взаємна підтримка. Просто підтримка. — Я запитував не про це, але не наважувався її урвати. — Це як сніг на цій горі... я не знаю, як краще це описати. Здавалося б, крихітні сніжинки — а ось ти вже й загруз по коліна. Або попів у легенях. Чи це надто цинічне порівняння? Я хочу сказати, що нічого наче й не змінюється, а тоді ти озираєшся й розумієш, що змінилося геть усе. Це почалося, уже коли ми спали в різних кімнатах. Але Люсі не знала.

Зізнання в тому, що вони зустрічалися довше, ніж я думав, — ще до того, як Майкл приїхав до мене додому вночі, — мало б стати для мене важким ударом. Але того дня я зазнав стількох ударів, що цього навіть не відчув.

Однак згадав Майклові слова тієї ночі, коли він приїхав до мене з тілом Алана: «Люсі дізнається». Адже в суді, де кожную дрібницю переживають годинами, його інтрижка легко могла розкритися. Та Люсі явно ще не знала, інакше не реагувала б так на новину про те, що вони провели разом одну ніч. Що було б, якби вона почула таке? «Люсі дізнається». Майкл сказав це, коли вони з Ерін уже зустрічалися. Чи знала Ерін, що тоді він ще сподівався зберегти свій шлюб, а порвати з Люсі вирішив уже пізніше? Я також помітив, що Люсі була вбита

горем, дізнавшись про Майклову смерть, тоді як Ерін трималася досить непогано. Може, вона знала більше, ніж я думав?

Зрештою вирішив, що почув достатньо.

— Я мав на увазі, *влипла* в оце все.

— Знаю, що це нічого не змінює, але ми з Майклом ніколи не хотіли...

— Так, так, я не хочу про це чути. Скажи мені, що Майкл тобі розповів. І головне — чи ти йому повірила.

— Спершу не повірила. Він довго мене переконував. Але знайшла сумку грошей, яку ти ховав. Майкл сказав пошукати її. Мені не вірилось, але я не могла зрозуміти, навіщо йому брехати, тож вирішила послухатися. Ти наче й не намагався її ховати. — Сказала це так, наче я був винен, що вона її знайшла. Як колись, коли ми ще були щасливі, могла сказати, що не хотіла, але з'їла шоколадку, бо я лишив смаколик там, де він «дивився» на Ерін. — Після цього я розмірковувала й перевіряла інші речі, про які він мені розповів. І, може, якась частина мене хотіла, щоб його історія виявилася правдивою. Я досі не могла оговтатися від того, що між нами сталося, і це було... це прозвучить божевільно, але я сприйняла це як шанс на спокуту. Я взялася допомагати йому, бо думала, що так ми з ним зможемо залагодити провину перед тобою. Я витягнула з Майкла обіцянку, що ми розділимо гроші з тобою. Це мали бути наші гроші, Ерне... твої, мої та Майклові.

«Це гроші родини».

Знову ця фраза. Тільки цього разу я нарешті її зрозумів.

— Ти ж зараз не про сумку. Ти думала, що викопуєш... — «То це все через якусь мапу скарбів?» — Чекай, що саме, ти думала, ви поїхали викопувати?

— Коли Майкл виходив із в'язниці, то попросив мене сказати всім неправильну дату. І винайняти вантажівку, бо йому треба дещо забрати, а це потрібно буде зробити вночі. Він сказав, що знає, куди саме ми їдемо, і що йому потрібен буде один день після звільнення, щоб завершити всі свої справи. Тож я зробила все так, як він просив, а тоді ми раптом опинилися на кладовищі. Я сказала йому, що не хочу таким займатися, а він відповів, що це просто ґрунт і дерево та що йому потрібна моя допомога. У вантажівці були мотузки й блоки, і так ми підняли труну із землі. Майкл прочинив її, зазирнув усередину і

сказав, що ми повеземо труну із собою. Тож ми затягнули цю штуку в кузов і приїхали сюди. Він здавався задоволеним. Не схоже, щоб він передбачав, що його вб'ють. Ваш батько був грабіжником, тож я вирішила, що в домовині просто ховали щось цінне. Навіть не знаю... діаманти? Звісно, я не думала, що ми викопуємо труп, якщо ти ще маєш стосовно цього сумніви. Мене б звідти мов вітром здуло.

— Ти казала, що Майкл не відповів на запитання, що саме продавав йому Алан. Утім якщо ти погодилася викопувати труну на кладовищі, то чому не поцікавилася, що там?

— Я цікавилася. Він сказав, що не може розповісти. Задля моєї безпеки.

— А чому не спитала мене?

— У мене склалося враження, що всі, хто знає про ту труну, або помирають, або потрапляють у нещасні випадки, — зауважила Ерін, багатозначно натякнувши на мою руку. — Скидається на те, що Майкл мав рацію.

— І, може, усі ці події пов'язані. Скажімо, Зелені Черевики — це й справді лише якась випадкова людина. Його вбили так, щоб навести всіх на думку про Чорного Язика. Або ж його вбили, бо він чомусь завадив. Що, як Майкл увесь цей час був справжньою ціллю?

— Це значить, що в небезпеці всі, хто знає про труну й про те, що в ній, — сказала Ерін.

YBW

Марсело теж говорив мені щось таке. Він не знав, що у вантажівці, а Ерін не знала, що в труні. За цією логікою, я був наступною жертвою Чорного Язика, бо знав найбільше.

— У такому разі ти повинна сказати мені ще дещо. Тепер нам немає сенсу брехати одне одному. Ми були в шлюбі чотири роки, і тобі все одно було неприємно цілувати мене на людях. Але з Майклом ти... не розумію.

Я замовк на мить, сподіваючись, що вона сама зрозуміє, про що я, щоб мені не довелося закінчувати речення й викривати той факт, що я не зводив з них очей.

— Не розумію, куди ти хилиш. Як на мене, зараз не час пережовувати наші проблеми з близькістю.

— Перед готелем, перш ніж Кроуфорд арештував Майкла, ти щось забрала з його задньої кишені. Що то було?

Їхні прилюдні обійми спершу здалися мені дивними, але я подумав, що так зациквився на цьому, бо ревнував і мене зачепила демонстративність жесту Ерін. Та побачивши ту сцену ще раз на записі з камери Джульєтт, знову подумав, що тут щось не так. Вона сунула руку до задньої кишені його джинсів. У сушарні Майкл збирався щось мені показати, перш ніж віддати ключі від вантажівки, але не знайшов цієї речі. Тоді ревності все-таки завадили мені обміркувати це як слід. Я знав свою дружину. Вона ненавиділа прилюдні пестоші.

Згори до мене долинуло якесь шарудіння, після чого на подушку біля моєї голови щось упало. У будиночку було темно, але я намацав якусь невелику пластикову річ, схожу за формою на кришечку від пляшки, але трохи більшу й глибшу. Власне, вона дужче скидалася на склянку для шотів. Я підняв річ, силкуючись роздивитися її в блідому місячному сяйві, що сочилося з-поза хмар. Одна з поверхонь легенько зблиснула, наче підморгуючи. Щось дзеркальне. Прозорий пластик, може, навіть скло.

— Який кмітливий, — сказала Ерін.

Я пригадав, як тоді, коли Майкл виїжджав з мого подвір'я, приладовою панеллю прокотилася склянка для шотів і впала під сидіння. Тоді мене більше турбувало тіло в салоні, але зараз я зрозумів, що це була саме та річ, яку я тримав у руці. Не склянка для шотів, а лупа ювеліра. Вона справді за формою трохи схожа на склянку: «денцем» там слугує збільшувальне скло, а відкриту частину треба прикладати до ока. (Моя редакторка залишила дуже корисну примітку: «Правильно називати це окуляром», тож я вдам, що дуже ерудований і пригадав це ще тоді.) Окуляр вигляд мав достатньо невинний, щоб не опинитися серед доказів, але був достатньо важливий для Майкла, щоб той витягнув цю штуковину з-під сидіння до того, як його арештують, і здав разом з іншими особистими речами під час арешту, щоб отримати, вийшовши з в'язниці.

— Навіщо ти це забрала? — запитав я.

— Поворуши мізками, Ерне. Я думала, що ми викопали щось цінне. Типу діамантів, розумієш? Може, якісь золоті злитки? Щось цінне, що можна вкрати й заховати в труні. Навіщо йому це? Точно щоб оглянути щось коштовне. І в Алана був ломбард, хіба ні? Мені все здавалося очевидним. А забрала я його, тому що... — Ерін

прокашлялася, явно присоромлена. — Майкл нічого не розповідав мені про труну, тож, може, хотіла подивитися сама. На випадок, якщо щось піде не так, як я передбачала. З Люсі.

— Ти відчувала, що не можеш йому довіряти? Якщо зрадив когось, то зрадить і тебе?

Я не зміг утриматися від цієї шпильки, хоч і розумів, як це подитячому. Мабуть, пігулки Евонни розв'язали мені языка. Я ніколи такого не сказав би, якби був при своєму розумі.

— Може... частково... — промовила Ерін тим низьким, присоромленим тоном, який використовують люди, коли визнають щось неприємне. — Майкл дуже довго не наважувався розповісти Люсі про нас і знав, що я не розповім тобі, поки він не погодиться поговорити з нею. Я благала його виплатити її борги, щоб ми могли почати із чистого аркуша. Гадаю, він надіслав їй папери про розлучення лише тому, що досі сердився на тебе. Я тоді вперше подумала, що він хотів забрати щось у тебе. І коли ми сюди приїхали, це відчуття повернулося. Мене наче виставили напоказ.

— Тож ти забрала в нього окуляр, щоб він не міг перевірити цінність того, що в труні, поки ми тут, і не відмовив тобі в частці.

— Коли ти так це кажеш, здається, наче в мене параноя, — зауважила Ерін. — Але він дав ключі тобі, а не мені. Я не хотіла, щоб Кроуфорд і Софія дізналися, що там, і розповіли решті. Я знала, що ти ховав від усіх сумку з грошима, тож подумала, що й це захочеш приховати. Саме тому сказала, щоб ти подивився на самоті.

Я почув, як Ерін легенько цокнула язиком. Я добре знав цей звук: він означав, що її щось бентежить і вона не може заснути. Тоді я гладив дружину по плечу, аби вона знала, що я поруч. І тепер з подивом відчув, як смикнулась рука, коли машинально потягнувся до чогось біля себе. М'язова пам'ять.

— Але, звісно, я помилилася щодо золота в труні. — Вона вичікувально замовкла, але я не заковтнув наживки. — Тож тепер у мене є нова теорія. Думаю, він хотів перевірити твої гроші.

Я замислився на мить. Ерін не помилилася. Я мало знав про фальшиві гроші, але на справжніх банкнотах цілком могла бути якась мікроскопічна позначка: серійний номер або що. Згодом я перевірів свою здогадку, тож тепер знаю, що мав рацію.

— Не схоже на дорогу річ, — сказав, крутячи окуляр у руках. Тепер, коли очі пристосувалися до темряви, я міг роздивитися його краще. — Щось таке може бути в шкільній лабораторії. Я думаю, їх легко придбати. Але твоя правда щодо Алана. У нього мала бути така річ, і Майкл, найімовірніше, забрав окуляр у нього.

— Може, Алан хотів перевірити Майклові гроші й помітив щось підозріле? І саме тому сталася та сутичка?

— Досі міркую, де Майкл міг дістати двісті шістдесят сім тисяч без відома Люсі, — зізнався я. — Це великі гроші. Але навіть Марсело про них не знав. І ти теж, якщо вже на те пішло. Не виключено, що він розповів тобі, просто щоб ти перевірила, чи вони досі в мене.

— Але якщо він знав ще тоді, що гроші фальшиві, то навіщо просив мене їх шукати?

— Не знаю.

— Може, усе було навпаки? — припустила вона. — Гроші приніс Алан, а Майкл виявив, що вони фальшиві.

Я замислився над цим припущенням. Майкл чітко сказав, що купував щось в Алана. Але чи правда це? Чи міг Майкл щось продавати?

— Але якщо це фальшиві гроші й він убив Алана спересердя, то навіщо брати непотріб?

— Ти витратив частину, — промовила Ерін.

Це не було запитанням.

— Трохи. Але в мене не виникло жодної проблеми.

— Може, вони й фальшиві, але це не означає, що це непотріб. А якщо вони мічені? Ну, знаєш, як поліція маркує гроші?

— Можливо.

Я щось прогавив, але поки не розумів, що саме. Інтуїція підказувала мені, що в одній з теорій Ерін, у якихось її словах, було зерно правди, яке наблизить нас до розгадки. Але поки не міг збагнути, що саме. Зі слів Майкла, вони з Аланом побилися через те, що грошей було *замало*, тож навряд чи вони були фальшивими.

У нас скінчилися теорії, тож запала тривала мовчанка. Здавалося, що наша капсула-шале занурилася під воду ще на кількасот метрів і тепер рипіла від напруги ще гучніше. Я вже подумав, що Ерін заснула, коли блідий овал її обличчя раптом виринав наді мною: вона дивилася на мене, визираючи з горища.

— Чи є якийсь сенс просити в тебе пробачення? — запитала вона.

— За що?

— За все, напевно.

У тому, як її голос линув до мене згори, поки я лежав горілиць, розмовляючи із зорями, ховалася якась метафора, але я досі не знаю, яка саме.

— Гаразд.

— Що гаразд?

— М-м-м...

Я щосили намагався вдати мляву сонливість, але був певен, що вона чує, як калатає моє серце. Здавалося, піді мною аж дрижить подушка.

— Навіть не питаєш чому?

— Ти говориш, бо маєш що сказати, чи тому, що не можеш заснути?

Я не хотів гарикати на неї — у шлюбі це може бути припустимо, бо тоді до любові часто домішується крихта жорстокості, але тепер, коли ми вже не разом, найменша гострота в голосі здавалася вбивчою.

— Може, і те і те? — Її голос звучав мало не благально.

— Добре, — поступився я. — Але завтра я ганятимусь за серійним убивцею, і, якщо буду невиспаним та млявим, винною будеш ти.

У темряві забіліли її зуби. Усмішка.

— Ось тепер я його впізнаю.

— Не треба просити в мене пробачення, Ерін. Я не мав на тебе тиснути. Думав, що ти щаслива, думав, що ми разом хочемо народити дитину. Тоді не помічав, що насправді підштовхую тебе до цього. Я довго на тебе сердився, та це був твій вибір і яке я взагалі маю право тебе до чогось примушувати? Проте тобі не треба було брехати. А ще волів би, щоб ти обрала будь-кого, тільки не Майкла, тому через це завжди сердитимусь. Але я не маю права більше нічого в тебе просити. І не треба в мене просити побачення.

Це була не зовсім правда. Правда була в тому, що я не хотів лежати й слухати її виправдання. Я чув їх уже вдосталь: у психолога і вдома, пошепки та криком, читав у повідомленнях і в листах, крізь сльози й зі злості. Я думав, що почув уже всі.

А тоді Ерін здивувала мене, сказавши: — Я вбила свою матір.

РОЗДІЛ 31

У маленькій кімнаті ці слова прозвучали, наче вибух. Я гадки не мав, що на це відповісти. Я знав, що її виховував батько — це була одна з причин, чому ми так швидко порозумілися, коли познайомились, — але Ерін казала, що була ще малою, коли її мати померла від якоїсь хвороби.

— Вона померла, народжуючи мене. — Її голос був не набагато гучнішим за шепіт. — Ти зараз скажеш, що я не винна, але це не має значення. Так казав мені батько, і я вірила. Досі вірю. Я вбила її. Знаю, що так буває. Знаю, що це не моя провина. Саме тому стала говорити людям, що це був рак. Так вони просто співчують і не кажуть про мою невинуватість. Але батько торочив мені щодня, аж до своєї смерті, що це *моя* провина. Я завжди знала, що він радо обміняв би мене на неї.

Мені було відомо, що її батько — людина жорстока, але я не знав, що він настільки цькував її, настільки звинувачував і ненавидів.

— Казати таке дитині... це жахливо. Я не знав.

— Будь ласка, повір, я не хотіла завдати тобі болю, я просто... Коли ми заговорили про дитину... — Я почув, як зірвався її голос, наче вона зібралася схлипнути, але вже за мить опанувала себе. — Ти був такий щасливий, Ерне. Я не розуміла, як ти можеш із таким захватом говорити про це, але в тебе світилися очі навіть від розмов. Я дуже хотіла бути такою, якою ти хотів мене бачити. І ти так радів, коли я погодилась. А тоді... Я не кажу, що це твоя провина, — просто намагаюся пояснити. Мені стало страшно. Мені потрібно було трохи часу. Я збиралася приймати таблетки лише кілька тижнів, поки звикатиму до цієї думки. Господи, це були чудові кілька тижнів. Мені здається, я ніколи не бачила тебе щасливішим, ніж тоді. Я бачила це щастя у твоїх очах і не могла змусити себе його зруйнувати. А тоді кілька тижнів розтягнулися на кілька місяців, які перетворилися на рік. Аж тут тобі закортіло зрозуміти, що відбувається, і ось ми вже їдемо до лікарні здавати твої аналізи, і я збагнула, що загнала сама себе в глухий кут і зізнаватися вже пізно. Тож я далі підігрувала тобі, знаючи, що мені не лишається нічого іншого, окрім як припинити

приймати таблетки й улаштувати ту дивовижну вагітність, перш ніж ти все зрозумієш. Але я не могла цього зробити. Це як кидати монети в ігровий автомат. Я весь час відкладала. Я думала, що викину ще одного листа з лікарні, прийму ще один дзвінок, а тоді буду готова. Кожен блістер був моїм останнім, відтак я йшла виписувати ще один.

Тепер я теж плакав.

— Я просто хотів тебе — такою, якою ти була. Ти не була для мене способом отримати дитину. Я був такий радий тільки тому, що ми робили це разом. Я до тебе дослухався б.

— Але якби я сказала, ти б уперся. Ти, певно, не зрозумів би цього й поведився б, як умієш, — невинно і з жартами. Може, за рік чи два тобі набридло б, але ти намагався б мене переконати. Я не змогла б розповісти про маму. Я нікому не розповідала про це, відколи стала підлітком, бо відчувала, що брехати про рак безпечніше. Я дуже боялася осуду. Подумала, що із часом зможу дати тобі те, чого ти хочеш. Я справді намагалася. Я не прошу в тебе співчуття. Просто хочу пояснити, чому мені було так страшно. Так, я боялася болю, боялася, що помру, як вона. Але ще більше мене лякало, що зі мною це *таки станеться*, і тоді ти дивитимешся на дитину, якої так прагнув, тими самими очима, якими дивився на мене батько.

— Я так хотів сім'ю...

— Ох, Ерні. Я знаю.

— Що забув, що вже її маю. — Я зітхнув. — Вибач.

— Це я прошу пробачення *в тебе*, йолопе. — Ерін здушено засміялася. — Пробач, що брехала тобі. Я не хотіла бути жінкою, яка не змогла дати тобі те, чого ти хотів.

— Я все одно кохав би тебе.

І я досі її кохав, але не сказав цього. Це було б надто болісне зізнання, навіть з оксикодоном. Може, мені варто було їй це сказати. Може, це одна з причин, чому я про це пишу. Книжка — це матеріальний предмет, пам'ятаєте? Її пишуть, щоб хтось читав.

Запала тиша, а тоді голос Ерін знову зринув до мене згори.

— Хочеш піднятися сюди?

Я знав, що її бажання близькості є лише шоковою реакцією на смерть Майкла. Знав, що це було б стримано й не по-справжньому, а вранці всі рани знову роз'ятрилися б. Розумів це, але все одно лежав вагаючись.

— Понад усе у світі, — сказав я зрештою. — Але не думаю, що вчиню так.

РОЗДІЛ 32

Наснилося наше весілля, хоча це більше скидалося на спогад, аніж на справжній сон. Майкл стояв, спершись на трибуну, наче це було єдине, що тримало його у вертикальному положенні. Він відчайдушно плентав язиком, намагаючись виштовхати назовні третє правило написання бездоганної промови дружби, а гості сміялися з його потуг. Навіть Одрі всміхалася. Майкл сьорбнув пива, здійняв палець: «Чекайте, у мене все вийде!» — гикнув, витер рота рукавом і все-таки змусив язик вимовити: «Щасливе життя — запорука щасливої дружини». Кімната вибухнула реготом, і брат щасливо всміхнувся, упевнений, що заслужив ці оплески завдяки ораторській майстерності. Знову гикнув. Але цього разу якось... по-іншому. Ще одна гикавка, але тепер було зрозуміло, що його нудить. За мить він уже схопився за шию, вирячивши очі й хапаючи ротом повітря. А гості все реготали й реготали, дивлячись, як з його губ сочиться пінява смола.

Ранок був сірий і похмурий: темні хмари повернулися й заклубочилися в небі з новою силою. Снігу навалило стільки, що двері довелося штовхати плечем, аби прочинити. Надворі ми з Ерін одразу вгрузли по коліна й здригалися від холоду що кілька секунд. Колючий сніг, що кружляв у повітрі, боляче щипався, наче згряя кусючої мошви. Автівки на парковці вбралися в білі перуки, а замети, які оповили гостьовий будинок, були схожі на завмерлі в часі хвилі.

Одягалися й виходили ми з Ерін швидко, майже не розмовляючи; між нами повисла незручна мовчанка, наче між давніми друзями, які переспали. Після нічних зізнань Ерін і її запрошення на горище ми не знали, що казати одне одному. Я спав у рукавиці, яка тепер мала підкладку з біоматеріалу. Я не зміг би її зняти, навіть якби захотів. Її доводилося просувати в рукави кількох светрів, які при цьому мало не лускали по швах. Дивлячись, як я змагаюся з одягом, Ерін допомогла мені напнути на вуха шапку. Учора мені довелося набігатися на холоді у вбранні, розрахованому на бібліотеку й камін, тож цього разу я вирішив бути готовим до всього. Я сунув пальці здорової руки в рукавичку й нацупив її глибше, допомагаючи зубами. Перш ніж вийти із шале, прихопив із собою праску, знайдену в одній із шафок. Ерін

запитально здійняла брову, а тоді я побачив, як запитання, що здіймалося в її грудях, згасло на півдорозі. Мабуть, вирішила, що не хоче знати.

Окуляр ювеліра лежав у мене в кишені. Я прокинувся першим і встиг оглянути його в тьмяному ранковому світлі. На ньому було маркування «50х» — мабуть, збільшення. Я висмикнув п'ятдесятидоларову банкноту із сумки й здійняв її в руці, розглядаючи крізь окуляр.

Я знав дещо цікаве про австралійські п'ятдесятки завдяки анекдоту, який був на руку письменникам. Дві тисячі вісімнадцятого року старі жовті п'ятдесятки оновили, додавши під портретом Едіт Ковен уривок з її інавгураційної промови. На жаль, у цитату закрався одрук у слові «відповідальність», але його помітили аж за добрі пів року, коли в обігу були вже мільйони таких банкнот. Про це зручно було жартувати на вечірках, коли не знаєш, що сказати. Просиш у гостей кілька п'ятдесяток, знаходиш банкноти з одруками, розповідаєш історію і тріумфально завершуєш: «Це ще раз доводить, що нам, письменникам, замало платять: ми б одразу помітили помилку, якби хоч колись бачили п'ятдесятки!» (Публіка сміється.) Але це було все, що я знав про гроші. Оглянувши купюру, я виявив, що там таки був одрук, а це свідчило на користь того, що гроші справжні.

Були там і серійний номер, і перехресні кольорові риси, і невеличка голограма в нижньому лівому куті. Але всі ці ознаки, включно з одруком, були помітні неозброєним оком. Лупа для цього не була потрібна. А зі збільшенням я бачив кожну борозенку матеріалу й мікроскопічні павутинки, де зливалися чорнила різних кольорів. Окуляр був для чогось іншого. Я здався. Не було сенсу розглядати банкноту, коли я не знав, що шукаю.

Коли ми з Ерін порівнялися з парковкою, я легенько поплескав її по лікті. Вітер завивав так, що говорити не було сенсу, тож я просто здійняв праску й показав на «мерседес» Марсело. Ми почовгали туди. Я гупнув праскою — найважчим переносним предметом, який знайшов у шалі, — об вікно, але скло лише тріснуло, не розбившись, і ввігнулося в центрі утвореного кратера. Тоноване вікно помережали довгі білі смуги тріщин.

Ця гидотна ідея зріла в моїй голові ще відчора — відколи я побачив розбите скло біля машини Евонни. Щоправда, тоді я був трохи заклопотаний виживанням і не мав нагоди втілити свій план у життя.

Подумав лише, що ніхто не зверне уваги на розбите вікно в машині Марсело, коли завірюха наробила лиха й у «вольво» Евонни. Але не подумав про сигналізацію, яка завищала, щойно я вдарив по склу. Хуртовина завивала досить гучно, але я не був певен, що цього достатньо, аби замаскувати звук сирени. До того ж з напрямком вітру мені не пощастило, бо він відносив звук у бік гостьового будинку. Блимання фар також привертало увагу. Ерін стояла на чатах, але це ніяк мені не допомогло б, адже за такої погоди вона бачила не далі ніж на кілька метрів. Я мусив поквартитися.

Я вдарив по вікну ще раз, і воно ввігнулося глибше, наче яєчна шкаралупа. Крізь якийсь дрібний отвір засвистів вітер, але скло не розбилося. Ще один удар — і моя рука провалилася в салон. Кухонною рукавичкою (як зручно!) я змів уламки скла з рами і просунув руку всередину. Ерін нетерпляче підстрибувала на місці — їй хотілося якнайшвидше накивати п'ятами, але я вже бачив свою ціль. Я висмикнув цілу жменю тоненьких кабелів із гнізд і випростався. Та щойно зібрався повернутися до Ерін, як у щелепу мені влетів кулак.

На свіжий сніг добре падати, але мені не довелося. Ерін спіймала мене попід руки, наче рефері на боксерському рингу.

— Господи, Ернесте! — Марсело стрясав долонею, здивований, що побачив мене.

Я жваво випростався, мацаючи щелепу. Він ударив мене лівою рукою, тож проопероване плече трохи послабило удар — на щастя, бо саме на цій руці він носив «ролекс». Якби не хворе плече, то відчувалося б так, наче в мене кинули гирею. Попри це я був здивований, що всі мої зуби лишилися на місці.

— Ох, вибач, — сказав Марсело. — Я вийшов глянути на машину Люсі й почув сирену. Після всього, що тут сталося, подумав, що хтось... Чекай... Що ти тут робиш?

Марсело зиркнув на свою машину, вочевидь завваживши розбите скло. Я раптом згадав, що кинув праску біля дверцят. За ту хвилину, що порпався в машині, її вже трохи припорошило снігом, але все ще було видно. Я крадькома ногою заштовхав праску під автівку. Марсело підійшов до вікна. Якби він зазирнув досередини, то побачив би вирвані кабелі на приладовій панелі та зрозумів би, що тут щось не так.

— Я побачив, що буревій розбив вікно, — сказав я трохи заголосно, але це спрацювало, бо Марсело повернувся до мене. — У тебе там шкіряні сидіння. Подумав, що вони можуть зіпсуватися. Шукав, чим затулити.

— Молодець, — сказав Марсело, обіймаючи рукою мене за плечі й відтягуючи від автівки. — До біса ту шкіру, ходімо в тепло. Чекай-но...

Він зупинився й присів на одне коліно в снігу. Мій шлунок, який сьогодні вже кілька разів підстрибував, вирішив зробити ще один пірует. Марсело кркнув, зводячись на ноги, і простягнув мені щось. Але то була не праска.

— У тебе телефон випав, — сказав він, віддаючи мені пристрій.

Слухайте, я знаю, що хтось може вважати це порушенням шостого правила (жодного щасливого збігу), але кожному детективові час від часу потрібна дрібка удачі. Інтригу в романі вибудовано за рахунок того, що шанси героя на успіх постійно знижуються, але іноді, зовсім як у реальному житті, збіг обставин грає йому на руку. Чесно кажучи, я гадки не маю, чому Марсело не помітив. Може, занурився в роздуми, прораховуючи ціну нового скла. Може, мружився від снігу й не розгледів. Може, після зустрічі з моєю щелепою йому боліла рука й це відвернуло увагу. Зрештою, пристрій був схожий на телефон — маленький, прямокутний, явно електронний, з монітором, — але Марсело мав би спостерегти. Та я вирішив про це не думати й просто подякувати долі. Зрештою, вона завинила мені за вчора.

Тож вихопив з руки Марсело портативний GPS-навігатор, вирваний з приладової панелі, і сунув у кишеню, перш ніж вітчим його розгледів.

Перед гостьовим будинком була припаркована якась монструозна машинерія. Через яскраво-жовту кабінку, що сиділа на загрозливого вигляду металевих гусеницях, ця штуковина походила на гібрид танка та шкільного автобуса. З-під неї із сичанням клубочилася пара, двигун монотонно гуркотів.

Біля дивного транспортного засобу зібрався невеличкий натовп: Софія, Енді, Кроуфорд, Джульєтт і незнайомиць, вигляд якого дав мені надію, бо я дозволив собі вирішити, що це детектив. Але підійшовши ближче, побачив, що він одягнений у блискучий синтетичний плащ із нашитим на грудях написом «СуперШред». На кожному елементі його вбрання був якийсь логотип: «Оклі» — на золотаво-блакитних лижних окулярах, «Скалкенді» — на бандані, що затуляла нижню половину

обличчя (череп зі схрещеними кістками був саме на рівні рота), «Квіксілвер» — на пухких синтетичних штанах (велетенськими літерами на одній зі штанин). Незнайомець був наче обклеєний наліпками холодильник з пивом. Мені він здався схожим на сноубордиста: його ніс — єдина частина обличчя, яку було видно, — явно зазнав не одного перелому. Придивившись, я помітив той самий напис, що й на пальті — «СуперШред», — на боці танкобуса. Мабуть, цей чоловік приїхав з іншого відпочинкового комплексу, з-поза хребта.

Я вклинився в натовп між Енді та Софією. Сестра цокотіла зубами, страшенно бліда від холоду. Вона явно не надто зважала на те, що тут відбувалося, просто чекала, коли можна буде піти в готель. Я готувався до того, що на нас із Ерін (яка досі була в учорашньому одязі) заглядатимуться, але ні в кого не було сили на пустопорожні плітки. Усі уважно дивилися на Марсело, і на нас із Ерін не звертали уваги.

— Ми їдемо? — запитав я.

Танкобус був створений для пересування в глибокому снігу, і він точно був тут не для екскурсії.

— Ну? — урвала мене Джульєт, звертаючись до Марсело.

— У шале нікого немає. Машина на парковці.

— Дідько.

— Можу відвезти вас на хребет, — заговорив Ходячий Білборд, і мені подумалось, що навіть голос його мусить мати якийсь логотип.

Я вирішив, що це міг би бути «Монстр енерджі». Якби він говорив не про зниклу жінку, то достоту понапихав би в коротке речення з десятків «чуваче» й «капітально». У незнайомця був легкий канадський акцент, із чого я дійшов висновку, що він є одним з тих мисливців на сніг, котрі проводять пів року в Північній півкулі й пів року — в Південній.

— Але в цій штуці ми нікого не знайдемо, хіба що наїдемо на неї.

— Що відбувається? — ще раз спробував я.

— Люсі зникла, — нарешті відповів Марсело — відсторонено, наче людина, яку питають: «Що я пропустив?» — під час перегляду фільму. — Ніхто не бачив її відучора.

І справді, Марсело вдалося так швидко мене спіймати, бо він уже був на парковці — перевіряв, чи на місці автівка Люсі. Мабуть, саме тому Евонни й Одрі тут не було: вони розділилися для пошуків.

Ходячий Білборд обвів нас поглядом.

— Перепрошую за таке запитання, але що, в біса, тут сталося? Джул, треба їхати в Джиндабайн.

— Це Гевін. — Джульєтт узяла його за лікоть. Схоже, вони добре одне одного знали — мабуть, не мали вибору, працюючи на одній горі. Утім, вони не були дуже близькими друзями, інакше Джульєтт розповіла б йому про вбивство Майкла — Ходячий Білборд достоту про це не знав. — Хуртовина посилюється, і снігохід... — Джульєтт лагідно поплескала долонею по кабіні танкобуса, який лунко, металевो бемкнув. — ...є нашим єдиним варіантом. Гевін запропонував відвезти нас.

— Але їхати треба зараз, — озвався той, стривожено позираючи на небо.

— Без Люсі? — запитала Ерін.

— Довго думати немає часу, — знизав плечима Гевін. — У вас тут є поліцейські. А я сам по собі. Мені треба подбати й про своїх людей.

— Тут лише один коп, — виправив Марсело. — І то... Слухайте, їдемо або ми всі, або ніхто. Ми родина.

Мені було дивно таке від нього почути. Зрештою, Люсі була його невісткою, та й то колишньою, хоча я знав, що Гарсії розставляють частини своїх складних прізвищ в іншому порядку, ніж я звик. Але якщо проблеми із законом були суто каннінгемською рисою, то штраф за перевищення швидкості, який підхопила Люсі дорогою сюди, можна було вважати її обрядом посвячення. Може, вона все-таки була однією з нас.

— Я дуже вдячна, що ти приїхав, — сказала Джульєтт. — Але ми не можемо залишити її тут. Принаймні спробуймо пошукати. Я буду твоєю боржницею.

— Шоти?

— Шоти. Як заведено у Вістлерів.

Спогади про якусь бурхливу гулянку так надихнули Гевіна, що його окуляри аж змінили відтінок.

— Гаразд, то хто їде зі мною?

— Я, — озвався Енді.

Мене геть не здивувало, що брутальні феромони новоприбулого молодика пробудили дещо давно забуте в сумній душі чоловіка середнього віку. Або, може, він хотів зробити щось корисне. Чи просто покататися в тій дивній штуковині.

Ерін штурхнула мене попід ребра. «Хтось із нас мусить поїхати».

— Я теж поїду, — сказав я.

Ґевін, який, схоже, помітив мене лише зараз, простягнув мені рукавицю з логотипом «Норт фейс» для привітання. Я показав йому свою, квітчасту, чемно відмовляючись від рукостискання.

— Крута рукавиця, чуваче, — сказав він.

Кроуфорд ступив крок до снігохода, сподіваючись поїхати з нами, але Джульєтт заступила йому шлях.

— Вам варто лишитися тут і контролювати ситуацію. Ерін, Марсело... допоможіть Евонні й Одрі обшукати решту готелю. Софіє... — Джульєтт змріяла її поглядом. — ...якщо чесно, тобі краще прилягти. — Сестра вдячно кивнула. — Ґеве, я поїду з вами й погляну на ті папери. Я *знаю*, чого ти хочеш. — Мабуть, вона помітила, як знову спалахнули його окуляри. — Але не нахабній. Просто гляну. Ернесте, Ендрю, застрибуйте.

Мене приємно здивувало, що Джульєтт знає наші імена, і я сказав про це. У відповідь вона знизала плечима й мовила лише, що з таким мізером гостей їй зовсім не складно всіх запам'ятати. Я всміхнувся на це, хоча в ситуації не було нічого веселого. По правді, я був радий, що вона їде з нами.

Ґевін обійшов свою страхітливую машинерію і відчинив дверцята. Ми вимерли на невеличкій драбинці на три щаблі, поки наш водій умоцнювався на своєму місці. Те, що було всередині, навряд чи можна було назвати салоном: замість сидінь там були лише дві сталеві лавки вздовж стін. Ми наче опинилися в морозильній камері — нещадний холод боляче стискав грудну клітку. Тхнуло бензином. Підлога дрижала від ревіння двигуна. Ґевін совав туди-сюди ручку перемикачів передач завбільшки з гілляку.

Снігохід м'яко посунув між будівлями, а тоді Ґевін натиснув на газ, і тепер нас кидало по салону. Я вчепився в сталеву перекладину над вікном і спробував глянути крізь укрите памороззю скло. Ґевін мав рацію — у нас було більше шансів збити Люсі, аніж побачити. Зважаючи на гусениці, ми могли б навіть не відчувати, якби її переїхали. Снігу намело стільки, що від доріг не залишилося жодного сліду.

Я вийняв з кишені навігатор з автівки Марсело. Він працював на сонячній батареї, але, на щастя, заряду ще трохи лишилося. Навігатор увімкнувся, і я взявся шукати в меню історію поїздок. Завантажилась

простенька мапа. Комплексу «Скай лодж» на ній не було — лише крихітна стрілочка посеред порожнечі. Я зменшив мапу, поки не знайшов найближчу дорогу. Зелена лінія починалася від знаку «Пиво!» (здавалося, він був за тисячі кілометрів і років звідси) і вела спершу в бік Джиндабайна, а потім — я спантеличено почував щелепу — огинала гору й сповзала в долину по той бік хребта. Судячи із запису камери Джульєтт, Марсело не було шість годин. Поставало питання: що він робив у комплексі «СуперШред» інші чотири?

— Це безглуздя, — гукнув Енді за п'ятнадцять хвилин.

Ми здолали вже, мабуть, половину схилу. Я бачив невеликий світлий ореол — прожектор на верхівці підйомника, — але більше нічого. Окрім того, на такій висоті схил був уже голий — жодного скелястого виступу, жодного дерева.

Ніхто не відповів Енді, тож він поплескав Джульєтт по плечу й повторив: — *Це безглуздя, кажу.* Сніг давно замів сліди. Та й треба бути божевільною, щоб піти так далеко в таку погоду.

— Мусимо спробувати, — озвалася Джульєтт. Ми наче перегукувалися, сидючи в багажному відділенні літака. — З долини здається, що підйомник дуже близько, та й схил не такий крутий, як насправді. Що, як вона не змогла відкопати свою машину й вирішила, що підійметься пішки? А вже на півдорозі зрозуміла, що не дійде?

— Або вийшла на дорогу, щоб спіймати автівку, — додав я.

— Саме так.

— Але чому вона... — Снігохід підскочив, вибиваючи слова з грудей Енді, але вже за мить він сформував нові: — ...взагалі вийшла в таку хуртовину?

— Може, злякалась, — припустив я.

Енді кивнув.

— Вона здавалася наляканою, коли Софія показала їй те фото.

Я подумав, що Люсі просто приголомшив вигляд мертвого чоловіка, але, може, Енді мав рацію. Вона тоді дуже розхвилювалася й одразу пішла геть. Що, як то була погроза з боку Софії? Було б досить сміливо робити це в усіх на очах, але я вже знав, що впевненості Чорному Язику не позичати. Але якщо це була погроза, то що це мало означати? «Я знаю про тебе?» Чи: «Я йду по тебе?»

Енді думав про те саме.

— Якщо вона й злякалася, то чого пішла сюди?

— Думала, що перейде хребет, — похмуро припустила Джульєтт.

Було очевидно, що вона не вірить у власні слова. Але чому тоді повезла нас сюди?

— За такої погоди? — Енді похитав головою. — Це було б самогубством!

Наші із Джульєтт погляди зустрілися на одну частку секунди, але вона одразу потупила очі. Я зрозумів, про що вона думає і чому вирішила, що Люсі могла піти в завірюху. Я пригадав, як Люсі розкидалася звинуваченнями в барі, а коли побачила фото Зелених Черевиків, одразу вибігла в коридор. Можливо, Софія *справді* налякала її. Зрештою, ці дві смерті пов'язував спосіб убивства, і Ерін справедливо зауважила, що почерк Чорного Язика було легко скопіювати. Я точно знав, що Люсі гуглила його: саме вона першою розповіла мені про його жертв. І з нас усіх, мабуть, у неї було найбільше причин злитися на Майкла. Можливо, його приїзд з Ерін став останньою краплею в її чаші терпіння.

Я знову глянув на Джульєтт, але вона не зводила похмурих очей зі вкритого памороззю вікна.

Ми не шукали Люсі — ми гналися за нею.

МОЯ НЕВІСТКА (КОЛИШНЯ)

РОЗДІЛ 33

Ґевін привіз нас до підйомника на верхівку хребта. Височезна, громіздка колона здіймала до неба товсті чорні дроти з нанизаними на них тримісними лавами. Темне мотузяччя тягнулося вниз, гублячись у збурених хмарах. Ми досі сиділи в снігоході. З вікна з боку Енді було видно, що дроти підйомника збігаються в невеличку будку із жерстяними стінами, що притулилася на верхівці схилу. Ґевін зупинився, бо Джульєтт хотіла перевірити, чи не сховалася Люсі там. Утім за хвилину жінка повернулася, заперечно хитаючи головою.

Снігохід знову рушив, цього разу спускаючись зі схилу за дротами підйомника. Мені це здалося гарною ідеєю: чорні канати й опори було добре видно в хуртовині, і якби я заблукав у горах, то теж ішов би за ними. Якщо Люсі, звісно, взагалі хотіла куди-небудь прийти. Сидіння підйомника несамовито бовталися над нами, іноді розгойдуючись градусів на дев'яносто. Мені б дуже не хотілося бути зараз там. Ґевін спритно петляв між стовпами, смикаючи ручку-гілляку так, що, здавалося, от-от звихне лікоть. Ми сиділи, трохи похилившись через крутизну схилу та втупивши носи у віконця снігохода, аж брови вкрилися інеєм. Ми уважно вдивлялися в білу порожнечу. Люсі ніде не було.

Біля підніжжя схилу ми проминули ще одну жерстяну будку, у якій сходилися всі канати. Джульєтт знову вибігла подивитися й повернулася так само швидко. Ми вже втрачали останні крихти й без того скупой надії. Що далі ми заїжджали, то меншими були шанси, що Люсі зайшла б так далеко.

За кілька хвилин у полі зору з'явилася купка будівель: ми доїхали до курорту.

— Дідько, — пробурмотів Енді, струсонувши телефон. — Тупе залізяччя.

— Зв'язок? — запитав я.

— Ні, батарея здохла. Що в тебе?

— Мій телефон скупався в озері, забув?

Курортний комплекс «СуперШред» більше скидався на військову базу, аніж на місце для відпочинку. Це були громіздкі кутасті бараки,

які, мабуть, слугували гуртожитками й були вдсятеро дешевшими від шале в «Скай лодж», завдяки чому там було вдсятеро більше гостей. Проте ніде не було видно ані душі, від чого складалося враження, наче ми забрели в закинутий парк розваг. (Мабуть, люди просто ховалися в теплі; погода була паскудною, але не катастрофічною, тож, якщо тут не було власних трупів, гості не мали приводу їхати геть.) Єдиними ознаками життя були люмінесцентні трикутні прапорці, які мали вказувати шлях туристам, і утрамбовані, навіть попри свіжий сніг, доріжки між будівлями. Вказівники з написами «ОРЕНДА» і «ЇЖА» здавалися кричущими в цьому запустінні, наче висмикнуті з якогось іншого місця. Наше гуркітливе чудовисько поволі повзло між будівлями — здавалося, ми пропливаємо повз затонулий корабель. Усюди панувала моторошна тиша, жива і мертва водночас.

Це місце здавалося цілковитою протилежністю «Скай лодж» — створене для екстриму, а не відпочинку. Гроші, заощаджені на проживанні, гості, очевидно, витрачали на підйомник й оренду спорядження. У комплект напевно входили загальні душові та грибок, і я був певен, що власник комплексу прибрав би звідти й ліжка, якби відпочивальникам не треба було подіти себе кудись між третьою ночі, коли зачиняли бар, і шостою ранку, коли починав працювати підйомник.

Ґевін зупинився біля величезної мапи, укритої крижаною кіркою. Попри це я міг роздивитися різноколірні лінії, якими було помережане схематичне зображення схилу. Права половина мапи обросла таким товстим шаром криги, що стала нечитабельною, і видно було лише червоні вогники, якими, певно, були позначені підйомники. Наразі жоден не працював.

— Вибачте, хлопці й дівчата. — Ґевін повернувся до нас, спершись ліктем на спинку свого сидіння, як водій автобуса. — Я можу відвезти вас назад, але чому б вам не випити чогось гарячого? Нам із Джул треба дещо обговорити.

Він відчинив дверцята зі свого боку.

— Серйозно, Ґеве? — Джульєтт не зрушила з місця.

— Якщо вона дійшла аж сюди, то буде всередині, — сказав Ґевін. — Твій друг може перевірити перелік гостей, хоча я більш ніж упевнений, що всі на місцях.

— Думаю, варто так і вчинити, — міркував я вголос. — Раптом упаде в око ім'я, яке ви могли пропустити.

— Я візьму каву. Ірландську, якщо є. І зарядку для телефона. — Енді віддер себе від сталевий лавки, зігнувшись у три погібелі під низеньким дахом і потираючи руками сідниці. — Треба розім'ятися, бо знову геморой вилізе. — Я помітив, як роздратовано насупилась Джульєтт. — Що таке? Вона справді могла дійти сюди.

Енді прочинив задні дверцята й зіскочив зі снігохода, хрупнувши снігом. Я вийшов за ним, вирішивши, що він має рацію: хоча Люсі навряд чи пішла б аж сюди, поставити кілька запитань не завадить. Хтось може знати щось про Зелені Черевики, не кажучи вже про те, що Марсело навіщось приїжджав сюди тієї ночі, коли все почалося. Зрозумівши, що не має вибору, Джульєтт також зіскочила зі снігохода й попрямувала за Гевіном у найбільший з бараків, який був схожий на ангар для літаків.

Із цього боку хребта так само лютувала хуртовина. Я чув, як скриплять під натиском вітру дроти підйомника. Уздовж під'їзної дороги вишикувалися автівки, під снігом більше схожі на білі термітники. У снігу безладно валялися лижі та сноуборди — мабуть, їх повстромляли туди охайно, але завірюха все порозкидала, тож тепер вони або лежали, або стирчали з кучугур під кутом, мов криві зуби. На деяких лижних палицях були насунуті задубілі рукавиці — гості явно поспіхом позабігали в укриття, сподіваючись невдовзі повернутися на схил. Я чомусь подумав про Чорнобиль — тільки замість радіації тут могла бути лавина.

— До всирачки моторошне місце, — пробурмотів мені на вухо Енді, поки ми прямували за Гевіном до будівлі, єдиною ознакою життя в якій було миготливе помаранчеве світло в одному з вікон. У мене так замерзли щоки, що гарячий подих Енді їх обпікав. — Наче корабель-привид. Тут узагалі хтось є?

Коли підійшли до будівлі ближче, з її нутра долинуло ледь чутне підбивання, мовби від сирени повітряної тривоги чи пожежної сигналізації. У цей звук впліталось глухе, далеке гупання, від якого земля легенько вібрувала під ногами. У животі в мене щось тривожно стиснулося. Я гарячково оцінював ситуацію. Гевіна не надто цікавила Люсі — він хотів привезти сюди нас чи принаймні Джульєтт. Попри те що Люсі зникла й ми всі хвилювалися, вона *не була* мертвою. У

таких книжках ніколи не можна вірити в смерть персонажа, поки не побачите тіло. Усі ці безвісти зниклі рано чи пізно з'являються. Ми всі читали «І

не лишилось жодного»[17](#).

З другого боку, хоч я й підозрював Гевіна, дуже нечесно вводити в сюжет убивцю посеред книжки. Нокс четвертував би мене за таке, адже це його перше правило. І, якщо вже на те пішло, великий палець вашої правої руки має підказати, що це ще не кінець.

Утім, у цьому комплексі мали бути сотні гостей: це був розпал сезону, і курорт створено для суворих екстремалів, котрих не злякати якимось там вітерцем зі снігом. То де ж вони?

Гевін відповів на моє запитання, прочинивши двері.

Свист хуртовини надворі здавався шепотом порівняно з ревом, який привітав нас на порозі будівлі. Електронна музика вищала, кольорове світло випалювало очі, а баси ритмічно гуркотіли, колихаючи стіни. Світломузика вихоплювала з темряви тіла, що безладно звивалися, світячи неоновими паличками на шиях і зап'ястках. На підвищеній платформі, увінчаній зеленими лазерами, махав рукою якийсь чолов'яга. Стільці й столи порозсували попід стіни, звільнивши посеред їдальні щось на кшталт танцювального майданчика. Ми натрапили на справжнісіньку рейв-вечірку.

Гейв посунув крізь натовп. Ми щосили намагалися не відставати. Тут було спекотно — так тепло мені не було вже кілька днів. Повітря було густе від поту. Люди облизували одне одному обличчя. Енді у захваті роззявив рота, замріяно спостерігаючи за напівоголеними тілами. На відпочивальниках були білизна й лижні окуляри, пляжні шорти й зимові жилетки, плащі з рушників, захисні шоломи, рукавиці й закручені на головах футболки. Одна жінка танцювала в купальнику з гавайським леї на шиї, балаклаві та велетенському різноколірному сомбреро. Моя кухонна рукавиця у квіточку вписувалася сюди бездоганно.

Мене мало не обезголовила шеренга чоловіків з голими торсами, які синхронно пили з лижі, що в неї вкрутили шість склянок для шотів. Найбільше людей було біля бару, ціни над яким були закреслені й нашвидкуруч переписані, роздуті в кілька разів. На барній стійці стояла табличка з написом чорним маркером: «ЛИШЕ ГОТІВКА».

Ґевін відчинив двері в глибині зали й притримав їх, пропускаючи нас у коридор. Мені довелося силоміць витягувати Енді.

— Господи, Ґеве! — Джульєтт з полегшенням сперлася на стіну. Підлога під нашими ногами досі здригалася від басів, та принаймні тут було свіже повітря. — Там усі подуріли.

— Нічого собі! — В очах Енді спалахнула напівзгасла молодість. — Ми вибрали не той курорт!

Я дуже хотів би подивитися на реакцію Евонни, але, на жаль, її з нами не було.

— Почалося все досить невинно. Один хлопець сказав, що привіз із собою діджейську установку, і попросив дозволу пограти в їдальні — у нас і раніше виступали різні гурти та всілякі бенди, тож я дозволив. Подумав, що людям не завадить повеселитися, поки надворі так мете. Але завірюха лише посилювалася, і вечірка теж набирала обертів. Тож так, трохи бедлам. — Ґевін знизав плечима. — Але всім весело. Хай собі буде.

— У «Скай лодж» ніхто не може доїхати, — застерегла його Джульєтт. — А що, як тут щось станеться? Допомоги тепер чекати марно.

— У тебе двоє мертвих й одна зникла безвісти, і це без жодної вечірки, — відрізав Ґевін, ведучи нас далі коридором. — Слухай, я не можу нічого вдіяти. Вони вже розбушувалися. Якщо вимкну електрику, вони співатимуть. Якщо зачиню бар, вони виламуватимуть холодильники. Коли розпогодиться й можна буде вийти надвір, вони розпорошаться самі по собі. Я почекаю, поки вони втомляться. — Ґевін реготнув. — От дідько, мені шкода лише ту стареньку пару. Вони вже жалкують, що не поїхали до тебе.

— Зате ти добряче заробляєш на барі, як я бачу.

— А що, мені теж треба їсти, — посміхнувся він.

Ми петляли нетрями готелю. Зсередини, як і зовні, він був цілковитою протилежністю «Скай лодж»: більше походив на студентський гуртожиток, з розкиданими по коридорах спільними кухнями замість бібліотек і кімнатками з пласкими телевізорами замість камінів. Усе, що можна було зробити з неіржавкої сталі, було зроблене з неї. Кабінет Ґевіна також був на вигляд простий: стіл для більярду з розірваною в одному місці оббивкою та кільцями від пляшок на дубовій рамі, письмовий стіл зі значно дорожчим, ніж у

Джульєтт, комп'ютером з двома екранами, а також настінний стенд з мапою місцевості формату А3 (я помітив на ній і «Скай лодж»), а також супутниковими знімками й погодними роздруківками. Гевін підійшов до якоїсь чорної коробки в кутку — спершу я подумав, що це сейф, та виявилось, що це невеличкий холодильник. Він видобув звідти кілька пляшок пива «Корона», затиснувши їх між пальцями, і простягнув нам, нагадуючи при цьому Едварда Руки-ножиці. Енді пригостився одразу, а я заперечно похитав головою.

— Ми квапимось, Гевіне.

Джульєтт теж відмахнулася. Енді незграбно завмер, тримаючи пляшку в руках і відчуваючи, що відкоркувати її буде зрадою.

Гевін переможено здійняв руки.

— Гаразд, гаразд, знаю.

Він постукав по клавіатурі, і монітор засвітився під товстим шаром пилу. Гевін ще трохи поклацав і підкликав нас із Енді. На екрані висвітилася табличка в «екселі». Я одразу подумав про ту, яку Евонна розіслала нам, запрошуючи сюди, але списав таку тривожність на наслідки свого ПТСР (посттравматичного стресового розладу).

— Це перелік гостей, — сказав Гевін. — І тут є інтернет. П'ять хвилин? — Останні слова були адресовані Джульєтт: він хотів поговорити з нею. Гевін віддав нам з Енді свій комп'ютер, як дітям віддають ігрову приставку, щоб вони не заважали розмовляти. — Обіцяю, ти не пошкодуєш.

— Я вже казала тобі. Річ не в грошах. — Джульєтт попрямувала до дверей і прочинила їх. — Поговорімо там.

Гевін щасливо вишкірився. Енді здався й винувато сьорбнув пива.

Я повернувся до екрана. На відміну від решти комплексу, гостьову книгу вели дуже охайно. У файлі було дві вкладки: «Гості» й «Кімнати». Мені хотілося ретельно все вивчити, але можливість зайти в інтернет вабила значно більше, тож я відкрив браузер.

Якби Рональд Нокс народився на сотню років пізніше, я певен, що його одинадцята заповідь забороняла б користування гуглом. Що я можу сказати? Він давно помер, а я відчайдушно намагався не приєднатися до нього. Що більше інформації в мене буде, то краще.

Я знаю, вам хочеться якоїсь драми, а не читати про те, як я гортав новини. Тож заощаджу вам час і не описуватиму сцену, в якій я вбивав у пошукову стрічку «Чорний Язик» та «Чорний Язик жертви» і гортав

результати. Я також ненавиджу, коли статті з новинами переписують у книжці дослівно. І, слухайте, нині двадцять перше століття, а я не заходив в інтернет два дні, тож так, я простирчав там довше, ніж мав би.

Якщо коротко, то ось що мені вдалося: • Я підтвердив інформацію, яку розповіли мені Люсі та Софія. Попіл, удушення, стародавні перські тортури. Як Люсі й казала, знайти все це було дуже просто. Будь-хто міг скопіювати вбивство. • Коли я почав писати «Чор...», гугл сам доповнив «Чорний Язик» з історії пошуків. Гевін теж це шукав, тож чутки розповзлися трохи далі, ніж я думав.

• Убивства були розкидані в часі: перше сталося три роки тому (після смерті Алана), а друге — за вісімнадцять місяців після першого. • Енді попросив мене глянути одним оком на курс криптовалюти. • Перші жертви Чорного Язика, Марк і Жанін Вільямси, були з Брісбена. Маркові було шістдесят сім, Жанін — сімдесят один. Вони не працювали, але до того тридцять років керували крамничкою в Брісбені, де продавали [фіш-енд-чипс18](#). Статтю було написано в стилі «життя несправедливе», а їх змальовано як відповідальних громадян — волонтерів і членів усіляких місцевих рад, які виховали цілу купу прийомних дітей, бо не мали своїх, від чого їхня загибель здавалася ще трагічнішою. В іншій статті була світлина з їхнього похорону: цілий натовп перед будинком. Їх дуже любили. Як на мене, такі не часто бувають у бандах. Софія казала правду про обставини їхньої смерті: руки прив'язані до керма автівки в гаражі, повітродувку встромлено в люк на даху, де стояв убивця, роздмухуючи попіл.

• Другу жертву, Елісон Гамфріс, знайшли ще живою у вбиральні її квартири в Сіднеї. Вікно було заклеєне липкою стрічкою, а попіл засипали крізь систему повітрообміну з вентилятором. Жінка померла за п'ять днів у лікарні, де працювала Софія (усе так, як сестра розповіла нам у сарайчику), коли було ухвалене рішення від'єднати її від системи життєзабезпечення. Хтось пригадав про Марка й Жанін, пов'язавши два випадки, і зненацька на плечі помічника редактора лягло завдання дати ймення серійному вбивці.

Так і народився Чорний Язик.

• Я швидко перевіряв свій фейсбук.

• Якщо вірити профілю Елісон на лінкдін (немає нічого сумнішого, ніж онлайн-резюме померлої людини: «Працює від 2010 до

сьогодні»), вона спершу була детективом, а потім — консультанткою. Кого й про що вона консультувала — не зрозуміло.

- Мені не вдалося знайти ціни, за якою Джульєтт продавала «Скай лодж» (я пригадав назву ріелторського агентства, логотип якого помітив на паперах), її можна було дізнатися «за запитом». На «Тріп едвайзор» готель мав рейтинг 3,4, що здалося мені досить суворою оцінкою (хіба що через трупи).

- Я також відкрив інстаграм Люсі в надії, що вона все-таки виходила на дах і не змогла протистояти спокусі зайти в соцмережі. Там і справді був свіжий допис: знімок екрана з переказом на її рахунок кількох тисяч доларів (усі важливі подробиці замальовано). Під знімком був опис: «Це важка робота, але вона не марна — пишіть мені, якщо вас цікавить фінансова незалежність. І от що я маю завдяки цій чудовій компанії (гортайте далі) #аніднябезроботи #саморозвиток #конференція #курорт #дівчинкабос». Я прогортав далі, як вона й писала, і побачив ще два знімки: розкішний гірський краєвид з даху готелю й фото нас усіх (окрім мене, бо я спізнився) за обіднім столом у перший день. Я не наважився посміятися з неї через те, що вона вдавала, наче компанія запросила її на конференцію на гірськолижному курорті (вона забула гештег #ілюзіяуспіху), — мене надто засмутила світлина з безхмарним небом над залитими сонцем горами. Люсі опублікувала цей допис першого дня, ще до хуртовини.

Нічого корисного для мене в ньому не було.

На другому моніторі я відкрив вебсайт «Скай лодж» і клацнув на погодну камеру. Там не було видно нічого, крім снігу, але якраз тоді в кімнату повернулися Джульєтт і Гевін, тож я знову розгорнув перелік гостей. Як і боявся, нічого цікавого там не побачив. Одноманітні, буденні імена зливалися в суцільну масу, і навіть якщо там був хтось знайомий, я міг просто його прогортати. Я вивів віконце пошуку та взявся вводити перші-ліпші прізвища: Вільямс, Гамфріс, Голтон, Кларк. Нічого. Єдиний висновок, якого я дійшов з переліку гостей: тут було дуже багато Діланів. Типові сноубордисти. Я перемкнувся на вкладку «Кімнати». Навпроти кожного номера було вказано кількість заброньованих місць. Третій стовпчик називався «Присутні Так / Ні»: мабуть, Гевін перевіряв, чи всі на місці, щоб вчасно помітити зниклого гостя. У цьому стовпчику всюди стояло «Так».

Джувльетт розглядала мапу гори на стіні, але я бачив, що вона трохи роздратована і їй не терпиться вирушати. Зрештою, Люсі досі не знайшли.

— Є щось? — запитала вона нарешті, утомившись чекати. Відтак підійшла до мене й зазирнула через плече. — У мене подруга втрапила в таку схему. — Я зрозумів, що вона дивиться на інстаграм Люсі на іншому моніторі, де я лишив відкритим допис із банківським рахунком. — Це все брехня. Їх просять підробляти ці зображення й публікувати, наче вони заробляють гроші. Навіть якщо надходження й справжні, ти ніколи не побачиш, скільки вони витрачають, аби це отримати. А пускають на вітер вони купу власних грошей, хоча заробляють іноді навіть менше.

Ерін казала, що Майкл розповідав їй про фінансові проблеми Люсі — частково завдяки цьому вони так зблизилися. З іншого боку, Майкл якось начаклував двісті шістдесят сім тисяч доларів. Може, вони обоє приховували свої борги одне від одного.

Я ще раз прогорнув перелік гостей, сподіваючись, що все-таки натраплю на щось цікаве. Від Діланів майоріло в очах. Я нагадав собі, що це інакше місце, ніж явно не призначений для вечірок «Скай лодж». Тут марно було шукати когось, пов'язаного зі злочином тридцятип'ятирічної давності: жодна людина за сорок не ступить сюди ані ногою. Це як святкувати вихід на пенсію в Канкуні.

Хіба що...

— Гевіне! — Тепер я квапливо гортав перелік гостей. — Ти казав, тут живе старше подружжя?

— Ага. Носа з кімнати не потикають. Гадаю, вони поплутали курорти, бо ж справді... У нас тут яких тільки людей не буває, але це точно не наша клієнтура. Ми навіть обслуговуємо їхній номер, чого зазвичай не робимо, бо мені трохи шкода їх, розумієте?

— Упевнена, вони лишають за це гарні чайові, — сказала Джувльетт.

— Я ж і кажу: не зовсім наша клієнтура.

— Кімната 1214? — запитав я, прямуючи до дверей. — Проведеш мене туди?

— Ох, ем-м, гаразд, — засопів Гевін, відчайдушно ворухачи мізками й ногами водночас, намагаючись зрозуміти, що відбувається, і наздоганяючи мене. Джувльетт й Енді приєдналися до нас. — Ви знайомі, чи що?

Я сумнівався, що для когось іще з присутніх ім'я в таблиці щось означатиме. Дванадцять годин тому воно не означало нічого й для мене. Але в детективних романах не буває збігів, і в таблиці не могло бути помилки.

Гевін провів мене до номера. Подумати тільки: уся ця історія почалася з таблички в «екселі», і тепер інша табличка в «екселі» може покласти їй край.

Кімната 1214, Маколі.

— Поки не знайомі, — сказав я і постукав у двері.

РОЗДІЛ 34

Едгар і Шивон Маколі радо запросили мене ввійти, коли я відрекомендувався Ернестом Каннінґемом. Вони були старші за мою матір, але здавалися енергійнішими. Едгар був одягнений у сорочку поло кольору лайма, заправлену в підперезані паском коричневі слакси. У чоловіка був набряклий ніс любителя віскі. Шивон була низенька, з коротко підстриженим сріблястим волоссям і худенькими руками, через що здалася мені схожою на замерзлі деревця, які я бачив дорогою сюди. На шиї в неї був шарф «Барбері»[19](#). Як і казав Гевін, то була не його клієнтура.

Їхня кімнатка була тісна: двоповерхове ліжко під стіною ліворуч, вішак на протилежній стіні (шафа сюди все одно не помістилася б), один стілець, жодного стола. Роль останнього виконувала валіза, покладена на стосик книжок й обіперта на стілець з одного боку та на нижнє ліжко з іншого. На валізі були розсіпані гральні карти. Біля входу також була крихітна ванна, завбільшки з комірчину. Цей курорт був спланований за принципом круїзного корабля: максимальна місткість на мінімальній площі. Пахло тут, як і всюди: вогкістю й пліснявою. Попелу в повітрі я не помітив.

Маколі одразу заметушилися біля нас. Едгар теревенив про погоду, а Шивон схопилася за електричний чайник, раз по раз перепрошуючи, що в них є лише дві чашки, тож комусь із нас доведеться обійтися без чаю. Енді прийшов сюди зі своїм пивом, і тепер легенько здійняв його в руці, відмовляючись від запрошення. Ми з ним і Джульєтт незграбно всілися на нижньому ліжку, яке при цьому просіло так, що наші коліна опинилися на рівні грудей. Гевін стовбичив у дверях.

Едгар сів на єдиний стілець у кімнаті й злегка нахилився до нас, обіпершись ліктями на коліна.

— Ми не були впевнені, що хтось приїде, із цією хуртовиною і рештою всього, тож я дуже, дуже вам вдячний. — Його акцент здавався британським, силоміць нацупленим на австралійський. Манера розмовляти була майже аристократична, але чоловік явно був навчений так говорити. — Майкл не зв'язувався з нами, а ми подумали, що він застряг десь, тож вирішили просто чекати. Курорт

дещо не в нашому стилі, але це навіть цікаво. Чи не так, люба? — гукнув він.

— Ох, так, милий! — Шивон визирнула з ванної — її окуляри запітніли від чайника. — У гостьовому будинку «Скай лодж» не було вільних номерів, а ходити від шале по такому снігу мені вже трохи важко, хоч вони й гарненькі. І Майкл вважав, що нам краще лишитися тут. Я вже сто років не спала на двоповерховому ліжку, але чом би й ні? Зважаючи на те, для чого ми сюди приїхали, це трохи розважає. Наче якась пригода.

Мене трохи ошелешив той факт, що вони чекали тут на Майкла, проте ще більше вразила їхня поведінка. Я готувався до ворожості чи навіть страху, але точно не до... *радості*? Ніхто в цій кімнаті, крім мене, не знав, ким були Маколі. Було очевидно, що розмову мусив вести я, але я не знав, що казати. Не уявляв, як повідомити їх, що тіло їхньої давно загиблої доньки зараз на іншому боці гір.

— То... — Едгар вирішив розпочати за мене. — ...ви знайшли її?

Цього було достатньо, щоб сформувані приблизне уявлення про ситуацію. Я подумав, що краще підіграти й перевірити своє припущення.

— Так, знайшли, — відповів я, ігноруючи круглі очі Енді, який сидів біля мене. На його обличчі було написано: «Кого “її”?» — Але ситуація трохи ускладнилася.

— Він знову хоче більше грошей, — оголосила Шивон, з’являючись у кімнаті з двома чашками гарячого чаю. Утім, її голос не звучав обурено чи зневажливо. Жінка спокійно вручила нам чашки. — Усе гаразд, любий, ми передбачали, що Майкл може попросити, тож узяли більше грошей.

Вона поклала руку на валізу, яку вони перетворили на стіл.

— А можна... — Я завагався, не знаючи, як попросити. Схоже, вони не знали про смерть Майкла. Власне, вони думали, що це він відрядив мене сюди. Хоча, звісно, усе це могло бути блефом. У такому разі мені краще було не розкривати всіх карт і спробувати спіймати їх на брехні. — Чи могли б ви спершу прояснити для мене деякі подробиці? — Старенькі зиркнули на мене спантеличено, тож я поквапився звести все на жарт, усміхаючись якомога спокійніше та привітніше: — Просто... це родина, розумієте? Мій брат увесь час мене в щось таке втягує. От і тепер відрядив сюди, але нічого не пояснив. Я просто хочу

переконатися, що це того варте. І я не про ціну. — Я махнув у бік валізи, сподіваючись переконати їх, що не збираюся видурювати з них гроші. — Про наше, родинне, розумієте? — Едгар і Шивон далі дивилися на мене сторожко, час від часу обмінюючись поглядами, тож я вирішив додати: — Як я й сказав, ми *знайшли* її.

Цього було достатньо: Едгар кльонув.

— Що ви хочете знати?

Я вирішив випробувати удачу.

— Скільки ви вже йому заплатили?

— Половину, — сказав Едгар.

Я вирішив почати із запитань, про відповіді на які вже здогадувався. Майкл був посередником між Маколі й Голтоном, це я вже зрозумів. Гроші в сумці належали Маколі. Це пояснювало, чому ніхто — ані Люсі, ані Марсело, ані копи — не помітив, що Майкл знімав щось зі свого рахунку. Я також підозрював, що Майкл продавав Маколі щось, чого в нього не було: він планував використати завдаток, щоб заплатити Аланові, знайти те, що він мав продати, а другу половину планував забрати собі. Але після зустрічі з Аланом він закримів у в'язницю, тож не зміг виконати своєї частини угоди. Саме тому привіз тіла на гору. Для обміну.

Але залишалось ще багато запитань. Раніше я припускав, що Алан продавав останнє повідомлення мого батька — важливий доказ у справі Ребекки, який він не встиг передати своїй кураторці, Елісон Гамфріс. Маколі це зацікавило б, і вони були ладні щедро за це заплатити. Утім, батькове повідомлення не могло стосуватися місця поховання Ребекки, бо його вбили раніше.

— Тут чотириста, — зненацька сказала Шивон, показуючи на валізу й позбавляючи мене потреби питати. Вона вибачливо глянула на Едгара. Шивон явно не мала досвіду в таких справах і хотіла якнайшвидше почути про доньку. — Ми докинули сотню. За світлини.

Така сума мала сенс. Отже, три сотні у валізі були другою половиною Майклової платні. Алан мав також отримати триста тисяч: такий був викуп, що вимагали за Ребекку. Але це викликало нові запитання: якщо сумку грошей дали Майклові Едгар і Шивон, то чому він не привіз усю суму? Вони були готові накинути сто тисяч за світлини, тому не пошкоду... Чекайте. Які світлини?

— Чекайте, — сказав я. — Які світлини?

— Майкл сказав... — Шивон затнулася.

— Перепрошую. — Едгар нахилився вперед і підтягнув валізу ближче до себе. Карти сповзли з неї й попадали на підлогу. Чоловік поклав руку на валізу, наче збирався захищати її, але я побачив у його очах тінь страху. Він розумів, що ми легко відберемо її, якщо захочемо. Його дружина навіть сказала нам, скільки там грошей. Вони точно не звикли мати справу зі злочинцями. Або Каннінгемами. — То хто ви такий, кажете?

Шивон розправила плечі, намагаючись показати, що їй не страшно.

— І хто ці люди? Де Майкл?

— Майкл мертвий.

У кімнаті запала приголомшлива тиша.

— Але він знайшов тіло вашої доньки. Я скажу вам, де воно.

— Ох, дякувати Богу. — Шивон обм'якла від полегшення, схопившись за вішак, аби встояти на ногах. — Вибачте. Я не хотіла...

— Усе гаразд. Гроші можете залишити в себе...

Я відчув, як Енді легенько штурхає мене ліктем: «Ти це серйозно?»

— Але Майкл загинув через те, що знайшов. Те, що він викопав... хтось інший намагається поховати. Тому я попрошу вас допомогти мені заповнити прогалини. Схоже, що всі, хто забагато знає про вашу доньку, тепер у небезпеці, включно зі мною і моїми рідними. І вами, очевидно.

— Як ми можемо допомогти? — запитав Едгар.

Шивон кивнула за його спиною. Я бачив, що її зовсім не бентежить ризик — вона просто хоче знати, де її донька.

Мені дуже хотілося запитати їх про світлини, але я вирішив почати з найлогічнішого.

— Звідки ви знаєте Майкла?

— Він сам прийшов до нас, — сказав Едгар. — Розповідав якусь шалену історію. Якщо чесно, усе це ми вже чули. Ми роками наймали приватних детективів, легальних і не дуже, але результат завжди був однаковий: нічогосінько. Ми пропонували винагороду, і, повірте, наш телефон тоді просто розривався, тож ми навчилися відрізняти шахраїв від чесних людей.

— Але ми не намагалися вже двадцять вісім років, — додала Шивон. Я звернув увагу на те, яке точне число вона назвала. — Тепер з нами

зв'язуються переважно люди, які хочуть зняти фільм, записати подкаст чи набазграти якусь книжку.

Едгар підхопив її розповідь: — Але Майкл був інакший. Ми одразу це знали. Він розповів нам про поліцейського, який брав участь у передаванні грошей — тому, яке не вдалося. Про Алана Голтона. Ваш брат сказав, що знає, де поховано Ребекку, але не лише це — він знав, хто її вбив, і мав докази.

— Світлини, — прошепотів я, більше сам до себе.

Марсело вважав, що мій батько став свідком убивства, але тепер я зрозумів, що він його ще й задокументував. Не дивно, що хтось хотів знищити ті знімки.

— Світлини з убивства. Принаймні так він нам сказав. Він мав привезти їх. Ви їх бачили?

— Чекайте, я хочу дещо уточнити. Алан Голтон брав участь у справі про викрадення вашої доньки?

Шивон кивнула.

— Там було зо п'ятдесят поліцейських. І детектив. Не хочу, щоб це прозвучало цинічно, але то була не проста справа.

Я зрозумів, що вона має на увазі. Дітей багатіїв викрадають не щодня.

— То Майкл показував вам світлини? — повторив Едгар, явно роздратований, що я проігнорував його запитання першого разу.

— Ні. Я їх не бачив. Утім гадаю, що вони в Майкла. Або були в нього. Мій брат був обережним. Він би надійно їх заховав. Я просто ще не зрозумів де. — Я повернувся до Шивон. — Але чому тепер? Ви готові викласти за це сімсот тисяч доларів, але першого разу не заплатили? Вона могла бути ще жива.

— Не ображайтеся, у нас просто обмаль часу, — вибачливо втрутилася Джульєт.

— Усе гаразд. — Едгар урвав дружину, яка збиралася щось сказати. — З віком дивишся на речі по-іншому. Легко тепер казати, що ми припустилися помилки. Але тоді ми довірилися детективові, яка сказала, що правильніше буде не платити. А ми... що ж, тоді триста тисяч здавалися величезною сумою. Так, ми могли заплатити. Ми *мусили* заплатити. Ми віддали б які завгодно гроші, якби це сталося тепер.

— Детектив... То була Елісон Гамфріс?

Едгар і Шивон кивнули. Енді спробував крадькома сьорбнути пива, але трохи промазав і накрапав собі на груди. Його щокі миттєво спалахнули.

— Чому Алан сам не продав вам інформацію?

— Ми не знали, що Майкл був якось пов'язаний з Аланом. Він просто сказав, що Алан зірвав операцію зсередини. Ми купували те, що знав *Майкл*.

— Платили ми йому не за вбивство Алана, якщо ви про це, — утруtilася Шивон. — Ми читали про це в новинах. Але ми не такі.

— Ми подумали, що вони працювали разом або що, — пояснив Едгар. — Алан знав, що ми вразливі, тож дав Майклові достатньо інформації про нашу доньку, аби розчулити нас, і це спрацювало. Але тоді вони посварилися через гроші, як це часто буває. Ми вирішили, що наша інвестиція була марною.

Слово «інвестиція» здалося мені дивним, але те саме можна було сказати про лаймову сорочку поло на гірському курорті, тож я подумав, що для Едгара це нормально.

— А потім Майкл написав нам із в'язниці, — повела далі Шивон. — Сказав, що в нього є світлини і що він привезе нам тіло, коли вийде. Тож ми приїхали, як він і просив.

— Свою частину угоди ми виконали, — з притиском промовив Едгар.

Було очевидно, що він чекає, коли я виконаю свою.

Варто віддати Майклові належне: це були легкі гроші. Єдина проблема полягала в тому, що тридцять три тисячі із загальної суми зникли, поки він доїхав до Алана. Майкл сказав мені, що саме тому Алан став розмахувати пістолетом. Я подумав, що розумію чому, і Маколі тут ні до чого. Тож відклав цю думку на потім та зосередився на інших дійових особах.

Отже, детектив Гамфріс очолила операцію, яка закінчилася смертю Ребекки. Це була серйозна справа. Після того поліцейська напевно вчепилася за соломинку, намагаючись утримати посаду, і тому так тиснула на Роберта Каннінгема, змінивши умови своєї угоди з ним і ставлячи, як сказав Марсело, по два нові запитання на кожну відповідь. Елісон відчайдушно намагалася знайти колегу, який підставив її команду. Відповіддю на це запитання були Алан Голтон і його напарник Браян Кларк. Мій батько заплатив за цю інформацію

власним життям. Можливо, вісімнадцять місяців тому Елісон повернулася до нерозкритої справи і саме тому її спробували вбити?

У цій історії ще залишалися прогалини: Алан і Браян були мертві, тож не змогли б нікого вбити за світлини, — але щось почало вимальовуватися, наче підйомник у тумані.

— Майкл став другою смертю в «Скай лодж». — Я нарешті виринув з роздумів, усвідомивши, що Едгар і Шивон не зводять з мене нетерплячих очей. — Якщо вони пов'язані, то, може, ви впізнаєте й першу жертву. Що, як цей чоловік брав участь у переговорах? Джульєтт, можеш показати нам фото?

— У мене його немає, — озвалася Джульєтт. — Власне, я навіть його не бачила — не було потреби, бо я перевірила всіх гостей і персонал, усі були на місці. Кроуфорд показував фото лише гостям, які не здійсмають паніки. Схоже, мене в тому переліку не було.

Я знову повернувся до Маколі.

— З вами ще хтось є? Друзі? Охорона?

— Лише ми, — відповів Едгар.

— Досить. *Де наша донька?* — спалахнула Шивон. Їй урвався терпець. — Візьміть. Беріть усе! — Вона сунула мені в руки валізу, але я трохи не розрахував сили, відштовхуючи її від себе, і жінка заточилася. Вона не впала (кімната була замала для цього), але, зненацька пригнічена, легенько вдарилася об стіну, пригорнувши до грудей валізу. — Це все, що нам відомо, присягаюся. Ми просто хочемо її поховати. Навіть якщо ніколи не дізнаємося, хто це скоїв. Просто поховати. Будь ласка.

— Вона була в труні поліцейського — саме так вони заховали тіло. Мабуть, заплатили коронеру. — Я знав, що їм важко це чути, тож зачекав кілька секунд, даючи подружжю час перетравити інформацію, а собі — зібратися на силах, щоб повідомити погані новини. — На жаль, зараз ця труна на дні озера біля «Скай лодж».

Шивон зойкнула, а в її очах забриніли сльози.

— Ми наймемо пірнальників, люба, — спробував утішити її Едгар.

— У мене не вкладається в голову, як можна купувати труп власної доньки, — раптом сказала Джульєтт.

— А в мене — як можна його продавати, — відповів Едгар.

Я махнув Енді та Джульєтт, і разом ми підвелися з ліжка. Едгар і Шивон обм'якли в обіймах одне одного. Я страшенно не хотів їх

чіпати, та й після зауваження Джульєтт вони навряд чи захотіли б із нами говорити, проте мусив знати ще дещо.

— Розумію, що це дуже недоречно, і мені дуже шкода, але в мене є ще одне запитання. Позавчора до вас часом не приїжджав мій вітчим? Кремезний латиноамериканець. Марсело.

— Ні, — похитав головою Едгар. — Але приїжджала жінка, на ім'я Одрі.

РОЗДІЛ 35

Цього разу Енді сів біля водія. Ми із Джульєтт сиділи на лавках за ними, наче арештанти. Тепер Гевін гнав свій снігохід, тож нас трусило й підкидало так, що аж зуби клацали. Ніхто вже не дивився у вікна.

— Отже, твоя мати знає більше, ніж каже, — підсумувала Джульєтт.

Перш ніж вирушити в «Скай лодж», я попросив у Гевіна дозволу переглянути записи з камер спостереження. Він відповів: «Чуваче, мій бар приймає лише готівку», — наче це пояснювало технологічну відсталість комплексу. Та й по всьому.

— Не розумію, — відповів я.

— Якби це було все, чого ми не розуміємо. — Джульєтт постукала себе пальцем по губах. — Я вчора скачала твою книжку. У твоєї матері є сестра-близнючка?

Вона що, намагається вразити мене? Це була десята заповідь Нокса: близнюки не повинні з'являтися на рівному місці — читачеві має бути відомо про це заздалегідь.

— Нокс убив би мене.

Джульєтт засміялась і сперлася чолом на вікно, вдивляючись у сніжну пустку. Її дихання клубочилося в морозному повітрі.

— Треба їхати звідси.

Я знав, що насправді вона мала на увазі. Якщо Люсі вийшла з готелю в таку хуртовину, вона була вже мертва. У фільмах жахів люди помирають, коли розділяються, але в горах усе інакше: вони помирають, коли кидаються шукати одне одного. Настав час, коли ми мали подбати про себе.

Я нахилився до Джульєтт. У снігоході можна було не перешіптуватися, бо він гримів так, що водій міг почути лише мій крик. Але мені хотілося якось показати Джульєтт, що я триматиму це в таємниці: — Гевін хоче купити «Скай лодж»?

Джульєтт насупилась.

— Звідки ти знаєш?

— Я бачив угоду з ріелторського агентства у тебе на столі. Без підписів. У Гевіна на стіні висить мапа твого курорту. Не схоже, щоб ви це приховували. Проте... пробач, що лізу у твої справи, проте у

вас... скажімо так, трохи *різні* підходи до ведення бізнесу, судячи із шару пилу на його дорогому комп'ютері й твого виразу обличчя, коли ми натрапили на ту вечірку. У мене склалося враження, що він докладає менше зусиль, але заробляє більше. Тебе це дратує, тож ти всіляко відкладаєш угоду.

Зізнаюся, я пішов ва-банк, вихваляючись своєю дедукцією. Можливо, я також намагався її вразити.

— Йому не потрібен «Скай лодж», — відповіла Джульєтт. — Йому просто потрібна ця земля. Він знесе комплекс і збудує ще один «СуперШред» по той бік гори. Так у нього буде дві долини. Я знаю, це звучить по-дурному, коли йдеться про мільй... великі гроші, але ж у цьому нема ані крихти чогось особливого.

Вона знову задивилася у вікно.

Удалині нарешті засвітилися вогні готелю. Я згадав, як уперше побачив ці будиночки, наче на різдвяній листівці, і порівняв це з враженням від ангарів, з яких складався «СуперШред». Ні, це не звучало по-дурному.

Джульєтт очевидно думала про те саме.

— Я вже розповідала, що переїхала сюди, коли не стало моїх рідних, і що застрягла тут. Так буває в цьому житті, знаєш? Ця гора якось тримає тебе. Бізнес спершу процвітав, але потім було кілька теплих зим... і кажуть, що буде ще кілька. — Джульєтт замовкла на мить. — Я не можу дозволити собі штучний сніг, як у Гева. Тож, коли він висунув пропозицію, гарну пропозицію, я була рада. Ми з Гевом — давні друзі. Діти власників курортів.

— Вістлер?

— Вістлер. — Джульєтт тепло всміхнулася власним спогадам. — Він непоганий хлопець. І знає, що я чекала такої нагоди. — Вона прочитала мої думки і здійняла брову. — Гєвові потрібна моя земля, але це не означає, що він готовий на все заради неї.

Гроші — це, звісно, найбанальніший мотив. У цьому плані я не надто зосереджувався на Софії, бо п'ятдесят тисяч не здавалися мені достатньою сумою, аби штовхнути на вбивство, та якщо ця земля коштувала мільйони...

— Тож я погодилась, — вела далі Джульєтт. — Тоді я думала, що він просто візьметься керувати готелем. Мене вабила ідея звільнитися від цієї... спадщини, чи як це назвати. Але коли настав час підписувати

папери, я дізналася, що він хоче знести курорт, і тоді... що ж, гадаю, спадщина в цьому разі — це все-таки правильне слово, чи не так? — Джульєтт зітхнула, видихнувши хмарку пари. — Це місце має надто довгу історію, щоб ось так відмовитися від нього. У тих стінах — моя родина.

Я пригадав, як Гевін наполягав на розмові із Джульєтт. Казав, що вона «не пошкодує».

— Він підвищив ціну? Щойно?

Джульєтт кивнула.

— У нього з'явився новий інвестор.

— Ну, звісно, — кивнув я. — І що ти думаєш робити?

— Після цих вихідних... — Джульєтт знову задивилася у вікно, і мовчанка закінчила речення за неї.

— От дупа, — озвався Енді з переднього сидіння.

Він витирав рукавом запітніле лобове скло. У протертому ним кружальці я побачив велику темну пляму — з нас усіх такого розміру був лише Марсело, — яка махала руками над головою, наче допомагаючи літаку приземлитися. За ним у снігу, одразу за рогом будівлі, мерехтів червоний сигнальний вогонь. Біля нього зібралися якісь темні тіні. Одна присіла.

— Схоже, вони знайшли її.

Скидалося на те, що Люсі пролежала там усю ніч, бо її засипало кількома футами снігу. З-під замету стирчала тільки рука — біла мов крейда й холодна.

Ніхто не намагався витягнути її з-під снігу. Над нею розрили лише невеличку ямку, куди можна було сягнути рукою й перевірити пульс. Судячи з усього, спроби відкопати її облишили дуже швидко. Якби була бодай надія її врятувати, кратер у заметі над нею був би значно більшим.

Сигнальний вогонь забарвлював сніг у криваво-червоний. Я зазирнув у ямку, кинув швидкий погляд на Люсі й відсахнувся. Її сліпучо-рожева помада здавалася ще яскравішою на тлі знекровленого обличчя. На ній усе ще був жовтий светр, у якому я бачив її вчора. Ніхто б не вийшов надвір у такому одязі. Довкола голови Люсі ширилась багряними шпичаками крижана корона. На її обличчі не було попелу. Мене нудило. Хтось сказав їй, що сушарня не була замкнена?

— Я знайшла її лише тому, що наступила на руку, — сказала Евонна. Крім неї біля тіла стояли Кроуфорд і Софія. Одрі була в готелі, і Марсело, помахавши нам, пішов до неї. Де була Ерін, я не знав.

— Засипте ту яму, — сказала Джульєтт.

Усі зиркнули на неї, приголомшені, — це прозвучало бездушно.

— Треба їхати. Ми не можемо забрати тіла із собою — доведеться повернутися по них, коли хуртовина вщухне. Тому її треба прикрити, щоб тварини не дісталися. — Джульєтт нахилилася й заходилася згрібати сніг в імпровізовану могилу Люсі. Я взявся їй допомагати. — Гевіне, коли ми зможемо вирушати?

Я подумав, що трохи нечесно змушувати його везти нас звідси, але знав, що Гевін захоче надати Джульєтт кілька послуг, аби переконати її розглянути його пропозицію.

— Мені треба підзаправитися. Кілька хвилин, — відповів він.

— Ти хочеш сказати... — почав був Енді.

— Збирайте речі. Ми їдемо.

Я був вдячний Джульєтт за твердість. Пошуки Люсі були єдиним, що тримало нас тут. Ми не застрягли в цьому готелі, як це часто буває в таких книжках. Ми *могли* поїхати будь-якої миті. Проте нас тримали гордість, відчуття провини, сором, упертість. Настав час зціпити зуби й забути про все це. Зрештою, залишилось тільки шість розділів до кінця книжки — думаю, і справді час збирати речі.

Я нагрів ще трохи снігу й трохи втрамбував його рукою. Цього мало вистачити, щоб захистити Люсі від негоди. Вона не заслуговувала на таке. Вона приїхала сюди лише тому, що хотіла спробувати повернути Майкла. Вона *хотіла* бути однією з Каннінгемів. Саме тому приїхала. Попри те що вони з Майклом розлучилися, вона була нам рідною, але ставилися ми до неї не так. Першу половину вихідних узагалі її ігнорували. Тоді Одрі дозволила їй узяти на себе провину за смерть Майкла. Звалила все на неї. Ніхто з нас не пішов за Люсі на дах. Вона померла сама. От тобі й родина. Важко плакати, коли сльози замерзають на щоках.

Рука Люсі досі стирчала із замету, розтулена долоня звернена до неба. Я зненацька помітив, що вона так і не зняла обручки. Я не міг вирішити, як краще вчинити з поваги до неї: зняти обручку й зберегти чи лишити на ній. Вирішив не мучитися із замерзлими пальцями й нагрів снігу, щоб прикрити руку. Тоді зняв свою плетену шапку,

здригаючись від крижаного вітру, який морозив мені скальп, і вкрав забуту кимось лижну палицю, прихилену до стіни. Я встромив її на верхівці кучугури, напнувши зверху шапку, щоб було простіше знайти Люсі, коли хуртовина вщухне.

— Ми прийдемо по тебе, — сказав я замету.

Хтось обвив рукою мені плечі, але в хуртовині я навіть не зрозумів, хто це був.

Ми всі попрямували в готель. Я знав, що мені треба повернутися в шале й забрати звідти гроші, а також подумати про те, як поговорити з матір'ю наодинці, щоб запитати про Маколі. Але тієї миті мені було байдуже: я просто хотів поїхати звідти. Мені потрібно було відігрітися та знайти десь іще знеболювальні. Я нарешті зрозумів, як це — бути залежним; і радо віддавав би ту сумку грошей за щось, що приглушить мої думки й біль у руці. Я мляво поплівся за рештою в ресторан.

Виявилось, що Ерін була там весь час, замінюючи працівників, яких Джульєтт відправила додому. Вона приготувала нам обід. Я з невимовною вдячністю взяв у неї миску кукурудзяного супу з куркою і сів біля Софії за порожнім столиком. Хтось пішов знайти мою матір і переконати її поїхати з нами. Перш ніж узятися до їжі, я довго відігрівав обличчя над гарячим супом, розморожуючи себе, поки кінчик носа не захипало.

— Попелу не було, — сказав я Софії, з'ївши кілька ложок супу, і похитав головою. — Не схоже на інших.

Софія скривилася, зрозумівши моє невисловлене запитання.

Вона пояснила просто:

— Мабуть, зламала всі кістки.

Сестра здивилася на відчинені двері ресторану, в отвір яких виднілося фое, і я помітив, як її погляд ковзає вгору сходами. Я помилився щодо тієї підозри, яка промайнула в очах Джульєтт у снігоході. Енді тоді сказав: «За такої погоди... це було б самогубством». Знімок Зелених Черевиків, який Софія показала Люсі, й детальний опис того, що сталося з Майклом, явно вплинули на Люсі, яка й сама силкувалася прийняти той факт, що запроторила Майкла до кімнати, звідки він не зміг би втекти. Крім того, вона вибігла з бару *до того*, як Одрі витягнула з Кроуфорда подробиці тієї ситуації. Востаннє ми бачили Люсі, коли вона підіймалася сходами, картаючи себе за смерть Майкла. Підіймалася на дах. Джульєтт хотіла врятувати її від

завірюхи. Але Люсі не потрібні були холод і сніг. Дах готелю був достатньо високий.

Ми із Софією мовчки приймали безрадісне усвідомлення: ніхто з нас не сказав Люсі, що кімната Майкла не була замкненою. Це не була її провина.

Назва цієї книжки все ще правдива: усі в моїй родині вбивці.

Просто не всі вбили інших людей.

РОЗДІЛ 36

Я підозрюю, що в сімдесятих мою матір не можна було зрушити бульдозером, якщо навіть зараз вона примудрилася створити непереборну перепону нам усім, прикувавши себе до ліжка. Марсело спустився в ресторан, де ми всі поскладали свої торби (я мусив знову кинутися в завірюху, щоб притягнути із шале валізу, сховавши всередині згорнуту спортивну сумку), і скрушно похитав головою. Ми з Евонною, позаяк були її найближчими живими родичами, зголосилися піднятися й зайшли до її кімнати на третьому поверсі, де Одрі лежала в подушках, прикувавши руку до стовпчика ліжка. Я кажу «прикувала», бо вона смикнула з пояса нетямущого Кроуфорда кайданки. Скидалося це на досить комфортний спосіб протесту.

Ми не домовлялися про це заздалегідь, але було очевидно, що почати повинна Евонна — найменш ненависна з нас двох. Вона здійняла руку.

— Одрі, це смішно. Де ключ?

Мати знизала плечима.

— Той хлопець зі снігоходом може забрати нас, але чекати він не буде. Ти наражаєш нас усіх на небезпеку.

— То їдьте.

— Ти знаєш, що це не чесно. Ми не можемо залишити тебе тут. Що, як хуртовина посилиться? Твоя родина в небезпеці. *Люди гинуть.*

— Як на мене, ви просто вивозите вбивцю з гори. Я не залишу Майкла гнити тут.

— Ми повернемося по нього, коли розпогодиться й буде безпечно.

Марсело мовчки бовванів за нами — мабуть, він уже випробував більшість із цих аргументів. Евонна дратувалася. Її голос зривався, а раціональні аргументи швидко поступилися місцем словам на кшталт «егоїстична, складна людина» і «безглузда жінка». За хвилину вона вже смикала стовпчик ліжка, сподіваючись, що його можна відкрутити. За звичайних обставин Одрі знищила б будь-кого, хто назвав би її «упертою каргою», але цього разу просто відвернулася. Судячи з виразу обличчя Марсело, це він теж уже випробував.

— Мені потрібна викрутка або... чекайте... — Евонна насупилась, розглядаючи ліжко. — ...шестигранний ключ, — сказала вона до

Марсело, гидливо скривившись. — Чотириста баксів за ніч, і це «Ікея». — Вона знову повернулася до Одрі, цього разу погрожуючи: — Ми винесемо тебе звідси.

Марсело, явно вдячний за привід піти геть, вирушив на пошуки інструментів.

— Мій син мертвий, — просто сказала Одрі. — Я не покину його.

Те, що вона знову повторила слова, сказані в барі, коли Софія і Кроуфорд пояснювали смерть Майкла, вибило мене з рівноваги. Я благав, щоб мене визнали Каннінгемом, відколи ми сюди приїхали. Це хвилювало мене більше, ніж Зелені Черевики, — навіть більше, ніж Майкл. Для мене пошуки вбивці були не справою правосуддя — це був мій шанс реабілітуватися, підлеститися до матері й змусити її визнати, що я заслуговую на це ім'я. Але Одрі, яка повторювала ту саму фразу, побиваючись лише через Майкла, було байдуже, що надворі лежить мертва жінка, яка теж була частиною нашої родини. Байдуже на юридичні статуси та зміни прізвищ. Марсело розумів це: *або ми всі, або ніхто*. Але моя мати, попри всю свою принциповість, не розуміла, що означає родина.

— Твій син? — Одрі й Евонна шоковано витріщилися на мене, коли я закричав. Згодом Марсело сказав мені, що почув це аж на іншому кінці коридору. — Твій син? А як щодо моєї сестри — твоєї *доньки*? Хіба дружина сина не стає твоєю дитиною? Ти знаєш, що Люсі лежить надворі, у снігу? Ти знаєш, що вона мертва через те, що *ти* їй наговорила? Ти звалила на неї провину в смерті Майкла. Вона мертва, як і він, але ти тільки й торочиш про *свого сина*.

— Ерне. — Евонна спробувала стати між нами, проте я виявився прудкішим, насуваючись на матір і палаючи від люті.

Але та навіть не здригнулася.

— Ні, Евонно. Ми надто довго дивилися на це крізь пальці. — Я повернувся до матері. — Ти возвеличувала власний біль, ігноруючи всіх інших. Ти виростила нас у гіркоті, бо *твій* чоловік загинув. Ти відштовхнула мене через те, що я зробив із *твоєю* родиною. Але це й моя родина теж. — Я трохи заспокоївся, бо хоч як на неї гнівався, та все-таки трохи її розумів. Я сів на ліжко біля матері. — Знаю, що тобі було важко. Після батькової смерті все лягло на твої плечі. І знаю, що ти ототожнювала себе зі своїм прізвищем через те, що казали про батька. Я розумію, тобі довелося прийняти це ім'я та

самоізолюватися, аби пережити все це. Та річ у тім, що ти, вчинивши так, підсвідомо стала відповідати ярлику, який на тебе навісили люди. Але бути Каннінгемом означає не те, що ти думаєш. Знаю... — Я здивував сам себе, узявши її за руку. Вона не опиралася. — ...що батько намагався зробити тоді, коли загинув.

На материні очі впала поволока, але вона далі лежала мовчки, зціпивши зуби. Я не був певний, чи зрозуміла вона мене, чи просто мовчить під моїм натиском. Я опирався бажанню відвести очі, намагаючись утримувати її погляд якнайдовше.

— Знаєш? — озвалася мати.

— Я знаю про Ребекку Маколі. Знаю, що в тата були знімки, які стосувалися її викрадення чи навіть убивства. Знаю, що Алан Голтон був брудним копом. А ще розумію, чому ти так образилася на мене, коли я став на бік закону й свідчив проти Майкла. Я дуже довго не міг поглянути на все це твоїми очима, але тепер розумію. Я знаю, що позавчора, коли ти сказала, що погано почуваєшся та не прийдеш вечеряти, ти їздила до батьків Ребекки. Ти сказала їм їхати додому. — Я переповідав усе, що розказали мені Маколі про той несподіваний приїзд моєї матері. — Ти погрожувала їм, Одрі. Ти запитувала, чи є в них ще діти або онуки. Але вони *втратили дитину*. Як ти могла погрожувати їм, згадуючи Ребекку? *Як ти могла?*

— Я не погрожувала їм, — тихо сказала Одрі. — Я *пояснила* їм ризики.

— Вони знали про ризики. Вони втратили доньку. — Я набрав повні груди повітря, наважуючись висловити припущення, у якому не був упевнений. — Так само як ти — Джеремі.

— Я не розумію, про що ти, — процідила вона крізь зуби.

— Мене наштовхнули на цю думку слова Шивон Маколі, — обережно я просувався далі. — Вони сказали, що не наймали приватних детективів уже двадцять вісім років. Звідки таке точне число? Ребекку викрали тридцять п'ять років тому, тож різниця — сім років. Саме стільки ти чекала, перш ніж улаштувати церемонію по Джеремі. Сім років. Збігів не буває — має бути якась причина. Саме через сім років зниклу людину офіційно визнають мертвою, чи не так?

— Що ти таке кажеш, Ерне? — почув я за спиною голос Евонни.

Одрі впилася в мене поглядом, на її щоках ходили жовна, проте вона мовчала.

— Ти також проговорилася, коли ми зустрілися в бібліотеці. — Я проігнорував Евонну, не зводячи очей з матері. — Ти сказала, що наша сім'я заплатила за батькові вчинки. Але ти також звинуватила його в тому, що він залишив нас беззбройними. Ти сказала: «У банку не було нічогосінько». Я подумав, що ти маєш на увазі бідність, але це було не про гроші, чи не так? Ти знала про світлини — це й була та зброя, про яку ти говорила. Якщо Шаблі чи люди, яких вони покривали, не знайшли їх у батька тієї ночі, коли його вбили, вони могли подумати, що знімки в тебе. Вони могли, скажімо, завітати до банку, де ти працювала і де в батька, найімовірніше, була скринька.

— Ти не розумієш. Вони ладні на *все*, аби це зам'яти. Знімків Роберта *ніхто* так ніколи й не побачив. Я б дуже хотіла, щоб вони знайшли, що шукали, — якийсь жовтий конверт із позначкою: «У разі моєї смерті передайте журналістам». Бодай щось. Я хотіла, щоб вони це знайшли. Дуже. Я *всюди* шукала ті кляті світлини.

— Але Шаблі не покинули банк із порожніми руками, чи не так? Може, вони не знайшли знімків, але, втікаючи з парковки на даху, помітили дещо цікаве. У твоїй машині. У них з'явилася нагода пересвідчитися, що в тебе немає фотографій. Спосіб натиснути на тебе. Гарантія того, що ти віддаси їм світлини, якщо вони в тебе є. І ми знаємо, що вони не гребували викраденням дітей: до того вже була Ребекка. Сім років, Одрі.

Моя мати схилила голову. Вона здалася.

— Вони забрали Джеремі з машини, — прошепотіла вона. Я почув, як Евонна тихенько зойкнула в мене за спиною. Я вирішив не порушувати тиші, чекаючи, поки мати буде готова розповідати далі. Вона говорила, уткнувшись собі в коліна. — Алан був їхнім вісником. Він сказав, що їм потрібні лише знімки — не гроші. І я не могла повідомити в поліцію, бо через ту Гамфріс загинули вже Роберт і Ребекка. Алан явно служив і нашим і вашим. Звідки я знала, кому можна довіряти? Я мусила захистити вас із Майклом.

— Але ж мало бути якесь розслідування, — підштовхнув я обережно.

Здавалося, достатньо мені трішечки підвищити тон, і вона вийде зі свого трансу й урве розповідь.

Ніхто в кімнаті не рухався. Евонна вже не шукала ключа від наручників.

— Звісно. Вони розслідували це як зникнення. Не знаю, чи вони домовилися з поліцією, але скидалося на те, що Джеремі вислизнув з машини й пішов кликати на допомогу. Мені довелося підіграти. Я порізала чоло склом, але вікно вже було розбите, коли я прибігла. Вони казали, що п'ятирічний хлопчик далеко не зайде. Минали дні, і «далеко не зайде» перетворилося на «довго не протягне». Вони не полишали пошуків, але я знала, що ніхто нічого не знайде. Тим часом Алан вимагав у мене світлини, а я казала, що в мене їх немає, що не можу їх знайти. А тоді він сказав, що вірить мені... — Мати підвела на мене несподівано червоні очі. — Сказав, що *він* вірить мені, але є лише один спосіб пересвідчитися, що я кажу правду. Вони хотіли знати напевне...

Вона не закінчила думки, але все було й так зрозуміло. Єдиним способом упевнитися, що Одрі не ховає світлини в себе, було виконати погрозу й змусити її боятися за життя двох інших своїх дітей. Мене нудило від думки про Джеремі, похованого в труні поліцейського. Я зненацька збагнув, що не знаю напевне, чи знайдена мною дитина — це саме Ребекка.

— Я не хотів обирати, на чиєму боці бути, мамо, — сказав я, зненацька згадавши її слова про те, що припускався тих самих помилок, що й мій батько. Тепер я зрозумів її трохи ліпше. Я відчув, як її рука, яка до цього лежала в моїй спокійно, стисла мої пальці. — Я хотів учинити правильно. Але є *правильний* учинок, а є вчинок, який правильний для нас. Я не знав, що ти заплатила таку високу ціну.

Це дуже добре й гарно, коли герої у фільмах граються в копів і злочинців, але в реальному житті саме другорядні персонажі — усі оці Каннінгемі — приймають на себе удар і страждають, щоб хтось міг відсвяткувати перемогу. Мій батько намагався вчинити «правильно». І заплатив за це. Багата пара, яка тужила за своєю вкраденою донькою, не заплатила нічого, як не заплатила й Елісон Гамфріс, яка тиснула на свого інформатора заради підвищення. Після цього для Одрі вже не було правильного і хибного. У неї була родина — і була решта світу. Можливо, насправді вона знала, що означає це слово. Я стиснув її руку у відповідь.

— Марсело знає? — запитав я.

— Дізнався згодом.

— Ти ніколи мені не розповідала, — озвалась Евонна.

Я не був певен, чи говорить вона це з образи, чи просто завчасно захищає себе від допиту.

— Я мало пам'ятаю про той ранок. — З Одрі я не зводив очей.

— Ти був замалим. У тебе були якісь спогади, дуже сплутані й туманні, але ти слухав те, що я тобі казала. А я сказала всім, включно з тобою, Евонно, що Джеремі помер у машині, бо це було найпростіше і я боялася, що зайві запитання змусять Алана прийти по тебе або Майкла. Якщо чесно, я була не проти взяти на себе провину. Це іронічно, але якби Шаблі не розбили вікно, щоб забрати Джеремі, ви могли б померти втрьох. Тож я відчувала, що заслуговую на це.

— А сім років по тому Марсело допоміг тобі залагодити всі юридичні питання. Тоді ви влаштували символічний похорон. Тоді ти розповіла йому правду. Адже так усе було?

— Так. Він допоміг з усім розібратися, виконати заповіт Роберта й усе таке. Та думаю, що маю розповісти тобі ще дещо. Але не тут. Коли трохи заспокоюся. Поїхали звідси. Ключ у Біблії.

Евонна покопирсалася на столику біля ліжка, знайшла Біблію й витрусила з неї невеличкий сріблястий ключик. Вона відімкнула кайданки й допомогла матері встати з ліжка, але та зненацька вислизнула від неї й натомість потягнулася до мене. Я нахилився до мами, і вона підвелася, спираючись на моє плече.

— Я просто хотіла попередити Маколі, — сказала вона мені. — Ці люди вбивають дітей. Байдуже, для чого їм це — для викупу чи для залякування. Мені дуже шкода, що вони сприйняли це як погрозу.

Я не відповів, а просто обійняв її в надії, що цього буде достатньо, аби висловити моє розуміння. Я був радий, що тепер ми можемо поїхати. Ми залишимо цю гору, і все потроху налагодиться. Якщо не зважати на вбивства, це все-таки було успішне родинне возз'єднання.

Попри те що історія Одрі й заповнила багато прогалин, мене все ще мучили деякі тривожні запитання.

Якщо Ребекка Маколі не була єдиною жертвою Шабель, то як можна впевнитися, що в труні лежить її тіло? І як Аланові Голтону вдалося все-таки отримати річ, яку моя мати не змогла знайти тридцять п'ять років тому?

Евонна погодилася допомогти Одрі спакувати речі. Я сказав, що приєднаюся до них у фое, і вирушив на пошуки Марсело, виношуючи в голові нові запитання. Утім, дорогою мою увагу відвернула бібліотека

на другому поверсі. Вогонь досі палахкотів у каміні в глибині приміщення — там було так тепло, що в мене розпашілися щоки, а на чолі виступив піт. Чи, може, цей жар випромінював я сам — він підіймався десь із мого живота, повз угору шиєю. Інтуїція підказувала мені, що шматочки історії складаються до купи, але цілісної картини досі не було. Я окинув поглядом полицю з детективними романами «золотої доби». Одрі повернула книжку Мері Вестмакотт не на ту полицю — вона мала бути під літерою К, а не В, тож я поставив її на місце. Я провів великим пальцем по корінцях, наче сподівався знайти натхнення для грандіозного усвідомлення. У правилах Нокса про це нічого не було, але в жодному з романів, які я бачив перед собою, детектив не здавався й не їхав геть наприкінці книжки.

Та всі ці детективи були значно розумніші за мене. У мене не було автора, який смикав би за мої ниточки. Ніхто не обдарував мене надзвичайними здібностями. Мене не прийняли б у Детективний клуб. Пригадую, як думав, що єдине, у чому я впевнений, — це що я щось прогавив. Якусь дрібницю. Що в таких романах завжди є нюанс, який пояснює все, і часто це щось дуже й дуже незначне. Я чогось не помічав. Мені хотілося мати стару добру лупу стереотипного детектива. Або окуляр ювеліра.

А тоді я все зрозумів.

У таких романах фінальний момент просвітлення завжди описують метафорично. Детектив сидить і думає, а тоді в його голові раптом складаються фрагменти пазла, чи ж вибухають феєрверки, чи валяться кості доміно. Може, він блукає в темних коридорах, а тоді зненацька знаходить вимикач. Хай там як, а клаптики інформації зненацька зливаються в єдиний водоспад приголомшливого відкриття — така собі «Еврика!». Запевняю вас, що в реальному житті все не так драматично. Однієї миті я не знав відповіді, а наступної вже знав. Я перевірів свою підозру, підійшовши до каміна, і зрозумів, що не помилився.

Аби на мене не сердився Рональд Нокс (про всі докази, якими послуговується детектив, має бути відомо читачеві), ось усі підказки, які наштовхнули мене на відповідь: Мері Вестмакотт; п'ятдесят тисяч доларів; моя щелепа; моя рука; камера спостереження Джульєтт; позов про лікарську помилку Софії; адреса поштової скриньки в Брісбені; Люсі, яка приставляє вказівний палець собі до голови, наче це

пістолет; домовина на двох; блювотиння; штраф за перевищення швидкості; ручне гальмо; окуляр ювеліра; фізіотерапія; нерозкритий напад; героїчний чоловік, що кидається в заметіль; «ви бос»; куртка; сліди черевиків; тривожне очікування Люсі; фінансова піраміда; відбиті пальці на ногах; телефон у моєму шалі; мої сні про удушення; несподіваний пацифізм Майкла; і, нарешті, Ф-287 — тушка голуба з медаллю за відвагу.

Евонна попередила про своє наближення торохкотінням валізи на сходах. За нею спускалася моя мати. Помітивши мене, Евонна зупинилася — чи то хотіла попросити про допомогу, чи то висварити мене за безцільне вештання готелем. Я так і не дізнався, бо одразу перервав її.

— Можеш зібрати всіх? — попросив я. — Маю дещо розповісти. Треба, щоб прийшли геть усі, адже до декого в мене є запитання. І щоб ніхто не втік.

Тітка кивнула, уловивши серйозність у моєму голосі.

— Де?

Я озирнувся на бібліотеку з її каміном і м'якими червоними шкіряними кріслами. У Голлівуді мене б розірвали, якби я змарнував таку нагоду, чи не так?

РОЗДІЛ 37

Марсело й Одрі сиділи в кріслах, наче королівська пара. Кроуфорд і Джульєтт стояли осторонь, по обидва боки каміна. Схоже, за вихідні, проведені з Каннінгемами, вони нарешті осягнули концепцію «безпечної відстані». Евонна стояла, спершись на спинку крісла Одрі. Енді сидів на журнальному столику, хоча напевно не довіряв йому й тримав коліна напруженими, не прибираючи ваги зі ступень. Софія всілася на підлозі. Як і вчорашнє зібрання на сходах перед готелем, це скидалося на позування для весільної світлини — цю, щоправда, достоту було знято пізно ввечері, коли частина гостей розійшлася, а в решти червоні носи, трішечки обшарпаний одяг і розтрощені кисті, заховані в кухонних рукавицях. Гевінові дозволили не приходити (від провини його автоматично звільняла перша заповідь Нокса), тож тим часом він завантажував наші валізи в снігохід. Я завбачливо став у дверях, знаючи, що після викриття вбивці часто намагаються дати драла.

Моя хвиля ейфорії вже трохи минулася, і тепер треба було подумати, як повідомити про своє відкриття так, щоб це звучало переконливо. Я не знав, із чого почати: у цій кімнаті було достатньо людей, які когось убили, але тільки один убивця.

— Ну? — першим озвався Марсело, не в змозі приховати своєї цікавості.

Це полегшило моє завдання: я вирішив почати з нього.

— Час нам усім визнати справжні причини, з яких ми сюди приїхали, — сказав нарешті, виймаючи з кишені навігатор Марсело й кидаючи йому.

Я дав йому кілька секунд на усвідомлення того, що це. Марсело роззявив рота, явно збираючись запитати, звідки це в мене, а тоді стулив, згадавши, як знайшов мене на парковці й сам передав мені пристрій, що лежав біля машини.

— Новий інвестор Гевіна — це ти. Хто ж іще? Ти єдиний з нас, у кого є такі гроші, та і як ще Евонні вдалося б переконати тебе провести тут вихідні? Ти ненавидиш холод ще більше, ніж Софія. Ти бурчиш про це всі вихідні. Частково тому ти так сердився через те, що Евонна

поселила нас у шале: ти знав, що Гевін збирається знести гостьовий будинок, але хотів сам подивитися на кімнати й вирішити, чи варто його зберегти.

— Так, я тут поєдную відпочинок з роботою. Коли Евонна запропонувала цей курорт, я почитав про нього й дізнався, що він продається. Яке це має значення? — гаркнув Марсело, достоту почувуючись незатишно в незвичній для себе ролі обвинувачуваного.

Він напружився й обурено сопів.

— Жодного. Але твоєю першою брехнею було погане самопочуття Одрі позавчора, — повів я далі. — Тобі не здалося дивним, що вона попросила тебе так сказати, а потім захотіла поїхати з тобою на зустріч із Гевіном? — Про це я вже знав, бо Одрі хотіла забезпечити Майклові алібі після того, як переконає Маколі поїхати геть. Марсело підтвердив би, що вона погано почувалася, і вона змогла б спокійно пропустити вечерю.

Марсело зиркнув на дружину, і я помітив тінь сумніву в його очах. Зрештою він прокашлявся і сказав: — Я нікого не вбивав.

— Власне, це ще одна брехня, чи не так?

— Я й пальцем не займав Майкла. Чи Люсі. Чи того хлопця в снігу.

— А я маю на увазі не їх.

— То просвіти мене. Кого я там, по-твоєму, убив?

— Мене.

[17](#) «І не лишилось жодного» — детективний роман Агати Крісті 1939 року, відомий також за оригінальною назвою «Десять негрень», яку було змінено задля політкоректності.

[18](#) Традиційна закуска, що складається з обсмаженої у фритюрі риби й картоплі фрі.

[19](#) Дорогий британський бренд одягу, аксесуарів і парфумів, упізнаваний завдяки фірмовому картатому візерунку.

МІЙ ВІТЧИМ (ЗНОВУ)

РОЗДІЛ 38

Вода в тому озері була така крижана, що від неї могло зупинитися серце, пам'ятаєте? Джульєтт довелося робити мені серцево-легеневу реанімацію. Ви можете сказати, що я граюся визначеннями, але я вважаю, що все по-чесному.

— Поміркуймо про те, що нам уже відомо, — сказав я. — Ми всі знаємо, що Майкл убив чоловіка на ім'я Алан Голтон. *Дехто* з нас знає, що Алан Голтон застрелив мого батька, Роберта. *Одиниці* з нас знають, що мого батька вбили тому, що він працював під прикриттям на поліцію. Останній клаптик інформації, його останнє повідомлення для детектива Гамфріс...

— Ти сказав Гамф... — озвалася Ерін. Вона швидко зібрала докупи шматочки пазла, які я викладав, і впізнала прізвище однієї з жертв Чорного Язика.

— Так, сказав. Ти забігаєш наперед, — усміхнувся я. — Останнім повідомленням Роберта були світлини з убивства, але до цього ми ще повернемося. Ці знімки так ніколи й не було знайдено, попри всі зусилля Алана й Одрі. А три роки тому вони несподівано з'явилися в Алана й він намірився їх продати. Марсело, ти щосили намагався зробити так, щоб я ніколи про це не дізнався.

Вітчим судомно стиснув пальцями бильця крісла, аж шкіра рипнула. Він нічого не сказав. Він чекав, коли я закінчу, щоб зрозуміти, як багато мені відомо. Не хотів утручатися завчасно й заповнювати прогалини, у надії спіймати мене на блефі. Але це не мало значення, бо я знав, що не помилився.

— Марсело, це ти влаштував Робертову угоду з детективом Гамфріс і бачив на власні очі, як усе полетіло шкереберть. Одрі також розповіла тобі про те, що Шаблі зробили із Джеремі, коли ти допомагав їй з паперами про смерть. Тому ти знав, наскільки небезпечним може бути те, що знайшов Майкл. — Більшість із присутніх не знала, про що саме я кажу, але я поки говорив лише з Марсело. — Коли побачив Майклові брудні руки та сміховинно велику вантажівку, ти запідозрив, що він відкопав щось важливе. І ти завжди вважав, що все це може бути якимось пов'язано з Ребеккою Маколі. Ти не знав, що саме знайшов Майкл, але

боявся, що люди знову помиратимуть — так само як загинув Роберт багато років тому. Ти хотів позбутися того, що він знайшов. — Я замовк на мить, даючи всім час усвідомити сказане. — Але... ти робив це не для того, щоб замести власні сліди. Ти зробив це, щоб захистити Майкла, чи не так?

Марсело втиснувся в крісло.

— Я не хотів тобі зашкодити. Я просто хотів, щоб вантажівка скотилася з гори. Думав, це скидатиметься на нещасний випадок, — зізнався він. — Це була стара модель, тож я зміг просунути плічка для одягу у вікно й підняти ручник. Але в мене не було ключів, щоб завести двигун, тож я просто налив гарячої кави під колеса, аби розтопити сніг. Мені завадив Кроуфорд, який саме побіг витягувати вас із сарайчика, тож довелося піти звідти. Я не встиг штовхнути вантажівку з гори.

Я почув голос Ерін у голові: «Там на землі якесь коричневе лайно, може, гальмівна рідина...» — і пригадав, що бачив порожній стаканчик з-під кави на задньому бампері.

— Я не думав, що хтось лізтиме в кузов і стрибатиме там. Мені дуже шкода, що з твоєю рукою таке сталося. Присягаюсь, я просто намагався завадити тобі дізнатися, що в тій вантажівці. Дідько, я навіть не знав, *що* там! Мене злякало тіло на схилі того ранку, і коли ти запитав мене про Гамфріс, я знав, що нічого доброго із цього не вийде. Я хотів, щоб ми не мали із цим нічого спільного, щоб людина, проти якої свідчили ті докази, відчувала, що її таємниця в безпеці. Я просто хотів, щоб усе це скінчилося. Присягаюся життям.

— Своїм чи й моїм теж?

— Я сидів із тобою, поки ти не опритомнів. — Здавалося, Марсело більше соромився зізнання у своїй доброті, аніж звинувачень у приховуванні вбивства. — Я не знаю, що б я робив, якби ти не отямився. Мені дуже шкода.

— То хто така Ребекка Маколі? — Енді підвів руку, як у школі. — Це якось стосується тієї старенької пари з валізою грошей? — Він сором'язливо роззирнувся кімнатою. — Що таке? Я нічого не розумію!

— Так, забігаю наперед. — Я вирішив облишити Марсело. — Знову ж таки, запитаймо себе, чому ми тут. Звісно, це мало бути родинне возз'єднання. Ми мали зустрітися як одна велика родина. — Сарказму

в моєму голосі не помітив би хіба глухий. — Але ми саме *тут*, бо хтось обрав це місце. Чи не так, Евонно? — Я повернувся до неї. — Ти свідомо обрала найвідлюдніше місце, яке змогла знайти. Звідси не так легко виїхати. І ти наполягала на тому, щоб ми залишилися. Звісно, усі ми знаємо, як ти цінуєш грошові вкладення без можливості відшкодування, але ж це не єдина причина, чи не так?

— Не тут, Ерне. Не перед усіма, — сказала Евонна, але в її голосі не було ані провини, ані погрози; вона говорила співчутливо, навіть трохи присоромлено, проте все це стосувалося когось іншого. — Ну ж бо.

— Евонно, якщо ми зараз це не з'ясуємо, то так нічого й не зрозуміємо. Настав час відкрити всю правду. І це стосується й тебе теж. Тому що *ти* проникла в шале Софії тієї ночі, коли загинув Зелені Черевики. Ти або Енді. Тепер неважливо, хто саме, але для простоти припустімо, що це була ти. Спершу я подумав, що комусь мало дуже пощастити, аби прослизнути повз камеру спостереження дорогою до шале Софії. Вона робить знімки що три хвилини, тож знадобилася б виняткова удача або свідомі зусилля, щоб уникнути її. Це погодна камера, а ти завжди перевіряєш погоду на вихідні. З нас усіх ти найорганізованіша, і ти перевірила б знімки на вебсайті сто разів, перш ніж вийти з дому. Це означає, що ти знала про камеру й могла прорахувати свої дії так, щоб не потрапити на знімок.

Евонна винувато презирнулася з Енді.

— Тож навіщо вламуватися туди? Ти шукала щось у шале Софії. Коли знайшла, то зателефонувала Енді, щоб повідомити про це або ж запитати в нього про час, аби повернутися так само, не потрапивши на камеру. Але ти забула, що ми помінялися шале, тож випадково зателефонувала мені. Питання в тому, що ти шукала. — Я підвів скалічену руку в рукавиці. — Пігулки просто бомбезні, до речі. Оксикодон, так?

Евонна вибачливо зиркнула на Софію.

— Ти не приймаєш знеболювальних, Евонно. Ти нічого такого не вживаєш після аварії. Ти сприймаєш свій біль як кару за скоєне, і тебе не так легко збити зі шляху. Тож звідки в тебе пляшечка з потужними знеболювальними? Звісно, я дуже вдячний за пігулки, але вони не твої. Лікарі часто підсідають саме на оксикодон, чи не так? Він потужний, і його легко дістати в лікарні.

Я потрусив пляшечку, і пігулки осудливо затарабанили всередині.

— Я взяла їх у шале Софії, — сказала Евонна. — Мені начхати на гроші. Нам не можна було їхати звідси раніше, бо Софії *треба* тут бути. Усі чотири дні. Щоб бути чистою.

Усі озирнулися на Софію, бліду і втомлену. Та просто повісила голову, не наважуючись підвести очей.

— З кожним днем без пігулок їй ставало дедалі гірше. У неї дрижали руки, — сказав я, згадуючи чашку, яка теленькала об блюдце. — Вона блювала, і ще з учорашнього ранку пітніла й була бліда.

Я перерву себе, щоб відкинути нарікання, яке може у вас виникнути. Я не казав, що вам *не варто* звертати увагу на блювання Софії в розділі 7. Я просто попередив, що це не означає вагітності. На брехні ви мене не спіймаєте.

— Схоже, ти й далі активно працювала, попри залежність. Зрештою, ти навіть оперувала. І ти сама сказала мені, що лікарів не перевіряють, як атлетів, і що навіть після смерті пацієнта це не обов'язково. Але після тієї невдалої операції ти злякалася. І на тебе звернули увагу — зовсім не з тієї причини, щоправда, а причепившись до того келиха вина. Але до тебе придивлялися. Тому що коронер шукає закономірності. Можливо, були інші випадки, дрібніші, буденні, які вели до тебе. Може, це як сніг на цій горі. Крихітні сніжинки незначні самі по собі, але коли їх стає багато, вимальовується загальна картина. Тоді Софія звернулася до тебе, Евонно, бо розуміла, що її залежність вийшла з-під контролю, що за нею уважно стежать і що вона провалить тест на наркотики, якщо коронер вирішить його призначити, — вів я далі. — Якщо наступного тижня вона з'явиться в суді з оксикодоном у крові, у неї не буде шансів. — Софія проговорила про дату суду, жартома запитавши мене, чи вільний я наступного тижня, коли Майкл призначив мене своїм адвокатом. — Отже, ці вихідні — її останній шанс стати чистою. Саме тому ти так гарикала на неї, Евонно. Того дня, за сніданком, ти підкреслено сказала, що Софія більше не лікар, бо тоді ти вже обшукала її кімнату й знайшла пігулки. Ти сердилася, бо вона приховала їх від тебе, але ти також хотіла налякати її, змусити зрозуміти, що стоїть на кону: уся її кар'єра, репутація. Ти також попросила Марсело не захищати доньки — саме тому він так відсторонився. Хоча він утрутиться, якщо доведеться, — ми всі це знаємо. Але цими вихідними тобі потрібно було, щоб Софія злякалася. Ти також намагалася змусити мене

сумніватися в ній. Софія мала відчувати, що її ніхто, крім неї, не захистить.

Марсело лагідно, вибачливо кивнув Софії. Про його роль у цій історії я здогадався з його реакції на мої звинувачення в тому, що він допоміг Майклові, але не Софії. Тоді Марсело, затинаячись, сказав: «Це не зовсім так». Майкл казав мені, що Роберт й Одрі схоже вчинили з Евонною багато років тому: зробили так, щоб вона допомогла собі сама. Таку саму пораду дала Евонна Майклові, коли в Люсі були проблеми з грошима. Це був останній вихід.

— Повернімося до пігулок, Евонно. Ти зачинила їх у своїй машині, бо думала, що так буде безпечніше. Але Софія... — Сестра все ще сиділа, утупившись поглядом у коліна, легенько здригаючись від насилу тамованих сліз. — ...не була готова із цим миритися. Вона спробувала забрати пігулки. Софіє, коли ти сказала мені, що побачила когось біля сарайчика, ти *не могла* помітити цього з бару. Мело так, що я не бачив навіть усієї парковки. Це означало, що ти мусила бути *на* парковці, аби помітити, як Ерін заходить у сарай. Вікно машини Евонни розбила не хуртовина, а ти. Подумала, що вона може покласти твою пляшечку в машину, і відчайдушно сподівалася її там знайти. Але Евонна ще раніше попросила Енді вийти на парковку й забрати її сумочку. Вона запідозрила, що ти зробиш щось таке, тож не захотіла лишати пігулки в автівці й вирішила тримати при собі. З тієї самої причини вона не дозволила мені взяти пляшечку на ніч.

Я присів навпочіпки перед Софією і поклав руку їй на плече, легенько його стиснувши.

— Я кажу все це не просто так, Софіє. Ми допоможемо тобі. Але ти маєш чесно відповісти на моє наступне запитання.

Софія глянула на мене червоними, підпухлими очима й витерла передпліччям носа.

— Присягаюся. Я провела ту операцію як слід. Це як ті історії про п'яних пілотів, які приземляють літаки, розумієш? Я не... — Вона гикнула. — Я не знаю, що сталося. Просто щось пішло не так. Відтоді Евонна допомагає мені. Я хочу одужати.

— Знаю. — Я обійняв її та прошепотів на вухо: — Ти чудова спеціалістка. Ти просто дозволила своїй залежності вийти з-під контролю, але ми можемо все залагодити. Та мені треба, щоб ти була чесною зі мною й допомогла знайти справжнього вбивцю. Заради

Майкла й Люсі. Ти достатньо сильна, щоб залишити це в минулому, і достатньо сильна, щоб допомогти мені, хоч спершу тобі й буде соромно.

Я відчув, як її ніс тернувся вгору і вниз об мою щоку: вона кивнула. Я підвівся. Було нечесно вивішувати чужу брудну білизну й ховати свою. Настала моя черга.

— Позавчора Софія попросила в мене п'ятдесят тисяч доларів. Ось моє зізнання: у мене є значно більше із собою. Десять п'ятдесят... точніше, сорок п'ять тисяч готівкою. Це гроші, які Майкл мав заплатити Аланові Голтону. Він попросив мене наглянути за ними, коли все полетіло шкереберть, і я не розповів про них поліції. Почасти тому, що мене так ніхто ніколи й не спитав, а почасти тому, що... ну... не хотів. Визнаю це. — Я здійняв руки, сподіваючись, що цього буде достатньо, аби теж мати вигляд грішника, адже зараз я просто ходжу й звинувачую всіх довкола. — Я привіз гроші із собою на випадок, якщо Майкл захоче їх забрати. Розповів про це Софії, і вона попросила позичити їй трохи. Сказала, що це їй допоможе. — Відтак трохи змінив тон, намагаючись більше не напосідатися так на Софію. — А тепер я знаю, що ти тут для того, щоб побороти залежність, і розумію все дещо краще. Звісно, у залежних часто виникають фінансові проблеми, але просила ти не так, наче від цього залежало твоє життя. Ти не була у відчаї. Ти просто вирішила попросити, бо це були легкі гроші — готівка, яка й так у мене була. П'ятдесят тисяч боргу для тебе не катастрофа — у тебе ще є будинок, якщо все буде зовсім погано, — але ти все-таки витрачала багато грошей на оксикодон. До того ж ти бачила, що кар'єра легко може урватися через це — зрештою, ти не якась бухгалтерка, — тож мати при собі готівку, яку неможливо відстежити, було б корисно. У залежних нерідко виникають фінансові проблеми, а ще вони часто крадуть. Ти вкрала щось в одного з нас, щоб роздобути готівку, чи не так?

Софія кивнула, шморгнувши носом.

— Я люблю всілякі правила — дехто з вас добре це знає. А дев'ятий крок у товариствах анонімних алкоголіків — відшкодувати кривду. — Я озирнувся на Евонну, та кивнула, і я знову повернувся до Софії. — Так, ти привезла із собою пігулки, але це лише подушка безпеки. Ти не збиралася зриватися. Саме тому просила в мене грошей. Це був не

борг, але ти відчувала, що мусиш декому відплатити, навіть якщо ніхто про це не знав.

— Я думаю, хтось мав би помітити, якби Софія вкрала п'ятдесят тисяч, — здійняв голос Марсело. — Вона вже все визнала. Може, досить?

— Софія може урвати мене, якщо я помиляюся.

— Якщо це важливо для Майкла й Люсі... — Софія набрала повні груди повітря. — Мені потрібні були гроші, щоб викупити те, що вкрала: платиновий «президентський» «ролекс» за п'ятдесят тисяч.

У Марсело нажахано відвисла щелепа. Він перевів погляд на свій годинник, постукав по ньому пальцем і тільки тоді зміг стулити рота.

Софію виснажило зізнання, тож я знову підхопив розповідь: — Марсело ніколи не знімає годинника. Ми всі це знаємо. *Хіба що* коли йому проводили реконструкцію плечового суглоба. Його оперувала Софія. Вона скористалася операцією, щоб замінити його річ на фальшивку. Я подумав про це, бо, коли Марсело зацідив мені в щелепу на парковці, усі мої зуби лишилися на місці. Його модель годинника, з платиновим браслетом, має важити майже пів кілограма. Такий удар, навіть від старшого чоловіка — без образ, — мав би звалити мене на місці, як коли б він ударив мене кастетом.

— Він помітив би різницю, — пирхнула Джульєтт. — Це точно. Якщо фальшивка була така легка.

— Так, мав би помітити. Але Марсело відновлювався після операції. Будь-яка вага на його зап'ястку спершу мала здаватися йому цеглиною. З часом він звик до легшого годинника, вирішивши, що його плече так зміцніло. — Марсело спантеличено кліпав у простір, підіймаючи якісь невидимі тягарі спершу правою рукою, потім лівою, випробовуючи обидві. — Але річ у тім, що це був не простий годинник. Мушу визнати, що я завжди трохи заздрив йому. Якось навіть погуглив, скільки він коштує, тож уявіть собі моє здивування, коли Марсело сказав, що ця річ належала моєму батькові. Звісно, він був злочинцем, але робив це не задля показного багатства. Він ніколи не купував прикрас чи крутих автівок. Тому це здалося мені дивним. Думаю, годинник від самого початку був крадений, але навряд чи батькові дісталася б така річ під час поділу здобичі. А тоді я дізнався про світлини. Ті, що їх усі хотіли, але ніхто не знайшов, хоча бандити

напали навіть на банк, де працювала дружина Роберта, щоб перевірити його сейфову скриньку.

— Роберт залишив годинник Джеремі, — пробурмотіла мати.

— «Ролекси» виробляють так, щоб вони були довговічними — їх рекламують як річ, яку можна передавати у спадок із покоління в покоління. Саме цей платиновий «ролекс» такий важкий, тому що він надзвичайно міцний, він навіть має куленепробивне скло, — «НАДІЙНИЙ, МОВ БАНКІВСЬКИЙ СЕЙФ», якщо вірити рекламі, якою пістрявіли мої соціальні мережі. — Тож він протримається довго і буде захищеним. Це бездоганний сховок для чогось важливого, якщо тільки воно поміститься під скло. — Я вийняв окуляр ювеліра з кишені й здійняв його в руці. — Джульєтт, дай-но мені Френкову медаль, будь ласка.

Джульєтт спантеличено насупилась, але взяла медаль у скляному футлярі й обережно перекинула мені.

Я спіймав. Я все перевірів завчасно, коли підходив до каміна трохи раніше: саме це переконало мене в правильності моїх суджень. Як уже писав на сторінці 127, я витратив вісімдесят слів на опис цієї штуковини не просто так.

— Джульєтт розповіла мені, що Ф-287, або ж Френк — так звати ту мертву пташку над каміном, — переносив мапу, дані про військові позиції та координати через лінію фронту. Та навіть у закодованому вигляді сама тільки мапа була б заважка для пташки. Я не одразу зрозумів, що твій батько помістив у рамку й саме повідомлення, Джульєтт. — Я підніс лупу до скла, де під медаллю був приклеєний клаптик паперу з дивними крапками. Навіть здалеку було видно, що невеличка крапка в лупі перетворювалася на детальну мапу. Розумію, що це вже не Крісті, а радше Ле Карре («шпигунські штуки», як казав мій батько), але потерпіть мене ще трохи. Хоч моя книжка про шпигунські романи продавалася не надто добре, зрештою, ця робота повернулася дивідендами. — Це називається «мікрокрапки». Так можна стиснути інформацію. Цілий аркуш паперу А4 або ж якесь зображення, як-от мапа, можуть поміститися в крапці завбільшки з друкарську. У Другій світовій війні розвідники обожнювали цю методику й часто поміщали такі крапки на звороті поштових марок. Це... — Я знову показав усім окуляр. — ...було на приладовій панелі Майклової автівки, коли ми поховали Алана. Він також привіз цю

лупу сюди. Ерін забрала її, коли Кроуфорд арештував Майкла. Це лупа, якою користуються ювеліри (не забувайте, що правильну назву — «окуляр ювеліра» — я дізнався, уже коли писав цю книжку, тож було б нечесно ретроспективно змінювати діалог). — Марсело, твій годинник, *справжній «ролекс»*, мав мікрокрапку під склом. Роберт не вживав наркотиків. Шприц, який знайшли в нього і який наштовхнув усіх на думку, що він був під наркотою, коли стріляв на заправці, був зовсім не для ін'єкцій. Мікрокрапки такі крихітні, що, гадаю, їх можна приклеїти на щось лише тонесенькою голкою чи кінчиком пера ручки.

Я знову підійняв у руці окуляр.

— Але така штука чи щось ліпше є в кожного перекупника. Тож ретельно вивчаючи цінну річ, він легко помітив би крапку. Софія думала, що просто закладає годинник, але вона продавала щось значно цінніше. Не думаю, що вона прийшла саме до нього, але Майкл сказав мені, що крадені товари з усього Сіднея рано чи пізно проходять через ломбард Алана. Софія точно не звернулася б у легальний заклад. Може, це місце їй підказав дилер, або ж вона обміняла годинник на оксикодон, а вже звідти він пішов по руках. Припускаю, що Алан міг бути на тих знімках, і хтось зі знайомих міг принести йому годинник саме із цієї причини. Я не знаю, як усе було. Але хай там як, помах крилець метелика в Туреччині може спричинити торнадо в Бразилії. Обставини склалися так, що годинник знайшов Алана. Він знав, що саме опинилося в його руках, і, що важливіше, знав, кому це потрібно. Саме тому Майкл приїхав до нього тієї ночі з повною сумкою грошей. Він хотів купити мікрокрапку. — Усі в бібліотеці нашпорошено слухали мене. — Хтось хоче заповнити прогалини, чи мені казати далі?

Така мікрокрапка в романах, подібних до мого, називається «макгафін». Це може бути будь-що, але важливо те, що заради нього вбивають. Як-от, знаєте, та річ, за якою весь час ганяється Джеймс Бонд: флешка з вірусом, здатним знищити світ; паролі від банківського рахунку; коди запуску ядерної зброї. У нашому випадку це світлини.

— У мене є запитання, — озвалася Одрі, якось непевно підвівши руку, наче боялася, що я стрілятиму. — Ернесте, ти весь час повторюєш, що всі ганялися за *крихітною* річчю. Майкл притягнув сюди вантажівку для меблів. Щоб привезти маленьку світлину?

Я зрозумів, що всі в цій кімнаті, окрім Одрі та Евонни, знають, що в кузові вантажівки була домовина: Ерін знає, бо викопала її; Софія і Кроуфорд бачили її в кузові, коли бігли за вантажівкою; Енді та Джульєтт були зі мною, коли я говорив з Маколі; а Марсело я сказав сам.

— Майклові потрібна була вантажівка, щоб привезти домовину Браяна Кларка, яку вони з Ерін викопали напередодні. Браян — це той поліцейський, якого застрелив мій батько, перед тим як убили його самого. Він був напарником Алана Голтона. Марсело не знав, чого саме він намагається позбутися, але я встиг побачити те, що хотів показати мені Майкл. У труні Браяна було два тіла: одне з них було дитяче. — Гордо повідомляю, що тоді пролунав перший одноголосий зойк, який я видобув з присутніх. — Енді, якщо це відповість на твоє запитання: *це і є* Ребекка Маколі. Її викрали тридцять п'ять років тому. Батьки дівчинки намагалися обдурити викрадачів, щоб заощадити кілька доларів, і це мало для них трагічні наслідки: вони більше ніколи не побачили своєї доньки.

— І в Роберта були світлини цього злочину, — сказала Ерін. — Ти вважаєш, що саме це заховано в тій мікрокрапці? Докази проти її вбивць?

— Саме так. Алан був безмежно щасливий, коли цей годинник потрапив йому до рук, бо він знав, що Маколі щедро заплатять за ці докази. Це лише мої здогадки, але я думаю, що Алан не вбивав Ребекку, бо Марсело вважав його надто м'яким, та й він би радше знищив світлини, а не продавав їх, якби там були докази проти нього. Зважаючи на те, що ці знімки він продавав через тридцять п'ять років після злочину, припускаю, що тоді він уже спалив усі мости з людьми, яких колись захищав, і це втратило для нього сенс.

Я замовк на мить, щоб оцінити реакцію присутніх на таку мою логіку. Дехто кивав. Софія мала такий вигляд, наче от-от виблює. Енді отетеріло кліпав, наче я пояснював квантову фізику. А загалом непогано.

— Проте в Алана була проблема. Він не міг убити Ребекку, однак не був невинним, адже працював на Шабель. Щонайменше він переслідував Роберта й допоміг заховати тіло Ребекки. Цілком імовірно, що він також саботував передавання викупу. Саме тому не

міг просто прийти до Маколі додому — боявся, що вони звинуватять його. Йому був потрібен посередник.

— Чому Майкл? — запитала Евонна.

— Я теж не одразу зрозумів. Думаю, Алан хотів залучити когось зацікавленого в цій справі, аби йому можна було довірити таку велику суму грошей. Нас, Каннінгемів, мали зацікавити ці світлини та інформація, якою міг володіти Алан. По-перше, ми хотіли б дізнатися правду про Роберта. І, підозрюю, не лише це, але ми до цього ще повернемось. Я розумію, чому він вибрав Майкла: ти, Марсело, був адвокатом Роберта; об тебе, Евонно, будь-хто зламає зуби; ти, Одрі, уже не в тому віці — без образ. Особистий мотив, на який Алан покладався, щоб захистити гроші, зрештою спрацював проти нього, бо саме тому Майкл його вбив. А з угодою все було просто. Алан попросив за світлини суму початкового викупу: триста тисяч доларів. Тож Алан відкриває Майклові якраз достатньо інформації, аби втягнути його й Маколі, потім Майкл бере в Маколі гроші, щоб купити мікрокрапку в Алана. Алан віддає Майклові потрібне, а тоді Майкл мав передати світлини Маколі. Усе просто. Крім того, що все закінчується смертю Алана, а гроші Майкл лишає собі.

— Тому що в Майкла не було трьохсот тисяч доларів, — промимрила Софія. Я здивувався, що вона взагалі мене чула. — Ти казав, що він віддав тобі двісті шістдесят сім.

— Бінго, — відповів я. — Майкл узяв частину грошей, перш ніж відвезти їх Аланові. Чому він так зробив? — Якщо чесно, щодо цього в мене не було жодного доказу, окрім інтуїції, але я був досить упевнений у своїх висновках. Крім того, я саме ввійшов у раж, тож не хотів зупинятися. — У Люсі були проблеми з бізнесом. Вона втрачала гроші й застрягла з автівкою, яку не могла собі дозволити, зважаючи на суворі умови позики. Коли за сніданком вона сказала тобі, Марсело, що автівку вже оплачено, більшість із нас подумала, що вона просто захищається й напускає туману, як завжди. Але схоже на те, що вона не брехала. Майкл узяв частину грошей, щоб виплатити борги Люсі, включно з автівкою, і лише тоді відвіз решту Аланові. Мабуть, хотів переконатися, що з нею все буде гаразд, на випадок, якщо щось піде не так. — А ще тому, що хотів почати все із чистого аркуша й піти до Ерін. Я був радий, що Люсі тут не було й вона цього не чула. — Але він не передбачив, що це так погано скінчиться. Алан не дурень — він

порахував гроші, зрозумів, що йому принесли не всю суму, й узявся за пістолет. Вони б'ються... решту ви знаєте.

— Усе це дуже цікаво, — не стримався Енді. — Але що із Чорним Язиком?

— Чекай, я ще не про всіх розповів. Ерін, Софіє, Марсело, ви не знаєте, що батьки Ребекки Маколі приїхали сюди — вони зараз у комплексі за горою. Отже, доставши мікрокрапку й дізнавшись, де поховане тіло, Майкл написав Маколі з в'язниці й попросив їх подвоїти платню. Шивон Маколі розповіла мені про це, коли я зустрівся з нею на курорті «СуперШред». Вона сказала: «Він *знову* хоче більше грошей». — Майкл сказав мені в сушарні, що викуплена ним річ «коштувала значно більше», ніж триста тисяч доларів, які попросив за неї Алан. — Майкл планував зустрітися з Маколі за горою, щоб продати їм світлини й тіло доньки, саме тому він притягнув труну аж сюди. Він розповів тобі про свій план, чи не так, Одрі?

— Я просила його цього не робити, — кивнула Одрі. — Але він уперся, тому я поїхала попередити їх сама.

— Перепрошую, — знову втрутився Енді, абсолютно не поважаючи мого майстерного нагнітання інтриги, — але, Ернесте, усій цій бандитській історії з викраденням уже тридцять п'ять років. Як це стосується того клятого попелу?

— Гаразд. — Я здійняв руку. — Розумію, про що ти. Повернімося до Зелених Черевиків. До нашої невідомої жертви — принаймні невідомої для більшості з нас. Власне, Люсі здогадалася про все першою.

— Якщо ти натякаєш, що її вбили, бо вона все зрозуміла... — Софія похитала головою, обережно притримуючи її. — Ми знаємо, що вона впала: на ній не було ніякого попелу і в неї були зламані кістки. І ніяких слідів боротьби.

— Ні. Вона й справді стрибнула, — погодився я, згадуючи, як Люсі приставляла собі до чола вказівний палець, коли ми балакали на даху: «Це краще, ніж ось так...» — Але вчора сказала мені, що краще б убила себе, аніж помирала від тортур Чорного Язика. Вона кинулася з даху, але тільки для того, щоб уникнути страшнішої смерті. Я думаю, вона пішла туди, щоб погуглити щось, перевірити якусь свою підозру. Наш убивця злякався й піднявся за нею, коли ми всі розійшлися по

кімнатах. Пам'ятаєте, як вона злякалася, коли побачила фото Зелених Черевиків? Я подумав, що її нажахало усвідомлення того, що насправді сталося з Майклом, надто після того, як вона приписала собі частину провини. Але я помилився. Вона злякалася, бо впізнала того чоловіка.

— Ніхто з нас його раніше не бачив. Звідки Люсі могла знати того мертвого хлопця? — запитав Енді.

Він знову здавався найбільш спантеличеним. Усі інші мали такий вигляд, наче зрозуміли якусь частину історії, а тепер супили брови, намагаючись відгадати решту. Лише одна особа слухала все зі зціпленими зубами й незворушним обличчям. Здавалося, кожне моє слово закручує гвинт, напружує м'язи на шиї цієї людини.

— Я не сказав, що вона його знала, — зауважив я. — Лише що вона його *впізнала*. Вона бачила його лише раз — він виписав їй штраф за перевищення швидкості дорогою сюди.

Я замовк, спостерігаючи за ефектом. Люди озиралися собі за спини. Усі погляди тепер були приковані до когось, хто стояв у глибині кімнати.

— Кроуфорде, ці криваві плями на рукавах твоєї куртки лишилися не від того, що ти ніс тіло з гори. Вони на внутрішній поверхні зап'ястків. Людина, яка лишила ці плями, хапалася за своє горло. — Я провів гачкуватими пальцями по шиї, удаючи, що здираю пластикову затяжку. — Ти вдягнув форму мертвого чоловіка.

— Це ти, в біса, про що? — запитав Кроуфорд.

Я багатозначно всміхнувся Джульєт, смакуючи свою наступну фразу, яку подаю тут саме так, як це сказав, жодним чином не прикрашаючи, про що вам гордо повідомляю.

Я повернувся до Кроуфорда: — Я кажу, що навіть Артур Конан Дойл вірив у привидів. Чи не так, Джеремі?

МІЙ БРАТ

РОЗДІЛ 39

Джеремі Каннінгем, який тепер мав вигляд дуже дурнуватий (майже сміховинний) у куртці поліцейського, вимащеній чужою кров'ю, слабо посміхнувся й непереконливо похитав головою. Він спробував щось сказати — «Це якась дурня», мабуть, — але з його горла вихопився лише якийсь здушений звук.

Одрі була приголомшена, як і всі інші: вона явно була переконана, що Шаблі втілили свої погрози в життя і вбили її сина. Зовсім як Агата Крісті на полиці, Джеремі весь цей час ховався під іншим ім'ям: Дарій Кроуфорд. Це ім'я він вигадав для себе, граючи роль недолугого місцевого копа. Його інший псевдонім — той, який подарувала йому преса, — був куди зловісніший: Чорний Язик. Тепер на його рахунку було п'ять убивств і доведення до самогубства. Як я й казав, серед нас є дуже продуктивні вбивці.

Цього немає в правилах Нокса, але в таких книжках ніколи не можна вірити, що хтось помер, поки вам не покажуть тіла.

Тепер я говорив безпосередньо до Джеремі. Класична показова сцена у вітальні скінчилася.

— Зелені Черевики *мусив* бути місцевим. Саме тому ти показав його знімок лише нашій родині, але приховав від решти — навіть від Джульєтт. Ти вдав, що хочеш запобігти паніці, та насправді знав, що будь-хто з місцевих упізнає його. Персонал комплексу живе тут місяцями — вони приїжджають на цілий сезон. Звісно, у місті є копії, яких вони ще не знають, але сержанта вони впізнали б одразу. Саме тому ти хотів якнайшвидше прибрати його з поля зору, замкнувши в сарайчику. Ти взяв його куртку, але не черевики: у поліцейських вони зазвичай мають металевий носок, і на трупі саме таке взуття. Коли ви бігли за вантажівкою й Ерін наступила тобі на ногу, ти скрикнув, а це значить, що на тобі звичайне взуття. Ти міг удати із себе будь-кого, але тобі хотілося мати владу розділити нас. Із цієї причини ти також зробив смерть сержанта видовищною, аби мати привід арештувати

Майкла. Ти нервувався, дуже нервувався, тому все, що нібито робив для розслідування злочину: упізнання тіла, контроль паніки, — ти робив, щоб приховати правду про себе. Та коли я, Каннінгем, попросив тебе, ти показав знімок. Здавалося, ти робиш те, що має робити поліцейський, але ти просто намагався приховати особистість трупа. Саме тому так нервувався біля тіла. Я думав, тобі просто бридко. Але ти не передбачив реакції Люсі — не чекав, що вона впізнає поліцейського, який виписав їй штраф дорогою сюди. Коли вона вибігла в коридор, мені здалося, що вона саркастично кинула: «Це ж ви бос». Та насправді вона сказала: «Це *ваш* бос». Тоді Люсі ще не збиралася тебе звинувачувати — вона просто міркувала вголос, але вже розуміла, що тут щось не так. Про решту вона здогадалася лише на даху, коли погуглила поліцейський відділок Джиндабайна. Тоді ми вже розійшлися спати, а ти піднявся за нею. Люсі не хотіла помирати так само, як Майкл, тому стрибнула з даху. Ти збрехав і про те, як дістався сюди так швидко. Сказав, що чергував на радарі всю ніч і ловив туристів, але це неправда, бо тоді Люсі пустила б якусь шпильку у твій бік через той штраф. Поліція і не збиралася сюди їхати — ти сказав нам, що вони не можуть проїхати заметеними дорогами, але автобуси дісталися сюди без проблем. Здавалося б, у поліцейських, які квапляться розслідувати два вбивства, шанси вищі. Звісно, ніхто з нас не здогадався про це одразу. Ти здавався надійним. До тіла вели три пари слідів, і лише одна поверталася: достатньо для жертви, поліцейського та вбивці, який пішов геть. Спершу я вирішив, що вбивця сам повідомив про тіло, а тоді приїхав... — Я окреслив у повітрі лапки. — ...«офіцер Кроуфорд», який залишив третю пару слідів. Я мав рацію, що вбивця *викликав* поліцію чи принаймні вдав, що викликав. Ніхто не знаходив тіла — ти сам розіграв усе. Ти піднявся туди двічі. Спершу із сержантом, коли накинув пакет йому на голову і зав'язав, а тоді завів на схил, де він і помер. Після того ти забрав його куртку. Вдруге піднявся на схил уже вранці.

— Камера зафіксувала, як він приїжджає значно пізніше, — скептично зауважила Джульєтт. — Ми обоє це бачили.

— Я думаю, ти читав щось про цей курорт, перш ніж приїхати сюди за нами. Ти бачив знімки з камери на головній сторінці, тож знав, що під'їзну дорогу видно. Найімовірніше, ти напав на сержанта на дорозі, де він припаркувався, аби встановити радар. Там, на пагорбі, ще був

зв'язок, тож ти міг перевірити вебсайт. Я сам міркував про те, що машина може не спійматися на камеру, якщо їхатиме швидко й прослизне в трихвилинне вікно. Після того тобі треба було повернутися й переконатися, що камера зафіксує тебе перед готелем у правильний момент. Так, на знімку здається, наче ти під'їжджаєш на парковку, але ти закинув руку на спинку пасажирського сидіння. Ти здавав назад.

— Джеремі? Але як таке може бути? — Евонна вдивлялася в його обличчя так, наче він повернувся з безлюдного острова. Вона зиркнула на Одрі: — Як ти могла про таке не знати?

— Його забрали Шаблі, Евонно. Але викупу не вимагали — їм потрібні були світлини. Ті, про які розповідав Ернест. Я не знала про годинник і... Джеремі, якщо це справді ти, я *шукала*... я щосили шукала їх. Шаблі думали, що я можу їх ховати. Тож сказали, що мусять... — Вона захлинулася наступним словом. — ...упевнитися, що я кажу правду. — Марсело рушив був у бік Кроуфорда, чи то пак Каннінгема (ім'я — це така дрібниця), але Одрі взяла його за руку. Я побачив, як вона стиснула його кисть, але Марсело ступив ще крок уперед, випроставши руку позаду себе, наче бульдог, якого втримують за повідець. — Я не могла повідомити в поліцію — не лише тому, що Алан *сам* був поліцейським, а й тому, що боялася за Майкла та Ернеста. Наша родина стільки втратила через ті кляті знімки. Я просто хотіла, щоб це скінчилося. Тож я все вдала. Якщо це справді ти, Джеремі, то мені дуже шкода. Ти певен, Ернесте? Певен?

— Майкл сказав мені, що Алан спершу намагався зв'язатися зі мною, — сказав я. — Та це неправда. Я думав, що Алан збрехав, аби переконати Майкла довіряти йому. Але тоді я почав міркувати. Алан сказав, що зв'язався з *Майкловим братом*. Ти не знав, що всиновлений, поки Алан не сказав тобі, чи не так, Джеремі?

Я побачив, як його адамове яблуко смикнулося вгору і вниз. Він прикусив губу. Промовчав.

— Звісно, Алан знав, що ти живий. Марсело сказав, що він не був здатен на вбивство — може, він тебе й відпустив? Але ти не пам'ятав нічого із цього, аж поки до тебе не прийшов незнайомець і розповів тобі про сім'ю, про яку ти навіть не здогадувався. Марка й Жанін Вільямсів вихваляли за те, що вони виховали в себе не одну дитину. Я думаю, вони взяли тебе, проте не сказали, що ти не їхня дитина.

Підозрюю, ти не поставився до них з розумінням, коли дізнався, що вони тобі брехали. Ти написав Майклові у в'язницю, намагаючись пояснити, що сталося і ким ти можеш насправді бути. Ти намагався все зрозуміти. Але Майкл сприйняв ім'я «Джеремі Каннінгем» як анонімну погрозу, тоді я запитав, чи був на конверті підпис, і він усміхнувся: «Листа підписали явно несправжнім ім'ям... вони намагалися натиснути на мене, налякати». Звісно, він міг так подумати після всього, що розповів йому Алан про те, як Шаблі тиснули на нашу матір. Він тобі не повірив, а моє ім'я всюди пістрявіло як ім'я зрадника родини, тож до кого ще тобі було звернутися? До когось близького йому. До Люсі. Вона чекала, коли ти прийдеш, але коли ти не з'явився, злякалася, що ти міг бути Зеленими Черевиками. Що ти опинився надворі посеред ночі й замерз у снігу. Я думав, вона нервується через те, що тіло приведе сюди поліцейських і Майклові буде важко. Але насправді вона боялася, що ти замерз. Твоя смерть зруйнувала б її плани повернути тебе Майклові й стати героїнею. Люсі намагалася ідентифікувати тіло: вона першою перевірила перелік гостей. Випитувала в мене, чи мертвий чоловік не схожий на Майкла. Вона боялася не того, що *це* Майкл. Вона запитувала про візуальну схожість. Люсі піднялася на дах, щоб надіслати тобі повідомлення й запитати, де ти. — Я пригадав, як вона сказала мені, що ці вихідні — її шанс повернути Майклові родину. Тоді вона говорила не про себе. — І для неї це ще один привід звинувачувати себе. Зрештою вона зрозуміла, ким ти можеш бути і що ти міг скоїти. При цьому саме вона запросила тебе сюди.

— Усе, як ти планувала, Евонно. — Дідько, Енді, я саме збирався це сказати. — Довбане родинне возз'єднання.

У бібліотеці запала тиша, яку порушувало лише завивання вітру надворі.

Нарешті Джеремі заговорив: — Я не так собі це уявляв — бути зі всіма вами.

Він учепився однією рукою в поличку над каміном, обдираючи з неї пластівці фарби й обдивляючись усіх нас по черзі. Між ним і дверима було забагато людей, а за ним було лише дуже обмерзле вікно. Він міг би вистрибнути звідти й більш-менш безпечно приземлитися в пухкий сніг, але я був певен, що хтось із нас устиг би його схопити.

— Я... — непевно почав він. — Я так довго чекав, коли зустрінуся з вами. Думав, це буде по-іншому. — Джеремі говорив тим самим замріяним тоном, який я чув від нього біля дверей сушарні, коли приходив до Майкла: «То вам до нього все-таки не байдуже, я бачу?.. А я ріс без братів». — Я завжди був не такий, як інші. Мене не сприймали. Я бився з дітьми. А коли ма... — Він урвав себе, і я побачив, як роздимаються його ніздрі. — Спершу я подумав, що Алан бреше. Я завжди називав їх своїми батьками. Запитав їх, а вони просто... — Я бачив, що Джеремі важко про це згадувати. — А вони просто це *визнали*. Ці люди, яких я все життя вважав своєю родиною, були такі *щасливі*, коли це казали. Вони не наважувалися самі мені розповісти. У них були інші прийомні діти, але Вільямси завжди казали, що я їхній син. Вони запевняли, що нічого про мене не знають, що взяли мене без імені, коли мені було сім.

— *Сім?* — зойкнула Одрі. — Не дивно, що ніхто не знав твого імені. Де ти був ще два роки?

— Я не... пам'ятаю.

Джеремі марно намагався вивудити якийсь спогад. Але схоже, що всі вони були заблоковані: він був надто малим, надто змученим, надто занедбаним. Одрі забагато знала, і Шаблі так хотіли заткнути їй рота, що залякали історією про вбивство сина. Та їм забракло відваги все-таки виконати свою погрозу: вони викинули Джеремі на вулицю, на поталу долі. Як довго вони утримували його в себе і як довго він жив сам по собі, я так ніколи й не дізнаюся. Та можу уявити, як цей досвід може вплинути на юний розум — доказ цього стояв просто переді мною. Аналіз ДНК не надто широко застосовували тридцять із чимось років тому, та й оголошення про зниклих дітей не поширювалися так швидко, як тепер, через усюдисущий інтернет. Аналіз волосся міг довести певний ступінь спорідненості, але його давно вже не приймали як доказ у суді — якщо не вірите, запитайте детектива з Квінсленда, який поїхав аж в інший штат, щоб звинуватити Каннінгема. «Я бився з дітьми». Десь в іншому штаті Джеремі ріс безіменною дитиною в чужому місті.

— Алан сказав, що знає, хто я такий, — вів далі Джеремі. — Він сказав, що наглядав за мною, коли я був меншим, стежив за мною. Сказав, що мав убити мене, але відпустив, і що я маю бути вдячним йому за це. Він знав, що у Вільямсів були гроші, і хотів продати мені

світлини, які начебто допомогли б мені віднайти душевний спокій. Я сказав йому відвалити, а потім побачив його в новинах. Його вбили.

— Тоді ти поговорив з Вільямсами? — припустив я.

— Ці люди мали *нахабство* називати себе моєю родиною, та при цьому й далі брехали. Вони брехали мені, казали, що не знають, хто я! Я розізлився і... Я не хотів... Бажав лише, щоб вони відчули, що відчував я... — Він став смикати себе за комір. — ...а я взагалі не можу дихати, коли нервуюся.

— А Елісон? Ти взявся шукати її через ту роль, яку вона відіграла у справі Маколі. Як ти дізнався про це?

— Ні. Я знайшов її, бо хотів поставити кілька запитань, дізнатися більше про Алана. Наскільки я зрозумів, він був її підлеглим. — Джеремі все ще смикав нещасний комір. — Я спершу не знав, що це її провина. *Вона* змусила мого батька, мого *справжнього* батька робити речі, через які його вбили, просто щоб прикрити свою дупу. Але я тільки хотів поставити їй кілька запитань. Чесно.

Він потер чоло, обливав зуби.

Я розумів, що Джеремі щосили намагається відсторонитися від своїх учинків, але щиро вірить, що його штовхнули на це. Та навряд чи його *аж так* штовхали — як не крути, він їздив з усім необхідним для відтворення стародавнього способу тортур. Але я вирішив з ним не сперечатися.

— Ви ж розумієте, правда? — У цих словах було щось моторошне, наче він звертався до нас, як до рівних.

— Якщо ти так хочеш родину, то ми всі тут. — Я простягнув руки для обіймів. — Навіщо було вбивати Майкла?

— Майкл мав бути таким, як я, — якимось тужливо промовив Джеремі. — Тобто одного дня якийсь незнайомець каже мені, що я Каннінґем, а наступного я бачу новини про те, що інший Каннінґем убив цього чоловіка. Тоді я став читати про Роберта й дізнався, що він убив Браяна Кларка. Я починаю думати, що, може, я все-таки не такий самотній і що я не єдиний, хто почувався... *інакшим*.

— Тоді ти захотів поговорити з Майклом?

— Він не відповів на мій лист. Я міг зрозуміти, чому він мені не повірив. Тож я став шукати інший спосіб. Його дружина пішла на контакт охочіше. Вона сказала мені, коли його випускають. Про ваші спільні вихідні. Я так хотів приїхати й познайомитися з Майклом і

вами всіма... — Хоч як дивно, та він усміхався, смакуючи спогади про те, як планував першу зустріч зі справжньою родиною. — Але я хотів зробити все правильно: спершу зустрітися з Майклом віч-на-віч і довести, що я гідний цієї родини. Я поїхав у в'язницю за день до того, як він вийде, та його там уже не було. Я помчав сюди. Місцевий коп, якому не пощастило припаркуватися в невдалий час у невдалому місці, зупинив мене, і його жертва дала мені змогу показати вам, хто я такий.

Ми із Джульєтт стривожено презирнулися на слові *його жертва*. Тепер Джеремі торохтів, поринувши у свої марення.

— Так у мене з'явилася нагода зустрітися з Майклом віч-на-віч. І в мене був чудовий привід, бо я вже знав, що він збрехав вам усім про те, коли вийде з в'язниці. Я хотів сказати йому відразу, але всі так панькалися з ним, а я знав, що для нас це єдиний шанс побути наодинці. Тоді всі стали кричати, і, може, мій план з костюмом був не такий геніальний, як я думав, бо зненацька мені довелося допомагати із цим усім, і Джульєтт прилипла до мене, як сльота. Я мусив грати свою роль, інакше мене запідозрили б. Я не мав нагоди побачитися з Майклом наодинці. Лише після того, як ти, Ернесте, поговорив з ним, я зміг показати йому... показати, що я Каннінґем. Що я такий, як він.

Софія тоді мала рацію: «Чорний Язик повідомляє про свою присутність. Хоче, щоб ми знали, що він тут».

Джеремі думав, що знайшов своє місце в родині вбивць. Убитий сержант був просто мертвою пташкою, яку приносить на поріг здичавілий кіт. Подарунком.

— Однак Майкл був не дуже тобі радий, чи не так? — утрутився я. — Твоя розповідь викликала в нього лише жах. З нашої з ним розмови було очевидно, що всі ці три роки він вчився миритися з тим життям, яке для себе обрав. Він вийшов з бажанням виправитися. Бути *кращою* людиною. Але ж ти не цього від нього чекав? Він знову змусив тебе почуватися вигнанцем, чи не так?

— Він мав бути таким, як я. *Ти* мав бути таким, як я! Я намагався вмовити його. Я знав, що він розкаже тобі про все, щойно матиме таку нагоду. І він знав... у нього були знімки, які хотів продати мені Алан, і він знав, хто зашкодив мені, зашкодив *нам*, коли я був малим, але він не хотів мені розповідати. Він сказав, що я просто вб'ю їх і що він зрозумів, що це не вихід. Я побачив, що він зовсім не схожий на мене.

З ним я знову відчув себе *самотнім*, зовсім як зі своїми несправжніми батьками. Іноді... я *не можу дихати*, коли люди... — Рука Джеремі знову потягнулася до коміра. — Він мені таке казав... Я не міг дихати... А тоді та жінка...

— Люсі. — Я був вражений (щоправда, приємно) почути, як Одрі його виправляє.

— Я став розмірковувати, як утекти звідси, але як же я міг поїхати, коли ви всі лишаєтесь, а я застряг у ролі копа? І вона все зрозуміла. Вона чекала на мене, а я не показувався. Коли вона збагнула, що першим трупом був коп, мене було викрито. Я благав її мовчати. Я дав їй вибір, розумієте? Вона вирішила стрибнути. — Тепер він говорив жалісливо, благально. Він справді вірив, що ми всі будемо схожими на нього, і усвідомлення протилежного його шокувало.

— Як? — Це була Евонна — висловлювала мовчазну відразу, яку тоді відчували всі ми. — Як можна мріяти знайти своє місце в *нашій* родині?

— Майкл не мав права! — тепер Джеремі кричав. — Він не мав права казати мені, де моє місце. Казати мені, що я вчинив неправильно. Лицемір! — Наступні слова Джеремі виплюнув: — Погляньте на себе. Каннінгемі. Ви ж усі вбивці, хіба ні?

Ми обмінялися поглядами. Рука Енді смикнулася — мабуть, хотів підвести, щоб сказати, що нікого не вбивав, але передумав.

Я уявив Джеремі, який сидить, прихилившись до стіни, у задущиній квартирі Елісон Гамфріс, біля зачинених дверей ванної, і дивиться, як дрижать його вимащені попелом руки. Він щойно дізнався про свою родину. Нас нескладно знайти в інтернеті. Усі знали, які ми. Майкл, Роберт, Евонна — а згодом і Софія, — усі ці імена супроводжували гучні інциденти, після яких руки назавжди лишалися в крові, принаймні в очах суспільства. За нами йшла лиха слава — про нас знали і медіа, і поліція. Джеремі знайшов нас, припинив тремтіти й подумав: «Я не такий уже й дивний».

Коридором у напрямку бібліотеки загупали чийсь кроки. Озирнувшись, ми побачили Гевіна, який став на порозі й окинув наше зібрання здивованим поглядом.

— Сумки готові, — сказав він. Знову обвів нас поглядом. — Хто помер?

Джеремі скористався тими кількома секундами, коли всі погляди були прикуті до когось іншого. Щось загриміло, і ми побачили, що він вибив з каміна решітку й озброївся кочергою. Джульєтт ступила крок до нього, але Джеремі розмахнувся кочергою, і жінка відступила. Йому досі не було куди втікати, тож він просто відчайдушно розмахував чавунною зброєю.

— Я міг би просто облишити вас, — засичав він. — До цього моменту я міг би так і вчинити. Після Люсі я подумав, що накоїв уже достатньо і, може, мені час зникнути. Але тепер я знаю, що ви *покинули* мене змагатися із цим усім наодинці. Ви мене полишили, викинули. *Ви*. — Джеремі звертався до нас усіх, але не зводив очей з Одрі. — Принаймні згоримо ми разом.

Він знову замахнувся кочергою, і всі мимохіть відсахнулись, але виявилось, що він цілив у вогонь. Джеремі підважив велетенську дровиняку й викинув її, пойняту вогнем, на килим. Вона глухо гепнула на підлогу, врзнобіч порснувши іскрами. Ми всі затамували дух. Джульєтт розповідала мені, що її батько збудував цей готель наприкінці сорокових років, а це означало, що він тримався на дереві та азбесті: ці стіни були велетенськими сірниками. На килимі із шипінням розповзалася темна пляма, але, на щастя, він був надто вогким, щоб загорітися, і колода просто диміла на підлозі. Ніхто не зронив ні слова. Вигляд Джеремі мав розбитий, а решта дивувалася його невігядливому плану втечі.

А тоді одна з книжок вибухнула. Єдиної іскри, яка долетіла туди, було достатньо, щоб підпалити сухі сторінки.

Ну, звісно. Ці книжки були, мабуть, єдиними речами в цьому готелі, які не були наскрізь просякнуті вологою, — навіть я міг би не загорітися. Я хотів би сказати вам, що книжкою, яка так вибухнула, була «Джейн Ейр» (це було б дуже символічно, зважаючи на те, що станеться далі), але це було б неправдою.

За першою книжкою спалахнули інші, ловлячи на себе іскри й вибухаючи, як попкорн у мікрохвильовці. Зважаючи на те, як швидко все сталося, підозрюю, що частина книжок загорілася просто із солідарності. А тоді спалахнули стіни. Підлога запарувала, висихаючи на очах, і вже за кілька секунд сухі латки зажеврili.

Ми кинулися до дверей. Ерін вискочила першою. Я підняв Софію на ноги, закинувши її руку собі на плече. Марсело тягнув Одрі, шоковану

й заплакану. При цьому вони перекинули один із червоних тронів, який швидко перетворився на невеличке кострище посеред кімнати. Джульєтт кричала, розмахуючи руками. У кімнаті тепер танцювали язики полум'я. Джеремі кинув кочергу й ліктем розбив вікно біля себе. У бібліотеку ринуло повітря, підживлюючи вогонь, і язики полум'я миттєво вирости втричі з оглушливим «фуш». Від Ф-287 залишився лише зчорнілий кокон. Ми із Софією пропустили Марсело й Одрі — я боявся, що вони залишаться в бібліотеці. Я випустив з поля зору дядька з тіткою, а тоді побачив розмиту постать Евонни, яка рухалася не в тому напрямку.

— Евонно, просто біжи! — закричав я, але в реальному житті вогонь реве значно гучніше, ніж може здатися.

Усе довкола гуділо й гарчало. Я замружився від жару, розуміючи, що часу в нас стає дедалі менше. Дверний отвір у мене за спиною сичав і пахкав парою. Щойно одвірок висохне — теж загориться. Після цього спалахнуть килим у коридорі, балюстради, сходи, а тоді й уся будівля.

Марсело пройшов повз мене. Одрі більше не трималася за нього. Я струсив Софію на Марсело й кинувся до вікна, оббігаючи кострище, яке утворилося на місці червоного крісла. Коли проминав його, підлога під ним провалилася й рештки крісла та шмат підлоги з тріском полетіли на перший поверх. Якщо не поквартитися, там теж усе спалахне і вогонь у фое відріже нас від головного входу.

Евонна вже була біля Джеремі, який устиг поставити ногу на підвіконня. Він змахнув з нього найбільші уламки скла й приготувався стрибати. Евонна кинулася до нього й схопила за плече, але Джеремі вчасно ухилився, повернувся та схопив її за шию. Тітка здушено зойкнула, і Джеремі швиргонув нею об камін, де голова Евонни вдарилася об гострий кут і щось тріснуло. Він стиснув її шию міцніше. Її очі викочувалися з орбіт. Я знову закричав, але мій голос потонув у гучному пахканні полум'я, підгодованого новим подувом вітру. Полум'я обпекло мені половину обличчя. Запахло горілим волоссям. Але я був надто далеко. Джеремі помітив мене, а тоді знову опустил очі на Евонну. На куті, об який вона вдарилась, була кров. Очі Джеремі відбивали полум'я, але в них усе одно щось палало власним вогнем. Він потягнув на себе Евонну, а тоді знову кинув нею об...

Войовничий рев Енді був такий гучний, що здійснювся навіть над завиванням полум'я. Дядько мчав до них, тримаючи в руці кочергу. Очі

Джеремі розширились. Енді розмахнувся кочергою — гарна, широка дуга, ноги на ширині плечей, наче приміряється до м'ячика для гольфу, якого йому так і не пощастило запустити з даху. А тоді він ударив. Кочерга влетіла в

МІЙ ДЯДЬКО

обличчя Джеремі збоку з глухим «трісь». Енді поціли в щок, одразу під вухом. Здавалося, нижня щелепа від'єдналася від його обличчя, від чого рот Джеремі роззявився, наче від здивування. Тоді з рота хлинула кров. Він кинув Евонну, і та квапливо відповзла від нього до випростаної руки Енді. Джеремі ступив два кроки (щелепа розгойдувалася з боку в бік, наче маятник) у мій бік.

Але він так і не дійшов до мене. Мабуть, Джеремі здивувався, коли підлога під ним обвалилася, але його щелепа просто не могла відвиснути більше. Він зник, пірнувши у полум'я, що тепер сердито гуділо на першому поверсі.

Ми з Енді та Евонною незграбно пострибали до дверей, оминаючи розпечені латки на підлозі. Евонна була між нами, відчайдушно заплітаючись ногами, коли ми потягнули її вниз сходами. Ерін чекала біля дверей, махаючи, щоб ми поквапилися. У фое теж жевріли помаранчеві плями, хоча пройти тут ще можна було. Проте часу було обмаль: фарба на стелі закипала й надималася, вогонь повз по балках. Коли ми дісталися до дверей, згори з оглушливим тріскотом обвалилася люстра.

Надворі я впав біля сходів. Повзти по снігу без рукавиць — це як бігти по розпеченому піску. Пече й кусає так само. Тоді я відчув, що хтось тягне мене, і зрозумів, що це Ерін ставить мене на ноги й волочить за собою по снігу, який швидко перетворювався на водянисте місиво, аж поки ми не спинилися поодаль, кашляючи й витираючи слюзи з очей, нездатні повірити, що живі. Ось і моє затишне потріскування вогню — усе, як у рекламному буклеті.

Хуртовина досі не вщухала. Крижаний вітер шарпав нам одяг, а сніжинки щипали повіки, але вперше за весь час я був не проти.

РОЗДІЛ 40

Дах провалився досить швидко. За ним посипалися стіни, увігнувшись досередини й розсипаючи снопи іскор у темряві. Якби це був якийсь інший готель, я міг би порівняти сичання іскор з голосами душ, які летять на волю.

Джульєтт повернулася до Гевіна й сказала: — Що ж, думаю, я готова продати комплекс. Бачиш, навіть знесла готель за тебе.

Ті з нас, у кого лишилися сили сміятися, засміялись. Почалися обійми. Енді, попри всі мої шпильки в його бік, пригортав Евонну до себе так, наче у світі не було нічого ціннішого. Марсело й Одрі туркотіли над Софією. Джульєтт плескала Гевіна по плечу, як бойового товариша. Ми з Ерін не робили нічого такого банального, але стояли поруч. Я знав, що навіть цієї пожежі замало, аби якимось компенсувати відсутність кресала й повернути нам вогонь. Але що з того?

— Що там таке? — запитала Евонна, показуючи на руйновисько.

По білому снігу рухалась якась темна тінь, невиразна на тлі розжареного дерева. Вона здолала метрів п'ятдесят від готелю, а потім впала в сніг.

— Забираймося звідси, — сказав Енді.

— Він рухається? — не пригадую, хто це запитав.

— Якщо йому потрібна допомога, то байдуже, хто він і що накоїв, — зауважила Джульєтт. — Не можна його так залишати.

— Піду перевірю. — Я сам не чекав від себе цих слів.

Застережливе бурмотіння з боку інших не переросло в спроби мене зупинити, бо насправді всі були раді, що не доведеться йти їм. Я звівся на ноги й поплівся до темної тіні. Перед очима спалахнув виразний спогад про іншу чорну тінь на білому полі, але я його прогнав.

Я підійшов до тіла. Це був Джеремі. Він лежав на спині, заплющивши очі. Його волосся обгоріло, а щоки були місцями цілком спечені, місцями — вимащені кіптявою. Його грудна клітка поволі надималася й опускалася. Я сів біля нього, бо не знав, що ще зробити.

— Хто це? — прошепелявив Джеремі, насилу рухаючи своєю зламаною щелепою.

..

Його язик був чорний від блискучої крові.

— Ернест... твій брат.

Кілька секунд він мовчав.

— Тобі сниться, що ти задихаєшся? — запитав він.

— Іноді, — зізнався йому.

І нарешті зрозумів попіл, удушення, тортури. Давно витіснені спогади про ту розпечену машину просочувалися назовні. Речі, про які він не міг достеменно пам'ятати, знаходили спосіб катувати його. «Я не можу дихати, коли нервуюся».

— Гаразд. — Джеремі здавався задоволеним. Може, радів, що я все-таки схожий на нього. Це було все, що він хотів знати.

Він довго хрипів. Після цього його грудна клітка завмерла.

А тоді, коли я вже збирався йти геть, вона знову стала надиматися.

Я відвів погляд від брата й озирнувся на Гевіновий жовтий снігохід. Там чекали на мене люди: у комусь із них текла моя кров, одиниці ділили зі мною ще й прізвище. Вони були купкою дефісів та префіксів й узятих у шлюб прізвищ і колишніх когось-там та зведених когось-іще. А біля мене лежав ще один Каннінгем, насилу втягуючи в груди повітря.

Я так відчайдушно хотів створити сім'ю, змусити Ерін дати її мені, що забув про родину, яка вже сформувалася довкола мене. Кров не водиця. Я нарешті зрозумів слова, які Софія сказала мені на самому початку. Сім'я — це не лише ті, чия кров тече у твоїх жилах, а й ті, заради кого ти готовий її проливати.

Я

РОЗДІЛ 41

— Можна їхати, — сказав я, видершись на сходинки й затягнувши себе в кабінку снігохода.

Поки я туди дійшов, усі вже сиділи на своїх місцях. Гевін шарпнув двигун, і той прорізав ніч своїм сонним кашлянням.

— Що сталося? — запитала Евонна, коли я всівся біля неї.

— Я підійшов до нього, і він припинив дихати.

— Просто припинив дихати?

— Просто припинив.

— Він мертвий? — запитала Одрі.

У її голосі була надія, але я не міг зрозуміти, на що саме вона сподівається: почути, що він живий чи мертвий.

— Так.

— Ти впевнений?

— Так.

— Чому?

— Просто він більше не дихає. Поїхали додому.

ЕПІЛОГ

Табличку «На продаж» ми встромили в землю косо й недбало, як буває, лише коли платиш ріелторові грубі гроші за продаж будинку. Джульєтт прийшла допомогти мені спакувати решту речей. Ми з Ерін вирішили, що найкраще буде спробувати почати все із чистого аркуша, продавши будинок і лишивши всі спогади та вчинки, пов'язані з ним, у минулому. Я зустрівся з Джульєтт біля будинку після сніданку — неймовірно нудного, до речі.

Джульєтт відімкнула двері. Будинок світив голими стінами, де досі полишалися привиди меблів — темні тіні на вицвілій підлозі. З усіх моїх речей залишилося лише кілька коробок на горищі. Джульєтт підтягнула драбину й піднялася нагору, а я мав ловити мотлох унизу. Вона передала мені кілька коробок і невеличку валізу на коліщатках — зручну для якогось аеропорту, але паскудну для гірського курорту. Коли я нарешті повернувся додому після всіх тих поліційних відділків, лікарень і журналістів, то просто закинув її туди, не наважуючись розпакувати.

Звісно, сумку з грошима я звідти вийняв. Маколі не хотіли їх забирати. Вони прийняли той факт, що світлини зникли назавжди, але все-таки відправили пірнальників, щоб підняти з дна озера труну. Я сподівався, що їм нарешті вдасться поховати доньку, як вони завжди хотіли. Я розповів усім про гроші, і ми разом обговорили, що слід з ними зробити. Половину ми віддали батькам, братам і сестрам Люсі, а також заплатили за її похорон. Решту ми поділили між собою. Від своєї частки я відмовився — зрештою, я її вже витратив.

Похорон Майкла був коротким, холодним і гнітючим. У цьому не було його провини: просто не пощастило з погодою. Я перевірів труну, перш ніж її опустили в могилу. Похорон Люсі організувала її родина. Він був трагічним, печальним і пишним. Церква була по зав'язку набита людьми, але вже невдовзі я зрозумів чому: мені ще на жодному похороні стільки разів не пропонували почати власну справу. Хоч Люсі більше не було з нами, я маю підстави підозрювати, що

минулого тижня її підвищили до замісниці віцепрезидента відділу компанії в Океанії.

Я ще ніколи не бачив Енді й Евонну такими голуб'ятами, а саму Евонну — такою спокійною. Це було аж трохи занадто. Енді лишився тим хлопцем, з-за плеча якого ти відчайдушно визираєш на вечірці, сподіваючись помітити когось цікавішого. Та побачивши, як він збиває з людини щелепу, я відчував, що можу витерпіти п'ятнадцять хвилин розмови ні про що.

Виявилось, що Софія отримала найтяжчі опіки з нас усіх, але зрештою це навіть обернулося на користь, бо знаєте, що їй вводили в лікарні? Оксикодон. У коронера більше не було приводу робити їй аналіз крові, бо це все одно нічого не довело б. Експертиза не виявила жодного порушення в ході операції. Евонна наглядає за Софією, і сестрі вже ліпше. Вони майже подруги.

Ми з Марсело й Одрі щотижня вечеряємо разом. Одрі дедалі рідше вигадує виправдання, щоб не прийти, і це добре. Невдовзі я запрошу ще й Ерін: з кресалом чи без, а вона все-таки моя родина. Розлучення здається страшним і формальним словом, але ми впевнено до цього йдемо — як команда, хоч як іронічно це прозвучить. Ми із Джульєт мали нагоду познайомитися трохи ближче: виявилось, що вона теж уклала договір на книжку про цю історію. Її роман називатиметься якось на кшталт «Готель жахів». Мої видавці намагаються витиснути мою книжку на кілька місяців раніше, ніж вона закінчить свою.

Що ще розповісти?

Мабуть, лишилися деякі технічні аспекти.

Ви можете сказати, що моя мати нікого не вбила, і це буде доречне зауваження. Та я попередив вас, що казатиму правду, в яку я вірив, коли думав, що знаю правду. Звісно, я також обіцяв не вводити вас в оману навмисно двозначними формулюваннями. Тому міг би сказати, що в замкненій автівці на парковці в спекотний день Джеремі Каннінгем усе-таки помер. Що моя мати винна в тому, що його життя скінчилося і народився той, кому снилися сни про удушення. Де закінчується Джеремі й починається Чорний Язик — вирішуйте самі. Принаймні ось таке в мене виправдання. Можемо посперечатися про художню цінність цього аргументу пізніше. Напишіть моєму агентові.

І чому в нас із Енді окремі частини, питаєте ви? Не знаю, що вам тут сказати. Енді вдарив Джеремі. Я сказав би, що то був смертельний

удар. Коли я підійшов до Джеремі, у нього були важкі опіки й він стікав кров'ю. Він помер би в снігу. А я? Мій адвокат радить мені не говорити зайвого. Те, що я сказав вам про смерть Джеремі, лишається правдою: коли мій брат помер, я сидів біля нього. Решту вирішуйте для себе самі.

До речі, ім'я Евонна — анаграма до «не вона» на випадок, якщо ви підозрюватимете її в цих убивствах (насправді її звуть Івонна). Дарій — це ім'я перського короля, і саме в Персії вигадали спосіб тортур попелом. Але цього імені я не змінював. Джеремі й справді вигадав його для себе сам. Шкода, що він не напав на групу професорів історії — вони б одразу все зрозуміли.

Сповідання на телефоні Джульєтти луною прокотилося на порожньому горищі. За кілька секунд до мене долинув короткий, хрипкий смішок. Джульєтта визирнула на мене.

— Евонна планує наступне родинне возз'єднання, — повідомила вона. Джульєтта була в нашому родинному чаті на воцапі: серйозний крок, я знаю. — Питає, куди ми хочемо поїхати.

— Аби там було тепло.

Джульєтта знову засміялась і затарабанила коробками на горищі. Я повернувся до своєї сумки й вийняв звідти пом'яту, поцвілу куртку. Вона ще була волога, коли я сунув її у валізу, кваплячись додому. Тхнуло від неї нестерпно. Це була остання крапля в чаші мого терпіння, і я вирішив просто викинути всю валізу. Там усе одно не було нічого потрібного, і в мене не було сил копирсатися в цьому мотлоху. Я перевіряв кишені, щоб упевнитися, що там немає нічого важливого, і вийняв звідти складений квадратик паперу. Картка для бінго, яку дала мені Софія.

Я глянув на виправлення Майкла: «Ернест щось псує залагоджує».

І я залагодив. Попри нове нагадування про всі ті події, я відчув знайомий прилив тепла, вийнявши ручку й закресливши той квадратик. Для бінго бракувало закреслених клітинок, та я все-таки пишався собою.

Саме тоді я зрозумів, що не дослухаюся до власних порад.

Я взяв свій новий телефон (заряд батареї: 4 %; мені соромно зізнатися, що із цим куди гірше, ніж на горі в хуртовину). Завантажив застосунок для збільшення зображення в камері — не окуляр ювеліра, звісно, але я сподівався, що цього вистачить.

Я пригадав, як довго Майкл думав, перш ніж виправити мою картку. Тоді він поклав біля себе контейнер для лінз, але, можливо, він витратив ці кілька секунд не на те, про що я подумав. (Я знав, що він не носить лінз!) Можливо, він виймав звідти щось дрібне — настільки дрібне, що моєму батькові для цього знадобилася голка... але кінчик пера ручки теж згодився б. «Не загуби, — сказав він, притискаючи до картки великий палець, наче перевіряв, чи висухло чорнило, перш ніж передати картку мені. — Я довіряю тобі». Тоді виправив на картці кілька слів, але також поставив крапку в кінці речення. Я вже казав вам: у детективних романах підказки є в кожному слові — дідько, навіть у кожному розділовому знаку...

Від хвилювання здавалося, що серце калатає аж у горлі. Я увімкнув камеру в додатку для збільшення зображення (заряд батареї: 2 %) й наблизив крапку, яку додав Майкл. Світлина. Шістнадцять знімків, розташовані сіткою 4×4 .

Фотограф стояв на початку широчезної під'їзної доріжки перед розкішним маєтком. Кожен знімок був підкреслений огорожею, що потрапляла в кадр. Біля облямованого колонами входу в маєток стоїть седан з відкритим багажником. Кожен із шістнадцяти знімків зображає ту саму сцену, змінюються лише пози двох людей, які стоять на подвір'ї. Обличчя не видно. На п'ятому знімку постаті зникають, але двері маєтку перетворюються на чорну діру: вони відчинені. Постаті повертаються на восьмому знімку, але цього разу вони несуть щось схоже на спальний мішок, тримаючи його за протилежні кінці. На дев'ятому знімку вони вже на півдорозі до машини. Там також видно, як з одного кінця мішка звисає щось довге, схоже на пасма волосся. На десятій світлині спального мішка вже немає, а багажник зачинений. На шістнадцятій автівка рушає. Одна з постатей лишається біля дверей, спостерігаючи за машиною. Тут нарешті можна роздивитися обличчя.

Вас може розчарувати, що я не дам вам приємної сцени, у якій поганці отримують по заслугі, але моє видавництво дуже хоче надрукувати книжку до початку судових засідань, тож я просто не можу вам про це розповісти. Ось єдине, що скажу: максимально збільшивши зображення, я розгледів обличчя Едгара Маколі, освітлене лампою біля дверей маєтку. Позаяк я не змінив його імені в книжці,

ви можете здогадатися, що невдовзі він заgrimить до в'язниці на багато років.

«Майкл показував вам світлини?»

Едгар Маколі повторив це запитання двічі. Удруге він здавався роздратованим. Я тоді подумав, що це просто нетерплячість, та насправді це був розпач. Він хотів знати, чи я бачив світлини й чи зрозумів, що на них саме він. Я пригадував розпач Шивон від новини про те, що тіло їхньої доньки лежить на дні озера, і спокійну репліку Едгара: «Ми наймемо пірнальників».

Маколі не хотіли платити за повернення викраденої доньки, але заплатили вдвічі більше за тіло і світлини її вбивці. Алан продавав їм не душевний спокій — то був звичайнісінький шантаж. Спершу він звернувся до Джеремі, сподіваючись вивудити гроші з Вільямсів, щоб не ризикувати з Маколі. Коли цей план провалився, йому довелося ступити на небезпечнішу стежку. Аланові потрібен був посередник між ним та Едгаром, і Каннінгем у цій ролі додавав його погрози ваги. Саме тому він звернувся до Майкла. Вийшовши з в'язниці й побачивши, хто на знімках, Майкл вирішив, що Маколі йому винні. Що він сказав мені в сушарні про гроші? «Вони їх нам завинили». Вони.

Удаване викрадення, щоб приховати вбивство. Розумно. Найняти відому банду, яка додасть ситуації переконливості, створити мотив, відмовившись платити, і вийти з цього жертвою, а не підозрюваним. Як Марсело й казав, це стара як світ історія, нічого незвичного: у таке легко повірити. І всі повірили. Але Ребекка була мертвою ще до вимоги про викуп.

Я зателефонував у поліцію. Детектив сказав, що по обіді вони проїжджатимуть повз і візьмуть докази, а тоді в мене розрядився телефон.

— Агов, Ерне! — Джульєтти знову визирнула з горища. У руці вона тримала запилужену пляшку вина. — Воно старе або в гарному сенсі, або в поганому. Підіймешся?

Я пообіцяв, що в цій книжці не буде певних речей, тож закінчу розділ тут, щоб не зажити слави брехуна.

Я піднявся до неї на горище.

«Як писати детективні романи, наче ви з 1930-х: 10 простих кроків» та «Уроки “золотої доби”: Як писати детективний роман» Ернеста Каннінгема можна придбати на «Амазоні» за 1,99 \$.

ПОДЯКА

Гарні подяки наприкінці книжки треба писати так, щоб між рядків читалося: «Дякую, що терпіли мене». *Багатьом* людям доводилося терпіти мене, поки я писав цю книжку, і я вдячний їм за ентузіазм, терпіння та допомогу на кожному кроці.

Дякую Беверлі Казінс, моїй видавчині. Дякую, що дозволяла цілити вище за хмари, але терпляче повертала мене на землю, коли мій розмах набував нездорових масштабів. Дякую, що не лякалася жодної моєї ідеї, що читала нескінченні чернетки, від яких ми потім відмовлялися, і вірила в те, що зрештою я знайду свій голос та історію, яку захочу розповісти. Мені дуже пощастило бути одним з твоїх авторів, і я дуже цим пишаюся. Дякую тобі.

Дякую Аманді Мартін, моїй редакторці. Я вдячний за гостре око, готовність дослухатися до мене й творчий підхід до розв'язання проблем. Редагувати детективний роман — це як будувати картковий будиночок: один невдалий рух — і все валиться. Редактори — це клей, завдяки якому все тримається купи. Вибач за той жарт про редакторів у розділі 27. Як бачиш, тут я посилаюся на розділ, а не на сторінку, бо підозрюю, що в тебе залишився ПТСР після редагування тих номерів. Тож принагідно перепрошую і за те, що їх було так багато.

Неррілі Вейр та Еліс Річардсон невтомно працювали, щоб ця книжка знайшла якомога більше читачів у всьому світі. Я в захваті від думки про те, що зможу розповісти свою історію стільком людям, і вдячний за всі зусилля, за роботу з раннього ранку й до ночі та за всі конференції в зумі. Дякую Келлі Дженкінс та Ханні Ладбрук, які займалися рекламою, за ваш ентузіазм і жваве просування цієї книжки — далеко не всім авторам щастить мати на своєму боці таких майстрів своєї справи.

Я просто обожнюю дизайн обкладинки Джеймса Рендалла. (Показую її на вечірках, як деякі люди — світлини своїх собак, і тепер мене часто уникають так само, як їх.) Дякую за неймовірну винахідливість. Також вдячний Сонї Гейджин за уважне око та «Мідленд

тайпсеттерс» за чудову верстку та внутрішній вигляд книжки — знову ж таки, вибачте за номери сторінок.

Піппа Массон, моя агентка, та Кейтлан Купер-Трент — дякую вам обом за підтримку й поради. На кожному етапі написання цієї книжки ви вірили в те, що я можу її поліпшити. Мені б нічого не вдалося без вас. Не перебільшуватиму, якщо скажу, що ваша професійна підтримка перевернула моє життя. Дякую Джеррі Калайджану за те, що так захопився ідеєю екранізації й допоміг отримати на неї права. Також маю сказати, що всі літературні агенти заслуговують на безплатне медичне страхування, адже змушені підпрацьовувати психологами й психотерапевтами.

Дякую Ребецці Маколі за щедру пожертву пожежній службі Австралії та допомогу у відновленні після лісових пожеж в обмін на ім'я в книжці.

Дякую моїм батькам, Пітерові та Джуді, моєму братові Джеймсу та сестрі Емілі, а також родині Паз — Габріель, Елізабет та Адріанові, — за підтримку моїх творчих починань. Джеймсе, вибач, що я весь час убиваю брата. Присягаюся, це нічого не означає. І ще: ніхто в моїй родині насправді нікого не вбивав. Принаймні наскільки мені відомо.

І дякую Аліші Паз. Я давно обіцяв, що моя третя книжка буде присвячена тобі. Це іронічно, але без тебе я справді навряд чи її закінчив би. Тож вона твоя. Хоча кого я намагаюся обдурити — вони всі для тебе.

Дякую всім авторам, які відгукувалися про мою книжку в соціальних мережах, щоб підтримати її. Я не перераховуватиму тут імен, але скажу читачам: ідіть і купуйте австралійські детективи. Вони найкращі у світі. Я думаю, що років за сто ми озирнемося й зрозуміємо, що в нас була власна «золота доба», а тоді якийсь хитродупий автор пародіюватиме її у своїй книжці. Тож не втрачайте нагоди й пишіть більше.

І нарешті — дякую *вам*, що читаєте це. У світі так багато книжок, але ви вибрали мою, і я дуже щасливий це знати. Сподіваюся, вона вас розважила.